3 1761 07747954 1

608

Carl Baggers
samlede Værker.

(Med Digterens Portrait og Biographi.)

R. L.

1.

Første Bind.

Fortællinger i Prosa.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

G. S. Wibes Bogtrykkeri.

1866.

OCT 3 1974

PT
8121
B24
1866
v.1

Indhold.

I. Min Broders Levnet 3

II. Mindre Fortællinger:

Pedellens Datter 153

Helge Hjordvardsøn 172

Stamhuset i Northumberland 196

Erindringer fra et Ungkarls-Liv i Kjøbenhavn . 247

De Sammensvorne 277

Strøtanker 335

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/carlbaggerssamle01bagg

I.

Min Broders Levnet.

(1835.)

I.

Og hvorfor vil I vel skilles ad,
Kan Kjærlighed skiftes om til Had?
Vil du see paa ham med et harmfuldt Sind,
Hvem igaar Du kyssed paa Mund og Kind?

Præsten var endnu ikke kommen; En af min Faders og En af min Moders Slægtninge gik tause op og ned i den store Sal paa Herregaarden, stundom rømmende sig, stundom stirrende ud af Vinduet, men Ingen af dem talte et eneste Ord til den Anden. Jeg husker saare grandt, at min skjønne Moders Portrait, som just hang paa Væggen i Salen, forekom mig netop paa den Dag at have et særeget sorgmodigt Kast; hun havde forandret sin smilende Mine til veemodige Træk, til en kummerfuld Holdning — maaskee var Belysningen Skyld deri: naar man er en Dreng paa sex Aar (saa gammel var jeg netop dengang), kjender man ikke synderligt til Bedrag og mindst til de optiske.

Endelig rullede der en Vogn ind i Borggaarden; nysgjerrig steeg jeg op paa en Skammel, for at see, hvem den nye Gjest vel monne være, og jeg opdagede, at det var Præsten. Jeg hørte, hvorledes den Guds Mand alvorsfuldt hilsede paa min Fader; jeg saae, da

Begge traadte ind i Storsalen, at der endnu hang Sneefog i den ærværdige Præsts Øienbryn. Sneen smeltede, dog troer jeg, at Præsten tillige fældte Taarer, — den hele Scene opvakte min Nysgjerrighed. Formodentlig skulde jeg ikke have været Vidne til hvad der forefaldt, men alle Parterne vare saa fordybede i sig selv, at Ingen af dem mærkede min Tilstedeværelse.

Efterat Præsten havde været i Salen saameget som et Par Minutter, traadte min Moder ind; hun saae bleg ud og havde forgrædte Øine. I hendes Ansigt var ikke mere hiin ungdommelige Munterhed og Livslyst at see, som for nogle Aar siden havde henrykt Enhver, der færdedes i hendes Nærhed. Ogsaa min Fader saae ud, som om han ikke var i det bedste Lune; det forbausede mig, at han den Dag bar sin Kapitainsuniform, — jeg havde kun een eneste Gang før i mit Liv seet ham i den. Min Moder ilede hen til sin Slægtning, en Skibskapitain, Cornelius, og jeg bemærkede, at hun klyngede sig tæt op til ham, som om hun anraabte hans Beskyttelse mod en overhængende Fare.

„Koldt Veir idag," henvendte min Fader sig til Præsten, men denne sendte ham et straffende Blik og svarte med skjælvende Stemme: „en anden Gang, Hr. Kapitain, om Veiret; gid jeg var kommen hid blot for at tale om det! Kun lidet tænkte jeg, tænkte vel ogsaa De selv, Hr. Kapitain, paa, dengang jeg for elleve Aar siden viede Dem og naadig Fruen, at jeg om elleve Aar skulde komme hid for at — adskille Dem." Her brast min Moder i Graad, og, ihvor lille jeg end dengang var, saa anede jeg dog, at der nu forestod os

Alle en mørk og sørgelig Omvæltning i vore Familieforhold.

Jeg maa imidlertid nødes til, for at Læseren fuldelig skal forstaae Begyndelsen af min simple Fortælling, at meddele en kort Udsigt over min Faders Liv, saaledes som min Moder og Kapitain Cornelius senere have givet mig den.

Den Dag min Fader blev Lieutenant, døde hans Moder, Enke efter en Garver i Kjøbenhavn; hendes Boe toges under Skifterettens Behandling og erklæredes for insolvent. Min Fader fik altsaa sin Portd'epee indhyllet i Sørgeflor, men han synes ikke at have bekymret sig meget om Tabet af sin eneste Slægtning: han levede sine første Officeersaar i idelig nær Berørelse med Kjøbenhavns muntreste og vildeste unge Mennesker. Efter et Par Aars Forløb fandt han, som han udtrykte sig, „at han paa det Forfærdeligste havde brouilleret sig med sine Finantser," hvorfor han ængsteligt stirrede efter en Udvei, der kunde bringe ham til „nogen Mont."

Netop i hiint kritiske Tidspunkt skete det, at min Fader hændelsesviis traf paa den i vor Fortællings Begyndelse omtalte Slægtning af min Moder, Skibskapitain Hans Cornelius, en rask Gut, der foer paa Ostindien. Sømanden syntes godt om den unge Lieutenant; det var jo ogsaa virkelig et smukt ungt Menneske, som, foruden utallige andre Fuldkommenheder, kunde nedsvælge en diabolisk Mængde Grog, spille Bruus og Polskpas og fortælle gode Anekdoter. Og saavidt gik da Cornelius's Enthusiasme for min Fader, at han en Aften, under Nydelsen af et betydeligt Qvantum Æggе-

punsch og et, om muligt, endnu større Antal lystige Historier fra min Faders Mund, tilbød ham fri Overfart og Hjemfart igjen paa sit smukke Skib, Esther, næste Gang — og der var kun en fem Ugers Tid til — at det skulde gaae til Ostindien. „Endnu iovermorgen," svarede min Fader henrykt, „indgiver jeg min Ansøgning om Afsked og følger Dem. Maaskee jeg i det fjerne Asien finder, hvad mit Øie ikke kan opdage i det koldere, fattigere Europa. Den megen Grog har desuden taget noget paa mit Bryst — Søluften vil maaskee være helbredende — jeg reiser!"

Nær havde imidlertid et ulykkeligt Tilfælde forhindret min Fader fra at tage med. Han styrtede med Hesten og fik en svær Contusion i Hovedet, og siden den Tid syntes Nogle at have bemærket — momentviis blot — en Forvirring i hans Tanker og Anskuelser. Naar han blev hidsig, forekom det Mange, at der spillede en selsom Vanvidsstraale ud af hans sorte Øie, at en lidende Tilstand spredtes over hans skjønne Træk; en mørk Dæmon syntes da at staae ved hans Side; han saae sig ængstelig omkring, som om han vilde undgaae et Angreb af en ham overlegen Magt.

Umiddelbart efterat dette Uheld havde ramt ham, kom han sig imidlertid saameget, at han kunde søge sin Afsked, (som han erholdt med Kapitains Charakteer,) og stige ombord paa Esther til stor Glæde for Hans Cornelius. Overreisen var heldig, men Cornelius beklagede sig over, at han syntes, min Fader havde tabt sit gode Humeur. Det var derfor ikke saa tungt for ham, som det under andre Omstændigheder vilde have været, at

min Fader ikke vilde tage tilbage med Esther, men at han derimod vilde forblive i Ostindien, hvor han havde sluttet Bekjendtskab med en ung, riig Enke. Cornelius reiste altsaa, men min Fader forblev.

Der var gaaet et Par Aar, siden Cornelius var vendt tilbage fra Ostindien; han havde opgivet sine Farter dertil og havde vendt sit Blik til America. Han var netop nylig vendt tilbage fra Vestindien og sad hjemme i sit Huus en mørk Efteraarsaften, morende sig med at læse Norcrosses Levnet. „Fandens Karl!" mumlede Sømanden, „kjender Ingen, aldeles Ingen, der kunde blevet hans Lige; ja, maaskee dog han, det var en desperat Fyr — spilte ypperlig Domino — Stakkel, siden det Fald med Hesten aldeles tabt sin Couleur — før rød, som en Rose, siden den Tid sort, som Jorden. Gud veed, hvordan han har det nu. Altid i gamle Dage i Spektakler med Vægtere og Kreditorer!" —

Denne Monolog afbrødes derved, at Kapitainens Broderdatter, Olivia, der holdt Huus for Pebersvenden, og som senere blev min Faders Kone og Moder til mig og min Broder, kom ind og meldte, at en høi, smuk Mand stod udenfor og vilde tale „med Onkel."

„Kom ind!" raabte Kapitainen, og ind kom — Ostindianeren, Kapitainen, min Fader.

Cornelius kjendte ikke øieblikkeligen den Indtrædende; ogsaa havde denne forandret sig betydeligt. Hans Klædedragt var riig; idet han traadte ind, kastede han en stor, blaae Kappe hen paa en Stol, ved hvilken Leilighed den massive Guldkjæde blev synlig, som hang udenpaa Kjolen, og hvis Ender laae, heftede til Uhret, skjulte i Veste-

kommen. Hans Haar var blevet noget tyndere, hans Hudfarve noget mørkere; paa hans Kinder sad ingen Rødme, men snarere Napoleons bekjendte Bronzecouleur; hans Blik var melancholskt. Han strakte sin Haand, der glimrede af Ringe, hen til Cornelius og sagde: „Goddag, Du!" medens et svagt Smiil skjælvede om Munden.

„For Fanden, Harring!" udbrød Sømanden, „er Du der? Du har lagt Dig prægtige Klæder til, Krabat, jeg kjendte Dig næsten ikke — hei, Olivia, Grog til Harring, nei, det er sandt, Du drikker helst Æggepunsch, aha, jeg husker nok i gamle Dage i „Holger Danske," da var det ——"

„Stille, Cornelius," afbrød min Fader ham, „jeg drikker Vand nu — men har Du ikke hørt — vidste Du ikke, at jeg var kommen hertil?" og et convulsivisk Smiiltræk kom atter tilsyne.

„Ikke et Ord!" svarte Kapitainen, „jeg har ligget syg de fjorten Dage, jeg har været hjemme — kommer lige fra Jamaica — tjent gode Pjastre, men nok ikke saamange, som Du."

Paa et Vink af Onkelen gik Olivia ud af Stuen, og nu væltede der da en Mængde Spørgsmaal ind paa min Fader, navnlig: „om han var gift?"

En mørk Skygge udbredtes over min Faders Ansigt, og med en stærk Betoning paa det andet Ord i den fjerde Linie fremsagde han det gamle Vers:

Vel født er vel en Trøst,
Dog bedre vel opdragen;
Vel gift er Livets Lyst —
Vel død er hele Sagen.

Og dermed skjulte han sit Ansigt i sine Hænder og brast i Graad, og det var først efter et Qvarteers Forløb, at han syntes mere fattet.

„Men, min Gud!“ raabte Cornelius „hvordan er det fat med Dig? ligger der noget Tungt paa din Seiler, saa betro mig det, saa skal jeg nok see at faae den flot igjen.“

Min Fader takkede ham for hans Venskab, saae sig om i Værelset og hviskede sagte til Kapitainen: „vi ere dog ene?“

„Vel er vi det,“ lød Svaret.

„Ja,“ tog min Fader hemmelighedsfuldt til Orde, „jeg skal sige Dig, at jeg i de sidste Uger ikke har været ene noget eneste Øieblik: Du maa vide: en lønlig Fjende forfølger mig — i forskjellige Former — snart som en uhyre Vampyr, der breder sine Vinger udover mig og vil presse mig ind til sit lodne Legeme, for at suge Blodet ud af mig; snart som en Ridder i hvid Sølvrustning, med et høirødt Skjærf; han er dog bedre; han udfordrer mig, det er partie égale, han vil dog ikke overvælde mig; snart — og det er det værste — snart som en ung qvindelig Skabning med en Pukkel paa Ryggen — saasnart jeg kommer i Affect, siger jeg Dig, og Du maa troe mig, saa kommer En af disse Skikkelser — og hvad der er det værste, det er, at jeg i mine lyse Øieblikke selv er overbeviist om, at jeg har taget feil, at det Hele grundes i Selvbedrag fra min Side — men, Cornelius, hvad tyde disse Selvbedrag paa? de pege paa, at min Forstand staaer paa Nulpunktet, at jeg til visse Tider er gal — og

Vanvid er saa sørgeligt — man kan i hine Øieblikke tale over sig......" —

En lang Pause paafulgte og Cornelius sad i stum Forundring, udpustende frygtelige Tobaksskyer; han kastede Piben hen paa Bordet, lagde begge sine Hænder paa min Faders Arm og sagde i den venligste Tone af Verden: „hvorfor er Du kommen hid? er Du syg? hvad kan jeg, efter din Formening, gjøre for Dig?"

„Du skal gjøre, hvad Du før har gjort for mig," lød Svaret, „Du skal være min Ven!"

„Ja!" raabte Kapitainen glad og ledsagede sit Udraab med et eftertrykkeligt Haandtag, „det skal jeg Død og Pine være, men saa maa Du ogsaa være, hvad Du var før."

„Seer Du," begyndte nu min Fader, „jeg kom hertil næsten som en Fremmed; alle mine Bekjendte vare borte. Kun Du, hørte jeg, kun Du levede her i Byen. Nu veed Du, at der er et Instinct, der hvisker til os: søg en Ven, med hvem Du kan tale. Da tænkte jeg paa Dig og paa Claus Solberg, ham Mølleren, som forpagtede Fru Z—'s Mølle." —

„Ja, den Forpagtning gik hurtigt overstyr," afbrød Cornelius ham, „efter et Aars Forløb maatte han gaae fra Møllen. Han kommer nu hos mig og tigger og forsikkrer mig stadigt om, at Aarsagen, hvorfor han maatte fra Møllen, var, at det var Vindstille hele det Aar igjennem, da han havde den i Fæste. Nu forleden havde han faaet en taalelig Hat af mig: den næste Dag, da han atter besøgte mig, havde han sin gamle Kaskjet paa og havde — formodentlig — sviret Hatten

op. Jeg spurgte efter den. Ak — svarede han — da jeg forgangen Dag gik over Høibro, kom der et frygteligt Vindstød og tog Hatten af. — Skade, svarte jeg, at den Vind ikke kom, dengang I havde Møllen. Haha, Du kan troe, at han blev rød i Kammen."

Min Fader smilede svagt og bad Cornelius om at lade lave et Glas Punsch. „Jeg er nu mere rolig," sagde han, „og jeg fortæller maaskee tydeligere, naar den stærke Drik har opvakt mine Livsaander."

Punschen kom og min Fader begyndte:

„Som Du nok erindrer, skylder jeg Dig Penge; jeg kommer tildeels for at betale dem. Din Godhed og Rundhaandethed satte mig istand til at forlade Byen; den førte mig over Havet; da Du reiste tilbage til Danmark, gav Du mig to hundrede Daler — jeg har ikke glemt det. Aarsagen, hvorfor jeg ikke vilde følge med Dig, var, veed Du, mit Bekjendtskab med den unge Enke, Fanny S—. Den Aften, da jeg fortalte hende, at vi om fjorten Dage skulde seile tilbage til Danmark, tilstod hun mig sin Kjærlighed, forsikkrede, at den kjendte ingen Grændse, intet Maal, og, ved Gud, hun talte Sandhed. Hun tilbød mig at dele sine Rigdomme; jeg ægtede hende, og hun elskede mig med hiin østerlandske Varme, mod hvilken selv den spanske og italienske Kjærlighed synes mat og uden Farve. Hendes afdøde Mand havde været Kjøbmand, og Handelen havde i hendes Hænder, under en ypperlig Factors Bestyrelse, ikke tabt; jeg skulde nu overtage den, men snart mærkede jeg, at det brøstede mig baade paa Lyst og paa Kundskaber. Desuden længtes jeg efter mit

Fødeland; Solen skinnede her for stærkt, det var ikke Danmarks tempererede Klima; Danmarks Nætter, syntes mig, vare smukkere; Menneskene selv, tyktes mig, vare bedre i mit Hjem, — jeg vovede at proponere min Kone at ophæve Handelen, realisere vore Eiendomme, reise til Danmark, og der kjøbe en Landeiendom; jeg fortalte hende, hvor smukt der var i Danmark, og jeg lovede hende, at kjøbe en Eiendom ved Kysten, thi hun var vant til at have fri Udsigt over det stolte Hav. Hun blev dybt rystet af mit Forslag, og hun indvilligede deri med Taarer. Ak, klagede hun, jeg har længe ventet det; dog hvorfor skulde Du ogsaa savne dit Fødeland? lad os reise, men erindre Dig, Harring, at Du, ved at rive mig ud af mit Fødeland, paadrager Dig endnu stærkere Forpligtelser til at elske mig. Holdt Du op at elske mig her, da kunde jeg dog trøste mig med, at jeg havde Slægt og Venner, som nogenledes kunde erstatte Tabet af din Kjærlighed; men derovre kjender jeg Ingen, der har jeg kun Dig, og hvis Du der svigtede mig, o, da havde det været bedre for mig, om jeg aldrig havde lært Dig at kjende." —

Her tømte min Fader et stort Glas Punsch, som om han derved vilde søge Styrke til at fortsætte sin Fortælling; og, i Sandhed, den mørkere Deel stod tilbage.

„Seiladsen til Europa," vedblev min Fader efter dette Ophold, „var heldig, paa en rædsom Storm nær i Canalen. Fanny var paa hele Reisen meget stille, og jeg mærkede, at hun ofte græd ved Nattetide. Vi vare lige komne ud af Canalen, da jeg engang om Aftenen hørte de to Styrmænd tale med hinanden om mig og

min Kone. — Skade, sagde den Ene, at hun er pukkelrygget. — Siger Intet, gjenmælede den Anden, naar Pukkelen indeni er fyldt med Pjastre. — Jeg gad seet, tog den Første igjen til Orde, den hovne Kapitain Harrings Ansigt, naar han fører sin Kone i Selskaber, og Alle lee ad Pukkelen. Han har blot taget hende for Pengenes Skyld — smuk Mand forresten. — — — Disse Ord vare som Dolkestik i den ømmeste Deel af mit Legeme. Det havde jeg ikke tænkt paa. Vist var hun pukkelrygget, ikke meget, men altid dog saaledes, at Enhver maatte bemærke det; forresten var hendes Figur og Ansigt meget smukke, og der lyste en ubeskrivelig Godhed udaf hendes Træk. Jeg gad styrtet hen og myrdet de to Matroser, som vovede at omtale denne Legemsfeil, dette mit Hjertes Nolimetangere. Jeg syntes fra dette Øieblik af, at jeg, ved at forbinde mig med — en Vanskabning, havde udsat mig, og det med Rette, for hele Verdens Latter og Spot. Jeg tabte næsten al Godhed for den stakkels Fanny; hun mærkede min Lunkenhed og sørgede; den mørkebrune Rose paa hendes Kinder svandt — hun blev styg! — — Jeg unddrog mig hendes Kjærtegn; blot Synet af hendes Legemsbræk bevirkede Væmmelse, Berørelsen Forbittrelse — og hun har vist været meget ulykkelig."

Min Fader drog et dybt Suk og vedblev med skjælvende Stemme: „vi staae nu ved min Beretnings Ende, vær beredt paa at høre det Værste. — For en fire Uger siden, ved Midsommerstid, Klokken ti om Aftenen, kom vi hertil Rheden. Det var for sildigt at komme i Land, og vi maatte altsaa sove paa Skibet, men jeg

havde ingen Ro, jeg stod op og gik op paa Dækket. Imorgen, sagde jeg til mig selv, begynde dine Lidelsers Dage; imorgen skal Folk begynde at sige: der gaaer han med den pukkelryggede Kone, som han tog for ussel Monts Skyld; naar I skjære Pukkelen over, saa falder der Dukater ud. I det Samme løftede jeg mit Øie iveiret, og foran mig stod Fanny i en sørgmodig Stilling og betragtede mig med Taarer. Ha, raabte jeg, hvad vil Du her? -- Bede Dig om en Ting. — Siig frem, hviskede jeg utaalmodigt. — Harring, tog hun til Orde, vi ville tale aabent med hinanden. Du maa ikke længer søge at fordølge for mig, at Du ikke mere elsker mig. Fire Nætter efter Stormen i Canalen, har Du sagt mig det i Søvne. — Du kaldte mig, din Kone, din egen troe Fanny, mig kaldte Du en — Vanskabning. Du vilde duellere med dem, der loe ad Dig, og som havde Dig til Bedste. Din Opførsel mod mig i din vaagne Tilstand har bekræftet, at hine stygge Ord kom fra dit Hjerte. Hør mig nu, Harring: Du skal ikke komme til at skamme Dig over din Kone. Giv mig det Halve af de rede Penge, som Du har, saa reiser jeg tilbage til mit kjære Fødeland, til min Slægt. Jeg har allerede talt med Skibskapitainen her, han vil til Foraaret reise til Ostindien, naar jeg giver ham en betydelig Sum. Jeg vil til den Tid indlogere mig hos ham. Giv mig blot Pengene, da skal Du aldrig see mig mere. Dit Fædreland skal ikke blive Dig kjedsommeligt for min Skyld. — Er Du gal, Fanny, raabte jeg, vi To kan ikke skilles ad i dette Liv. — Vi kan, tog hun grædende til Orde, giv mig blot Pengene, Har-

ring, eller synes Du, at det Halve er formeget, saa giv mig blot sex tusind Daler, saameget fordrer Kapitainen for Overfarten. O, Harring, giv mig mit Land igjen, giv mig mine Søstre tilbage; husker Du dog ikke, hvad jeg sagde til Dig hiin Aften, da Du bad mig om at ville følge Dig til Europa? Bad jeg Dig ikke, om at være trofast i din Kjærlighed, da jeg ellers herovre maatte gaae tilgrunde? — Taabelige Qvinde, raabte jeg forbittret, Du faaer hverken det Halve eller de sex tusind Daler, Du er min Kone og forbliver hos mig. — Jeg greb hende vredt i Armen og vilde føre hende tilbage til sit Leie, men hun vristede Armen ud af mine Hænder. — Du har aldrig elsket mig, raabte hun, Du har lokket mig fra mit varme Fødeland, for at Du i dit kolde Norden kunde handle ilde med mig, men jeg vil ikke mishandles. Du har taget mig for Mammons Skyld, og Gud forlade Dig din Synd — — — —."

Min Fader taug, spændt spurgte Cornelius: „naa da, hvad saa?"

Da reiste min Fader sig op, rystende over hele Legemet; han saae sig ængsteligt om i Værelset, bøiede sit Hoved ned til Cornelius's Ore og hviskede: „og saa sprang hun ud i Søen." — — —

„Forbarmende Gud!" raabte Cornelius, „og hvad gjorde da Du?"

Min Fader satte sig atter ned og vedblev: „seer Du, jeg befandt mig i hiint Dieblik i en selsom Sindstilstand, jeg var ikke Mester over mine egne Tanker. Ak, Cornelius, der gives Dieblikke, hvori en Mægtigeres Haand ligger tungt paa mit stakkels Hoved. J

dette Nu er jeg Herre over mine Tanker og min Villie; i næste Moment vil Du maaskee see mig anderledes. Da er det, som om jeg, Mazeppa liig, var bundet til en vild Ganger, der foer med mig gjennem tykke, veiløse Skove, over høie Bjerge, over Aaer og Floder, ned i Vanvids sorte Afgrund; det er, som om en stor Ørn holdt mig i sine gule Kjæmpekløer, svang sig høit i Veiret med mig og lod mig derpaa fra Skyen paa den blaae Himmel falde ned i det kolde Hav. I hine mørke Dieblikke vil jeg ikke kjende Dig; dit ærlige Ansigt vil være mig fremmed. Frygt, veed Du, at jeg ellers ikke kjender; men i hine tunge Minutter skjælver mit Hjerte, som om jeg var et Barn, der stod Ansigt til Ansigt med en opbragt Fader. Er det om Dagen, saa synes mig, at det er Nat, og, omvendt, bliver den hvide Maane for mit Blik til en brandrød Sol. Det er da ikke mig selv, der taler; et fremmed Væsen lægger Ord paa min Tunge, som mit eget Jeg fralægger mig. Tro ikke, Cornelius, tro for Guds Skyld ikke, hvad jeg siger i hine usalige Dieblikke, thi Usandfærdigheden sidder paa min Læbe. Tro det ikke, lov mig blot det, lov mig det, og min Taknemlighed skal være grændseløs."

Min Fader var stærkt bevæget, imidlertid trøstede Cornelius's milde Tale ham nogenlunde, og han fortsatte sin Fortælling noget roligere.

„Mig selv ikke bevidst, styrtede jeg mig ud efter hende," sagde han, „men da jeg var kommen ud i Vandet, vidste jeg ikke længer, hvorfor jeg var sprunget ud. Skibsfolket var imidlertid bleven opmærksom paa den Støien; jeg veed selv ikke, hvad jeg skreeg, men de

forsikkrede mig, at de havde hørt nogle gjennemtrængende Skrig, som af en Qvindestemme. Jeg svømmede til Land og styrtede bevidstløs til Jorden paa den saakaldte „lange Linie.“ Her fandt man mig om Morgenen, og man bragte mig til Toldbod=Viinhuus, hvor jeg opvaagnede og saae mig omgivet af en Læge og to Politiebetjente. Jeg styrtede op og tænkte mig om; efterhaanden kom den svundne Nats Begivenheder for mit indre Øie. Jeg forbigaaer Politieforhørene; jeg forbigaaer det frygtelige Optrin, da man pludselig førte mig ind i en Stue, hvor min stakkels Fanny laae livløs udstrakt paa en Baare; en Vandplante havde slynget sig ind mellem hendes sorte Haar. Denne grønne Krands i Forening med hendes hvide Natdragt mindede mig om hiin glade Dag, da hun blev min Brud. Her laae da død og kold den, som paa Jorden havde elsket mig inderligst; fjern fra sit kjære Asien, fra Slægt og Venner, fandt hun en tidlig Grav i de kolde Vande, og — jeg var den usalige Aarsag til hendes Død.“ —

Cornelius hørte med stor Sindsbevægelse paa min Faders Fortælling og spurgte ham derpaa, hvilke Tjenester han i dette Tilfælde kunde yde ham. Min Fader svarede: „mange og store Tjenester. Kan det undre Dig, at mine mørke Øieblikkes Antal har formeret sig? Jeg har kjøbt det store Gods, „Høierup,“ i det nordlige Sjælland, kom og besøg mig, jeg trænger til Adspredelse. Naar der er Nogen hos mig, er det bedre med mig. O kunde jeg tilbagekjøbe hende fra Elysium, Cornelius, jeg sværger Dig til, jeg vilde give alt mit

Guld, al min Rigdom; jeg vilde blive til en Bonde, gaae bag Ploven og fælde Glædestaarer. Dog, hvorfor stedse tænke paa og tale om een og samme Gjenstand? Vil Du komme ud til mig?"

Cornelius lovede det, hvis han maatte tage sin Broderdatter med sig, en Anmodning, hvori min Fader øieblikkelig indvilligede. —

Min Faders Gaard, Høierup, laae paa den nordlige Kyst af Sjælland. Det var en meget gammel Herregaard, omgivet af Grave, hvis Vand dog aldrig var rigtig klart; oprindelig var den nok bygget af en Sørøver. Smaa Taarne stode paa alle Fløiene af Gaarden; en uhyre Lade, bygget af store, fiirkantede Kampestene, var det Første, som faldt En i Øiet, naar man kjørte ind ad den store Steenport med de underlige, gamle Forziringer. Paa Laden var indhugget med Jernbogstaver: Axel Arnfeldt, 1647. Umiddelbart fra Hovedbygningen kunde man gaae ned i Haven; Viinranker og Ferskentræer beklædte Murene, ja, ved at gjennembryde en Rude havde man ført en Ranke ind i Havestuen, og det var da moersomt at see, hvorledes den Green, der var inde i Værelset, grønnedes tidligt om Foraaret, medens den øvrige Deel af Træet udenfor var død og kold. Paa venstre Side af Haven laae et engelsk Anlæg, paa høire Dyrehaven, og ligefor Bygningen væltede sig brølende det vilde, stormfulde Kattegat.

Det var her paa det deilige Høierup, at Cornelius med sin Broderdatter, Olivia, opholdt sig i flere Maaneder, for at adsprede de mørke Tanker, som jevnligen

plagede min Fader; det var her, at min Fader lærte Olivia nøiere at kjende, og det var her, at Præsten en mørk Efteraarsaften viede min Fader og Olivia til Cornelius's store Fryd. Vielsen skete i al Stilhed, og Præsten kjørte hjem silde om Aftenen. Men om Natten opstod et frygteligt Uveir: det klang ude fra Kattegattet af, som om der opførtes en vældig Musik af tusinde Harper, Basuner, Piccolofløiter og Contrabasser; hvo der har reist i Jylland og har to Mile fra Kysten hørt „Vestervovvov" gjøe ved Midnatstide, han kan dømme om Stormens Magt hiin Brudenat. Min Fader var mørkt stemt: „oprører den druknede Fanny Søen?" mumlede han ved sig selv; „gjør hun endnu Krav paa min Kjærlighed, og harmes hun over, at jeg elsker Olivia? Lever hendes Gjenfærd i Havet, vækker hun sine Søstre, de hvide Havfruer, for at synge Brudesangen udenfor mine Vinduer?" og tankefuld gik han Klokken halv tolv ind i Brudekamret.

Lampen brændte svagt i Soveværelset, da Døren Klokken to sprang op, og en qvindelig Skikkelse i hvide Klæder, drivvaad, med udslagne Haar styrtede ind til det nygifte Par og raabte om Hjælp, om hurtig Bistand. Dette Syn berøvede min Fader Besindelsen. „Hvad vil Søen oppe paa Landjord? hvad vil Døden her i Livet? Synk tilbage, Fanny, i den kolde Sø og forstyr ikke min Fred!" — Og dog var der aldeles ingen Aarsag til Frygt og Rædsel; thi Graven, have vi Alle erfaret, beholder, hvad den har faaet, og Veien dertil fører hen, men ikke tilbage. Den qvindelige Skikkelses pludselige Indtræden i Brudekamret var for-

anlediget af en naturlig Tildragelse: Skibet Iris fra Newcastle, ladet med Steenkul, Kapitain Derby, var strandet udfor Høierup. Kapitainen var svømmet i Land med sin Kone, men var svømmet tilbage til Skibet for at hente sin Søster. Konen, som var gaaet i Land i det engelske Anlæg, ilede gjennem Haven op til Hovedbygningen, og her ledede Lyset hende til Brudegemakket. Men den følgende Morgen, da den rødlige Efteraarssol tittede nysgjerrigt ud af Skyerne, for at see, hvilke Ødelæggelser Stormen afvigte Nat havde anrettet, da var Skonnerten Iris sjunket; kun den øverste Deel af Masten stod over Vandfladen, og det engelske Flag hang sørgmodigt ned i Bølgerne, medens Kapitainens og hans Søsters afsjælede Legemer af Strømmen dreves langsomt ind paa Kysten.

II.

Der er en Plet i dit Øie,
Der er en Bleghed paa din Kind,
Som viser klart og nøie:
Der hviler Noget paa dit Sind.

Efter halvandet Aars Ægteskab bragte min Moder en Søn til Verden, og denne Søn kaldtes Arthur.

Og det er da til Dig, kjære Arthur, til dine manes, at jeg helliger disse faa Blade. Mig tykkes, som jeg saaledes sidder her i min forfaldne Præstegaard, at

jeg mærker en skjælvende Bevægelse i Luften over mit Hoved. Er det din forklarede Aand, som besøger mig her i min Udørken? Vel, vi skiltes forsonede ad, og det unaturlige Broderhad tilintetgjordes, førend Du døde.

Arthur blev øieblikkeligen min Faders Kjæledægge: lille Arthur maatte gaae med Fader paa Jagt og Fiskeri, lille Arthur maatte tænde Faders Tobakspiber og nippe til Faders Punscheglas, og — hvad der allerstrengest overholdtes — lille Arthur maatte, ihvor uartig han end maatte tee sig, aldrig straffes eller endog blot mundtligen irettesættes af sin Moder. Og var det da, efter en saadan Opdragelse, noget Under, eller maaskee rettere sagt, var det ikke naturligt, at lille Arthur blev næsviis imod sin Moder, hovmodig imod Tjenestefolkene og senere, da jeg var kommen til Verden, tyrannisk over sin mindre Broder? Jeg husker meget vel, at en af hans Hovedforlystelser bestod i, at staae tidligt op om Morgenen og foretage sig en Promenade gjennem alle Pige- og Karle-Kamrene, hvor han da diverterede sig med at hælde Vand i de aabne, snorkende Munde. Han overtalte engang mig til at følge sig paa saadan en Morgenvandring, og jeg skal ikke nægte, at det havde noget pudsigt ved sig at see, hvorlunde de stakkels Mennesker pludseligt opvaagnede, nær ved at qvæles, og hvorledes der da, medens Ansigtet convulsivisk fordreiedes, stode store Fontainer ud af Munden. — —

Jeg var to Aar yngre end Arthur; og, medens jeg aldeles ikke var afholdt af min Fader, nød jeg min Moders fulde, ømme Kjærlighed; ja, jeg kunde næsten

fristes til at sige, at min Fader kun betragtede Arthur som sit Barn, medens omvendt min Moder ansaae mig som hendes egentlige, kjære Foster.

Min Faders onde Lune tiltog med Aarene, og især indtraf det hyppigen om Efteraaret, naar de vilde Storme oprørte Kattegattet. Naar Uveiret saaledes rasede udenfor, maatte flere af Gaardens Karle hele Natten igjennem ride langs Strandkanten og speide, om der ikke var et eller andet Skib tilsyne, som stod Fare for at forlise. Kun naar Svaret lød negativt, beroligedes min Fader nogenledes. — —

Og nu kunne vi da vende tilbage til Storsalen paa Hoierup, hvor, som oven meldt, begge mine Forældre, Præsten, Kapitain Cornelius og En af min Faders fjernere Slægtninge vare forsamlede.

Cornelius tog til Orde: „Olivia, Du har tilskrevet mig og bedet mig om skyndigst at komme ud til Dig; jeg seer, at Du ogsaa har anmodet Præsten om at komme, jeg seer endnu en anden, mig ubekjendt, Herre tilstede, — hvad ligger Dig paa Hjertet? thi jeg haaber, at hvad Du yttrer i dit Brev til mig, og hvad den ærværdige Præst før i sin Tale sigtede til, — en Skilsmisse — nei, Olivia, saavidt kan det da ikke være gaaet?"

„Det er gaaet saavidt, jeg kan ikke leve sammen med Harring!" lød min Moders Svar.

„Og jeg kjender Harring," raabte Cornelius noget forbittret, „jeg kjender hans gode og hans svage Sider, og han er et godt Menneske i det Hele taget. Er det hans ulykkelige Sygdom, der har bortvendt din Kjær=

lighed fra ham? den vidste Du, at han plagedes af, dengang Du ægtede ham. Det er din Pligt at pleie ham, ikke at anklage ham."

„Jeg tør ikke, kjære Onkel!" hulkede min Moder, „jeg tør ikke leve sammen med ham."

Min Fader havde hidtil staaet taus og spændt, men nu blev Uroligheden synlig i hans Ansigtstræk, han blev dødbleg; i det Samme hørtes et frygteligt Vindstød at tørne mod Vinduerne, og Kattegattet, i fuldt Oprør, begyndte sin rædsomme Larm; da saae jeg, at min Fader skjælvede og stirrede ængsteligt udad mod Stranden.

„Hvad mener De, naadige Frue," spurgte nu Præsten, „med det Udtryk: at De ikke torde?"

„Qvindepassiar!" mumlede Cornelius. Da raabte min Moder: „lover mig Alle I, der her er tilstede, at hvad I nu høre, skal aldrig tiere komme over eders Læber, sværger det, ved hvad I, hver især, holde for helligst."

Og de svore.

Nu traadte min Moder frem paa Gulvet; hun holdt sig ikke længere fastklynget til Cornelius, men hendes Væsen var frit, og hendes Holdning sikker, idet hun henvendte sig til min Fader: „Harring, hvorfor frygter Du Stormen, hvorfor er Du ængstelig tilmode, naar Kattegattet er i Oprør? Din første Kone styrtede ikke i Søen, men hun blev styrtet, og den, der gjorde det, det var Dig!"

En stum Forfærdelse gjennembævede de Tilstedeværende; min Faders Ansigtstræk vibrerede frygteligt.

„Du tilstod mig det den sidste, stormfulde Nat,"

vedblev min Moder, „Du tiggede mig først, om at være taus med din Hemmelighed, men senere truede Du mig med den samme Skjæbne; Du fortrød, at Du havde betroet mig det, og — Du lagde Haand paa mig! See, Onkel, Sporene af Voldsgjerningen paa min Hals og siig mig saa, om Du vil have, at jeg længer skal forblive her." —

„Ikke et Øieblik," raabte Cornelius, idet han med Rædsel betragtede de blaae Pletter paa min Moders hvide Hals, „lad min Vogn forspænde, Du skal vende tilbage til mit Huus. Forbandet være det Øieblik, da jeg fik det Indfald at føre ham over til Ostindien!"

Da stirrede min Fader vildt om sig, det mørke Øieblik traadte ind. „Hvad!" raabte han, „hvorfor gaaer jeg i Uniform, naar der ingen Krig er i Landet? Det er ikke sandt, hvad Du siger, hun styrtede sig selv ud i Søen, men jeg har ingen Fred paa mig, det er hele Ulykken. Dybt i Bølgen, der er koldt og sort, og hun har hvide Klæder, seer Du, de skinne igjennem det mørke Vand. Jeg var lidt hidsig, men jeg styrtede mig jo selv bagefter for at frelse hende. Kan jeg gjøre for, at jeg ikke fandt hende? Hvor er Arthur? Du skal lære at svømme, saa kan din Fjende ikke drukne Dig!" —

Atter kastede Stormen sig imod Bygningen, da styrtede min Fader bevidstløs baglænds om, ligesom knust af Vindstødet. Alle, undtagen min Faders Slægtning, fjernede sig, og Tilberedelserne til Afreisen gik for sig. Spørgsmaalet var nu blot om, hvo der skulde have Børnene, min Broder og mig. Da kom min Faders Slægtning ind i Stuen til os; han havde det Budskab

til min Moder, at min Fader var kommen sig, men var dog gaaet tilsengs. Forresten lod han min Moder sige, at hun selv skulde fastsætte, hvad hun vilde have i Penge om Aaret; han bad hende om Tilgivelse og om ikke at dømme ham for haardt. Han var aldeles enig med hende om, at der burde finde en Skilsmisse Sted; han vilde ikke selv risikere, at han i et mørkt Moment, uden selv at vide det, mishandlede hende. Een Ting bad han hende kun om, det var at tillade ham at beholde Arthur; han kunde ikke undvære Drengen, og Drengen vilde selv helst blive hos sin Fader.

I det Samme aabnedes Døren, og Arthur stod for os. Han havde grædt, og det lod til, at han var meget opbragt. „Stygge Moder," raabte han, „slemme Moder har gjort Fa'er Fortræd, saa Fa'er er bleven syg. Og med Dig, Johannes!" henvendte han sig til mig, „med Dig skal jeg tale, naar vi Begge blive store. Saa vil jeg fægte med Dig og skyde Dig ihjel, fordi Du ikke vil blive hos Fader." Og dermed slog han Døren i, og vi hørte, hvorledes han løb op til Faders Værelse.

Efter et Qvarteers Forløb sadde vi tre, Cornelius, min Moder og jeg, i en Wienervogn paa Reisen til Kjøbenhavn. Min Moder saae aldrig meer det herlige Høierup, men jeg var der ifjor. Eiendommen er kommen i Fremmedes Hænder; Gaarden er malet op med en hvid Farve, før var den rød; de lange Alleer af Kastanietræer ere omhugne, Buxbomhækkene tilintetgjorte, Blomsterfloret uddøet, — kort, Alt syntes mig forandret, undtagen det balstyrige Kattegat, der buldrede tæt udenfor Haven.

III.

Saa Barnets Bygning sit Grundlag fik,
Det blev som saa;
Og Tiden lagde sit Mosaik
Derovenpaa.

Aaret 1819 var for mig et Sorgens Aar; thi jeg mistede min saakaldte Onkel, Cornelius; henimod Vinteren blev jeg berøvet min Fader og Juleaften min Moder.

Natten efter den Dag, da min Moder var bleven begravet, havde jeg een rædsom og een deilig Drøm. I den første syntes mig, at jeg stod foran min Moders Kiste, at Kisten vel var lukket, men at der var en fiirkantet Aabning i Laaget, saaledes at jeg kunde see Hovedet og Brystet paa den Døde, medens den øvrige Deel af Legemet skjultes af det sorte Træ. Da tyktes mig, at Orme og Utøi pludselig væltede ud af min Moders fromme Ansigt og af det fulde Bryst; de opaade alt Kjødet, saa at tilsidst kun Beensystemet var tilsyne. Da begyndte Dødningehovedet at nikke, det reiste sig op, snart kom de tynde Arme ud af Aabningen og endelig stræbte hele Skelettet, med krummet Ryg, at hæve sig ud af det smalle Hul. I det Samme vaagnede jeg, skjælvende over hele Legemet, og mit Leie var drivvaadt af Angstens kolde Sveed.

Den anden natlige Aabenbaring havde en mildere Form. Mig syntes, at Døren aabnedes, og at min Moder, foryngel til en deilig, tyve Aars Pige, i et

blegrødt Gevandt, traadte ind i Stuen. Hun havde en trearmet Sølvlysestage i Haanden og betragtede mig med et uendeligt veemodigt Aasyn. Men efterhaanden forandrede hendes Ansigtstræk sig, og hun voxede, saa at sige, i Deilighed, og en herlig, qvindelig Skabning stod for mit Blik. „Hvad vil Du mig?“ syntes mig, at jeg raabte til hende. — „Eftertragt ikke,“ forekom det mig, at hun svarede, „hvad der aldrig kan tilhøre Dig.“ Og hun satte sig ned ved mit Leie, og en himmelsk Musik strømmede ud af hendes Mund, og, som hiin Digterkonge siger, han, hvem jeg senere lærte at kjende, elske og beundre: „da var der ikke Saameget af min Fader i mig, at jo min hele Moder traadte i mit Øie, — jeg græd.“ Og Skikkelsen forsvandt, men den lever endnu i min Erindring, den viser sig endnu dagligen for mit Øie; man har i Mythologien ingen Gudinde for Veemod — hende var det, jeg saae hiin Nat, og hendes Billede er ikke siden bleven fortrængt, selv ikke af Kratzenstein-Stubs Halcyone paa det kongelige Billedgallerie paa Christiansborg. Drømmen selv oplevede jeg i Virkeligheden for et Par Aar siden, — kan det da undre Dig, at jeg elsker den, og at min Tanke jevnligt dvæler ved den? — —

Jeg og min Broder fik strax en Hof- og Statsretsprokurator til Curator, det skjønne Hoierup solgtes. Hvad vort Arvefald var, dengang Eiendommen solgtes, veed jeg ikke, men det erfarede jeg, at min Fader havde lidt betydelige Tab ved Pengeomvæltningen 1813. Som Følge deraf blev min Arvelod efter Fader og Moder reduceret til femten tusind Rigsbankdaler, men

jeg havde særskilt arvet fem tusind Daler efter Onkel Cornelius.

Aarene ilte hurtigen hen, og jeg tog efterhaanden første, anden og Embeds-Examen, den theologiske. I den Tid havde min Broder været Cadet, han var bleven Officeer, havde imedens været paa Opmaaling i Jylland, men havde senere taget sin Afsked og levede i Kjøbenhavn, foruden af sin Formue, ogsaa af Informationer i Mathematik og de levende Sprog. „Han er," sagde En af vore fælles Bekjendter, en Student Riegelsen, „et ypperligt Hoved, men, skjøndt myndig og fuldvoxen, saa ellevild som en trettenaars Dreng. Han skriver smukke Vers, men henkaster dem i et fortroligt Øieblik til sine Venner. Han omgaaes stadigen de muntreste Fyre i Byen, deeltager i deres Svire og er deres egentlige Anfører, skjøndt han ofte, som opvaagnende i Følelsen af sin Aandsoverlegenhed, behandler dem som sine Undergivne og overøser dem med Haan og Spot. Han er en stor Ven af det saakaldte smukke Kjøn; han har den Vane, i en alvorlig Samtale, pludselig at bryde af og komme med et comiskt Spørgsmaal til den, med hvem han taler. Han har taget sin Afsked af en vis Uafhængighedssyge, og — han bryder sig ikke en Smule om Dig, skjøndt Du er hans Broder!"

„Og hvor seer Du ham?" spurgte jeg Riegelsen videre.

„I Gjæstgivergaarden „den sorte Hingst" er hans og hans Kammeraters Samlingsplads. Men er det

ikke pudsigt, at han benægter, at Du er hans Broder? han siger, at han slet ingen Familie har."

„Det maa jeg troe," svarte jeg noget forbittret, „han hilser mig ikke paa Gaden, og jeg har ikke talt med ham, siden jeg var sex Aar gammel."

„Jeg vil fortælle Dig," afbrød Riegelsen mig, „en af hans Geniestreger, som fuldkomment characteriserer ham. Kort efterat han af Magistraten var bleven erklæret umyndig — thi ogsaa den Skjæbnens Tilskikkelse har han maattet undergaae — begyndte han at speculere i Lotteriet. Hvad skeer? han vinder en Terne paa en femhundrede Daler. Strax tilsiger han syv af sine Bekjendter, — jeg maa indrømme, at han ikke forbigik mig, — og med disse syv sætter han sig tilvogns, for i Forening med dem at reise Gevinsten op paa en Tour omkring i Sjælland. Dog, Skjæbnen vilde have det anderledes; thi vi naaede ikke længer end til Blaustrød-Kro. Her — Du veed, det er simple Folk, som her drive Værtsskab — traadte vi ind, ligesom Konen i Huset lagde en Kalkun paa tyve Andeæg, for at den skulde udruge dem. — „Hei," raabte da din Broder, „ere I Alle enige med mig, saa forblive vi her, indtil Ællingerne komme ud af Æggene." — Vi samtykkede Alle, men forhindredes i at blive længere end fjorten Dage ved den uheldige Omstændighed, — at de femhundrede Daler i den Tid vare opbrugte."

Tungsindig taug jeg og forlod Riegelsen; jeg ønskede, at han havde overdrevet sin Fortælling.

IV.

Halv Olding var han, halv galen Pog,
Halv — Gud veed hvad;
For hver Betragter en Cifferbog
Med tvetydigt Blad.
Som Dreng hans bedste Moerskab det var,
Naar med Faderens Guldubr han spøgte;
Da lyste hans Pande saa mild og klar,
Og Oinene som en Lygte.
Det var et Varsel fra Evighed,
Som tyded paa Livet siden:
Thi Guldet spøgte han altid med
Og hyppigt ogsaa med Tiden.

Man tænke sig min Forundring, da jeg, Dagen efterat jeg havde været oppe til theologisk Attestats og erholdt bedste Charakteer, modtog et saa lydende Brev:

Min meget ærværdige Hr. Broder!

Jeg har med sand contentement og Vellyst erfaret, at Du har faaet laudabilem til Embedsexamen, naar Du nu blot ikke vil gjøre mig den Sorg, at blive til En af de Hellige. Har Du hørt Noget om det, at Grev H. til H—g skal have ansøgt Kongen om at blive creeret til Degn ved Helliggeistes Kirke? — Vi have ikke handlet broderligt mod hinanden, vi have ikke besøgt hinanden, ja saa at sige, naar vi skulle tale Sandhed, vi kjende ikke hinanden. I min Faders Dødsstund bad han mig hilse Dig, han lyste sin Velsignelse over os Begge, baade over den Tilstedeværende og den Fjerne. Jeg vil komme til Dig med det Første. Du veed da, at jeg er gjort umyndig? —

Staae ene, foruden Bro'er og Mo'er,
Det tyktes mig eengang deiligt;
Saa kan Du vælge fra Syd til Nord
Det Stade, som meest er beleiligt;
Saa kan Du vælge ved Øresund
Kontoiret og Toldtariffen,
Hvad heller tumles i Shakspears Lund
Paa Pegasus, Gangergriffen.

Saa kan Du vælge den geistlige Stand
Og famle, som Flere har famlet,
Hvad heller paa Scenen spille din Mand
Som Romeo eller som Hamlet;
Saa est Du din egen Autokrat,
Kan færdes med frieste Villie, —
Dog fik jeg aldrig Friheden fat,
Skjøndt ugeneert af Familie.

Jeg forsikkrer Dig, kjære Johannes, at jeg siden min Faders Død ikke har interesseret mig for nogen levende Person. Kun ham elskede jeg af mit fulde Hjerte, ham kunde jeg gjøre Alt for, o vidste Du, hvor godt vi to kom ud af det med hinanden! „Arthur," sagde han ofte til mig, „blot for din Skyld gad jeg leve, thi Du er min eneste Trøst." — Siden den Tid, da jeg jordede ham, har mit Hjerte været en Jordklump, hvor ingen lægende Urt, ingen Blomst kunde trives; thi Du veed jo nok, at jeg aldrig har brydt mig om min Moder. Dog:

Nu kjender jeg ikke til Sønnens Lyst,
Og ei til de barnlige Taarer;
Jeg har kun smiilt ved Naturens Bryst,
Laant Blodet af hendes Aarer.

Hvad ikke jeg kjender, tier jeg om,
Urokket staae Hvermands Throner!
Og Barnets Følelser staae for min Dom,
Som fremmede Religioner!

En anden Aarsag, hvorfor jeg ikke har søgt din Omgang, men har nøiedes med de faa Korn, som jeg har nippet i Hønsegaarden, kan jeg angenehmt udtrykke saaledes:

Du vælge Dig Venner til Hjertero,
Men vel Du Dig for maa see:
Du vælge Dig Een, Du vælge Dig To,
Men aldrig Fleer end Tre. — —

Min Helbred er daarlig, thi mit Bryst er syg, og en hektisk Rødme farver mine Kinder, netop saaledes som Stormenes Kulde maler Efteraarsbladene røde: det tyder paa — min forestaaende Tilintetgjørelse! Forstaaer Du mig? vi ville vorde Venner, inden vi skilles ad. Vær hjemme imorgen Aften, saa kommer jeg op til Dig.

Din Arthur Harring.

Kjøbenhavn den — jeg har ingen Almanak, — Du maa undskylde.

V.

Vi komme hid som muntre Gjæster,
Og vi vil drikke, det vil vi!
Vi er ei sortbeklædte Præster,
Men vi gaae løs paa Svireri.

Jeg gjennemlæste flere Gange dette besynderlige Brev og søgte at uddrage Arthurs Charakteer af de faa Linier, som han havde sendt mig. Letsindig maa han da være til det Yderste, tænkte jeg ved mig selv, men jeg synes, at der lyser megen Godhed ud af det Hele. Det der smertede mig meest, var Antydningen om, at hans Helbred var nedbrudt; alt Andet kunde redresseres, men dette ikke. Han havde imidlertid gjort det første, forsonende Skridt, og det stod nu til mig at besvare hans venlige Hilsen: jeg ilte derfor strax hen til Riegelsen, for hos denne at faae Arthurs Bolig at vide, og han sagde mig, at det var Nr. 20* ved Vestervold.

Jeg traadte ind ad Gadedøren og hørte en umaadelig Larm oppe i Huset; jeg skyndte mig opad Trapperne. Paa tredie Sal fandt jeg en Dør, hvor der stod: Lieutenant Harring, men selve Døren blev bestormet af en Skomagerdreng og en temmelig velklædt Kone.

„Er Hr. Lieutenanten maaskee ikke tilstede?“ spurgte jeg.

„O jo, min Sæl er han saa,“ svarede den qvindelige Furie, medens den sorte Skomagerdreng med et impertinent Griin hamrede paa Døren med Hænder og Fødder, „men han vil ikke lukke os op.“

„Heisa, Hr. Lieutenant!“ raabte Skomagerdrengen ind ad Nøglehullet, „jeg skal hilse fra min Mester, at her er deres Regning. Et Par nye Støvler syv Rigsbankdaler, et Par forsøddede fire Daler, et Par Dandseskoe (formodentlig opslidte i en Dandsebod udi en Langsomvalts med Mutter Vaskerkones Datter, Sybille), tre Daler tre Mark, en Bod paa en Støvle otte Skilling, en Bagslik tolv Skilling — aa, vær saa god og luk op, nu saae jeg jo gjennem Hullet, at De gik over Gulvet.“ —

„Og jeg,“ begyndte Konen at skrige, „tør udbede mig deres behagelige Opmærksomhed, medens jeg tydeligt oplæser deres Regning for den fremmede Herre, der staaer herude med Slængkappe paa. Lyder som saa: tre Skjorter (Herren har nok kun fire ialt) à sex Skilling, sexten Par Flipper à tre Skilling, eet Par Uldsokker fire Skilling — — — —.“

Her begav jeg mig skyndsomst nedad Trapperne, thi jeg hørte, at min Broder dreiede Nøglen om for at lukke op. Jeg vilde ikke for al Verden have, at han skulde blive vidende om, at jeg havde været Vidne til denne deklamatoriske Morgenunderholdning. Men førend jeg var kommen eet Stokværk ned ad Trappen, blev Skomagerdrengen med en anstændig Fart slynget over Rækværket ned efter mig; min Broder ramte mig med Drengen lige i Ryggen, saa at jeg styrtede omkuld, medens et vældigt Kladsk oppe paa Trappen gav en grundet Formodning om, at Vadskerkonen havde faaet et kraftigt Drefigen. Naar der nu føies til, at en uhyre Hund foer efter mig og Skomagerdrengen, og

truede med sin gigantiske Flab at sluge os levende, kan man vel ikke undre sig over, at jeg og Drengen realiserede den iilsomste Retirade. Et Minut efterat vi vare slupne udaf Døren, kom ogsaa Vadskerkonen, hvis blussende, høire Kind tydeligt nok røbede, hvilke Fataliteter den saaledes i det aarle Morgengry havde maattet undergaae, men oppe paa Trappen lod der endnu en betydelig Gjøen, som, advarende imod gjentagne Besøg, endelig hendøde i en douce Brummen. „Jeg lader ham indklage for Forligelsescommissionen," jamrede Konen. „Og jeg," hylede Drengen, „vil aldrig gaae mere med Regninger til ham, det skal den store Christian gjøre." — —

Jeg gik hjem, men besluttede dog om Eftermiddagen at gjøre endnu et Forsøg paa at faae Arthur i Tale, førend han om Aftenen kom til mig. Jeg gik derfor atter til Vestervold og stod nu anden Gang udenfor hans Dør, men forhindredes fra at gaae ind ved at høre en forvirret Larm i Stuen; jeg lyttede og søgte at dechiffrere dette underlige, babyloniske Sprog, og Resultatet af min Undersøgelse blev da, at de forskjellige, forvirrede Lyde vare Klingen med Glas og Raslen med Flasker, Trumfen i Bordet og Rynnen af stygge Viser, høirøstet Latter og Kasten med Terninger. Tungsindig vendte jeg hjem og lavede Alting til til Modtagelsen af den sjeldne Gjæst: jeg hang en frisk Blomsterkrands over min Moders Portrait, jeg dækkede Bord og satte Viin under Kakkelovnen og ventede nu taalmodigt paa Gjæstens Ankomst.

Men Vægteren havde alt raabt ni, og ingen Arthur

var endnu kommen tilsyne; jeg begyndte at mistvivle, -- da jeg pludselig hørte flere Instrumenter spille op nede paa Gangen. Den strygende og blæsende Musik kom op ad Trapperne; jeg kunde høre en afskyelig Clarinet og en, om muligt, endnu falskere Violin, medens et Valdhorns forfærdelige Brøl bragte det skrøbelige Huses Mure til at skjælve. Min Dør fløi op, og et heelt Tog traadte ind i min Sal.

Forrest gik Arthur med en Dame under Armen; hun havde en lille, sort Kaabe paa og en Vifte i Haanden, og hun støttede sig ømt og fortroligt til Arthurs Arm. Arthur saae echaufferet ud og nærmede sig mig med usikkre Skridt, forresten opfyldtes Værelset af ti til tolv Mennesker af et temmeligt brutalt Udvortes, og midt iblandt dem bemærkede jeg Riegelsen. Denne Sidste nærmede sig mig pludseligt, bukkede, men hviskede mig med det Samme i Øret: „hold gode Miner, thi disse Mennesker ere berusede." — Instrumenternes Støien vedblev, efterat Kapellet var traadt ind i Salen og forøgedes med hiin frygtelige Bulbiders Tuden, med hvilken jeg alt iformiddags havde gjort Bekjendtskab.

„Jeg maa gjøre Dig," tog min Broder til Orde, idet han søgte at ordne sine Tanker, „noget nærmere bekjendt med vort Selskab — jeg haaber dog, at jeg har den Ære at tale med min Broder, Hr. Johannes Harring? — aha, jo jeg kunde nok see det. Denne Dame er Jomfru Rikke T—."

Jeg gyste tilbage, da han nævnte dette Navn; hun var En af Byens meest berygtede Qvindfolk. „Og hende," raabte jeg, „gaaer Du med under Armen!"

„Ja, hvorfor ikke det?“ svarede Arthur, „jeg veed ikke af, at hun har noget Udslet, der kunde smitte mig. Forresten dandser hun fortræffeligt, nu skal Du strax see, — aa, lille Nikke, dands den bekjendte Sarabande for min Broder, og I, Musikanter, spiller op, jeg vil selv tractere Violinen.“

Og nu begyndte da atter den infernalske Musik, medens min Broder paa eengang spilte Primoviolinen og dandsede med Damen. Donnaens Gebærder vare naturligviis særdeles uanstændige, og min Broder gav just ikke synderlig efter i dette Kapitel, saa at jeg ved at see paa hende uvilkaarligt kom til at tænke paa Ariosto i hans sjette Sang:

Su per la soglia, e fuor per le colonne,
Corron scherzando lascive donzelle,
Che se i rispetti debiti alle donne
Servasser più, sarian forse più belle.

Med en mageløs Aplomb dreiede hun sig paa Taaspidsen og uddeelte smaa Ørefigener og andre, ømme Kjærtegn til Orchestret og Tilskuerne. Pludselig taug Musiken; hun havde dandset sig træt og lagde nu Guitaren hen, min Broder blev staaende maalløs og ubevægelig midt paa Gulvet. Han lagde sin høire Haand paa min Arm og pegede med den venstre hen paa Væggen; „for Himlens Skyld, Johannes!“ raabte han, „hvem er den Dame med Krandsen over Hovedet?“

„Vor Moder, Arthur!“ sukkede jeg. Da blev han kridhvid i Ansigtet, og to tunge Taarer randt ned over hans Kinder. Han hævede Lysestagen op i Veiret, for nærmere at betragte det skjønne Hoved, og flere og flere

Taarer væltede ud af hans Øine. „O, Moder," jamrede han, „skulle vi saaledes gjensees? Da jeg sidste Gang som niaars Dreng saae Dig, var jeg uartig imod Dig, og nu, da jeg staaer voxen foran Dig, saa er jeg i den Tilstand! jeg kan ikke trygle om din Tilgivelse, thi Du hører mig ikke, jeg kan ikke kysse din Haand, thi den er vissen og kold. O Johannes, hun maa være meget vred paa mig, jeg har ikke tænkt paa hende siden den Dag, at hun og Du reiste fra Høierup!"

„Husk," trøstede jeg ham, „at Lidenskab og Vrede ikke medtages i Graven; Trækkene ere blide, og Aasynet er roligt paa den Døde. Kun Kjærlighed lever i Urnen, men Habet bliver oven Mulde hos os stakkels Efterlevende."

„Lad det Maleri afcopiere," bad Arthur, „saa skal jeg betale Dig i Begyndelsen af næste Maaned. Hør, er det ikke pudsigt, hvorledes man kan gaae over fra Fuldskab til den ædru Tilstand? Nu er jeg mig selv mægtig, før vidste jeg ikke, hvad jeg gjorde. Mennesket er et fleersidigt Talent, han kan baade være ædru og drukken. Min Compliment til Dem, min smukke Moder, vi skulle altsaa sees paa mit eget Værelse!" og hermed vendte han sig med et letsindigt Buk fra Portraitet og betragtede med synligt Velbehag sine Ledsagere.

Disse værdige Personer havde imidlertid grupperet sig omkring det Bord, hvorpaa den Arthur og mig tiltænkte Aftensmad stod, og her vare de da ivrigen beskjæftigede med at anrette de største Ødelæggelser i Madvarerne. Isærdeleshed steeg min Forbittrelse høit,

da jeg saae Donna Rikke dele en Kapun med Arthurs store Hund. Imidlertid fattede jeg mig og gik hen og skjænkede de Par Flasker Viin om, der stode under Kakkelovnen. Signora Rikke proponerede Værtens Skaal, og Arthur forsikkrede, at det vilde være meget uhøfligt af mig, om jeg ikke vilde klinke med hende og det øvrige Selskab. Nu dannede min Broder en Basun af et Landkort, der var klinet paa Pap; En af Ledsagerne greb Violinen, en Anden Clarinetten, medens min Broder og hans Hund kappedes om at frembringe de meest uharmoniske Toner, og saaledes blev da min Skaal drukken under en klingende Fanfare. Men da nu Maden var sluppen, og Vinen var drukken, længtes Selskabet nok efter en større Tumleplads for deres Virken, de begyndte at skrabe med Benene og give deres Mishag tilkjende over, at Arthur ikke gav Signalet til Opbrud. Da greb 'han mig om Armen og førte mig hen til et Vindue. „Johannes!“ sagde han, døm mig ikke for haardt, men husk, at ligesom der ikke findes to eensdannede Blade paa et Træ, saaledes gives der heller ikke trende eensdannede Sjæle paa den hele Globus. Du har ikke de samme Lyster eller Lidenskaber, som jeg, men din Trang og din Hu staaer til noget ganske Andet. Men nu gives der nogle eenfoldige Mennesker, som ikke kunne begribe, at Andre kunne tænke, ønske og handle anderledes, end de selv; fordi at de selv ikke kunne lide engelsk Porter, ville de have, at alle Bryggerierne ved Themsen skulle gaae ind; og hele Verden skulde drikke Thevand. Jeg hylder Munterheden, men Du er alvorlig; nu vel, lad Ingen af os gaae den Anden i Veien.

Ørnen kan ikke svømme, Rensdyret kan ikke flyve, Fisken kan ikke synge, og jeg kan ikke græde. Og nu, min alvorlige Broder, nu maa Du lyse os ned ad Trapperne, thi jeg havde nær forvredet mit Been, da jeg gik herop."

„Lad for Guds Skyld," raabte jeg, „ikke det Feiltrin afskrække Dig fra at besøge mig tiere, og" — vedblev jeg leende — „tro endelig ikke, at dit Besøg vilde være mig mindre kjærkomment, mindre interessant, om Du for Fremtiden kom ene og uden Harmoniemusik."

„Aa," svarede Arthur, „jeg er ligesom Uglen, Minervas Fugl, saasnart jeg om Natten viser Verden mit smukke Aasyn, flokker der sig strax omkring mig en Skare ubetydeligere Fugle og ledsager min lette Flugt med Hyl og Huien."

Hermed trykkede han min Haand, og jeg gik foran Toget med Lyset i Haanden nedad Trapperne. Men, af, hvad jeg havde anét og befrygtet, skete: langs nedad Trapperne udførtes atter en stor Symphonie, hvor Donna Rikkes Guitar iværksatte en skingrende Væddestrid med min Broders Hoboe. Husfolkene tittede nysgjerrigt udaf Kjøkkendørene, men jeg tryglede forgjæves om Taushed. Endnu heelt langt ude paa Gaden vedbleve de gale Mennesker at spille op, indtil Vægterens Pibe bevirkede, at Skaren adsplittedes; man hørte forvirrede Raab, en Lyd, som om en Violin blev slaaet imod Steenbroen, man hørte Latter og en høi, qvindelig Stemme, der protesterede mod en forestaaende Bortførelse til „Hullet". Og endelig, for at gjøre min Ærgrelse fuldstændig, stod min Vært paa

Trappen, ventende paa mig, for, i Anledning af Spektaklerne paa Gangen, at sige mig op.

VI.

Naar Vinden er god, saa seiler jeg bort
Til Fyen, eller muligt længere fort,
Men vil Du mig Noget, saa skriv mig til,
Jeg er din Broder og svare da vil.

En fire Uger efter, at denne Aftenscene fandt Sted, stod jeg en Formiddag med Copien af min Moders Portrait udenfor Arthurs Dør. En ganske ung Maler, B—z, havde afcopieret Billedet, og Foretagendet var lykkedes udmærket. Faa Aar efter reiste den talentfulde Kunstner udenlands — Tydskland misundte os ham — han satte Foden over Alperne — hans Hu stod til det blaae Italien, der, hvor de opgrave (som Digteren siger) den fjerne Oldtid af Markerne, — da døde han, og Danmarks Hjerte blev, da hans sidste Mesterstykke kom til hans Fødeland og, hyllet i Flor, ophængtes paa Udstillingen i Kjøbenhavn, deelt mellem Sorg og Beundring.

Jeg lyttede udenfor min Broders Dør, men jeg hørte ingen Menneskestemmer; jeg bankede paa — „kom ind!"

Min Broder sad og læste, og ved Siden af ham i Sophaen sad en smuk, lille Dreng og skrev.

„Gaa, Georg," sagde Arthur til Drengen, „saa skal jeg læse med Dig i Eftermiddag. Kummerfuldt Arbeide, at være Rygpidsker, Johannes; men jeg faaer det ret godt betalt, det er min Værts Søn. Et lille Glas Viin, eller muligt en Cognac?"

Jeg betakkede mig, men satte mig ned ved Siden af ham. „Jeg er af en anden Anskuelse, end Du," sagde jeg, „angaaende Skole- og Opdragelses-Væsenet, ja, jeg er endog af en saa modsat Mening, at jeg om otte Dage reiser fra Byen, for at blive Huuslærer paa en Herregaard."

Arthur foer op og korsede sig: „Er Du besat? Du, en theologisk Candidat med bedste Charakteer, Eier desuden af tyve tusind Daler, Timelærer i Byens første Skoler, (ja det var nu rigtignok en af de maadeligere Egenskaber), Du vil forlade Kjøbenhavn, den muntre Hovedstad, for at —"

Her bankede det paa Døren, Arthurs Ansigt formørkedes, men opklaredes strax, da han saae, hvem det var.

Den Indkommende var en høi Mand i blaae Chenille; han havde noget Galt ved Øinene paa Grund af, at han engang i Dyrehaven — thi han var kommen hertil som Markskriger — havde fordærvet sit Syn derved, at der ved et Kunststykke sprang ham noget Krudt i Ansigtet.

„Ah," raabte min Broder, idet han kjælent lagde Hovedet ned paa den ene Skulder og sødtsmilende truede ad den, maaskee ubehagelige, Gjest med Pegefingeren: „det er ikke smukt handlet af Dem, Hr. G—! Blot

jeg tøver to Dage over Terminen, saa hjemsøger De mig strax. Men kan da ikke et Menneske have Forfald? See her, Utaknemmelige, her er en Liste over alle mine Creditorer, nei, see blot, siger jeg. Hvem staaer øverst? Hr. Skræddermester G—. De skal først og fremmest betales; min Ære tilsiger mig, at det er min Pligt, — De har jo givet mig Credit, skjøndt De vidste, at jeg var erklæret umyndig. Ja, De kan troe, at jeg havde Ubehageligheder med ham, der staaer antegnet som Nr. Elleve. Han vilde være Nr. Eet, Kanaillen, men jeg svarede: nei, min ærlige Skræddermester, Hr. G—, skal være Nr. Eet. Spørg min Broder ad, ja, det er min Hr. Broder, der sidder, han kan være mit Vidne til, at jeg skjændtes meget længe med det fordømte Nummer Elleve — en trodsig Karl. Forresten, min gode Hr. G—, saa benyttede jeg samme Leilighed til paa det Kraftigste at anbefale Dem til min Broder, aah, det er en ganske anden Mand, end jeg. Jeg er bleg og skrantende, som en Hvidroe, han er sund og rød, som en Rødbede, — Alt en Følge af den forskjellige Levemaade. Ogsaa lovede han, at han skulde lade sye en Sommerfrakke hos Dem. Kan jeg da gjøre meer for Dem, min kjære, gode Hr. G—?"

Under denne lange Tale saae jeg, at Arthur idelig gjorde nogle, for Skrædderen skjulte, Haandbevægelser hen til Hunden, og Dyret forstod fuldkomment de fine Vink. Knurrende luskede den omkring Skrædderen, bjæffede og fremviste af og til et udmærket Tand=

system; ikke heller var Hr. G— en rolig Tilskuer, men retirerede langsomt hen imod Døren.

„Slem Hund,“ talte Hr. G— med sin tydske Dialect, „aha, Lieutenanten ingen Penge endnu? still Hund! ja ja, faaer vente, til de kommer — ruhig, mein Hund, bin guter Freund — min Herr vil hae en Sommerfrack, jeg kjender godt Hr. Candidaten af Namen — ah den Hund, den Hund — naar maa jeg høre op hos Hr. Lieutenanten, næste Uge? binnen fjorten Dage? ach, es kommt ein Wechsel heute!“

Min Broder lovede Manden sine Penge med det Allerførste, og Hr. G— ilede udaf Værelset, idet han kastede skye Blik hen paa Hunden.

„Saaledes maa man fægte sig gjennem Verden,“ raabte Arthur leende, da Manden vel var borte; og han viste mig da en ti, elleve, forskjellige Lister, hvor Creditorernes Navne stode paa hver især i en forskjellig Orden.

Men jeg var ikke stemt til Latter. „Arthur!“ tog jeg til Orde, „Du er i Pengeforlegenhed, henvend Dig til din Broder, Intet er rimeligere. Følg hjem med mig, Du skal faae saa mange Obligationer, som Du vil.“

„Bryd Dig aldrig om Sligt,“ svarede han endnu muntrere, „men lad mig om den Ting. Jeg er nu eengang saaledes vant til denne Kræven, at jeg ikke kan undvære den. Ligesom jeg nu eengang er vant til at sove, spise, gaae opreist, læse Bøger, saaledes er jeg ogsaa vant til at have Gjæld, og Pengeforlegenhed er for mig blevet til en af Livets første Fornødenheder. Aanden er altid i Bevægelse, jeg har ingen Ro, men

er nødt til at speculere, at see mig om efter Udveie, at gruble efter Undskyldninger. Naar jeg gaaer ud fra, at Hvile, at Dødsstilhed, at Tilintetgjørelsen ere de værste Onder, den sørgeligste Tilstand, saa maa jeg elske den tankevækkende, oplivende, stimulerende Gjæld, som et virkeligt Gode; den tvinger mig til at tænke, den pirrer de slappede Aandsevner, jeg lever et potentieret Liv, og dette Sidste er mig saa meget vigtigere, som jeg — snart kommer til at forlade Livet."

Dette Sidste sagde han med dæmpet Stemme, og en dunkel Rødme foer over hans blege Kinder; Taarerne traadte mig i Øiet. Skal jeg miste øieblikligen, tænkte jeg ved mig selv, hvad jeg saa nyligen fandt, skal jeg strax igjen vorde en frændeløs Stakkel? Skal han, som nu staaer for mig i ungdommelig Munterhed, saa tidligt gaae den Vei, som ellers naturligst kun betrædes af Oldingen? Ligger der muligt over hans uskyldige Hoved en Forbandelse fra Havets Dybder, en Forbandelse, som egentlig nærmest burde have ramt hans Fader? — Jeg afbrødes ved hans Tiltale:

„Seer Du denne unaturlige Rødme, Johannes?" sagde han muntert, idet han pegede paa sin Kind, „troer Du det er Sundhed? det er det ei. Har Du ikke seet om Foraaret, naar Valdbyerne bringe det første Græssmør tiltorvs, at dette Smør er saa overraskende guult? troer Du denne Farve er naturlig? det er Gurgemeie, det er Unatur, og saaledes er ogsaa det Røde paa min Kind. Det er mit Bryst, Johannes, som er daarligt."

„Er det saaledes fat," afbrød jeg ham hastigt, „saa skal Du reise øieblikligen, til Frankrig, til Italien;

maaskee kan Du komme Dig i det varmere Strøg, og Penge skal Du faae hos mig."

„Tak for dit Tilbud," svarede han, „men ogsaa det maae jeg afslaae. Mig hjælper ikke meer Forandring af Opholdssted og Skiften af Klima. Døe skal jeg formodentlig snart, og saa vil jeg døe her, omringet af mine Venner. Men Guds Død, er det ikke Mandag idag? havde jeg ikke nær glemt det Allervigtigste!" og med hurtige Skridt gik han udaf Døren, og jeg hørte ham raabe paa: Claus!

Jeg hørte en Mumlen udenfor paa Gangen; jeg hørte min Broder gjentagne Gange nævne nogle Talstørrelser, — endeligen kom han tilbage ind i sin Stue.

„Hør mig," sagde han særdeles venligt og indsmigrende, „Du er meer end min Broder, thi Du er min — Ven. Jeg har ikke været istand til, fra Begyndelsen af, at kunne vælge Dig til min Broder, men nu er jeg voxen, myndig, (skjøndt i juridisk Betydning umyndig) og med fuldmodent Overlæg udkaarer jeg Dig til min Ven — jeg lægger Meer i det Ord: Ven, end i Ordet: Broder; thi Forholdet Broderskab bestemte Gud, men jeg, jeg selv, udseer mig mine Venner: jeg skaber mit Venskab."

Jeg forundredes høiligen over denne Introduction, men nøiedes med at forsikkre ham om, at jeg ikke alene følte mig smigret, men ubeskriveligt lykkelig over, at hans Valg var faldet paa mig.

„Jeg seer paa dine Ansigtstræk," vedblev han leende, „at Du forundrer Dig over, at jeg sætter saa liden Priis paa Slægtskab, men tilgiv: jeg har mine Grunde. Jeg

veed, at Du kommer til vor fælles Qvasi-Tante, Generalinde B—, men Du veed maaskee ikke, at jeg i de senere Aar ikke er kommen der alene for din Skyld, reent ud sagt, blot fordi jeg skyede dit Selskab. Generalinden følte sig piqueret over denne „Mangel paa Opmærksomhed“ og behagede at revanchere sig paa det Eclatanteste. Hun fik at høre, at jeg — uden at ændse om, hvad hun saaledes havde hørt af sine Sladdersøstre, var sandt eller usandt, — søgte min Afsked, og at jeg, som man siger, søgte offentlige Steder; øieblikligen udspreder hun det Rygte, at jeg i tre Maaneder ikke har gjort Andet, end spille Kort i „tre Nuller“ og i „blaa Stud,“ Steder, som Du vistnok veed, hvor kun Avlskarle og Melkekudske søge deres kortvarende Tidsfordriv, og dog“ — her foer der Lyn ud af Arthurs Øine — „dog forsikkrer jeg Dig, at jeg i den nævnte Tid af de tre Maaneder havde været paa Opmaaling i Jylland, mange, mange Miil fra hendes Naades ubehagelige Nærhed.“

„Jeg kan ikke nægte,“ sagde jeg, da han saae mig stivt i Øinene, „at hun ogsaa har fortalt mig det.“

„Seer Du, Johannes!“ raabte han fnysende, „det er Familieskab: at være den Første til at anklage, den Sidste til at forsvare den stakkels Slægtning og at være bagefter den Sidste til at række en hjælpende Haand til Frænden, hvis han har snublet, o, det er Altsammen det nære Familieskab! — — Dog det var ikke det, hvorom vi skulde tale. Du vil reise? hvorhen?“

Jeg nævnte ham Herregaarden i Jylland samt Proprietairens Navn; han studsede: „derhen?“ raabte han, medens en usædvanlig Glands spillede i hans

Oine, „reiser Du derhen? — — — jeg har selv reist derigjennem — men det var om Natten — Johannes, hør, dersom Du—"

I det samme Dieblik bankedes der paa Døren, og en Soldat traadte ind med en Seddel i Haanden.

„Naa, Claus," spurgte min Broder, „der var da Intet iveien?"

„Jo," svarte Claus, „der var det i Veien, at Herren ikke havde løst den sidste Seddel, hvisaarsag Collecteuren ikke vilde skrive denne af."

„Saa maa Du lægge Pengene ud," raabte Arthur bistert.

„Jeg eier Kronedød kun sex Skilling," lød det veemodige Svar, „men jeg har faaet et Par Ridestøvler af Herren, dem vil jeg sætte i Pant hos Collecteuren."

„Dumt Sludder," raabte min Broder, „den gamle iisgraae Collecteur har jo Podagra."

Her afbrød jeg Samtalen ved at række Arthur min Brevtaske og tilbyde ham at tage, hvad han lystede. Han aabnede den hurtigt og foer høit i Veiret med alle Overraskelsens Fagter: „Himmel," raabte han, „hvilket Syn! kom, Claus, og see med. Tierter, Femmere, og, Gud tilgive mig alle mine Synder, to Hundreder. Betragt især det Sidste, det vil vare længe, inden dit Oie vil falde paa noget Lignende. Der er en Tiert, løb til Collecteuren, og — saa kunde Du gjerne tage en Bouteille Petit Bourgogne med paa Veien. En Mark gives Dig for din Uleilighed." Og Karlen løb, som om han havde havt en Bræmse til Forfølger.

Jeg var imidlertid gaaet hen til Vinduet og havde

anstillet høist sørgmodige Betragtninger over Arthurs Adfærd. Da jeg tilbød ham Penge til at betale sin Gjæld med, afslog han dem; da jeg tilbød ham dem, for muligt derved at frelse sit Liv, sagde han ligeledes nei; men nu modtog han dem, og hvortil? til en Flaske Viin og en Lotteriesedde!!

Da jeg vendte mig om, stod han og betragtede Portraitet, som jeg havde medbragt til ham. „Veltruffet!" raabte han, idet han hængte Billedet ved Siden af vor Faders, „herligt afcopieret! skjønne Moder, saaledes tænker jeg mig Dig, og jeg haaber, naar jeg om en føie Stund skal møde Dig i bedre Egne, da at see Dig, saa smuk, saa livsfrodig, som Du viser Dig her for mig fra det stive Lærred. I Livet afsondrede Du Dig fra ham, hvem Du nu i Døden fredeligt hænger ved Siden af; o Johannes, troer Du virkeligt, at Rygtet sagde Sandhed, dengang det fortalte, at han, som hænger der paa Væggen, og hvis melancholske Træk tyde paa et godmodigt Sindelag, en sværmerisk Aand og et — jeg kunde næsten sige — qvindeligt Hjerte, han, hvis blide Egenskaber staae nedarvede udpræget i dit fromme Ansigt, siig mig, troer Du virkeligt, at han har kunnet været istand til, trods alle menneskelige Følelser, at styrte sin første Kone ud i Havet? raaber virkeligt Bølgen op til Landjorden, hvor hans lille Grav er, og beretter den hans Brøde? O, hvad er dog denne menneskelige Natur, naar endogsaa han har kunnet falde! Tie stille! han selv har betroet mig det Hele, — og fra det Dieblik af syntes Verden mig mørk og ubehagelig, fra det Minut sørgede jeg over Menneskeheden,

fra hiint bedrøvelige Secund søgte jeg at drukne mine mørke Grublerier i" — her bankede Claus paa Døren — „et Ocean af Cognac, en Himmel af Rødviin."

Troligt overleverede Claus sin Herre Lotteriesedelen, men endnu mere behændigt skjænkede han Viin i Glassene, og forsømte ikke at fylde et til sig selv.

„Drik, Johannes," sagde min Broder til mig, „og Du Claus, skjænk et fjerde Glas til min Moder. — Hør, jeg lider ikke, at den christelige Religion adskiller Livet saaledes fra Døden, at der ikke fra os gaaer nogen Vei til, at der ikke for os gives nogen Berørelse med Urnen, undtagen gjennem et mørkt og tvivlsomt Taageslør. Hvorfor tænke stedse med Kummer paa vore Kjære? nei, Johannes, anderledes tænkte de Gamle: de Døde deeltoge i de Levendes Gjæstebud, Timeglasset stod ved Siden af Bægeret, og Oldtiden havde sine Libationer! Modtag, søde Moder, det første Glas Viin af denne Flaske — din Arthur mener Dig det godt!" og han kastede et Glas Viin paa Gulvet, medens han med den anden Haand vinkede til Karlen, at han skulde gaae. Paa hans vaade Blik kunde jeg see, at han med Andagt mindedes den Afsjælede, — men om Taaren hidrørte fra ungdommeligt Sværmeri, eller om den bevirkedes af en stærk Nervesvækkelse, om Christus stod afpræget i hans Ansigt, eller om det var Bacchus, — det kunde jeg ikke med Vished bestemme.

Jeg vovede i dette Dieblik at gribe hans Haand og med broderlig Omhed at bebreide ham den Ringeagt, han udviste mod sit Helbred og sit Legeme; jeg bemærkede, at det Selskab, han til dagligdags søgte,

just ikke var det meest passende, men herom vilde han Intet høre.

„Tag Dig iagt med mig," sagde han alvorligt, „hvis Du ønsker, at vort Venskab skal have nogen Bestandighed. Søg aldrig at indskrænke min Frihed og beed mig ingensinde om at forandre min Levemaade. Husk paa, at jeg som Republikaner af Principer, sætter min personlige Uafhængighed over alt Andet i Verden. Den militære Disciplin mishagede mig, og jeg søgte min Afsked; vil En af mine Venner hovmesterere mig, saa ophører han at være min Ven; det, at Ingen i hele Verden kan sige til mig: did skal Du gaae! eller: her skal Du forblive, — det er Hjertet i al min Glæde. Hvad Tegnèr saa smukt siger ihenseende til den politiske Frihed, der hvor han tiltaler Historiens Muse:

»Gudinna! Folkens öden
du skrifver. På vår lott
skrif farorna, skrif döden,
men skrif ej träldom blott.«

det overfører jeg ogsaa paa de selskabelige Forhold."

Det forekom mig, som om han fra dette Øieblik var koldere mod mig, end fra Begyndelsen af mit Besøg, og da jeg gik over til at tale om min nærforestaaende Afreise, lyttede han vel til med spændt Opmærksomhed og spurgte mig nøie ud, om jeg kjendte Noget til Folkene i den Egn af Jylland, men han tilkjendegav ikke den ringeste Sorg over Skilsmissen.

Da jeg vilde gaae, standsede han mig pludselig i Døren: „kom tilbage," sagde han, „jeg vil endnu sige Dig Noget. Du maa vist have lagt Mærke til, at en

stor Deel unge Mennesker netop i deres meest blomstrende Periode meest plages af en Anelse om en nærforestaaende Død. Jeg tilstaaer, at jeg, om med Grund eller ikke, frygter for en brat og tidlig Opløsning. Lov mig, hvis det indtræffer, hvad jeg sigter til, lov mig da, at Du vil antage Dig det, som elsker mig meest paa Jorden, det, ved hvilket mit Hjerte har hængt med sin friskeste Kjærlighed — Du vil lee, det er min Hund, min Murat. Hvad Hoffmanns Kat var for ham, har denne Hund været for mig. Mindes, at den store Byron i Haven ved Newstead-Abbediet reiste et Marmormonument for sin døde New-Foundlandske Dogge og skrev i Indskriften, „at han kun havde havt een Ven, og her laae han.“ Vær god imod den for min Skyld og saa Farvel!“

Han sagde dette med dyb Følelse, og intet letsindigt Smiil var at see i hans Ansigt. Dengang han levede, anede jeg ikke, hvilket godt Hjerte han besad; men, som det altid gaaer: „der Tod hat eine reinigende Kraft.“ Saaledes gaaer man mangen Gang i Sommerens Tid langs Hækker og Buskadser og aner ikke, at en lille Fugl har sin Rede inde imellem Løvet; men om Efteraaret, naar Nordenvinden hvirvler Bladene fra Busken, da først kan man see Reden imellem de nøgne Grene, og da opdager man først, at der har boet en bevinget Sanger. — I dette Øieblik ligger det mægtige Dyr henne ved Kakkelovnen og sover, men — jeg har holdt det Løfte, som jeg gav min Broder. — —

Dagen efterat jeg havde besøgt Arthur, sendte jeg

ham et Brev, hvori jeg bønfaldt ham at modtage indesluttede, kongelige Obligation paa tusinde Daler; derhos opfordrede jeg ham til aabenhjertigen at meddele mig, om han trængte til Mere, i hvilket Tilfælde min Formue stod aldeles til hans Raadighed. Men min Karl vendte tilbage til mig med Obligationen og med en Indbydelse fra min Broder til at, — ja, jeg gider ikke engang opskrive den yderst uhøflige Invitation.

Jeg saae nu, at der Intet var at gjøre i den Sag, og jeg reiste da fra Kjøbenhavn.

VII.

Lyngen blomstrer nu saa lyserød
Og bedækker heelt den jydske Hede;
Skriget, som saa sælsomt lød,
Kom nok fra en Urfugls Rede.
Ikke langt fra Heden staaer
Eensomt bygt en Præstegaard;
Blaabærbuske danne Gjærdet,
Haven trives Aar for Aar,
Skjøndt dens Muld kun slet har været.
Hun, som hist paa Bakken staaer,
Pigen med de lyse Haar,
Hun, som sjeldent eier Spøg og Latter —
Det er Præstens unge Datter.

Veed Du, hvad har gjort saa tankefuld
Denne, fordum overgivne, Pige?
Hvorfor bort fra Verdens Muld
Stirrer hun mod Himmerige?
Har hun mistet Mo'er og Fa'er,
Eller mon en Sygdom har
Bleget disse skjønne Kinder? —
Nei, men Hjertet gjemmer Ar,
Sjælen gjemmer bittre Minder.
Kom og sæt Dig, da jeg skal
Med veemodigt Tonefald
Fra min Lyre, Dig forblommet sige
Rygtet om den stakkels Pige.

Og jeg var da endeligt kommen til Jylland, til den Proprietair, hvis Børn jeg skulde undervise, og jeg betragtede nysgjerrigt mine Omgivelser, for at udfinde Forskjellen mellem Jyden og Sjellænderen. Vidt strækker sig Ahlheden med sine blegrøde Lyngplanter og

bedækker de øverste Toppe af den underjordiske, langstrakte Bjergryg, der i Løndom forbinder de tydske Bjerge med Kjølen og Dovre. Og dette tyktes mig, at jeg kunde mærke paa hele Folkefærdet: Jyden er virkelig en Bjergbeboer, større og stærkere, end den spinkle Sjellænder, med langt friere Anskuelser og begavet med en livligere Sands for Uafhængighed. Men atter er der een stor Forskjel paa Jyden og andre Bjergfolk, som Skotlænderen og Nordmanden, det er den, at der ikke hos den Første hersker saamegen Overtro, som hos de tvende Andre: Jyden, der om Natten eensomt rider over Ahlheden, hører ikke Dværgene i de underjordiske Bjerge at pikke med Hammeren paa Ambolten og smedde Kroner til Kongen; kommer der en Lyd af Nattevinden for hans Øre og den ligner Klangen af raslende Metalstykker, da tænker han enten: det er kun Blæsten, der hviner! eller: det er Gud Mammon, som tæller sine Specier; — thi Jyden kjender fuldtvel Pengenes Kraft og Værdi. — —

Proprietair Thyesen havde først for et Aar siden kjøbt den Herregaard, han nu beboede; han havde før været Forpagter, men en riig Onkels Død og det deraf flydende, betydelige Arvefald satte Thyesen istand til at gjøre sig til sin egen Mand og kjøbe dette Jordegods. Han var en godmodig Mand, noget opfarende, men let at forsone. Han stod just i Gaarden, da jeg kom kjørende, og han ilede da øieblikligen hen til mig og bad mig, om jeg ikke, før jeg gik ind i Huset, vilde følge lidt med ham ned i Haven.

„Jeg maa," begyndte han, da vi spadserede langs

med Blomsterrabatterne, „før De indtræder i min Familie, meddele Dem nogle Oplysninger om dens Medlemmer. Jeg selv er en Forpagtersøn og har først for ikke længesiden kjøbt denne Eiendom, da jeg arvede min Onkel; før var jeg fattig, meget fattig. De kan altsaa begribe, at jeg ikke har nydt nogen fortrinlig Opdragelse, men snarere er bleven opfødt som en slet og ret Bondesøn. Da jeg som Forpagter levede i særdeles trange Kaar, kunde jeg heller ikke give mine Børn nogen Huuslærer; de ere derfor meget uvidende, dog troer jeg, at Hjertet paa dem sidder paa det rette Sted. Nu først seer jeg mig istand til at skjænke dem en bedre Opdragelse, blot det ikke er for sildigt: de ere Alle voxne, ja min ældste Datter er forlovet. Den største af mine Sønner, Halvor, har desværre alt, ifølge sit tidligere Levnet, tabt al Sands for hvad man kalder Lærdom, ham faaer De neppe Bugt med, men de Andre ere ikke saa vilde og raae, som han. Vær da inderligt velkommen, og bevirk, at ikke mine Børn skulle, som deres Fader, i de ældre Aar tungt savne, at de Intet have lært."

Han trykkede min Haand, og vi gik nu op i Dagligstuen, jeg i temmelig mørke Tanker over det, at jeg skulde have med lutter Voxne at bestille og iblandt disse med en saa formidabel Person, som Halvor.

I Stuen var der tre voxne Piger og et ungt Menneske paa atten Aar med et særdeles godmodigt Ansigt; alle Fire kom mig imøde og rakte mig venligt Haanden. En stor Steenmasse, en heel Række St. Gotthardér, faldt fra mit Hjerte; thi Halvor saae slet-

ikke slem ud. Men ak, kun korte ere de jordiske Glæder! jeg var næsten grædefærdig, da jeg hørte den gamle Thyesen spørge: hvor er Halvor? og Svaret lød: i Skoven paa Jagt. — Ak, ak, dette var altsaa hans yngre Broder, Christian.

Men Konen i Huset? eller var der maaskee ingen? jo saamænd var der saa, og jeg gjennemskuede saare hurtigt hendes Charakteer. Hun var herskesyg og hun var bleven stolt, siden Arven faldt; og jeg lagde ogsaa Mærke til en betydelig Gjerrighed og en stor Ugeneerthed med at lægge sine Meninger for Dagen (paa begge Dele forefaldt et stærkt Exempel ved Middagsbordet). Hun bar Levningerne af en sjelden Skjønhed, men hun var, hvad man kalder, meget „sinsket“. Sin Mand cujoneerte hun, men Halvor frygtede hun; Halvor var den egentlige Herre i Huset. Mig modtog hun meget venligt, og i det Hele bøde Alle mig en høflig, ja næsten hjertelig Velkomst. Man bød mig Frokost; jeg satte mig ned. Et Øieblik efter foer Havedøren op, og ti eller tolv Hunde: Mynder, Dachshunde, Vandhunde, Hønsehunde, Mopser og Spidser, kom da pludseligt tilsyne, omringede mig og hilsede mig med en utaalelig Gjøen; alle vare de Forløbere, der skulde melde, at Sjeur Halvor agtede at aflægge en Visit oppe i Stuen, hvor forresten hans mangelunde Forretninger i Stald, Svinesti, Skov, Mose, Hønsegaard, Kornloft og Hakkelsekiste, kun sjældent tillode ham at opholde sig udenfor Spisetiderne.

Og ind treen da Sjeur Halvor „med Støvler og Sporer“. Han var iført en grøn Kalmuks Frakke med

russisk Skind paa Kraven og om Haandleddene; om Brystet var der slynget en Hundepidsk, medens Krudthorn og Hagelpung ziirligt hang ved Hoften. Skjøndt hans Reusserstøvler naaede høit op paa Laarene, vare dog de uhyre Uldstrømper, som sadde udenpaa Beenklæderne, løbne et godt Stykke fra Støvlerne, thi de vare trukne op ligetil Maven, og øverst paa hver af dem var der indsyet med rød Silke et mægtigt H. T., klart antydende, at de vare Halvor Thyesens Strømper og Ingen Andens. Hans Ansigt var lidt guulagtigt, Næsen gik opad, som om den vilde flyve til Menneskets egentlige, bedre Hjem; Oinene vare graablaae, og Haarene lyse, hvilken sidste Egenskab jeg imidlertid først opdagede, et godt Qvarteer efter at han var kommen ind i Stuen, thi saalænge beholdt han sin lodne Hue paa Hovedet, trukket ned ligetil Orerne.

„Hold Kjæft, Hunde!" raabte han og sparkede med det Samme til en lille Rottehund, saa at den foer hen i Skjødet paa hans forskrækkede Søster, „er det den lærde Mand fra Kjøbenhavn? god Morgen og velkommen tilhuse. Sophie, giv mig Gaffel og Kniv, jeg er sulten. Med Forlov! er det Dyresteg?" her satte han sig paa en Stol og tog med Fingrene en uhyre Bid Steg fra Fadet. „Ja, det er, o skynd Dig saa, Sophie, naa det er godt."

Og med en Ulvs Glubskhed kilede han nu løs paa Fadene; det ene Stykke Kjød forsvandt efter det andet, den ene Aborre efter den anden, og ikke talte han, ikke saae han sig om, ikke snød han sin Næse engang, skjøndt den trængte dertil — nei, Bugens Tillokkelser ændsede

han kun, han var totus in illo. Eet eneste, hvad han gav sig Tid til, var, efterhaanden som den nedkomne Proviant udvidede Maven, da at knappe Frakken op, derpaa Kjolen, der sad indenfor, sluttelig Vesten, og, oprigtigt talt, sad jeg i den dødeligste Angst for, at han paa Beqvemmelighedens Vegne endelig ogsaa vilde op=knappe sine Beenklæder. Efter fuldendt Maaltid sam=lede han alle Been (og han havde alene paa sin Tal=lerken et fuldstændigt Skelet af en And) paa et Fad og kastede dem derpaa midt ud paa Gulvet, hvor der da udviklede sig en haardnakket og blodig Kamp mel=lem alle Hundene, hvilken Kamp imidlertid Halvor, efter en fem Minutters glade Beskuen, endte derved, at han listigen trak en af de gigantiske Vandstøvler af og ka=stede den mellem Hundene, ligesom Jupiter fordum slængte Træklodsen ned iblandt Frøerne. Stor blev Forskrækkelsen blandt de Fiirbenede, og en Mops var saa uheldig i sin Forvirring at flygte ind i selve Støv=len, hvor den kom til at sidde fast, og hvorfra den, til Halvors ubeskrivelige Moro, udsendte de meest klagende Toner.

Efterat han havde renset sine Tænder og henstrakt sine Been i al Magelighed, begyndte han at tale, ikke til nogen bestemt Person, men til alle de Tilstedeværende, overbeviist om, at hans Beretning umuligt kunde Andet end interessere Enhver: „en uheldig Jagt idag! jeg saae Blomsten af en Hare ude i Kaalhaven — men Fanden tog ved den. Mikkel med den stinkende Lunte løb væk fra mig i den lange Grøft. Jeg skjød forbi et Bæst af en Krage og i Fortvivlelse fyrede jeg Bøssen af paa

denne foragtelige Skabning, som jeg langt hellere vilde havt levende." (Jeg forstod dengang ikke denne Tale; først senere fik jeg at vide, at Harens Hale i Jægersproget hedder Blomst, Rævens derimod Lunte.) Derpaa rodede han i den uhyre Sidelomme i Frakken og kastede Fuglen med Foragt hen i Skjødet paa mig; noget stødt over denne Adfærd tog jeg Fuglen op, besaae den og sagde: „det er jo en Flagspætte!"

En glad Forbauselse afspeilede sig i Halvors Ansigt: hans Øine glindsede, og Braknæsen heisedes endmere i Veiret, ligerviis som en Soldats Arm, der hæver sig op til Chacoten for at bevise en forbigaaende Officier sin Ærefrygt. „Hvad Fanden!" raabte han og rakte mig venligt og med en Slags Ærbødighed Haanden, „kjender Hr. Doktoren til Fugle?"

Jeg forsikkrede ham, at jeg var en stor Amateur, og at jeg i Kjøbenhavn havde havt en Voliere og en flyvende Hæk; endvidere bemærkede jeg høfligt, at jeg havde adskillige illuminerede Kobbere og mange Værker, som henhørte til det naturhistoriske Fag, og — at det Altsammen stod til hans frie Afbenyttelse, naar det blev udpakket.

„Aa Guds Død og Pine!" raabte han og sprang i Veiret, „Sophie! rend og hent mine Tøfler! Kjære Doktor, De maa strax op med mig og see mine Fugle — ak, min Ravn er saa syg! for Fanden, hvor kunde jeg troe, at en lærd Mand bekymrede sig om Flagspætter! der er dog nok mere Menneskeligt i saadan en Bogorm, end jeg havde forestillet mig." Imidlertid vare Tøflerne komne; han stak kun en af dem paa det Been, der til

Forfærdelse for Hundene var blevet berøvet sin Pryd, Vandstøvlen, og dandsede saaledes med een Vandstøvle og een broderet Tøffel foran mig op paa Loftet, efterfulgt af de tolv Hunde. Paa Veien spurgte han mig, om jeg var en Ven af Hunde: jeg bejaede det og mærkede, at han blev gladere og gladere. „Hør, Doktor," raabte han, „jeg har dresseret mine Hunde fortræffeligt, kan De troe. Har de seet noget Menneske før mig gaae paa Jagt med tolv Hunde, alle af ganske forskjellige Racer? see her Hønsehunden Thor! Thor, ici! sitze! saadan — seer De, den sidder paa Bagbenene! — pas nu paa Mynden! Snap! ici, vil hun spadsere! seer De, hun gaaer opreist! — Pas nu paa Mopsen! Muphti, avance! seer De, hvor han kryber paa Bugen. Aa, det er et herligt Syn, at see Dachshunden staae for Beccasiner og see denne ægte, fyenske Spids apportere Krikænder. Sommetidsens saa mislykkes det, men saa vanker der Stryg." — Og nu stode vi inde i Væreslset, hvor de bevingede Skabninger befandt sig: vel var der ikke saa høit et Loft, som det, deres frie Kammerater flyve under, men de havde det dog særdeles comfortable derinde. Smaa Grantræer vare plantede om i Ballier, og der byggede Fuglen fra de canariske Øer sin Rede. Jeg traf i Stuen mange gamle Bekjendter: den brogede Stillits, den vaargrønne Sisgen, Munken og den sjeldne Guul-Pirol, den blommede Drossel og den skye Solsort; Turtelduen kurrede og loe sin hæse Latter, men indespærrede i Bure sadde den næsvise Moskovit og den lille highwayman, Tornskaden.

„Jeg mangler,“ udbrød han med en raa Latter, „een Fugl endnu.“

„Hvilken?“ spurgte jeg, „muligt Bogfinken eller den grønne Vipstiert?“

„Nei, dem meente jeg just ikke,“ svarede han bestandigt tølpermæssigt leende, „nei, jeg meente den skjønne Sidensvands; det er en smuk Fugl, men meget skidenfærdig. Imidlertid har jeg et ret godt Erstatnings-Exemplar nede i Stuen — i min Moder!“ — Jeg tilkastede ham et vredt Blik, men maatte senere indrømme, at Lignelsen var træffende.

Vi gik fra Fuglecolonien ned i Stalden, hvor Halvor, efterat have trukket en Haarsime gjennem Brystet paa en lungesyg Hoppe og efterat have paa den behageligste Maade af Verden bibragt en skrantende Ko en velgjørende Klysteer, beordrede to Heste opsadlede, for at vi i Fællesskab skulde besee Omegnen. Og saameget havde da min Veiviser paa denne Tour at bestille med at inspicere en Flok Grøftgravere, der arbeidede under en duelig Ladefogeds Opsyn, (han slog en deilig Stok), med mundtlig at irettesætte en Huusmand, der tækkede sit Huus paa en Maade, der ikke fandt Behag i den unge Herremands Oine, og med korporligt at revse en Røgter, der søgte efter et bortløbet Faar, — at vi først kom hjem, da Gongonen antydede, at Halvor Thyesens kjæreste Time paa Dagen, Middagsstunden nemlig, nu endelig var indtruffen.

Ved Bordet saae jeg da for første Gang min tilkommende Madmoder. Hun var endnu, skjøndt Moder til fem Børn, virkeligen smuk; mig betragtede hun med

Velvillie; enten det nu var, fordi jeg var en Landabilist med tyve tusind Daler (rigtignok et sjeldent Phænomen i Danmark), eller fordi jeg havde et ret tækkeligt Udvortes, det kan jeg ikke bestemme. Hvad det Sidste angaaer, maa jeg imidlertid bemærke, at, skjøndt Andre have fundet, at jeg havde et smukt, skjøndt noget melancholskt Ansigt med sorte Oine, mørke Oienbryn og en anstændig Bakkenbart, maa jeg dog tilstaae, at jeg har fundet langt smukkere Ansigter blandt Underofficererne ved Garden tilfods.

Som Mørket ved Skabelsen uden Ophold forsvandt, da Jehova raabte: vorde Lys! (Haydn har malet det i sine Toner), saaledes tilintetgjordes hver Grødklump og hvert Kjødstykke paa Halvors Tallerkener, saa at de i et Nu bleve ganske hvide; og ikke afbrødes hans ødelæggende Virksomhed, før hans Moder henvendte sin Tale til mig med følgende Ord: „min gode Hr. Harring! jeg anseer Dem allerede som et Lem af Familien og beder Dem derfor at dømme imellem mig og min Mand angaaende en Familiesag og det er denne: min ældste Datter Sophie er forlovet med Tiendecommissair R—, en meget velhavende Mand, som agter til Julen i dette Aar at holde Bryllup. Nu faaer Enhver af vore Døttre fiirsindstyve Daler til at klæde sig for om Aaret; men jeg paastaaer, at Hr. R— nu skal betale Sophie de fiirsindstyve Daler, og at min Mand ikke længer skal give hende dem; jeg betragter Forlovelse og Ægteskab som een og samme Ting; den, som ikke kan gifte sig, skal heller ikke forlove sig — men den tossede Pige, hun generer sig for at sige det til Hr.

R—. Det er just ikke for de fiirsindstyve Dalers Skyld — thi Penge har vi jo nok af....."

Her foer Halvor op: „hvad er det for noget Sludder, Mutter? Er Forlovelse og Ægteskab Eet og det Samme? jo, det vilde være pænt, om Sophie og Commissairen sagde det Samme og lavede en Rede fuld af Unger, og Commissairen derpaa gav hende en god Dag. Nei, Du skal ikke græde, Sophie. Vil Fa'er ikke betale Dig dine Lommeskillinger, saa vil jeg min Salighed gjøre det. Sikke Noget! Sophie, min Tøs, bring mig Kaffeen ned i Stalden, jeg skal see om den syge Ko, — Du har altid været en god Pige. Farvel, Doktor, husk paa Billederne."

Og dermed reiste han sig vredt og gik til Døren, men da han kom til den, erindrede han, at han endnu paa sin Tallerken havde levnet et fedt Stykke Peberrodskjød — det fristede ham — han vendte tilbage, stak Klumpen i Munden, nedsvælgede to store Glas Øl og gik derpaa gravitetisk, fløitende ad alle Hundene, udaf Stuen. Jeg anbefalede mig strax efter Maaltidet og gik op paa mit Værelse, hvor jeg udpakkede mine Bøger og indrettede mig paa det Beqvemmeligste.

Men nu kan jeg tydeligt indsee, at jeg ikke længere tør opsætte at levere Halvor Thyesens Charakteristik og den lyder da, som følger:

Halvor Thyesens Kundskaber som Dyrlæge tør vel efter de tvende, omtalte Kjendsgjerninger med Hoppen og Koen neppe bestrides. Hvad hans Legeme angik, da „førte han en overmaade god Person," havde brede Skuldre og en betydelig Armkraft. Sin venstre Haand

havde han brukket i sit attende Aar, da han stak de fem Fingre ned i fem Soldatergeværer og vilde paa eengang løfte dem alle op i stiv Arm. Som Dreng havde han skudt Spurve med Flitsbue, nu skjød han Svaner med Riffel. Han vidste, at naar Svinet løb med en Halmvisk i Munden, for dermed at berede sig et Leie, da var det et sikkert Forvarsel paa Uveir; ingenlunde var han uvidende om, at naar Frøerne begynde at qvække om Foraaret, da er det Tid at saae Havre, men naar Slaaentornen springer ud, da skal Kornet i Jorden; heller ikke, kjære Læser, maa Du troe, at han ikke vidste, at Lærken skal tie saalænge efter Kyndelmisse, som den synger før, og at vi faae en streng Vinter, naar Rønnen bærer overflødig Frugt. Godt vidste han Beskeed om, at naar Hunden æder Græs, eller Ræven gjøer stærkt, eller Kragerne om Efteraaret flokke sig i store Forsamlinger paa Marken, da er det en Forbetydning paa ondt Veirligt. Prægtigt vidste han at fortælle, hvorledes tør Marts, vaad April og kold Mai skal fylde Husene med Sæd; klart vidste han at berette, at naar Engene røg og dampede, da „rørte Mosekjerlingen sin Aftengrød," og da vilde den næste Dag blive heed. Endvidere var han kløgtig paa himmelske Affairer: stod Regnbuen ned i Sønder, da betyder det Regn; staaer den i Nord, da betyder det tørt Veir; endeligen har han ofte forsikkret mig, at jeg aldrig skulde see Kukkeren og Syvstjernen sammen*). Han hengav sig hjertensgjerne

*) See Junges' nordsjellandske Landalmues Characteer, Skikke, Meninger og Sprog. Kjøbenhavn 1798.

til Bugens Forlystelser, men desto sjeldnere til Læsning, undtagen Bogen angik Agerdyrkning, Jagt, Fuglefangst eller Uglspil og Holger Danske. Naar hans Aand tog sin høieste Flugt, og han var allermeest romantisk stemt, da ønskede han sig tilbage ind i Riddertiden, han gottede sig ved Tanken om Tourneringer, hvor man med Sværdet hug en vældig Modstander midtover, og han vederqvægede sit Sind ved at tænke paa „Skalledrikning." Han drak aldrig Brændeviin og følte sig smigret ved at jeg, den lærde Mand, heller ikke gjorde det. Han var særdeles voldsom i sine Bevægelser og skal endog, i Anledning af at hans Fader vilde afskedige en tækkelig Malkepige, have brugt Uqvemsord mod Paterfamilias; ogsaa vare næsten alle hans tolv Hunde Invalider, saaledes havde han i sine ustyrlige Dieblik revset dem: Snap haltede paa det ene Forbeen, Thor havde kun eet Øre, Spids havde en knækket Hale, og Muphti var castreret. For Bøger og lærde Folk havde han en betydelig Aversion, men han elskede Naturen, dog selv uden at ane denne sin Kjærlighed; først naar man gjorde ham opmærksom paa en eller anden Skjønhed, først da fattede og tilegnede han sig den, og han var da yderst taknemmelig imod den Mand, der havde viist ham den. Blandt alle lærde Mænd (han kaldte dem tilhobe: Doctores) nøde især Theologerne hans ubetingede Foragt: han kaldte dem simpelthen Hyklere, og jeg erhvervede mig først hans fuldkomne Tillid, da han erfoer, at jeg med Liv og Sjæl hyldede den christelige Moral, men at jeg ikke troede blindthen paa de mirakuløse Forziringer. Og nu, min kjære Halvor Thyesen! skulde Du af en

Hændelse, eller maaskee af Velvillie for mig, værdiges at kaste et Blik paa disse simple Ark, da vil Du bestemt sige: Johannes Harring, Du har beskrevet mig rigtigt!

Faa Dage efter min Ankomst til Herregaarden begyndte jeg mine Informationer med Pigerne og Christian, og mine Elever voldte mig den største Glæde: det var meest levende Sprog, Fransk, Tydsk og Engelsk, som jeg bibragte dem gjennem de ypperligste Forfattere fra de forskjellige Lande. Jeg overtalte engang Halvor til at bivaane en af disse Timer, men først parlamenterte han med mig, at alle hans Hunde skulde være inde i Værelset, hvor vi læste: han kunde umuligt undvære deres Selskab i en stiv Klokketime. Og da vi derpaa begyndte at læse, var der tusinde Adspredelser for Halvor: snart bed Snap Muphti i Halen, snart kløede Spids sig paa et Saar, den havde paa Ryggen, og snart vilde Pudelen carassere Jagthunden, som var en Tæve; og endeligt forsikkrede han mig om, at hans Bryst ikke tillod ham en langvarig siddende Stilling, og derpaa begav han sig iilsomt bort (hvad Brystet ellers angik, saa var det en Hvælving, ikke uliig Kuppelen paa det nye Kapel ved Roeskilde Domkirke).

En anden Gang derimod traf jeg heldigere hans Smag: jeg inviterede ham til et naturhistorisk Foredrag. I en populair Fremstilling stræbte jeg blot efter at gjøre mine faa Tilhørere Naturhistorien kjær, og jeg lempede især min Tale didhen, at Halvors Opmærksomhed bestandigen var spændt: jeg fortalte ham, at Reisende atter havde fundet den i Aartusinder betvivlede

og omtvistede fiirhornede Antilop, som alt Ælianus beskrev; jeg meddeelte ham, hvorledes russiske Skippere Nord for Sibirien havde paa et Stykke Driviis fundet det gigantiske Mammouthsdyr med Hud og Haar, Kjød og Muskler — det vældige Dyr var ved Kulden bevaret friskt og holdent fra hiin fjerne Tid, da Verdens Grundvold blev lagt; heller ikke forglemte jeg at oplæse, hvorledes de franske Naturforskere paa Napoleons ægyptiske Tog havde opgravet en Mumie, der holdt en Zwiebel i Haanden; de plantede Løget i Jord, og det voxede, og for Napoleons og hans tilkommende Marschallers Øine prangede den Blomst, der vel egentlig skulde have udfoldet sig for Cleopatras og Ptolomæernes stirrende Blik. — —

Om Aftenen kom Halvor ind paa mit Værelse med en Flaske Viin og to Glas. „Doktor," sagde han, „jeg kan godt lide Dem, og derfor vil jeg drikke Dus med Dig, og saa er jeg din Ven, og saa kan Du stole paa mig, og saa Vee den, der vil gjøre Dig nogen Fortræd, naar Halvor Thyesen seer det." Og vi drak Dus med alle Formaliteter. — —

Det var en klar Søndag Morgen i Foraarets skjønneste Tid, at jeg tankefuld sværmede om i Dyrehaven og blev staaende ved Enden af en lang Allee, hvorfra man havde Udsigt over en Eng, der endnu stod fuld af Vand. Et enkelt Par Vildænder fløi op, da de hørte mine Skridt; i det Fjerne ringede Landsbyens Kirkeklokke for at samle de rødmossede Bønder. Min Sjæl var stemt til Andagt, og jeg mindedes min Broder Arthurs Ord, da han sagde til mig: „Johannes, jeg er,

stricte talt, ingen rettroende, eller rettere sagt, ingen fuldstændigt troende Christen. Vore Kirker tykkes mig for smaa: min Domkirke er den massive Verdenskugle; min Altertavle er det uendeligt svulmende Ocean, hvor Fregatten gaaer for fulde Seil, og hvor Maleriet bestaaer af Sols og Maanes og Stjerners Afspeiling i Overfladen; min Daab er Foraarsregnens Vande, der klække Blomsterfloret udaf Jorden; mit Orgel er den store Menneskeslægt, og Orgelets Piber dannes af de enkelte, malmfulde Stemmer fra hvert ædelt Bryst."

Jeg afbrødes i mine Grublerier ved Halvors raae Stemme; jeg forbausedes ved, at der i hans Ydre idag herskede en vis Elegance, som han ellers til enhver Tid forsmaaede, men allermeest frapperede det mig, at der af alle hans Hunde ikke var een at see i hans Følge. „Kom og følg med mig, Doktor," begyndte han, „vi ville besøge Præsten og spise til Middag hos ham; jeg har allerede sagt det oppe i Stuen. Der skal Du see hans Datter" — her overtrak en luende Rødme hans Kinder — „det er den smukkeste Pige i Egnen, men hun er noget melancholsk. Gud give, at hun vilde blive min Kone, saa skulde jeg gjerne forandre mig og klæde mig mere pynteligt, og jeg vilde ogsaa læse Fransk og Tydsk (det Engelske kan jeg bestemt aldrig lære at udtale, troer Du vel?), og jeg vilde lade være at banke mine Hunde." Der laae i det Øieblik noget saa rørende i hans raae Stemme, at jeg forbauset saae op paa ham, og da bemærkede jeg, at han tørrede sine Øine.

„Og holder hun da sletikke noget af Dig?" spurgte jeg efter en Pause.

„Aa, nei vist gjør hun ikke," svarede han ærgerligt, „jeg er hende for bondemæssig og for styg, — saa til Helvede, nu har jo Køerne revet Hegnet ned, — jeg troer meget snarere, at Du vil gjøre Lykke hos hende; om saa var, saa undte jeg da ogsaa Dig hende mere end nogen Anden, — jeg har ellers før holdt meget af Skytten Richard — hendes Fader er, hvad man kalder Consistorialraad, er der ikke noget, som hedder saadan? det vil vel sige, at han snart kan vente at blive Biskop? — aa, Guds Død og Pine! Muphti, pus ham, allez, allez, Thor, Snap! pus ham, see Ræven, — aa, det er ogsaa kjedeligt, nu har jeg jo lukket dem inde deroppe — han er ogsaa Ridder af Dannebrogen — jeg mener Præsten, en meget stolt Mand, en fiin Hofmand. Hun hedder Mathilde, og hun har to Øine, saa mørkebrune, som om jeg saae ned i det sorteste Mosevand. Kom lad os gaae rask til, jeg længes uhyre efter at see hende, skjøndt jeg veed, at hun sletikke bryder sig om mig — see der hopper en Rødkjelke! — —

Vi gik hurtigt og kom til Præstegaarden; ud af et Hul i Muren i Porten sprang en Hund og modtog os med en lydelig Gjøen, men et Vink af den store Hundeamateur, Halvor, forandrede strax dens Vrede til en venlig Logren. Vi kom ind i Dagligstuen, og der sad da den blomstrende Qvinde, hvis skjønne Stjerne var bestemt til saa betydningsfuldt at tindre ind i mit Horoskop.

VIII.

I Skoven vanker den brune Hjort,
Den er saa smuk, naar den flygter bort;
Men i Præstens Have der vandrer en Hind,
Ved den hænger hele mit elskende Sind.

„Det er Doktor, jeg vil sige Student og Candidat Harring," tog min Ledsager til Orde, idet han pegede mig ud for Mathilde, ligesom jeg var et udenlandsk Dyr; med det Samme skrabede han ud i Elskovs søde Forvirring og sparkede mig derved ret føleligt opad Benene.

Hvad enten det nu var min eller Halvors Ankomst, der satte den skjønne Pige i Bevægelse, saa overfoer en brændende Rødme hendes Kinder, Hals og deilige Nakke; et smerteligt Træk glimtede i hendes Ansigt, da hun stivt betragtede mig, og hun svarede ikke Andet end: „jeg skal kalde paa Fader."

Da hun havde forladt Stuen, spurgte Halvor raskt: „naa, er hun ikke smuk?"

„Tilvisse!" svarede jeg grublende.

„Og hjertensgod tillige, ikke sandt?" vedblev Elskeren.

„Det kan jeg endnu ikke bestemme," svarede jeg leende, men blev strax igjen alvorlig ved at betragte hendes Portrait, der hang paa Væggen. Hun kunde vel nu være een og tyve Aar, men Billedet fremstillede hende som en sextenaarig Ungmø, der legede med et Egern. Det var ret lykkedes Maleren, at lægge just noget naivt og fromt i det muntre Ansigt; nu bar hun

sit Haar opflettet, men hun var afmalet med nedhængende Lokker. En let Skjælven gik igjennem mit Legeme, — jeg kunde have kysset det smukke Portrait.

Døren aabnedes imidlertid, og Consistorialraaden viste sig med en Diplomats hele Fiinhed. Han bar Ridderkorset netop paa samme Sted, hvor der paa Halvor prangede et Krudtmaal i et lille, grønt Baand. Hr. Johnsen, saaledes hed Mathildes Fader, havde en bruun Kaskjet paa Hovedet, hvorfor han undskyldte sig: „jeg er noget forkjølet i disse Dage," begyndte han, „jeg var nemlig saa uforsigtig forleden Dag at gaae igjennem en Sal, hvor der stod et Vindue aabent — saaledes er det, naar en gammel Mand vil være rask paa det og gjøre, hvad kun de Unge tør fordriste sig til. Velkommen, Hr. — — Hr. Harring," her saae jeg et bittert Smiil ved hans Mund, men han forandrede det snart og vendte sig til Halvor med de Ord: „naa, min bolde Jæger, hvor gaaer det med Jagten? jeg skulde dog haabe, at Muphti og Snap befinde sig vel?"

Halvor tog disse Spørgsmaal i al Alvor og svarede: „Muphti er frisk og vel, men Snap har forspiist sig i nogle Pølseskind, hvisaarsag den lider af Forstoppelse. Hvad Jagten angaaer, saa har jeg, skjøndt det egentlig er Synd paa denne Tid, da de har Killinger, skudt en Hare, som Jens Rogter vil overbringe Deres Velædelhed" — (denne Titel troede Halvor maatte være særdeles udmærket og brugelig endog imod Justitsministre og vestindiske Gouverneurer, [Mennesker af eet og samme Slags Høihed] saasom den indeholdt Hentydning paa Adel) — „forresten er der da ikke stor

Skade skeet, thi det var en Ramler" (med andre forstaaelige Ord: Hare af Hankjønnet).

Præsten henvendte sig derpaa til mig og sagde, idet han betragtede mig skarpt: „for nogle Aar siden var der en Lieutenant Harring herovre paa Opmaaling, kjendte De ham, eller er De maaskee i Familie med ham?"

„Det er min Broder," svarede jeg med blussende Kind, thi jeg anede strax, at min Broder havde gjort sig skyldig i nogle gale Streger, der havde paadraget ham Præstens Opmærksomhed og mulig endog hans Uvillie.

„Har han aldrig nævnet mit Navn for Dem?" spurgte han med en inqvisitorisk Mine.

„Ingensinde," svarte jeg og trak Consistorialraaden hen til Vinduet, „jeg formoder imidlertid af Deres Velærværdigheds Spørgsmaal, at min gode Arthur vel har spillet sin sædvanlige, muntre Rolle herovre, saaledes som han endnu gjør det i Hovedstaden. Bestaaer imidlertid hans Brøde i, at han, som jeg næsten skulde troe, har efterladt sig Gjæld herovre, da beder jeg indstændigen Deres Velærværdighed om at meddele mig Oplysninger derom, da jeg saa ufortøvet skal betale alle hans Regninger, hvor store de end maatte være."

„Aa, paa ingen Maade saaledes meent," raabte Johnsen med et vibrerende Smiil, „jeg veed ikke det Ringeste om noget saadant, nei langtfra. Jeg meente kun, at han var en overmaade — lystig Person; forresten var han kun to Dage her. Behager De ikke, min gode Thyesen, at vise den ærede Gjæst lidt om i Haven? Mit stakkels Hoved tillader mig ikke at gaae

i den friske Luft, — ah, den Gigt, den Gigt, men Mathilde skal strax komme."

Der var mig noget ubehageligt Fornemt hos Consistorialraaden, saa at jeg med Glæde unddrog mig hans Nærværelse og skyndte mig ud i Haven.

IX.

Vaaren er i Haven, see Dig om!
Vinterstormen lydig maae forstumme,
Alle Sydens Fugle kom,
Hør de Humlebier brumme.
Mangefarvet er hver Plet,
See blot nedad her fra Høien:
Bøgens Løvværk blier saa tæt,
Ranke Lillie svaier let,
Blussende staaer hist Levkøien;
Hver en Blomst forynger sig,
Seer forundret op til Dig:
Du var selv en Blomst saa frisk og frodig,
Og nu visner Du sorgmodig!

Det var netop et deiligt jydsk Foraar, og jeg er overbeviist om, at Laxen i Randersfjord og Mallen (hvis den findes endnu) under Flommen ved Sorøsøe, i en munter Bevidsthed om, at Flora var „atter kommen" op til Nord, have gjort nogle betydelige Bukkespring, hver i sit respective Vand; endydermere begyndte, som ovenomtalt, Bierne mærkeligt at summe.

Halvor bukkede sig ned, tog en Bie, brød den midtover og rakte Bagdelen til — den fremtrædende Mathilde og bad hende om (naturligviis i al bondemæssig Courtoisie) at smage, hvormegen Honning den alt af de faa Foraarsblomster havde indsuget (Fortælleren tør sværge paa, at han meente det ærligt med Indbydelsen).

Mig syntes, at hun havde grædt, — muligt tog jeg feil.

Hun henvendte sig smilende til mig, (Halvors venskabelige Tilbud modtog hun ikke), og tilbød sig at vise mig om i Præstegaardens nærmest tilstødende Omegn. „Her," sagde hun, da vi stod paa en Høi i Haven, hvorfra vi overskuede Marker, Banker, Skove, og en fjern Hedestrækning, „her seer De, Hr. Harring," — her skjælvede hendes Stemme betydningsfuldt — „tolv eller tretten Høie! nu ere de alle grønne, som for tre Aar — nei fire Aar — siden. — — — Dog for mig er det Kjæreste ved disse Bakker, — De maa vide, at jeg stedse er hvad Verden kalder romantisk stemt — det Elskeligste for mig ved den hele grønne Plads er det løierlige Sagn, som hefter ved Stedet. En gammel Herremand paa den Gaard, som deres Fader for nærværende Tid eier, Hr. Thyesen! skal nemlig have nedgravet en uhyre Skat i en af Bankerne, — om det var af Frygt for et røverisk Indbrud i Gaarden, eller Bevæggrunden var lav Gjerrighed, melder Traditionen ikke, kun saameget er vist, at han, da han mærkede, Døden nærmede sig, bød sin eneste Datter at kjøre ud med sig til Bakkerne, som dengang vare tæt bevoxede med Underskov og Tjørn. Men i det Øieblik, han fik Høiene

isigte og hævede Haanden for med Fingeren at paapege Stedet, da sank han død om i Vognen. Datteren lod opgrave alle tretten Høie, men der fandtes Intet, og hun blev affindig, Stakkel. Bonden troer endnu, at hun ved Midnat vandrer om og søger efter Sølvet, og ene denne Overtro skræmmer ham selv fra ved Tolvslaget at sætte Spaden i Bevægelse og oplede det Fordulgte."

„Og, naadige Frøken," tillod jeg mig at bemærke, „istedetfor at elske Stedet, fordi det er deres Hjem, saa lægger De det Elskelige, og det, der fængsler Dem, i en Tradition, i et simpelt Eventyr?"

„Hr. Harring," svarede hun, „fra Barnsbeen har jeg elsket Bogen meer end Livet; først sildigt kom jeg til den Erfaring, at man gjør bedst i at elske det Virkelige meer end det Ideale. Jeg elsker Sagnet, men søger at oversee og forglemme Stedet, hvorom Sagnet dreier sig. Jeg elsker den arme, vanvittige Pige, jeg hader de tretten Banker, — de have altfor bittre Erindringer for mig — betænk ogsaa Hr. Harring, at jeg har ført en eensom og glædeløs Levetid her i denne Egn, hvor Menneskene snarere ligne Dyr, end de ligne dem, der skulle være skabte efter Guds Aasyn" — her stampede Halvor i Jorden og gav sig til at fløite Melodien paa Bondevisen:

Trude var liden og vogtede Faar,
Jeppe han tjente med hende i Gaard.

Trude voxte op og blev temmelig kjøn,
Jeppe han beiled til hende iløn.

Drude hun svared og sagde strax nei,
Gaa Du til Else, jeg gifter mig ei.

Jeg er for liden, og Du est for stor,
Qvæget døer ofte, mens Græsset det groer.

— „ingen dannede Mennesker," vedblev hun, uden at paaagte Halvors Utilfredshed, „findes i hele fire Miils Strækning. Hvert Blad minder mig om, at jeg her stedse har kjedet mig, og hver Fugl, som synger over mit Hoved, erindrer mig om, at jeg hvert Øieblik har gabet og derpaa er falden i Søvn, ifald jeg med disse haandgribelige Taalemaader kan gjøre mig forstaaelig for Dem, Hr. Halvor Thyesen." —

Som oftest ere unge Piger kun et Gjenskin af deres nærmeste Omgivelser: saaledes gjengiver den rindende Aaes Overflade baade de grønne Strandbredder og Himlens Skyer og Skjær — men anderledes var det med Mathilde: hendes skjønne Sjæl afprægede sin Eiendommelighed i enhver hendes Bevægelse, i hele hendes yndige Ydre, ret „ligesom Lyset, der sættes ned i en Alabastes Vase, oplyser den hvide Steenmasse." Først senere, da jeg blev bekjendt med hendes Historie, forstod jeg fuldkomment hendes ved kummerfulde Erfaringer ophøiede og forædlede Natur, og da følte jeg tilfulde Sandheden af, hvad Walter Scotts litteraire Arving og Successor siger: „der gives ingen Hemmelighed, der bedre oplader det menneskelige Hjerte, end Modgang — især deleshed den Modgang, der har sin Oprindelse af Lidenskab. Forbauser en Skribent Dig ved sin Indsigt i din Natur, da vær forvisset om, at

ogsaa han eengang selv har sørget: saadan Kundskab findes i Taarernes Alchymie." —

Men bittert nagede hendes sidste Ord paa Halvors Sjæl: han vendte sig om til hende og sagde med et hvidt Ansigt og med Øine fulde af Graad: „dømmer De saa haardt om den, der mener det saa godt med Dem, saa tag dette Krudtmaal tilbage, som De gav mig sidste Marked — jeg vil ikke bære det, naar De fortryder, at De har givet mig det som et Tegn paa deres Venskab, og naar De sammenligner mig med min Faders Oxer og Stude."

Det smertede hende, at hun havde krænket Halvor, og hun rakte ham Haanden, forsikkrende, at hendes Mening ikke havde været saa slem, som hendes Tale. Forsonet stak han atter Krudtmaalet i sit Knaphul og kyssede Mathildes Haand.

Som vi nu stode oppe paa Høien, saae vi en Bondedreng, der af alle Kræfter løb over Marken og styrede sin Cours lige hen til det Sted, hvorfra vi overskuede Egnen. Da han kom os nær nok, raabte han hidseblæsende: „aa, gode Frøken, Moer Dorthe ligger for Døden, og hun beder Dem for Guds Skyld at komme til hende, før hun opgiver Aanden."

„Strax!" svarede Mathilde; Drengen løb tilbage over Marken, og vi ilede gjennem Haven op til Præstegaarden.

„Dorthe Christensen er syg," tiltalte Mathilde sin Fader ved Indtrædelsen i Stuen, „og hun lader mig bede endelig at komme til sig, før hun døer; skal jeg gaae, eller vil maaskee Du?"

„Ja vist vil jeg, mit Barn," svarede Consistorialraaden hurtigt, „unge Piger have ikke godt af at see Døende; desuden maa Du forblive hos vore Gjæster. Naa, saa? Dorthe for Døden? det maa da indberettes til Amtmanden, for at han kan træffe de fornødne Anstalter. Hent mig min Ræveskindspelts og saa mine Galoscher, lille Thilde, og den lodne Hue, jeg er allerede stærkt forkjølet. Mine Herrer undskylde, men det er min Pligt at trøste Lidende og Døende."

Og dermed indpakkede Datteren sin Fader, og den velærværdige Consistorialraad begav sig gjennem Gaardspladsen i Præsteboligen hen til den døende Kone; og det var morsomt at see, hvorlunde han i sin Ræveskindspelts, med den lyse, lodne Hue paa, med sin smalle, diplomatiske Taille, tæt indhyllet i Dyreslopeksen, lignede en vandrende Vandpost, der om Vinteren er udvendigt omviklet med den gule Halm; dertil stod nu denne siberiske Dragt i aabenbar Modsætning til Aarstiden: en opvarmende Sol drev Sæden ud af Jorden, Crocus havde afflorеret for længesiden, Fuglen byggede sin Rede, og Staldkarlen havde aflagt sin røde Hue og taget Hat paa; endydermere var Dompappen for længesiden fløiet til Norge. — — —

Saa lad ham vandre! — —

Men inde i Stuen sad jeg ene med Mathilde; thi Halvor havde i ondt Lune forladt Værelset, for at kige ind i Længen og see, om Tærskerne ogsaa arbeidede (ogsaa havde Præsten faaet en ny Plov — det var muligt den, som Landmanden nærmere vilde tage i Øiesyn), dog troer jeg, at det var Mathilde, som havde

fornærmet ham ved at see venligt og smilende til mig; men nok var det, at Halvor var ude, og jeg var inde.

Og der sad jeg og grublede over Mathildes Ansigt: der straalede en Taare i hvert af hendes Øine, som naar Dugperlen hænger i Morbærtræets Blade; der sad en Veemod i hendes Ansigt, som naar Vintersolen skinner gjennem et Vindue i Hovedstaden ind paa de i Stuen staaende Zwiebler; der var et Foraar i mit Hjerte, som naar den første Kjærlighed indsniger sig hos Mennesket, som naar Hørkræmmerdrengen gaaer ud af sin Lære og bliver Svend, som naar Skoledisciplen bliver Student. Der sad jeg og indsugede den søde Gift af hendes Læber, medens Halvor færdedes langt ude i Markerne, formodentlig omtumlet af alle Skinsygens Piinsler. Endelig vendte Præsten tilbage; den syge Kone var død. Vi spiste til Middag, da Halvor kom hjem fra sin Udenlandsreise, og om Eftermiddagen gik han og jeg sammen tilbage til Herregaarden, men Halvor var taus og vranten, og jeg mærkede godt, at han undertiden betragtede mig med skumle Blik.

Men fra den Dag af var Halvor Thyesen min Fjende.

X.

Naar Maanen skinner i Granskoven svagt
Og Fuglene alle sove,
Da vil jeg gaae paa en Menneskejagt,
Da vil jeg det Dristige vove.
Min Haand er sikker, min Riffel god,
Jeg vil see den Forhadtes Hjerteblod.

Et mørktfarvet, næsten kulsort Had viste sig i Halvors Ansigt, siden hiint vort fælles Besøg i Præstegaarden; han afbrød al Omgang med mig, sendte alle de Bøger, han havde laant af mig, tilbage til mit Værelse og beskjæftigede sig udelukkende med Landvæsenet.

Jeg tilbragte imidlertid næsten hver Søndag hos Consistorialraaden, just ikke lokket dertil af Manden, snarere drevet derhen af en ubeskrivelig Længsel efter at see Mathilde. Ogsaa var hun særdeles forekommende imod mig, og jeg mærkede godt, at hun gjerne talede med mig.

Det var en Søndag Aften, at jeg sad ganske ene inde i Præstens Dagligstue: Præsten var kjørt hen at besøge Thyesens, og Mathilde var beskjæftiget i Huusholdningen. Jeg greb en Psalmebog, der laae i Vinduet, der faldt et Papir ud af den — det var Vers — Haanden forekom mig bekjendt, dog kunde jeg ikke mindes, hvor jeg før havde seet den. Digtet var ikke heelt, der manglede baade Begyndelse og Ende; hvad der var, lød saaledes:

— — — — — —
— — — — — —
Men med min Skjæbne da, harmfuld i Hu,
Vilde jeg flux gaae irette:
„Tænkte jeg ikke fra Vuggen til nu
Ene med Længsel paa dette?
Var det ei derfor, paa Markerne tidt
Ene jeg taled, ustyrligt og frit?
Læste jeg ikke i Bogen
Helst om en indvortes Strid?
Speided jeg ikke fra Krogen
Menneskets Handling med Flid?
Trækket af indvortes Stræben,
Minen, der tyder paa aandelig Magt,
Smiil fra Uskyldighedslæben —
Skjænked jeg dem ei bestandig min Agt?“

„Hvad er en Skuespiller paa Jord,
Naar han kan meer end blot more?
Præst i en Kirke, hvis Menighed troer
Blindt paa det Skjønne, det Store.
Mægtigt han griber i Dødens Nat,
Hæver de Blege fra Graven brat,
Livets Larve han hænger
Over det hvide Skelet:
Fortidens Dobbeltgænger
Træder paa Kunstens Bræt.“

„Ordet, der ligger i Skjaldenes Qvad,
Har kun et Sædekorns Evner;
Kornet først spirer med Stilk og med Blad,
Naar det i Jordbunden revner.
Digteren er jo den saaende Mand,
Skuepladsen hans frugtbare Land;
Drivhuus er det forsande,
Mod Dagligdagskulden lukt,
Her kan Træerne stande
Med større, med gylden Frugt.“

„Betragt engang, før Teppet gaaer op,
Den skummeltstirrende Mængde!
Den bringer ind kun en mødig Krop
Og Kummer i Ansigts Længde;
Og hurtigen dog, paa Kunstnerens Bud,
De dele hans egne Tanker,
De Ansigter snart som hans see ud,
Og Marmorhjerterne banker!"

„Begeistring sømmer sig Kunstens Kuld,
Og Liv i den venstre Side;
Thi de skulle lokke Blomsten af Muld,
Heelt ofte ved Vintertide:
Gudherren bød dem blandt Folket gaae,
Som før Propheterne ginge,
At vække hver Sands, som gik istaa,
Og Folket tillive at bringe."

„Jeg veed, en Kunstner har ingen Jord,
Ei blanke Søer med Bugter;
Hans Rige gaaer ei mod Vest eller Nord,
Han sanger ei Sydens Frugter,
Og dog har han faaet en Herskermagt,
Hvorfor han al anden ei ændser:
Den hele Magt er ham underlagt,
Fra Graadens til Latterens Grændser."

„Og skjøndt han vel er forvisset om,
At Verden vil mod ham dømme,
Da sætter høit over Globens Dom
Han dog sine egne Drømme:
Selv skal han miste sit kjære Hjem,
Sin Moders Omhed ilive —
Han haaber, et nyt Jerusalem
Vil Skuepladsen ham give."

„Og gjelder sædvanligt som Substantiv
Ei Kunstnernavnet i Sproget,

Da er det Pronomen demonstrativ, —
Og det er dog altid Noget:
Thi Kunsten peger jo stadigen
Til Høiderne nede fra Dalen,
Og holder sin Finger alvorligt hen
Mod Gud og mod Himmelsalen!" — —

Underligt drømte jeg Natten derpaa:
Hamlet stod ved min Side;
Taarer var der i Oiets Blaa,
Meget han syntes at lide.
I Parterret vi ene stod,
Rundtom var Bænkene øde:
Bort svandt alt mit sorrige Mod
Ved det natlige Møde.

„Hamlet!" hvisked jeg ængstelig,
„Ræk mig den dobbelte Maske!
Verden ei aner, den troer ei paa mig,
Men jeg vil den overraske." —
Ak, som om denne Bøn ham var
Sørgelig at fornemme,
Gav han mig et veemodigt Svar
Med en veemodig Stemme:

„Hvad er en Skuespiller paa Jord,
Selv kan han meer end blot more?
Han er et X dog, om hvilket man troer
Alt, ikkun ikke det Store.
Ene ved Navnet der klæber en Plet,
Som ikke skures ved daglige Tvæt:
Gjerne vil Verden Dig skue,
Naar det paa Scenen kan skee,
Men i Familiens Stue
Vil ingen Fader Dig see."

„Lokker Dig Æren? o den er en Fugl,
Flygtig fra Græsset til Vandet

Flytter ustadigt den Hjemstavn og Skjul,
Hopper fra Træ' til et andet.
Saalænge Du gaaer din Ungdomsgang,
Fløiter den for Dig sin smigrende Sang;
Snart vil dog Tid og Mode
Skyde de Yngre frem,
Da synger Fuglen sin Ode
Meer ei for Dig, men for dem."

„Hungrig kanskee Du endogsaa vil gaae,
Veed ei, hvad Enden skal blive —
Paradiis aabent for Armod skal staae,
Men den har Helved ilive.
Sorgfuld din Genius vender sig bort,
Naar den Dig seer, mellem Flasker og Kort,
Haanet af Fortidens Minder,
Røvet din Barndoms Plads,
Søgende, hvad Du ei finder,
Mindst i det skuffende Glas."

„Og naar Formørkelse dækker din Sol
Og Du gad barnligen græde,
Da skal Du dog paa Forundringens Stol
Lee og Dig synligen glæde.
Elskov forlader, hun kjender Dig ei,
Venus istedet vil staae paa din Vei,
Længe før Løvet falder,
Bli'er Du i Opvæxten træt,
Ligger i Ynglingsalder
Under det eensomme Bræt."

„Og naar Begeistringen splitter sig ad,
Og Du maa den selv undvære,
Og dine Haab falde, Blomster og Blad,
Hvordan vil dette Du bære?
Er ei Theatret den eensomste Gaard?
Udenfor Verden i Sandhed den staaer:
Ei kan tilbage Du vende,
Verden vil spærre din Vei;

Broen blier slængt overende,
Togange bærer den ei."

„Troer Du ei, Smaalighed række saa langt,
Troer Du, Misundelsen sover?
Der er ei noget saa ædelt og rankt,
Hvortil de To sig jo vover:
Broderlighed vil Du tidt omsonst
Søge hos Broderen selv i din Kunst.
Er Du i Sandhed en Hamlet,
Da bør Du her ikke boe;
Her kunde længe jeg samlet
Efter Horatio." — —
— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —

„Og hvem," spurgte jeg nysgjerrigt Mathilde, der netop nu kom ind i Dagligstuen, „hvem er vel Forfatteren til dette vakkre Digt? aha, De rødmer! — — maaskee," tilføiede jeg, næsten skinsyg, „maaskee en fordums Tilbeder?"

„Langtfra," lød hendes Svar, „men — men, kjære Harring, hvorfor jeg rødmer? det spørger De mig om? det var — det er, fordi De har opdaget een — een af mine Svagheder. Seer De, fra Barnsbeen har jeg været stemt for at gaae til Theatret; det tyktes mig saa herligt, at være det levende Organ for de store Mestere blandt Digterne, at være Moralist for hele Menneskeheden, at være Maler af hver Lidenskab, at opfange de hurtigt forbifarende, udvortes Spor af de indvortes Tanker og Følelser. Jeg betroede mig til en — Fætter, ham, der har skrevet hine Vers, men han irettesatte mig venligt gjennem disse Linier: saa-

mange Fristelser og Farer maa Manden gjennemgaae, han ligger for det Meste under — hvorledes skulde da jeg, en Qvinde, kunne bestaae? og dog kunde det sandelig endnu falde mig ind at gaae den omtalte Vei, naar, og gid det skee seent, min Fader bliver lagt i Kisten. Dette simple Liv behager mig ikke, jeg har jo givet Afkald paa alle dets Glæder, jeg har vendt mig bort fra Virkeligheden — hvad har jeg da tilovers Andet, end Kunsten?"

„De har Meget," udbrød jeg med Varme, „De har endnu Meget tilbage af Virkeligheden, De har Ungdom, Godhed og Skjønhed — og De har en Ven, hvis De tillader det, i mig!"

„Har jeg virkelig?" svarede hun grædende, idet hun lagde sin Haand paa min Skulder og stirrede ind i mit Øie, „har virkeligt den stakkels Mathilde endnu en Ven, der finder hende god og ung og smuk. O Harring, jeg har lidt meget, og dog hader jeg ikke denne Verden; fordi Een har krænket min Sjæl, gjør jeg dog ikke som mange Andre, der forbande dem alle."

„Jeg vil erstatte Dem, Mathilde, hvad De har lidt," raabte jeg, „jeg vil elske Dem trofast og i Sandhed — —."

Da foer Dødens Bleghed over hendes Ansigt, og hun stødte mig med et Slags Rædsel tilbage: „gaa, Harring," hviskede hun, „gaa øiebliklligen herfra, nu kommer min Fader!" Og hurtigen rakte hun mig min Hat og næsten stødte mig ud af Stuen.

Bedøvet gik jeg gjennem Gaardsrummet og var alt halvveis kommen hjem til Herregaarden, da jeg mødte

Præsten i sin Vogn. „Ei, ei," raabte han, „holdt, Kudsk, men pas vel paa Hestene; De gaaer der uden Overkjole, Hr. Harring, høist uforsigtigt: de danske Nætter ere ikke at spøge med. Paa Søndag er det min Geburtsdag, og jeg haaber at see Dem, — alle Thyesens kommer ogsaa. Ikke sandt, De svigter ikke? kjør saa til, Kudsk, mig synes, Duggen er kold."

Og bort rullede Præsten uden at høre, enten jeg sagde ja eller nei. Gud bevares! hvorledes skulde det da ogsaa falde en Hr. Consistorialraad ind, at Nogen torde sige nei, naar han inviterede til en Fête?

Uden ellers at mærke noget til den af Consistorialraaden saameget befrygtede Dugg, bøiede jeg ind i en Granskov, der ligger tæt ved Herregaarden. Det er, eller, rettere sagt, det var dengang en ganske ung Plantage, hvor de smaa Træer neppe vare saa høie som en velvoxen Karl. Og som jeg nu gik, ærgerligt tilmode, og slentrede hen ad Veien, afhuggende med min Stok de frodige Brændenelder og Skræpper, — faldt der et Skud, og en Kugle hvislede tæt forbi min Nakke. Det var efter mig, man havde skudt, ganske bestemt efter mig, men hvo var Fjenden? Hvem var vel i den fremmede Egn bleven fornærmet af den fredelige, theologiske Candidat? — — — Jeg stod et Øieblik stille, og havde den Ubekjendte villet mig rigtig tillivs, da havde dette Øieblik, da jeg, uden egentlig at tænke paa Faren, fortabt i Gisninger, stod, lænet forover paa min Stok, lyttende, om jeg ikke kunde mærke Buskenes Raslen ved den Flygtendes Bevægelser, — ja, i Sandhed, dette Øieblik kunde have været tilstrækkeligt til at ende mit Liv.

Jeg gik ganske langsomt hjem, men kun bittre Følelser bevægede mit Bryst: havde ikke hun berøvet mig ethvert Haab om Gjenkjærlighed, og var ikke jeg, som ikke havde fornærmet et eneste Menneske, i den eensomme Granskov bleven overfalden paa Snigmorderviis?

„Du skal sige det til H—!" tænkte jeg ved mig selv, men jeg fik ikke tænkt ud: Begyndelsesbogstavet af Halvors Navn, dette let henaandende Bogstav, gav mine Tanker en ganske ny Retning: hvad om Stimanden var selve Halvor Thyesen?

Hurtigt løb jeg opad Trapperne til Halvors Værelse paa Qvisten (Dueslaget var beliggende ganske tæt derved). Jeg vilde lukke Døren op, men den var tillaaset, — han pleiede ellers altid at sove for aabne Dørre — — —

XI.

Ja vel, ja vel! jeg vilde dræbe!
Men viid: fra nu af skal min Læbe
Kun tale mildt, forsonligt Sprog.
Mig syntes, Livet hviskede: nyd kun!
Mig syntes, Bøssen raabte: skyd kun!
Men Du vil vist tilgive dog.

Tidligt den følgende Morgen traadte Halvor ind i mit Værelse, men jeg forskrækkedes næsten over hans vilde Udseende. Det lod til, at han slet ikke havde

været isseng; hans Haar var uredt og Øinene indfaldne, Kinden blegere end ellers. Hans hele, stærke Legeme rystede, Stemmen var brudt, og paa hans Kalmuks-frakke hang der Pigger af Grantræe. Modløs stod han i Døren og stirrede hen paa mig med en Blanding af Glæde og Smerte: „Harring," sagde han, „det var mig, der skjød efter Dig inat, hvad vil Du gjøre?"

„Halvor," svarte jeg, „Du duer ikke til at være en Forbryder, — hvad havde jeg forresten gjort Dig, siden Du vilde dræbe mig?"

„Aa, hvad Du har gjort mig?" udbrød han, „slet Intet, det var kun — det var, fordi jeg saae, at Du elskede Mathilde, og at hun syntes bedre om Dig, end om mig. Hør, jeg har i lang Tid ikke været Menneske meer; hvor jeg gik, og hvor jeg var, i Stuen eller i Skoven, paa Marken eller i Baaden, saa har jeg kun tænkt paa Dig og paa hende. Det Krudtmaal, som hun sidste Markedsdag gav mig, kastede jeg i mit Raseri ned i Møllebækken og dykkede derpaa tilbunds for atter at faae det. Mine Fugle — stakkels Dyr — ere omkomne af Sult; Møllerens forbandede, sorte Hund har bidt Snap i Bagbenet, og jeg har endnu ikke slaaet det Bæst ihjel — ogsaa det er forsømt. Jeg hadede Dig, ligeindtil jeg fik skudt Bøssen af, men fra det Øieblik af har jeg ret holdt af Dig. Jeg har i Morgenstunden ligget udenfor din Dør og lyttet efter dine Aandedræt. Gud i Himlen! hvis Du havde været saaret! Fordre af mig, hvad Du vil, jeg skal gjøre det, men tilgiv mig blot. Jeg vil endnu idag gaae hen til Mathilde og bede hende om at elske Dig. Jeg vil

aldrig see hende meer, kun Du skal have Lov og Eneret dertil. O Harring, Harring, vær ikke mere vred!"

Her omfavnede han mig voldsomt, og jeg mærkede, hvorledes hans vældige Muskelbygning krampagtigt rystede i mine Arme. Jeg tog hans Haand og knugede den heftigt: „nei, Halvor," gjenmælede jeg, „troe ikke, at jeg er vred, men lad os som redelige Medbeilere kæmpe om Kronen. Glemt være, hvad der er skeet. — Jeg har just ikke noget stort Haab, men jeg vil paa Søndag — nu veed Du det — paa Præstens Geburtsdag, udspørge Mathilde, om hun vil vælge Dig eller mig eller Ingen af os To. Handle Du saaledes, som Du troer, det er bedst; gaae Du hen og tal med hende, om Du vil, endnu idag, og forresten saa lad det gamle, venskabelige Forhold atter træde i Kraft imellem os To."

Halvor saae paa mig med store Øine: han kunde ikke fatte, hvorledes man saa hurtigt kunde tilgive et Riffelskud. Han trykkede min Haand og hviskede venligt: „ja, jeg vil tale med Mathilde idag." Og dermed ilede han ud af Værelset, og jeg hørte, hvorledes han sprang ned ad Trapperne, nynnende sin Yndlingsarie, den meer eller mindre bekjendte Maimaanedssang, hvor den gudfrygtige Bonde fremfører sine forskjellige Ønsker og Bønner for Vorherre:

„Giv Melk og Smør og Osten sød;
Velsign os med Boghvedegrød.

Lad Hønen give Æg paa Fad
Til Pandekag' og Æggemad.

Bevar vor' Gjæs fra alskens Nød,
Gjør Kaalen feed og Dynen blød.

Stærk Humle hæng paa Stængerne,
Sæt beest Malurt i Bedene.

Kort efter saae jeg ham rende over Ladegaarden, men om det var for at aflægge et Morgenbesøg hos Mathilde eller for at tugte Møllerens sorte Hund, kan Forfatteren ikke med nogen apodictisk Vished bestemme.

XII.

For os kun Glæden haves
I Fremtids Hal;
Din Fortid skal
I Glemselen begraves.

„Du kan ei gi'e mig Lindring:
O nei, o nei,
Min Vandringsvei
Kun lettes ved — Erindring —!"

Jeg har aldrig seet Halvor Thyesen saa „net," som paa Consistorialraadens Geburtsdag i Præstegaarden: han havde endogsaa drevet det til en blaae Kjole med forgyldte Messingknapper — og han bar — for første Gang et Par uhyre Flipper, ud fra hvilke hans Ansigt stirrede, (blodrødt ved det stramme Halstørklæde), ligesom en Pakhuuskarls Hoved, der, forsynet med en

rød Hue, viser sig i et Loftsvindue, eller som (jeg holder meget af Billeder) en Tulipan i et Vandglas. Der laae noget vist Triumpherende i de Øiekast, han sendte mig; de røbede tydeligt, at han meente, han havde gjort mig en betydelig Tjeneste — paa hvad Maade? det kunde jeg ikke gjætte. — — —

Og som jeg nu sidder her i den øde Præstegaard og bemaler det rene, hvide Bikubepapir, med min smukke Kone, der sidder og syer ved Vinduet, medens den lille Carl leger med sine Tinsoldater og af og til seer hen til Arthurs store Hund, der løfter Hovedet iveiret og knurrende lytter til Avlskarlens Fodtrin i Gaarden, saa fremstaaer for mit indre Blik Mindet om hiin selsomme, paa mit Liv saa indvirkende, Nat i Consistorialraadens Huus. — — —

Der var grumme mange, „fornemme" Folk i Præstegaarden hiin Aften: der var en afskediget Lieutenant, der havde giftet sig med en Pige paa femten Tusind Daler og derpaa (naturligviis) kjøbt en lille Landeiendom (thi hvo kan ikke være, eller i det mindste ikke blive til, en — Landmand?); det var (naturligviis) kun en ganske lille, bitte Landeiendom, som han havde kjøbt, og, (naturligviis) saa røg han fra Gaarden et Par Aar efter og blev (naturligviis) Toldbetjent i Kjøbenhavn; men den Aften, paa Præstens Geburtsdag, havde han (naturligviis) Sporer paa, og i disse formidable Sporers Hjul sad (naturligviis) adskillige Knipplings-Garneringer, som han (naturligviis paa krigerisk Maneer) havde erobret fra Damernes Musselins Kjoler. Skjøndt Mars i sin Tid skal have været en stor Gene-

ral og en Officeer af smukt Udvortes, saa troer jeg dog neppe, at han, hvad Bakkenbarter angik, kunde maale sig med Hr. Lieutenanten.

Og saa var der da ogsaa adskillige af Nabopræsterne; Een af dem vil være mig evigt uforglemmelig. Han var tresindstyve Aar gammel og havde siddet i fem og tredive Aar i eet og samme Kald; det var ret et Exemplar af en af de rigtigt „gamle Præster paa Landet.“ Jeg har aldrig seet et Menneske i sit Ansigt mere ligne et Sviin, end denne Sjælenes Hyrde gjorde. Og saa var der da spredt en Slovhed over hans hele Væsen, som om han i en rum Tid havde været en Træstub og havde været nedplantet i Jorden og overbevoxet af Mos og Skimmel. Jeg tænkte ved mig selv: „men er det virkeligt ogsaa et Menneske? er det ikke snarere en Dragkiste eller en Spyttebakke, der har antaget en menneskelig Skikkelse og sniger sig omkring i en Forklædning, i en dyb Maske?“

Og saa var da selve Amtmanden tilstede, en spinkel,

„En lille Mand, men stor i Staten,
Und für den Satan ein schöner Braten.“

Han hilste omkring i Forsamlingen med en Venlighed, med et Smiil, saa at man aldeles ikke skulde troe, at der to Gange var blevet skudt efter hans Kareth, fordi han, naar han lod Skatterne inddrive hos Bønderne, og disse ikke kunde betale, men Staklerne skulde afsone dem med Vand og Brødsstraffen, gjemte Bønderne til om Vinteren, „fordi Tarmene lide mere ved Sulten i Kulde, end i Varme.“ Som sagt, man skulde aldeles ikke have troet, at det var „Kongen paa Landet“.

Og midt i Kredsen bevægede sig da ogsaa en smidskende Doktor. „Min Gud!“ raabte denne til en rødmosset Toldbetjent, „hvor De seer daarlig ud! De har vist ikke forнyeligt brugt de kjølende Pulvere, som jeg sidst forordnede!“ — „Jo, det veed Gud jeg har,“ skjælvede Toldbetjenten, der lige til dette Minut havde befundet sig saare vel, „men jeg synes selv, at jeg nu ikke mere er rigtig frisk — det var maaskee bedst, at jeg strax tog hjem?“ — „Upaatvivleligt!“ raabte Doktoren, „jeg skal nok kjøre deres Kone hjem inat. Stakkel, hun skulde dog ogsaa have sig en lille Dands.“ — Og hjem kjørte Toldbetjenten med en frisk Recept i Haanden — lad ham ha'e 'en! —

Endydermere var der i Stimlen en Prokurator: hændelsesviis traf han i Selskabet sin Mandant og forsikkrede da denne om, at Sagen aldrig kunde tabes ved Høiesteret (Høiesteret dømte forresten, at Landsoverrettens Dom burde ved Magt at stande).

Og der var mange Fleer i Stuen, iblandt Andet ogsaa en jydsk Forpagter, men han talte kun om Vaarsæden og om sin Kalvekudsk; han bukkede særdeles dybt for Amtmanden og brugte Skraa.

Men snart vendte mit Blik sig hen til Mathilde. Hendes castaniebrune Haar contrasterede herligt med den fine Teint; hun havde en lyserød Kjole paa, og den deilige Hals var omkrandset af en hvid Perlerad. Hun kom mig strax imøde, da jeg traadte ind, og hun rakte mig fortroligt Haanden: der var vistnok Flere i Selskabet, der misundte mig, men Thyesen vendte sig om og saae ud af Vinduet hen paa Præstens „Guldgrube“,

den store Modding. Sorgfuld, næsten grædende, tænkte jeg ved mig selv: af, hvorfor kan hun dog ikke elske mig! — Bestandigt hvilede imidlertid hendes Øine paa mig, og jeg syntes, at de stirrede ømt og kjærlighedsfuldt.

Efter Theevandet blev der spillet, og jeg dandsede med den skjønne Pige. „Mathilde," bad jeg, „tillad mig et Øieblliks Samtale med Dem ude i Haven, jeg fordrer Forklaring af Dem; min Rolighed, min Lykke, alle mine Ungdomshaab ville gaae tilgrunde, hvis De afslaaer min Bøn."

Hun nikkede sørgmodigt, og snart bemærkede jeg, at hun gik ud af Stuen; Halvor smilede, da han saae mig gaae ud af Havestuedøren, og snart sad jeg med Mathilde i Jasminlysthuset — jeg bad hende om Haand og Hjerte.

„Kjære, kjære Harring," gjenmælede hun, „af alle de Mennesker, som jeg seer omkring mig, er De den, hvem jeg elsker meest, og hvis Venskab og gode Omdømme jeg sætter størst Priis paa. Men," — tilføiede hun, jeg syntes med en skjælvende Stemme — „det er ikke Lidenskab, troe endelig ikke det, det er en Søsters Ømhed, en Nærbeslægtets venlige Følelser, som besjæle mig. Betragt mig som en smuk Egn, en yndigtformet Billedstøtte, en straalende Blomst — De siger jo, kjære Harring, at jeg er smuk, o det glæder mig, at jeg behager Dem. Seer De, naar man ret kjærlighedsfuldt betragter en smuk Egn, da forekommer det En, at Egnen, jo længere man seer paa den, tiltager i Deilighed, ligesom om Naturen gjorde sig Umage for at

see smuk ud i sin Tilbeders Øine — saaledes glæder det ogsaa mig, at De holder af mig, men lad det aldrig falde Dem ind at ville ægte mig, det kan aldrig skee — ligesaa godt kunde De ville ægte en smuk Egn, en Billedstøtte, en Blomst eller" — i det Samme hørte vi Amtmanden rulle bort i sin Wienervogn, og Mathilde tilføiede smerteligt leende — „eller hans Høivelbaarenheds deilige Wienervogn. Nøies med mit Venskab, jeg beder Dem."

Hun bøiede sig hen til mig, og jeg mærkede et svagt Kys paa min Kind, da skjælvede hele mit Legeme. Pludselig foer hun op: „ha," raabte hun forfærdet, „det var her paa denne Plet, paa denne Dag, i denne Time, for fire Aar siden! Kom, lad os gaae op."

Jeg spurgte, hvad der saaledes havde afficeret hende, men hun svarede Intet, og snart stode vi i Dandsesalen. Med Forundring mærkede jeg, at Mathildes Opførsel imod mig var ganske anderledes kold og afmaalt oppe i Selskabet, end den før havde været nede i Haven. Var hun maaskee vred, fordi hendes Følelser havde faaet Overmagt nede i Lysthuset? Hun var paa eengang bleven alvorlig: borte fra hendes Ansigt var Smilet og Glæden, og Sidelokkerne hang ned over de skjønne Kinder, ligesom Cypressen eller Taarepilen over den Afdødes Urne.

Jeg stod i en Vinduesfordybning hensjunken i Grublerier, da hørte jeg Hestetramp ude i Gaarden, jeg hørte En ligesom fløite ad en Hund: det var Halvor, der reed hjem. — —

Men ligesom der til et velindrettet Festmaaltid hø-

rer Vorlys, Kjedsomhed og Tjenere i Liberi, saaledes er ogsaa en Sang uadskilleligt forbunden med hele Comoedien, og dette havde da ogsaa En af Degnene følt, hvisaarsag den fromme Mand havde opsat en Tingest i bunden Stiil, hvor der fandtes Overflødighed af „sølvgraat Haar og Aftenrøde," men hvorfra egentlig Poesie var totaliter banlyst: det var en fuldkommen Riim-Frost.

Efter Bordet dandsede jeg Fandango med en svær Dame, en Skovriders plumpe Datter — Gulvet var glat, jeg faldt og forvred min Fod. Man maatte bære mig hen til en Sopha, og tre Doctores trak Foden igjen i Led, men den Ene erklærede, at jeg inat maatte blive i Præstegaarden og ikke hverken ride, kjøre eller gaae hjem. Jeg protesterede, men Mathilde erklærede, at jeg skulde forblive, hvor jeg var. „Hvem veed," sagde hun, „hvad en Uforsigtighed kunde føre til: jeg vilde nødig see Dem halte. Vil De ikke bie, naar jeg beder Dem derom?" Dette Sidste hviskede hun mig næsten i Øret, Gjæstekamret gjordes istand, Selskabet tog bort efterhaanden, og jeg sov først ind, efterat Alt var blevet stille; først efterat Consistorialraaden havde betalt sin Stuepige hendes Tjenesteløn (det vil sige: da Pigen havde indsamlet Kortpengene), først da bøiede Morpheus sig over mit Hoved.

XIII.

De sove Allesammen nu,
De vaagner Alle forst silde;
Nu er i Huset, med sorgfuld Hu,
Kun vaagen ene Mathilde.

Klokken kunde vel være to, da jeg blev vækket ved en Lyd, som om Døren aabnedes og knirkede; søvnig vilde jeg vende mig om mod Væggen, da jeg bemærkede, at Stuen, hvori jeg laae, pludseligen oplystes. Jeg dreiede mig om og saae — — —

For mig stod lyslevende hiin friske Drøm, som jeg havde havt Natten efter, at min Moder var bleven begravet. I lyserødt Klædebon, blændende deilig, med den trearmede Sølv-Lysestage i Haanden, stod den herlige, qvindelige Skikkelse for mig, sørgmodig, med den venstre Haands Pegefinger paa Munden, antydende Stilhed; snart rødmende, snart blegnende, undseelig, men skjøn i sin Sorg. Det var ikke min foryngede Moders Ansigt, nei det var et andet, — Gud tilgive mig —, et mig næsten endnu kjærere Aasyn — det var Mathildes.

„Johannes Harring!" begyndte hun, „med Rette betragter De mig med Forundring: hvad mon jeg vel ogsaa vil hos Dem paa denne Tid? Af deres egen Mund har jeg hørt, at De elsker mig, paa deres Øie har jeg seet, at min bestemte Erklæring, aldrig at kunne tilhøre Dem, har gjort Dem ondt. Jeg kommer nu for at mildne den Smerte, som jeg mod min Villie

har tilføiet Dem: jeg kommer for at anklage mig selv, for at forringe mit eget Værd, for at forspilde deres Agtelse og Kjærlighed. Den Mathilde, der nu staaer for Dem, er ikke den, for hvem De antager hende; hun er ikke den uskyldige Pige, som De troer; ogsaa hendes Fod har betraadt Brødens sumpige Enemærker, men hun er dog ædel nok til ikke at ville bedrage Dem og sælge Dem chaldarisk Erts istedetfor Guld. Johannes, jeg har alt eengang — været Moder!"

„Gud i Himlen!" raabte jeg, „og hvem?"

Da svarede hun med en klangløs Stemme: „han hed — Arthur Harring!"

„Og Barnet?"

„Det har det godt," svarede hun grædende og pegede mod Loftet, „det er hos Gud i Himlen!" — — —

Kjære Læser, Du maa kunne begribe, hvilket Indtryk dette hendes Udsagn gjorde paa mig. Hun, hvem jeg i Fortiden beskuede som en Marmorvase, hende skulde jeg fra nu af betragte som et simpelt Leerkar; jeg havde tildrømt mig en skjøn, idealsk Verden, incarneret i hendes yndige Skikkelse, og hun var nedsjunket til at blive et vendisk Afgudsbillede, fjernet fra alle græske, symmetriske Former: hun havde altsaa Dydens Ansigt paa Lastens Legeme! — — Nu erindrede jeg, at Arthur studsede, da han hørte i hvilken Egn af Jylland, jeg skulde opholde mig; nu mindedes jeg Mathildes underlige Adfærd den første Gang, jeg saae hende; nu faldt det mig ganske naturligt, at Præsten havde spurgt til Arthurs Befindende, og nu først gjenkjendte jeg min Broders Haandskrift i det Digt, som

jeg havde fundet i Mathildes Psalmebog. Alle disse Tanker strømmede bedøvende ind paa mig, og jeg sank tilbage paa mit Leie med uendeligt bittre Følelser.

Efter en lang Pause tog Mathilde atter til Orde: „De kjender nu min Hemmelighed og indseer, at jeg aldrig kan gifte mig. Bedøm mig imidlertid ikke for strengt: betænk, at jeg kun var sexten Aar gammel, da Arthur i Jasminlysthuset tilsvoer mig en evig Troskab. Jeg var jo næsten et Barn, men det er rigtigt, hvad Oehlenschlæger siger i Erik og Abel: „man lærer meget, naar man bliver ældre!“ — Iøvrigt, naar De engang gjenseer deres Broder, saa hils ham fra mig og siig ham, at jeg alt for længe siden har tilgivet ham, men beed ham blot om een Ting: om Taushed! Det var dog Synd, om han aabenbarede min Skam, saa at Folk skulde pege Fingre ad den stakkels Mathilde og kalde hende en Skjøge, ikke sandt, Johannes, det var for haardt? Desuden, kom det ud iblandt Folk, saa vilde vist min stolte Fader tage sin Død derover. Jordemoderen var den gamle Kone, som døde den Dag, De første Gang besøgte vort Huus: min Fader, en gammel, tro Karl, Arthur og De ere alle de, som kjende Hemmeligheden, og De, veed jeg vist, vil ikke røbe den. Dræb deres Kjærlighed til mig, men lad mig beholde deres Venskab.“ —

Sagte, som hun var kommen ind i mit Værelse, forlod hun det atter og efterlod mig i en feberagtig Tilstand. Da jeg atter kom til mig selv, græd jeg som et Barn, der havde Mæslinger. Denne Præstegaard, mit fordums Bajæ, mit Yndlingssted, det var nu

vanhelliget, — og Morgensolen skinnede ind paa mine Taarer.

Min Beenskade var aldeles helbredet, da jeg næste Dag traadte ind i Dagligstuen. Mathilde var ikke i Værelset, men Consistorialraaden kom strax hen til mig: „unge Mand,“ begyndte han, „jeg veed hvilket Besøg, De har havt inat, Mathilde har imorges betroet mig det Hele. Hun vil ikke see Dem idag; stakkels Pige, hun er skamfuld: i en romantisk Stemning har hun igaar gjort, hvad hun idag fortryder. Har jeg ellers viist Dem nogen Kulde fra vort Bekjendtskabs Begyndelse, saa tilgiv en fornærmet Fader. Jeg har altid godt kunnet lide Dem, og — jeg stoler paa, at De tier stille.“

Jeg forsikkrede ham ikke alene om min, men endog (hvad jeg dog egentlig slet ikke kunde sætte nogen Borgen for) om min Broders Taushed. Forresten var jeg i et saa ondt Lune, at jeg ikke engang ændsede den Hjertelighed, hvormed den gamle Præst tiltalte mig. Uden at bede ham hilse Mathilde, ilede jeg med at komme bort. Ak, jeg tænkte ikke paa, at denne min Kulde vilde tilveiebringe søvnløse Nætter for Mathilde. Stakkels, ulykkelige Skabning! jeg var den Eneste af alle hendes Omgivelser, hvem hun elskede, den Eneste, hvis Agtelse hun brød sig om, og jeg var grusom nok til at forlade Huset, hvori hun boede, uden at give hende et broderligt Haandtryk, uden at forsikkre hende om, at hendes Tilstaaelse paa ingen Maade forringede mit gode Omdømme om hende, — at jeg alligevel elskede hende, at hun dog stedse var den, hvem jeg ansaae

for den reneste Skikkelse, jeg hidtil havde seet. Vel var Pigen forsvundet, men jeg kunde dog ikke Andet end betragte hende som en deilig — Enke.

Men Consistorialraaden saae jeg aldrig meer. —

Ikke havde jeg sovet, meget havde jeg grædt, mere havde jeg sørget. Foraaret, hvis uendelige, jydske Rigdomsfylde laae udspredt for mit Öie, den letfodede Flora — jeg ændsede ikke hendes duftende Gaver. Hjem vilde jeg, hurtigt hjem, og hvorfor? for at fordybe mig — i Byron. Kun han har seet Mennesket og Livet fra den rigtige Side, tænkte jeg, bort usle Oehlenschlæger og Du, lavtflyvende Nyplatoniker, Ingemann, det er om Eder at Byron siger:

»These are the madmen, who have made men mad!«

O, jeg mindes endnu de afskyelige Følelser, de skjærende Smerter, som greb ind i mit inderste Væsen, da jeg gik hjem fra Præstegaarden. Vel havde jeg Himlen over mig og Jorden under mig, men jeg havde ogsaa Helvede i mig. En Bonde kom netop forbi mig, jeg kjendte ham, men af lutter øieblikkelig Ondskab vilde jeg ikke hilse ham, men stirrede stift hen for mig.

„God Morgen, Doktor,“ raabte han, thi Halvor Thyesens Benævnelser vare blevne optagne af den hæderlige Bondestand, „I kommer vel fra Præstens?“

„Ja!“ svarede jeg; „fordømte Bondeknold!“ tænkte jeg, men undlod at indklæde denne smukke, poetiske, høflige Tanke i tydelige Ord.

„Det har nok støvet igaaraftes ved Dandsen, Doktor, jeres Öine ere ganske røde,“ vedblev min ubehagelige Ledsager.

„Ja vist støvede Gulvet, men dog ikke saameget, som jeres fordømte Hest gjør nu, hvorfor Satan rider I ikke til?“ var mit, just ikke hofmandsmæssige, Svar.

„Doktoren er nok ikke i god Couleur idag,“ vedblev Christen Hansen.

„Nei!“ og saa bandede jeg uvilkaarligt Halvor Thyesens Favoriteed, „nei, Satan slaae mig, er jeg ikke, og lad mig saa gaae!“

Ganske phlegmatisk vedblev Bonden at ride ved Siden af mig og syntes ret at have Lyst til at forlænge Samtalen. „Med Forlov,“ begyndte han atter, „er det sandt, at I skal giftes med Præstens Datter, for i det Tilfælde har jeg et Par Ord at sige Jer, go'e Karl!“

Her forgik Taalmodigheden mig: „nei, min Sjæl, naar jeg skal,“ raabte jeg og slog Hesten over Krydset med min Stok, saa at den i skarp Trav foer afsted og forsvandt med sin humpende Rytter.

XIV.

Under kulsort Sky
Har jeg levet kun sorgfulde Dage;
Jeg vil bort, jeg vil flye,
Jeg vil til Hovedstaden tilbage.
For mit Saar gives intet Plaster,
Et Apothek er der ikke for mig;
Du By med de hundrede Laster,
Mit grædende Øie skal gjensee Dig!

Er det sandt, hvad en tydsk Professor (Gerlach i Halle) siger, at Logiken er, om end ikke en medicina mentis, saa dog et almindeligt Politie i hele Forstandens Rige, saa maa jeg angerfuld og veemodig indrømme, at der, paa hele Touren hjem til Thyesens Gaard, i min Hjerne herskede en aldeles lovløs Tilstand, et psychologisk Anarchie.

Jeg gik lige op paa mit Værelse, og snart efter traadte Halvor ind til mig. Paa hans Ansigt saae jeg strax, at der i hans Indre havde fundet en dygtig Kamp Sted, og saaledes er da den menneskelige Natur beskaffen, at Halvor aabenbart glædede sig over mit nedslagne Haab: nu havde han jo en Stalbroder i foragtet Kjærlighed, og paa den anden Side frydedes jeg ved, at han var min Kammerat i Ulykken. Jeg meddeelte ham forresten kun saameget af Historien, at jeg af Mathilde havde faaet et totalt Afslag, og at hun først efter sin Faders Død vilde bestemme sig til En eller Ingen af Parterne.

„Iøvrigt," sagde jeg, „maa jeg fortælle Dig, min

gode Thyesen, at jeg ikke længe vil forblive paa din Faders Gaard. Maa jeg tale frit ud? og vil Du love mig, ikke at forebringe din Familie, hvad jeg i dette Dieblik betroer Dig? nu vel, dit Haandtryk er mig en sikker Borgen. Jeg har længe mærket, at din Moder søger at tilveiebringe en Forbindelse mellem din Søster Charlotte og mig; din Moder har i lang Tid — jeg har godt mærket det — søgt at sværte Mathilde for mig og at nedsætte hende ved alle Leiligheder: hun ønskede maaskee heller, (og deri kan jeg ikke fortænke hende), at Mathilde blev din Kone. Hvad nu din Søster Charlotte angaaer, saa er hun en særdeles vakker Pige, hvis venlige Hjertelag vist vil — tidligt eller sildigt — tilvende hende en Mand, bedre og ædlere end mig; men elske hende, det kan jeg nu engang ikke. Endelig — og det er da Hovedgrunden, hvorfor jeg maa iilsomst reise fra Jylland — saa har jeg faaet et Brev fra Kjøbenhavn, hvori der meldes mig, at min Broder Arthur er betænkeligt syg."

Denne Erklæring (kunde jeg tydeligt see) slog Halvor i en mærkelig Grad: ligesom han nu engang var vant til, hver Onsdag og Sondag at skifte Uldsokker og Skjorte, ligesom det nu engang hos ham var indført som Skik, regelmæssigt til visse Tider paa Dagen at besøge Kostalden og til andre bestemte Tider (og dem overholdt han strengt) at spise Frokost og Middagsmad, — saaledes var han nu engang bleven vant til dagligen at see og at tale med mig og at betroe mig, hvor høit han elskede Mathilde, og hvor bange han var for, at det lille Føl, som var falden efter Tamerlan, (en

udmærket Racehingst), skulde med Tiden blive en Krybbebider. Tanken om dette Affavn af en god Ven bedrøvede ham da saaledes, at Øinene udspiledes og bleve saa store, som to fuldvægtige Specier, og at Munden aabnedes saa vidt, at en Kareth med fire Heste godt kunde være sluppen igjennem, endog med betydelig Contrabande (Toldvæsenet er jo ikke saa strengt). „Ih! oh!“ var den eneste Lyd, det eneste, klingende Symbol paa Forundring, som Halvor mægtede at fremstamme, og langsomt forlod han Værelset.

For min Afreise forestod der mig imidlertid Opfyldelsen af en tung Pligt, og det var at skrive til Mathilde. Med den ømmeste Skaansel berørte jeg neppe engang hendes Hemmelighed — o det var et vanskeligt Brev at skrive! „Tro ikke,“ sagde jeg blandt Andet, „at De staaer nedværdiget i mine Øine, hele deres Brøde hviler paa Arthurs Hoved: det er Forføreren, og ikke den Faldne, som man skal foragte. Imidlertid vil jeg øiebliktligen reise herfra, tilgiv mig, at jeg ikke vil see Dem. Lad en Stund gaae hen, da vil jeg med den gamle Begeistring kunne betragte Dem, nu derimod kan jeg ikke Andet end nære smertelige Følelser, naar De staaer for mig. Og kan dette undre Dem? er jeg ikke paa eengang bleven skuffet i mine herligste Forhaabninger, har jeg ikke opdaget en brødefuld Hemmelighed, hvis mørke Pletter vanzire min egen Broder? Og hvad har jeg at haabe, at vente i min Fremtid? ligger den ikke udstrakt for mit Øie som en uhyre Sandørken uden en eneste Oase, uden en eneste, forfriskende Kilde? Jeg havde aldrig elsket før; jeg er nu ingen Fusentast læn-

ger; min Forstand er udviklet, desto stærkere, desto inderligere vare ogsaa de Følelser, som jeg nærede for Dem. Det var ingen Balinclination, det var intet ungdommeligt Sværmeri, det var den reneste Kjærlighed. Dog een Ting maa jeg bede Dem om: lad mig tale med min Broder. Jeg har dog en Formodning om, at De endnu elsker ham; hvo veed, om han ikke angerfuld vender tilbage til Dem, og om ikke De kunde styre hans vilde Lidenskaber og blive hans frelsende, gode Engel? Jeg frasskriver mig enhver Fordring paa Dem, jeg vil, hvad det end skal koste mig, lære at betragte Dem som en yngre Søster. Een Ting kan De være forvisset om, og det er, at De bestandig i mig skal finde en oprigtig Ven; ogsaa stoler jeg paa, at De i Forlegenheder aldrig vil henvende Dem til nogen Anden, end til deres Johannes."

Dette Brev sendte jeg hende en halv Time, før jeg selv reiste bort: jeg vilde netop ikke have noget Svar, jeg vilde ikke have, at hun skulde afslaae mig min Bøn: jeg vilde tale med Arthur.

Kort efter at jeg havde bortsendt dette Brev, kom Halvor for at sige mig Farvel. „Ak," sagde han, „hvo skulde have tænkt, at Du saasnart vilde forlade os! nu er det Midsommer, og jeg havde allerede glædet mig til, at vi skulde gaae paa Jagt sammen til Efteraaret, Du kan troe, Doktor, at der er grumme mange Ræve i Sipperup Krat. Den Dag, da — jeg havde skudt efter Dig, Dagen derpaa, mener jeg, gik jeg saamænd op til Mathilde, og bad hende, hvis hun havde den ringeste Godhed for mig, eller hvis hun følte Be-

gyndelsen af en Smule Kjærlighed til mig, at hun da for Guds Skyld vilde qvæle denne Lidenskab i Fødslen og derimod ene elske Dig, men hun loe mig ud. Dog haaber jeg at besøge Dig til Vinter i Byen; jeg har aldrig været i Kjøbenhavn, og jeg har hørt, at der skal være en stor Fuglesamling i Stormgaden, den vilde jeg dog nok see, før jeg døer, som nok snart forestaaer, thi den fordømte Kjærlighed har forjaget al min Appetit og min Søvn."

Den gamle Thyesen og alle hans voxne Børn toge en venlig Afsked med mig, men Fruen i Huset snærrede ad mig; thi Charlotte var jo endnu ikke bleven forlovet, og jeg eiede jo circa tyve tusind Daler, som, Gud skee Lov, ikke stode i Capellets Enkekasse.

XV.

Kongen bærer Kronen,
Kruus tilhører Yngling;
Dronningen har Demant,
Dalens Glut har os jo.
Glæde her ved Gilde
Gives frit de Unge;
Silde vil vi sørge,
Thi Solen skinner herligt.

I Fattigdom vi færdes,
Freidigt dog vi synge;
Skillinger vi skyde
Sammen til et Gilde.
Mellem tynde Mure
Maa vi stundom sidde:
Solen kan da skinne
Stærkere paa Lokken!

Natten os sammen nærmer
Næsten meer end Dagen;
Vægteren raaber vældigt
Udenfor vort Vindu:
Stærkere vi synge,
Siddende ved Bordet:
Siden kan vi sørge,
Hvis Solen ei vil skinne!

Dybt i Stagen, dunkelt,
Dirrer Lysets Flamme;
Ungersvende uden
Uqvemsord vi tale.
Lad os lee og leve
Lystigt i liden Stue:
Senere kan vi sørge,
Hvis Solen ei vil skinne.

Lad kun disse Linier danne Overgangen fra mit fredelige Landliv til et uroligt Ophold i Kjøbenhavn, i hvis vildeste, sorteste Klipper jeg skulde oplede min Broder. Jeg skal netop i dette Kapitel betræde saadan en „Kasse“ og vil komme med en Beretning, som maaskee flere af mine Læsere vilde finde overdreven og usandsynlig, og dog er min Beretning sand og grundet paa Begivenheder, som ere foregaaede under mine egne Øine. Mangen Embedsmand i de høiere Klasser, mangen pæn, ung Dame er uvidende om, at der midt i Hovedstaden, maaskee kun fire eller fem Huse fra deres egen Bopæl, findes Steder, hvor Raahed og Sviir, Kortenspil og Rundsang beskjæftiger — muligen deres egne Sønner, ikke umuligen deres egne Kjæreste. Det er ikke en Gjenstand, der kunde begeistre en Correggio, men det er en Scene for Hogarth, og jeg vil da ikke tøve med at rykke mit Billede nærmere hen for den fine Verdens Øine, stolende paa, at Læseren vil ligesaa velvilligt tilgive nogle forekommende, maaskee vel plumpe, Udtryk af Sviregasterne, som jeg haaber, han alt iforveien har tilgivet Halvor Thyesens Bondedialekt. —

Oprigtigt talt, saa ilede jeg ikke med at gaae op til min Broder: efterhaanden, som jeg kom længere og længere bort fra det dyrebare Jylland, syntes mig ogsaa, at jeg fik hende kjærere og kjærere. Hvor bittert fortrød jeg ikke, at jeg havde forladt hende uden mundtligt Farvel! Det tyktes mig, som om jeg havde handlet liig et uartigt Barn, der i Arrighed sønderslaaer sit kjæreste Legetøi og dræber selv sine bedste Glæder. Ved min Afreise havde jeg været usædvanligt koldt stemt imod

hende, men efterhaanden, som Tiden gik, forekom det mig, at hendes Billede dagligen forskjønnede sig og forherligedes i min Indbildningskraft, og det gjenerobrede sin oprindelige Reenhed, sin første, tillokkende Ynde.

Og hvad skulde jeg sige til min Broder? tale haardt eller tale mildt? Jeg besluttede at handle, som Øieblikket indskjød mig det, og efter at have fattet denne kraftfulde, en Mand værdige, Beslutning, begav jeg mig en mørk Efteraarsdag hen til Volden, hvor min Broder boede — men til min store Forskrækkelse og dog alligevel, naar jeg skal være ærlig, til en svag Glæde for mig (thi nu fik jeg jo udsat den ubehagelige Samtale et Par Timer) var Arthur flyttet, og Ingen vidste, om han var i Byen eller paa Landet, over Jorden eller i den. Ikke vidste jeg, hvor Riegelsen boede; da faldt det mig ind at gaae ud i „den sorte Hingst,“ der havde jo det lystige Selskab før samlet sig og holdt sine Bacchanalier. Og jeg ilede da derud, men her var Alting dødt og stille: kun en enkelt Gjest trippede om i Stuen, og Marqveuren havde et ubeskriveligt veemodigt Udseende. „Her er jo ingen Folk,“ tænkte jeg,

»Apparent rari nantes in gurgite vasto!«

Her finder jeg neppe Arthur. „Marqveur! et Glas Viin.“

„Gammel Viin?“ spurgte han.

„Fy for Fanden! nei, rød!“ — han bragte mig Glasset. „De skulde vel ikke have taget feil af Flasken og taget Eddike?“ spurgte jeg, men Marqveuren forsikkrede nei, og nu spurgte jeg, om her ikke kom en Lieutenant Harring?

„Jo vist!“ svarede han og fløitede i sine Fingre, „nei, da han havde faaet en Regning paa fyrretyve Daler, saa løb han sin Vei med hele sit Slæng. De skylde allesammen. Der var Kielerstudenten, han skylder ni Mark; der var Mægleren, han skylder fem Daler; der var Skipperen fra Eckernførde, han skylder femten Mark, nei, af det hele gode Selskab er saamænd Barberen og Skarpretteren de reelleste — Skarpretteren sidder ellers inde i den anden Stue, ifald Herren vilde —“

„Nei, nei Tak, ellers uendelig forbunden!“ udbrød jeg meget hurtigt, „men forresten saa har Lieutenanten sendt mig for at betale Pengene — her er de — vær saa god og skaf mig en Qvittering fra Værten selv — og — og“ (her kom Studentens Æresfølelse med i Spillet) „tag ogsaa de ni Mark af for Kielerstudenten, han har ogsaa paalagt mig at afgjøre sit Mellemværende.“

Forbauset ilede Marqveuren ud til Værten, og kort efter saae jeg syv eller otte Personer af Familien, der nysgjerrigt tittede ind ad Døren for at faae Øie paa den rige Ambassadeur fra Lieutenanten, og der var i Naboværelset en Hvisken imellem dem allesammen, som om et Par hundrede Fødder slæbede hen ad Gulvet, og mange Qvadriller opførte et glimrende Bal.

Med glædestraalende Ansigt fremførte nu selve Værten sin lille Figur med Pappegøienæsen, bukkende for mig, saa at den lange, blaae Frakke, der hang om ham som et Sengeomhæng, næsten naaede ned til Gulvet. „Gud give,“ expectorerede han sig, „at alle Mennesker vare saa reelle og saa fulde af Galantitet, som Lieutenant Harring! o, vær saa god at komme og drikke et

Glas Viin Hr. — — jeg veed ikke deres Navn." Og Pigen kom nu ind med tre Glas Blækviin, eet til Værten, eet til mig og eet til — ja til hvem?

O Gud! til Skarpretteren! han nærmede sig allerede, den lille, runde Mand med det ganske særegne Kast med den høire Arm. „Man maa saamænd ta'e, hvad der bydes Een i denne trange Tid!" begyndte den værdige Oxemand, „der er saamænd ikke Meget at fortjene i denne Tid, idetmindste er der kun kummerligt Arbeide for mig. Min Herre, De seer ud til at være en studeret Mand, med Forlov, troer De ikke, at Høiesteret dømmer meget for mildt? eller skulde det indskrænkede Antal af Halshuggelser muligt have sin Grund i, at Menneskeheden forbedredes og endelig engang aabnede sit Ore for Ærens, Fornuftens, Moralitetens, Religionens og Orens forskjellige Stemmer, eh? Deres Sundhed, min gode Herre!" — Og vi klinkede.

„Her er Regningen ærbødigst qvitteret!" mælede Værten og leverede mig et Papir; jeg læste Indholdet, og det lød, som følger:

S. T. Hre Leytenandt Haring!

for Bekomme spisendes og især drikendes Varer contanter betalt fyretyve Riksdaler

meget erbødigst

Nepomuk Møller

herbergeer. og gestgiver i sorte hingstd.

„Men lad mig nu see," vedblev den venlige Vært, „at De ogsaa selv engang imellem seer ind til os, her er saamænd kun propert Selskab."

„Ja," afbrød Skarpretteren, „skulde Nogen af os kunne gjøre Dem een eller anden lille Tjeneste, saa kan De ganske sikkert stole paa os, idetmindste staaer min Haand og Arm aldeles til deres Disposition."

„Jeg vil strax benytte deres gode Tilbud," tog jeg øieblikligen til Orde, „ved at bede Dem om at bevise mig den Tjeneste, at sige mig, hvor Student Niegelsen boer — jeg veed, at han før er kommen og maaskee endnu kommer i deres Huus."

„Strax herved!" raabte Værten.

„To Huse herfra!" echoede Skarpretteren, „jeg skal med Fornøielse følge Dem derhen."

„O, jeg be'er," raabte jeg angst til Døden, thi hvad vilde man sige i Byen, hvis man saae Candidatum theologiæ laudabilem, Johannem Harring, gaae Arm i Arm med Skarpretteren? „nei, det er ikke mig, men det er En af mine Bekjendter, som vilde tale med Manden," og dermed anbefalede jeg mig paa det Hurtigste.

Jeg ilede rask op til Riegelsen og traf ham hjemme: „hvor kan jeg finde min Broder, er han levende eller død?" spurgte jeg, ikke uden en vis Ængstelighed.

„Han er levende," lød det trøstende Svar, „men hvor han boer, kan jeg ikke sige Dig, thi jeg veed det ikke. Han og jeg ere noget brouillerede sammen i denne Tid, men vil Du følge med mig i Aften, saa skal jeg føre Dig hen paa den taberna, hvor han og hans Selskabsbrødre søge. Hvor boer Du? Jeg skal hente Dig Klokken syv."

Riegelsen holdt Ord og afhentede mig til bestemt Tid og Sted. „Du vil more Dig," sagde han paa

Veien, „ved at see det lystige Selskab. Vil Du, som jeg, saa skal Du en Tidlang holde Dig skjult i Baggrunden, for at Du kan overskue den hele, løierlige Tummel. Naar vi ere komne ind i den yderste Stue, skal Du sætte Dig der og forblive der, imedens jeg gaaer ind i den inderste, for at see deels, om han er saaledes stemt, at Du tør vove at nærme Dig ham. Du veed jo nok, at han har sine Luner."

Jeg billigede Riegelsens Forslag, og snart stode vi udenfor Gjæstgivergaarden, hvor man netop havde tændt Lysene i Værelserne. Jeg satte mig i den forreste Stue, Riegelsen gik ind i det Allerhelligste. Der laae en gammel Statstidende (Gud veed, hvor det elendige Blad havde faaet den Benævnelse fra), jeg læste ellers aldrig dette fortrinlige Blad, men som mit Øie foer hen over Siden, standsede det ved et Navn — Blodet foer op i mine Kinder, jeg syntes, at Jordbunden rystede under mig, medens mit Blik flakkede omkring paa Loft og paa Vægge. Den Bekjendtgjørelse, som saaledes bevægede mit Indre, var en Annonce om et Dødsfald; den lød saaledes: „Søndagen den 11te November 18— hensov, efter nogen Tids Svagelighed, min kjære Fader, Consistorialraad og Ridder af Dannebroge, Edvard Johnsen. Menigheden tabte sin Hyrde, men Datteren sin Fader, sin eneste Slægtning, sin troeste Ven. Mathilde Johnsen." — —

Og dette kunde Du nænne at skrive, Mathilde? kalde den kolde, forsigtige, fornemme Præst, kalde ham din troeste Ven! Er jeg da aldeles Intet for Dig? ændser Du slet ikke de Piinsler, som jeg dagligen

gjennemgaaer, naar jeg kommer til at tænke paa Dig? hans Blod laae stille som Iisvand, mit ruller som Geisers kogende Bølger; han elskede Dig, som en Formynder kan tage sig af et fremmed, rigt Barn, men jeg saae eengang i Dig hiint Ideal, som kun eengang kan fremkogles i den menneskelige Hjerne —

Jeg afbrødes i disse Tanker ved en Sang i det tilstødende Værelse; en skingrende Tenor lod sig høre:

„Treibt mich der kühle Wind aus m·inem Lande,
So treibt er mich doch nicht aus meinem Stande!
In der Luft Luft leb' ich,
In der Luft Luft schweb' ich,
Und wer in Luft Luft lebt, der ist mein Bruder!"

Jeg gik ind i det Værelse, hvorfra Sangen lød; der sad To og spilte en Piqvet. Den tydske Tenorsanger var — som jeg senere erfarede — ingen Anden, end den Kielerstudent, for hvem jeg hos Værten i den sorte Hingst havde betalt de ni Mark. Det var en svær Person med et herligt Hoved, hvis stærkt marqverede Træk gjordes endnu mere barske ved et uhyre Ar over den ene Kind. Hans Medspiller var en Jyde med en dyb Bas, særdeles koldblodig, forsynet med en udmærket kraftfuld Legemsbygning. Han talte meget langsomt og snurrede saaledes paa det brave Bogstav R, at jeg, hvis jeg skal give Læseren et nogenlunde klart Begreb derom, nødsages til at anvende tre Errer i de Ord, hvor der ellers kun forekommer eet, og fire, hvor der oprindeligt kun findes to.

„Det err nogle rraadne Viserr," begyndte Jyden, Hr. Svendsen, „disse, tydske, min venlige Brrrerr!

Derr err ikke det Malm i dem som i vorre rredelige danske Viserr, og Melodien err saamænd ofte tarrvelig nok!" Og dermed begyndte han, for at bevise sin Paastand, liig en uhyre Humlebi, at brumme den bekjendte Strophe:

Mangen bær' Navnet, som ei det fortjener,
Mangen er stolt, for hon eier lidt Guld!
Jeg vil det sige reentud, som jeg mener:
Hele vor Jord er af Tiggere fuld.
Den Ene tigger Nogler, den Anden tigger Baand,
Den Tredie tigger Stjernen af den kongelige Haand.

Pludselig foer Kielerstudenten op fra Stolen „nei," raabte han, „jeg taaler det ikke, Svendsen! Du sidder jo og snyder mig lige op i mine aabne Oine, jeg vil ikke spille mere!"

Ganske rolig svarte Svendsen blot: „nu vel, vil Du ikke spille, kan Du lade være. Sæt Dig imidlertid ned og giv Kort, jeg har Forhaanden." Kieleren satte sig, og de spilte atter, men i dyb Taushed.

„Det er forskrækkeligt," begyndte Svendsen atter, „hvor hidsige og paastaaelige slige unge Mennesker ere som Du, min venlige Bro'er, og dine Lige."

„Holdt!" skreg atter Kieleren og foer heftigt i Veiret, „der snød Du atter, Du spiller falsk, din Æsel! det er afskyeligt, og det tyder paa en lav Charakteer."

„Men det er dog noget urimeligt Noget," gjensvarede Svendsen ganske phlegmatisk, „skal Du da ene ha'e Lov til at snyde? Du skal aldrig høre mig bebreide Dig, at Du spiller falsk, og saa gjør Du dog saadant et Spektakkel, hvergang Du griber mig. Nei, min venlige

Bro'er, snyd Du kun, som sædvanligt, men forbyd ikke mig at tage Repressalier. Vil Du gi'e eller skal jeg?" —

Jeg fik ikke mere at høre af denne Samtale, thi Riegelsen kom i samme Dieblik for at afhente mig til ἄδυτον eller penetralia. „Kom," sagde han, „der er Intet i Veien. Der skal netop i Aften være et Afskeds-gilde i Anledning af en holsteensk Skippers Afreise imorgen. Sæt Dig i Baggrunden, naar vi komme derind, hør og see til, og Du vil ufeilbarligen more Dig."

Og vi gik gjennem Billardstuen, hvor to halte Personer, en Krigsassessor og en afskediget Consul, spilte Polydor: i et Nu stod jeg ligeoverfor Arthur.

Min kjære Broder var, tæt lænet op til Kakkelovnen, falden i en behagelig Slummer; foran ham stod et Snapseglas og et Ølglas, i hvilket sidste endnu det Meste af Øllet stod tilbage.

„Hvad vædde vi," hviskede Riegelsen, „at jeg veed Aarsagen til hans Søvnighed? Husker Du hvad Plinius siger: omne animal post coitum triste."

Jeg betragtede Arthur nøiere og fandt, at hans Ansigtsfarve var saare bleg, ja, reentud sagt, den var guul: han lignede, forekom det mig, frappant min Fader, saaledes som denne saae ud hiin Aften paa Høierup, da min Moder anklagede ham. Min Fader havde myrdet sin første Kone; den Broder, ligeoverfor hvem jeg stod, havde myrdet Uskyld og tilintetgjort en deilig Piges timelige Velfærd. Min Moder anklagede min Fader, men jeg traadte op imod min Broder, og det forekom mig i dette exalterede Dieblik, som om jeg skulde vorde en Blodhevner for Mathildes Ære, et Menneske,

der skulde, efter Skjæbnens Forudbestemmelse, rase imod sin egen Slægt; det tyktes mig, som om jeg i hiint Nu var langt stærkere, end jeg egentlig var. Og der stod jeg og knyttede krampagtigt Haanden og stirrede med Had og uendeligt bittre Følelser hen paa min Broders gustne Ansigt. Heller ikke slumrede han, den kolde Forbryder, roligt! et bittert Smiil svævede over hans Mundvig, saa at jeg kom til at tænke paa en Strophe af en Ode, som En af mine Skolekammerater skrev til Søvnens Gudinde, hvori han tiltaler hende:

„Tanken, stundom Sjælens Orm,
Faaer hos Dig en skiftet Form;
Samler sine Brødre smaa,
Som saa vilde trindtom gaae,
Triver sammen dem i Strøm,
Danner saa en Guderdrøm.

Hellig, hellig er din Iid
I den tause Nattetid;
Uskyld er Dig kjærest og,
Manden er Dig tidt for klog,
Derfor kommer fra det Blaae
Tiest ned Du til de Smaa."

„Nei, blege Broder," tænkte jeg ved mig selv, „Du kan ikke sove roligt! den grædende Mathildes Skikkelse omsvæver dit indre Øie. Det lille Barn i Kisten viser sig for Dig hver Midnat, derfor kan Du ikke sove om Natten, men maa gjøre det om Dagen: derfor tør Du ikke sove ene paa dit Værelse, men maa gjøre det her, midt i Menneskeltummelen; derfor elsker Du din Hund saa høit, fordi det er det eneste Væsen, som elsker Dig.

Guult er dit Ansigt! ha, jeg har læst hos Oken, at Farvernes Symbolik er naturphilosophisk rigtig: rødt er Ild, Kjærlighed — Faderen; blaat er Luft, Troskab og Tro — Sønnen; grønt er Vandet, det dannende Princip, Haabet — Aanden: dette er de trende Hoveddyder. Men guult, Arthur, guult er Jorden, det Ubevægelige, Falskheden, den eneste Last — Satan! der gives tre Dyder, men kun een Last. — Du har vanhelliget, hvad jeg stillede høiest af, hvad jeg hidtil har seet; Du har tilintetgjort mine skjønneste Forhaabninger; i min Indbildning har jeg reist mig et Tempel af Marmor, men see! Søilerne brast, og Kuplerne faldt sammen, og det store Gudernes Huus sammenskrumpedes til en — Katafalk. Og Du, en Forbryder af Grundsætning, en ussel Vellystning, en Egoist med Liv og Sjæl, en Tvivler og en Bedrager, Du har endnu Enevælden over Mathildes Tilbøielighed, medens jeg, den Rene, den Eneste i Verden, der mener hende det godt, maa staae tilbage og forgjæves sukke efter hendes Kjærlighed! Hun elsker mig, og hvorfor? fordi jeg ligner Dig, fordi hun i mig troer at kunne gjenkjende et Glimt af dit Ansigt, en enkelt Straale af din Stjerne, et Ord af din Tale."

Der sad inde i den Stue, i hvilken jeg var kommen med Riegelsen, kun min Broder og fire Andre, men snart fyldtes Stuen med nye Gjæster, Riegelsen blandede sig i deres Selskab, og Ingen bemærkede mig i min Afkrog. Værten kom ind med en stor Bolle Punsch, saa at jeg kunde begribe, at Festiviteten nu skulde tage sin muntre Begyndelse. Kielerstudenten, som ogsaa var

kommen med, proponerede, at han skulde vække Lieutenant Harring, men i det Samme skulde hele Selskabet istemme en vis Sang. Propositionen gik igjennem, og Kieleren tog nu et Stykke graat Papir op af Lommen, lagde det sammen i Form af en Fidibus, tændte det, slukkede det atter, men holdt den rygende Tingest under Arthurs Næse. Den væmmelige, qvælende Stank gjorde sin Virkning: min Broder vaagnede og nøs, men gjengjeldte denne Vennetjeneste med et klaskende Ørefigen. Sligt maa imidlertid have været Contume i Selskabet, thi Ingen i Stuen tog det ilde op, og Kieleren selv loe; i det Samme begyndte Sangen, og min Broder istemmede særdeles jovialt. Senere erfarede jeg, at Arthur selv var Forfatteren; det er mig derfor en kjær Pligt, at meddele Læseren hele Visen, som lød saaledes:

Heisa, vor Krosa'er, nu er jeg kommen hjem,
Men hvor er vel Gutterne mine?
Op nu med Tøiet og Flaskerne frem,
Jeg vil have de fineste Vine!
Skaal, min Ven,
Skjænk i Glasset igjen,
Kald paa alle vore gode Mænd!
Munden er tør, mine Been ere ømme,
Jeg har seilet, men nu vil jeg svømme,
Skaal for Dig og for Alle,
Hvem vort trofaste Lag vi kan kalde.

Siig mig nu først, hvor er Prangeren vel nu,
Den Stærke, som trumfed i Bordet?
„Stille, min Ven, Du bedrøver min Hu,
Jeg kan neppe jo fremføre Ordet.
Ak, en Stud
Stanged Livet ham ud,
Graven gjemmer ham i hviden Klud!“ —

Ih saa for Fanden! lad Aadselet ligge,
Vil ei Bæstet, lad os da kun drikke.
Drik kun ud, mine Gutter,
Livet varer kun nogle Minutter!

Siig mig saa, Kjære, hvor findes Søster min?
Jeg gjerne vil hende besøge.
„Stille, min Ven, hun er bleven et Sviin,
Hun vil sikkert din Kummer forøge.
Mærk mit Ord:
Hun i Brøndstræde boer.
Skjøndt ei gift er hun dog bleven Moer." —
Tjener hun godt, er det ogsaa det Samme:
En er vild, men de Andre gaae tamme.
Drik kun ud, mine Gutter,
Dyden varer kun nogle Minutter!

Siig mig saa, hvor vor Hosekræmmer gaaer,
Han spilte saa godt paa Billardet.
„Ak, i mit Øie nu Taarerne staaer,
Han tilvisse har Modgang erfaret.
Det gik skidt!
Enden var en Fallit,
Gridsk hver grusom Creditor tog sit,
Stakkelen hængte sig saa i en Strikke!" —
Lad ham hænge, men vi ville drikke!
Lad ham hænge da, Gutter,
Pinen varer kun nogle Minutter!

Siig mig saa, Krofa'er, hvor lever vel min Broer?
Han spilte saa ivrigt Rouletten.
„Kjæreste Ven, tør Du høre mit Ord?
Ved sit Tab han blev tosset i Hatten
Bistrupgaard
Huser skabede Faar,
Issefjorden til dens Have naaer."
Gaae fra Forstanden! en kort Promenade!
Tabe Mønten er langt mere Skade.

Spar paa Mouten, I Gutter,
Penge vare kun nogle Minutter!

Siig mig nu — hiin praktiserende Jurist,
Hvor tumles nu han vel i Verden?
„Han har forandret sig svært siden sidst,
Skiftet Dragten og hele Gebærden.
En Corvet
Bragte, sikker og let,
Til Vestindien ham nok saa net:
Blækhornet kasted han, tog saa Musketten!“ —
Det var Tab vist for Loven og Retten!
Drik kun ud mine Gutter,
Viin bør vare kun nogle Minutter!

Endelig siig mig nu, hvor er vel min Fa'er?
O, see dog de sonlige Taarer!
„Sørgeligt, Kjære, kun lyder mit Svar,
O hvor Synden dog Mange bedaarer!
Christianshavn
Tager venligt i Favn
Dem man kalder Tyveknegt af Navn —
Der i sin Celle din Fader forbedres!“ —
Saa med Ordnen om Benet han hædres? — —
Drik tilbunds, mine Gutter,
For i Aften vort Møde jeg slutter!

Sangen var endt, og Arthur tog til Orde: „jeg er i godt Humeur i Aften og agter i den Anledning at uddele adskillige Titler og Gunstbeviisninger. Du, Kieler, skal være Hertug af Genever (buk og tak, dit Bæst), Svendsen skal være Prinds af Cognac, Bertel skal være Fyrste af Annis, og hvis min Broder, det Fæ, der ikke forstaaer sig paa Drik, havde været tilstede, saa skulde han være bleven Generalinspecteur over de pontinske Sumpe.“

Udentvivl skulde denne opbyggelige Tale have været meget længer, hvis ikke den forventede Skipper Espesen fra Eckernførde var traadt ind, efterfulgt af Værten, der bagefter ham bar en frisk, brændende Bolle, og den gode Skipper var da saaledes ikke uliig en Comet med sin luende Hale. Riegelsen gav mig et Vink om ikke endnu at træde frem, og jeg blev følgelig siddende. Jeg kunde tydeligt mærke, at Arthur ikke kunde lide Espesen, men at han gik ud paa at chicanere Manden paa alle Maader. Skipperen var en lille, bredskuldret Mand, ganske skaldet og med uhyre Koppear; han talte halvt tydsk og halvt dansk, og broutede og loi paa det Behageligste.

Man drak, og Arthur henvendte sin Opmærksomhed og Tale til Skipperen. „Ved nærmere at betragte deres Ansigt, Hr. Admiral," sagde han, „kommer jeg til at tænke paa en udmærket Kunstner og Jongleur, som for nogle Aar siden var at see i Dyrehaven."

„Und wie so?" spurgte Skipperen.

„Jo," svarte Arthur, „han var, ligesom De, forskrækkelig koparret, men denne Naturens Brøst anvendte han til at danne en skjøn Kunst. Han havde nemlig staaende ved Siden af sig en Krukke med Æbleskivedeig, og med denne Deig indsølede han hele Ansigtet; derpaa tog han en Gløb i Munden, lod en lille Dreng blæse ham i Bagdelen med en Puster, og saaledes forfærdigede han og udsolgte de yndigste Æbleskiver."

En skrallende Latter fulgte paa denne Historie, og Skipperen vilde fare løs paa Arthur, men denne raabte leende: „o bliv siddende, jeg vil ingen Kindhest ha'e:

chose de main, chose de vilain! Gesundheit, lieber Bruder! naa, og i Morgen reiser De?"

„Ja wohl!"

„Siig mig engang," spurgte Arthur videre, „har De været i Messina?"

„In Messina? ja wohl!"

„Hvorledes synes Dem om Omegnen?" vedblev min Broder.

„Ah, ja, ja, die Gegend ja, o es war so ein Taage, da jeg opholdt mig der, saa at jeg gar nichts sehen konnte."

Arthur traf paa Smilebaandet, men spurgte fremdeles meget hosligt: „har De været i Constantinopel?"

„In Constantinopel? ja wohl, freilich! zu wiederholten Malen in Constantinopel gewesen."

„Und die Gegend dort, ist sie hübsch, Liebwerthester?" fortsatte Arthur sin Inqvisition.

„Ja, ja," svarte Skipperen, „die Gegend, o Hr. Wirth, en Boll Punsch — ja det var in Constantinopel, at jeg havde den Fatalitet, at brækk min Been."

„Og hvorledes det?" spurgte Arthur med en overordentlig Interesse.

„O, Hr. Lieutenant," lod Skipperens Svar, „es geschieht viel Wunderbares in der Welt. Seer De, jeg boede i vierte Stockwerk, und jeg schlummerte des Nachts ganz ruhig im Bette. Des Morgens früh stod jeg op og erwartete nichts unbehagliges oder widerwärtiges, aber was ist in den schwarzen Stunden geschehen? Das ganze Haus, meine Etage ausgenommen, ist ganz und gar durch eine fürchterliche Feuers=

brunst vernichtet worden. Ich vil træde ned ad Treppen und bemerker nicht, at der ingen Treppe gives meer. Nun die Balken des niedern Hanses waren stehen geblieben, aber Gulvene og alle Værelserne waren eingestürzt, nur meine Etage war gerettet. Nun ich, der ich von gar nichts wußte, træder ud og styrter ned, bræff min Been und werde in Schutt und Wasser begraben."

Alle brast i en lydelig Latter over denne uforskammede Løgn. Arthur henvendte sig til Svendsen og sagde: „hør, er det ikke skjændigt, at saadant et Bæst skal troe os saa dumme, at han vover at byde os Sligt? Hør," og nu rettede han sin Tale til selve Skipperen, „I Karl, naar I næste Gang vil fortælle saadan en Historie, saa fortæl den til det Selskab, af hvis Hoveder der findes eet i jer egen Hat." — Og dermed satte han Hatten frem paa Bordet, men indeni den laae et uforddærvet Lammehoved; nysgjerrig og vred keeg Skipper Espesen ned i Bunden af Hatten og udbrød: „wie, das mir? ein Lammskopf?" hidsigt tog han Lammehovedet og slyngede det hen efter min Broder, men denne undveeg det ved smidigt at bøie sig hen til høire Side.

„Hør, Kammerat," raabte nu Arthur, idet han holdt fast paa Værten, der just kom ind med en Bolle brændende Punsch, „skaldede Mand, Du skal have en Paryk!" Og dermed greb han den store Kumme, hvori den sydende Punsch flammede med sin svovelblaae Lue, og satte hurtigt og behændigt den omvendte, uhyre Spølkum ned paa Skipperens Isse, som om det havde

været en Nathue eller en Hat. Og der stod nu Skipperen med Bollen paa Hovedet, medens den flammende Drik rødmende styrtede ned over Ansigtet og gjorde det ikke uliigt en Fyrstes Brystbillede paa en Guldmønt.

Dog — dette forblev ikke uhevnet: rasende greb Skipperen fat paa en Flaske, fyldt med Øl, og knusede den mod Arthurs Pande; i det næste Øieblik væltede han Bordet, saa at alle Lysene slukkedes, og vi omgaves af et bælne Mørke. Jeg foer op af Krogen for at yde Arthur min Bistand, men modtoges i Mørket og Tummelen med et vældigt Ørefigen. Hele Selskabet styrtede hen efter Skipperen, men man kunde jo ikke see, saa at man sloges indbyrdes i det Haab, at En af de Tilstedeværende vel maatte være Espesen. Og der styrtede nu ned, ligesom fra Himmelen af, en Pladskregn af Ørefigener, en Hagelbyge af Stokkeprygl, et Uveir af Puf og Bank.

Og saaledes tumlede hele Slænget igjennem Billardstuen og de øvrige Værelser, ud af Porten, gjennem Gaderne i fuldt Oprør og Slagsmaal; men da Værten, der vilde have styret tilfreds, og som derved havde faaet nogle fæle Hug i Ansigtet, atter traadte ind i Stuen med Lys, da laae Arthur blødende, med slakt Hoved, bevidstløs udstrakt paa Gulvet; kun Svendsen og jeg vare i Stuen. Jyden betragtede min Broder meget koldsindigt og sagde kun de faa Ord: „derr liggerr han, tilføiet legemlige Lidelserr, dygtigen tugtet gjennem Huden! Jeg skal dog see, om jeg ikke kan hevne ham!“ — Og dermed tog han sin Hat og gik.

XVI.

Kun trøstig frem, min unge Fod,
Rask over Stub og knudret Rod!
Er Stien steil og Dybet brat,
Gaaer Trinet end i bælmørk Nat —
Naar blot i Sjælen Morgenstunden
I Dæmringsskjæret er oprunden,
Saa faaer vel Foden Fæste funden!

Suk ei saa dybt, Du stille Bryst,
Fordi Du savner enkelt Lyst!
Lad ikke Tungsinds Edderorm
Boe i den hvalte Tempelform,
Fordi af Qval Du stundom skjælved
Meen ei, at han, som Hallen hvælved,
Har den udhulet til dit Helved!

Og kan I Øine end ei see
To Andre mildt til Eder lee,
Da skal I dog ei stirre ned,
Som om ei fandtes Kjærlighed:
Meer blank, end klare Øiestene,
Meer trøstende, naar Du er ene,
Meer tro staaer Himmelen, hiin rene!

Og Du min unge, ædle Sjæl,
I Eensomheden ikke dvæl!
Tro fast, at om Dig vist der boe
Og nær Dig Hjerter, ædle, tro,
Og naar i Liv de om Dig røres,
Og naar de nær Dig sammenføres,
De vist og for Dig banke høres.

Udmattet havde jeg forladt min Broder: jeg havde vaaget over ham i tvende Døgn og havde nu bedet Riegelsen at løse mig af paa den besværlige Post. — —

En venligere, en renere Himmel aabner sig nu for Læseren: det er Mathildes Tanker, som ere (svagt nok) udtrykte i Mottoet over nærværende Capitel. Vi ville møde hende med det Første. — —

Det var høit oppe paa Dagen, og jeg sov bestandig, men ingen rolig Søvn. Snart saae jeg Mathilde vandre sortklædt omkring paa en Kirkegaard; snart syntes mig, at jeg saae Kielerstudenten opløfte et uhyre Oxehoved Rodviin og true min Broders Pande; endelig forekom det mig, at Døren gik op, og Halvor Thyesen traadte ind. Jeg gned mine Øine og opdagede da, at jeg var vaagen, og at Halvor virkelig stod foran min Seng.

„Men er Du gal, Doktor?“ tiltalte han mig leende, „i to Nætter har Du ikke sovet hjemme, og idag ligger Du endnu i Sengen, skjøndt Klokken er halvgaaen Eet. Det er nok et tydsk Liv, Du nu fører. Oh, mine Fødder, Doktor! Blodet snurrer i dem, som Vandet i en Theemaskine, jeg er vant til at gaae paa den bløde Jordvei og ikke paa den fordømte Steenbro. Oh, oh! Med Forlov at ta'e dine Tøfler, oh, oh!“

„Men siig mig,“ udbrød jeg, da jeg nogenledes var kommen mig af min Overraskelse, „forklar mig dog, hvorfor Du egentlig er kommen til Kjøbenhavn, kjære Halvor?“

„Ja hvorfor?“ svarede han, „kan Du sige mig det, for jeg veed det, F—n slaae mig ikke,“ og ligesom om en ubehagelig Tanke pludselig gjennemfoer hans Hjerne, kylede han vredt Støvleknegten, som han just havde taget op fra Gulvet, mod Kakkelovnen, saa at det yderst nyttige Møbel splintredes i mange Stykker. „Kun saameget veed jeg,“ vedblev han efter denne Kraftanstren-

gelse, „at saasnart jeg fik at vide, at Mathilde Johnsen var taget til Byen, saa fik jeg en uimodstaaelig — Lyst til at see Fuglesamlingen i Stormgaden."

„Hvad," raabte jeg og foer op fra mit Leie, „er Mathilde her i Byen? — hvor?"

„Ja, det veed jeg sgu ikke," svarede han ganske ærgerligt.

„Jeg vil strax opsøge hende," udbrød jeg og klædte mig øieblikligen paa. Under dette Toilette spurgte jeg da Halvor om Nyt fra hans Hjem, og den værdige Landmand udkrammede beredvilligen hele sit Forraad. „Carine," begyndte han, „har faaet syv Hvalpe, og Meiersken Else er død. Jeg har alt skudt tre Ræve i Sipperup Krat, men Maaren anlægger frygtelige Ødelæggelser i Hønsegaarden. Hveden var daarlig iaar, og til Juul skal min Søster giftes med Tiendecommissairen. Der var forleden Auction over Præstens Efterladenskaber, og jeg kjøbte hans Ræveskindspelts; der solgtes ogsaa en leedagtig Mængde skimlede Bøger." —

„Fra hvem mon er dette Brev, her ligger til mig?" afbrød jeg ham og brak Seglet. Jeg læste:

„Tilgiv mig, kjære Hr. Harring, at jeg henvender mig til Dem, men jeg har ingen Ven undtagen Dem; De har desuden lovet mig at ville staae mig bi med Raad og Daad, naar jeg skulde trænge. Kom ret snart til deres Mathilde Johnsen."

Knapstedsgaard, den — 18—.

Jeg viste Halvor dette Brev; han læste det hurtigt og gav sig derpaa til at nynne en af sine Favoritviser:

„Den danske Landsoldat han er
Som Løven bidsk og grum,
Men haver ogsaa Pigen kjær
Udi et eenligt Rum.
Hans Mod er ei tilfals,
Faldera!
Vi vil en Jernring lægge om vor Fjendes Hals." —

Dog pludseligt holdt han inde med Sangen og henvendte sig til mig med et Blik fuldt af inderlig Smerte. „Hun har valgt Dig og ikke mig," sagde han, „jeg seer det tydeligt, og herved er Intet at gjøre. Jeg vil ikke see hende, men jeg vil strax reise tilbage til Jylland og gi'e Fuglesamlingen Døden og Dævlen. Tag Du hende da, men vær god imod hende, thi Halvor Thyesen vilde blive grumme vred, hvis hun kom til at beklage sig over Dig." Han trykte mig i Haanden og gik stille udaf Døren; jeg saae ham først igjen i Jylland.

Men jeg ilede hen til Knapstedsgaard og spurgte efter Mathilde Johnsen; man viste mig op paa et Værelse, og der sad Mathilde med Haanden under Kinden, og hendes Øine vare fulde af Taarer. Hun udstødte et Glædesskrig, da hun saae mig. „Endelig, endelig," sagde hun, „jeg troede, at ogsaa De havde forladt mig; i to Dage har jeg forgjæves ventet, Gud skee Lov, at De kom." Hun rakte mig sin Haand, men jeg omfavnede hende og bedækkede hendes Ansigt og Hænder med Kys. Dog snart rev hun sig løs og sagde rødmende: „Johannes, vi forglemme os Begge To. See derhen!"

Jeg kastede mit Blik hen i den Retning, hvor hun pegede, og forundret opdagede jeg en deilig Dreng; han

kunde vel være en fire Aar. „Hvad er det?“ spurgte jeg blegnende.

„Den Mand der staaer,“ sagde nu Mathilde til Drengen, „han vil være din Fader! men gaa nu ned i Billardstuen og see paa dem, der spille.“ Hun kysſede endnu Drengen, førend han gik ned, og vi satte os ned i Sophaen.

„Det er Arthurs og mit Barn,“ tog hun smertefeligt til Orde.

„Men De sagde jo til mig, at det var dødt?“ udbrød jeg.

„Jeg vidste jo selv ikke Andet,“ svarede hun, „min Fader havde bedrâget mig.“

Men i det følgende Capitel vil Læseren erfare, hvad Mathilde fortalte mig; gid han vilde høre det med den samme Interesse, som jeg i sin Tid optog det!

XVII.

Arme Forladte, ak, Du har ei
Fader, som tro kan vise Dig Vei,
Er og dit Hjerte stærkt, at Du kan
Savnfri tumles i fremmede Land?

„Stille, Du Stemme, Fader jeg har,
Fader, som stedse kjærlig mig var:
Høit over Skyen, hist i det Blaae.
Seer Du hans Throne funklende staae!“

Arme Forladte, ikke din Arm
Slyngtes om Moderens elskende Barm;
Aldrig at skue, Stakkel, Du fik
Glæden i Moderens funklende Blik.

„Moder jeg haver, herlig og stor,
Hende jeg skuer i Syd og i Nord;
Ei hende fængsle Gjærder og Muur:
Venlige Moder hedder Natur.“

Omtrent fire Aar før det Tidspunkt, da de sidstnævnte Begivenheder forefaldt, stod Mathilde Johnsen med forgrædte Oine foran sin Fader Consistorialraaden. „Jeg tør ikke længer fordølge Dig det, Fader,“ sagde hun med skjælvende Stemme, „at Lieutenant Harring har bedaaret mig: jeg bærer et Foster under mit Hjerte. Ikke nok at han har besnæret mig, men han har tillige forladt mig og er reist til Kjøbenhavn.“

Dette frapperede vel den gamle Fader, men — det Slemme var nu eengang skeet og kunde ikke kaldes tilbage — en Feil, som Ingen veed, er ingen Feil:

det gjaldt nu blot om at holde det Hele hemmeligt for den øvrige Verden.

Og da nu det skjæbnesvangre Fødselsøieblik pludselig paakom den bange Mathilde, satte Præsten sig i sin magelige Agestol og kjørte efter Jordemoderen; gamle Hans var Kudsk, en tro Tjener, og havde fra sin første Ungdom af været Tyende hos Consistorialraaden: intet Under derfor, at Præsten betroede den gamle Betjent hele Ulykken, og Hans var ogsaa tro og taus.

„Du kjører vist for stærkt, Hans," sagde Præsten paa Veien, „lad for Guds Skyld ikke Hestene styrte."

„De kan ikke styrte, Huusbond," svarede Hans og pidskede atter paa.

„Jo, Sand for Gud, kan de det," raabte den bekymrede Fader.

„Nei, Huusbond," beroligede Kudsken sin Herre, „nei, de kan ikke styrte nu. Naar et Menneske skal hente Jordmo'er, saa kan Hestene ikke styrte; saameget holder dog Vorherre af de uskyldige Smaabørn, det veed jeg meget bedre."

„Ak," sukkede Johnsen, „den simple Mand har oftere en stærkere og skjønnere Tro, end selve Generalsuperintendenten."

Da den gamle Præst traadte ind til Jordemoderen, Dorthe Christensen, var denne allerede i Seng; hun vækkedes, og Præsten sagde til hende: „min Datter Mathilde er i Barnsnød, og Du maa betjene hende, kom, følg mig strax. Men saasnart at Barnet er kommet til Verden, skal Du tage det med Dig og der-

paa bestandigt sige til Mathilde, at det er dødt. Det skal opdrages i en simpel Bondefamilie, thi jeg vil ikke ved min Død kunne efterlade saameget, at Barnet kan komme til at faae en Opdragelse, der svarer til Moderens Stand. Desuden vilde jeg ikke for al Verden have, at Nogen skulde erfare min Datters Skam. Iøvrigt skal jeg betale godt for Barnet og rigeligt for din Taushed desuden, — det døde Barn vil snart vorde forglemt, men det levende vilde hvert Øieblik paa en ængstende Maade sysselsætte Mathilde."

Og da nu Fødselen var overstaaet, og Præsten havde døbt Barnet: Carl Petersen, overgav han det derpaa ganske koldsindigt til Jordemoderen, for at hun skulde sætte det i Kost hos simple Bønderfolk; men da Mathilde spurgte efter sit Barn, da svarede Faderen, at det var dødt.

Mathilde græd, men trøstede sig alligevel tilsidst dermed, at Barnet dog ikke nu kom til at lide Skam i Verden og maaskee friste en kummerlig Tilværelse. Man viste hende en lille Grav, som man angav at være den smaa Carls, og mangen Gang gik Mathilde seent ud paa Natten hen og lagde Blomster paa den grønne Forhøining, og der begræd hun som død den lille, raske Purk, der imidlertid i røde Bondeklæder tumledes i en velhavende Huusmands lille Have og legede med en tam Skade.

Efter halvfjerde Aars Forløb blev Jordemoderen, Dorthe Christensen, syg og ventede at henfare inden faa Timer. Den „kloge Kone" havde forgjæves anvendt hele sin æsculapiske Færdighed, og man ventede

alt Snedkeren, der skulde endnu paa den Levende tage Maal til Kisten; da traadte en gammel Sognefoged frem og gav sit vise Raad. „Det slaaer netop nu til med Maanen," sagde han, „og vi kunne idetmindste forsøge det med Dorthe. Min Fader har i sin Tid fortalt mig, at naar Doktoren reent havde opgivet en Syg, da skulde man, naar Maanen stod midt mellem Ny og Næ, grave en Grav paa vildene Mark og lægge den Syge ned i Hulingen; og da skulde man bære en Plov tre Gange over den Syge, og hvis den Syge kunde overleve det, saa var han frelst fra Doden." —

Og gamle Bønder bare ved Midnat (thi saaledes befaler endnu den Dag i Dag Overtroen de jydske Bønder at fuldføre slig Forretning) den Syge ud paa Marken, og de grove Graven, og Maanen stod midt mellem Ny og Næ, og Livets Symbol, den virksomme Plov, gik tre Gange over den Syge; men Livsprincipet kunde ikke indpodes i den Døende, og Uglen hylede i den nærliggende Granskov, og Snedkeren tømrede rask væk paa Liigkisten, thi Begge havde en Anelse om, at Dorthe Christensen dog skulde døe.

Atter bare de gamle Bønder den døende Kone hjem, men da forlangte hun at tale med Frøken Mathilde. Strax løb en lille Dreng (som vi ovenfor have seet) over Marken hen til Præstens, men Drengen traf paa Mathilde, Halvor Thyesen og mig, netop da vi fra en Forhøining i Præstegaardens Have betragtede de tretten Høie, hvori Herremandens Skat skulde være nedgravet.

Da nu Præstedatteren tøvede længe, og den syge Kone frygtede for at døe, forinden hun kom, da lod hun

den omtalte Huusmand kalde, hos hvem den lille Carl var i Kost, og da Alle vare gaaede ud af Stuen, tiltalte hun ham saaledes: „det Barn, som Du har i Huse, det er Frøken Mathildes Barn: thi hun har bragt det til Verden. Jeg siger dette til Dig, for at Du, naar Præsten døer, men heller ikke før, kan meddele Frøkenen, at hendes Barn er ilive og ikke under Mulde. Her under min Hovedpude kan Du tage hundrede og halvtredssindstyve Rigsdaler til Barnets Pleie, men saa skal det ogsaa have det godt. Det var Synd, om den lille Carl, som tegner saa godt, skulde med Tiden blive Soldat; det var Synd, om ikke Moderen skulde gjensee sit Barn, og det var Synd, om ikke Barnet skulde arve sin Moders og Faders Rettigheder.“ — Og dermed opgav Dorthe Christensen Aanden, og gamle Bondekoner afklædte Liget, og Snedkeren kom med sin Kiste endnu knap en stiv Klokketime, efterat Patienten var død. — —

Men Dagen efter at Consistorialraaden var død, kom der en Huusmand ind i Stuen til Mathilde og havde et deiligt, fireaars Drengebarn ved Haanden (det var den samme Bonde, hvem jeg havde truffet paa om Morgenen, efterat jeg havde forvredet min Fod paa Vallet i Præstegaarden), og han sagde til Mathilde: „min gode Frøken, De har mistet deres Fader, men jeg vil give Dem en Søn istedet: thi Dorthe Christensen har paa sit Yderste erklæret lille Carl for deres Søn. Dertil saa gav den salig Kone (rar Kone mens hun levede, har betjent min Kone flink i alle Maader hele otte Gange), hun gav mig hundrede og halvtredssindstyve

Daler, hvoraf jeg kun har til Barnets Fornødenheder brugt de to og tyve, og her er saamænd Resten. Iøvrigt kan da Frøkenen forhøre Dem hos gamle Hans, om det ikke er sandt Alt, hvad jeg nu har sagt."

XVIII.

Tidt fandt hos den Slette jeg Funker fra Gud:
Det Gode kan aldrig dog reent slettes ud.
I vildeste Hopsa paa Hamburgerberg
Fornam jeg dog Mozart, om end kun som Dværg.

Saaledes lød i Korthed Mathildes Fortælling, og den var netop forbi, da Drengen atter kom op. Jeg betragtede hans Ansigt noget nøiere og fandt mange af Arthurs Lineamenter, men formildede og yndigtgjorte ved en herlig Sammenblanding med Mathildes venlige Ansigtstræk. Sammenholdt med Arthurs og med Mathildes Aasyn var dette Barnehoved liigt et skjønt Landskab, der oprindeligt havde været et Vildnis, men som ved Menneskets stigende Cultur var bleven til en frugtbar og deilig Egn. Jeg kyssede Drengen og udraabte: „Carl, vil Du ret holde af mig og være en god Dreng, saa vil jeg være din Fader." Drengen saae forundret paa mig og gik ind i den anden Stue, hvor han morede sig med nogle Billedbøger, som den ømme Moder strax havde anskaffet.

„Og hvad er deres Hensigt nu?" spurgte jeg Mathilde.

„Min Hensigt," svarte hun med en bestemt Tone, „er at opfylde min Pligt. Dette stakkels Barn skal ikke opfødes til Bonde: han skal ikke, naar han bliver voxen, trække den røde Trøie paa og maaskee mishandles af en ung, lapset Lieutenant; han skal ikke, saafremt jeg kan gjøre Noget til at forhindre det, af trange Kaar og Sult forledes til Forbrydelser. Han har ingen Fader, men han skal faae at vide, at han har en Moder. Jeg vil arbeide for at skaffe Penge til hans Underholdning og Lærdom, og det er derfor, at jeg har bedet Dem, kjære Harring, om at komme til mig. Gjør mig den Tjeneste, at gaae til Theaterdirektionen og meld mig som en Person, der attraaer at gjøre Prøve."

„Til Theatret?" sukkede jeg.

„Erindre Dem," tog hun nu til Orde, „at jeg staaer som et Gjenfærd fra en svunden, bedre Tid; at jeg ikke elsker, ja muligen ikke engang forstaaer mine Omgivelser. For Andre af mit Kjøn og af min Alder gives der Kjærlighed, men jeg skal ingensinde erfare den; thi hvilken Kjærlighed skulde jeg kunne byde Nogen? der sidder en Plet paa mit Væsen, som ingensinde kan afviskes, og selv tilgav min Elskede mig min Brøde, maatte jeg da ikke bestandig frygte for, at han ved den mindste, huuslige Uenighed vilde mindes den og med Haan bebreide mig, hvad jeg som Barn har forbrudt? Nei, Johannes, mit stille Levnetsløb er afsluttet, og fra nu af vil jeg begynde et ganske nyt Liv, helliget ikke til mig selv eller til mine særegne Tilbøieligheder, men udelukkende indviet

min Carl og — Kunsten. Endnu ung og smuk, endnu varm af Lidenskab, vil jeg, med et glimrende Ydre, fra et høit Standpunkt, maaskee blænde Verden, saa at den, begeistret ved Beskuelsen af min Kunst og af mit Talent, vil tilgive min Ungdoms Synd. Jeg har aldrig stærkere følt mit indre Kald, end netop i dette Øieblik."

„Men hvad om min Broder," afbrød jeg hende, „angerfuld bad om deres Tilgivelse og tilbød Dem sin Haand?"

„Og dette spørger De mig om, Johannes?" sagde hun blegnende, „troer De virkelig, at jeg nogensinde vilde tilhøre ham? Har han fra Begyndelsen af, da han lærte mig at kjende, aabenbart kun lagt an paa at forlokke mig; har han kold og hjerteløs med en djævelsk Ironie betragtet min varme, uskyldige, sværmeriske Kjærlighed; har han uden Medlidenhed forladt mig i det Øieblik, da han erfarede, at han havde gjort mig grændseløs ulykkelig, da han saae min Jammer og Fortvivlelse; har han i fire Aar ikke ladet mig høre et Ord fra sig, ikke spurgt engang, om han eiede et Barn, — saa maa jeg vel spørge Dem, om jeg nogensinde kunde elske dette Menneske? O, jeg taler altfor mildt om min Forfører, men det er kun, fordi han er deres Broder."

„Og, kjære Mathilde," sagde jeg med skjælvende Stemme, „om nu Arthur laae for Døden? om nu Beskuelsen af den nære Opløsning havde betvunget hans Vildhed, om det sig hurtigt nærmende Øieblik, da han skal træde frem for den vrede Dommer, havde ængstet ham? om nu deres sørgmodige Skikkelse stod ved hans Dødsleie og martrede ham? om De nu til hans Bero-

ligelse tilgav ham og rakte ham deres Haand, og De derved kunde befrie Dem og deres Barn fra den mørke Plet — vilde De da ikke ægte den — Døende?"

Hun skjælvede og græd: „jo, jo," raabte hun, „for mit Barns Skyld vilde jeg, for Carls Skyld. Barnet skal aldrig erfare Faderens Brøde; jeg vil ikke indplante det noget Had til sin egen Fader. Jo, Harring, det vilde jeg."

„Mathilde," sagde jeg, „jeg melder Dem ikke til Theatret — men jeg gaaer strax hen til min Broder." Jeg omarmede hende heftigt og forlod den rødmende Pige for at besøge Arthur. — —

Paa Trapperne hos min Broder traf jeg hans Læge, en ung Homøopath L—, en Skolekammerat af mig. „Deres Broder," sagde han, „er fortabt. Hans Bryst er ødelagt, og det Onde har ved denne Anledning faaet en Leilighed til at bryde ud. Hans Hoved er betydeligt beskadiget, saa at De, hvis De vil lyde mit Raad, øieblikligen maa kalde en ældre Chirurg, end mig. Jeg foreslaaer Professor C—, skjøndt han er Barbeer. Vil De forresten tale et fornuftigt Ord med deres Broder, saa tal De idag, ja i dette Øieblik, thi jeg veed ikke, naar der gaaer Inflammation i Hjernen, og da bliver han naturligviis afsindig."

Jeg ilte op ad Trappen og kom ind i min Broders Værelse; han laae i sin Seng, men Claus, hans gamle Karl, læste Ugelspegel høit for ham. „Tak skal Du have," sagde den Syge, „fordi Du kommer at see til mig; ja, jeg skal himle: je m'en vais chercher un grand peut-être! Der," og nu udmalede han sig paa

sin Viis Tilstanden i den bedre Verden, „der er jo Alting mere fuldkomment, end her! Der tiltales ikke Kongerne med: Deres Majestæt! men der siger Gud: Du! til Frederik den Anden, og: Han! til Harald Blaatand, og maaskee: Slyngel! til Ludvig den Fjortende. Der er det herligt at leve: Flasken kan aldrig tømmes, og man beværtes gratis om Morgenen med Anchiovis og Sildesalat. Jomfru Coccinella med den røde Kjole og de røde Gardiner er ikke længer Skjøge og boer ikke mere paa Salen, men bærer, istedetfor den nedringede Kjole, et høihalset, yderst anstændigt Drapperie. Der spiller man L'hombre, men der gives ingen Codiller, thi Alle vinde. Der er en evigvarende Tørst, men der gives ogsaa evigtsprudlende Viinkilder. Der laxerer man Dukater og vomerer Specier. Der gives en uindskrænket Trykkefrihed, og man kjender ikke til Vægtere og Politiebetjente. Der har man ikke Hovedpine efter en gjennemsviret Nat — der, Johannes, skal jeg mødes med min og din Fader — ak, jeg kunde dog maaskee have anvendt mit Liv bedre! o det smerter stundom grueligt i mit Bryst og mit Hoved."

„Ulykkelige Broder," tog jeg nu til Orde, „saml dine Kræfter og anvend dine Tanker til Alvor og ikke til bittert Spøg med det Hellige. Tilvisse kunde Du have anvendt dine Talenter bedre, dog kan Du endnu gjøre eet Feiltrin godt igjen. Jeg vil ikke fordølge Dig, at dit Liv jo er Fare underkastet, og at Du muligt kun har kort Tid at leve i tilovers. Veed Du, at Du er Fader?"

„Fader?" spurgte han forundret, „nei, den Værdighed har jeg dog ikke tiltroet mig! hvad mener Du?"

„Har Du glemt Mathilde Johnsen?" raabte jeg forbittret.

„Det Barn er dødt," svarte han mørk.

„Det lever, Arthur," sagde jeg, „det er med Moderen her i Byen, og jeg fordrer af Dig, at Du endnu idag skal vies til Mathilde og derved skjænke Barnet sin Ære og sine Rettigheder: det skal arve Dig."

„Lever det virkeligt?" sukkede han, „ak, hvorfor faaer jeg det først at vide nu! Det er egentlig en Taabelighed mod Enden af sit Liv at give sig af med Følelser; da skal man bruge sin Forstand. Hjertet skal bruges af den Unge og den Levende, men Hovedet og Modet tilkommer Oldingen og den Døende. I det Øieblik den Døende hengiver sig til Følelsen, da sætter han sin Throne i sin Vugge. Imidlertid, hent Barnet og Moderen og en Præst, saa kan Du og Doktoren være Forlovere."

Og jeg gjorde de fornødne Anstalter, frygtende meest for, at Affindighedens Øieblikke skulde indtræffe for hurtigt.

XIX.

Og derpaa saa gik han hiin sorte Vei,
Hvor Haabet med Tvivlen kjæmper:
Forvandlet blev hans unge Mai
Til en sørgelig Gravdecember.

Usædvanligt tidligt indtraf Vinteren det Aar: den første Snee knasede under Vognhjulene, da jeg med Mathilde og den lille Carl kjørte hen til Arthur. Det var, som om Naturen selv vilde væve et hvidt Voxlagen til min Broders afsjælede Legeme.

„Og tykkes Dem ikke," spurgte jeg Mathilde inde i Vognen, „at jeg udfører en sørgelig Pligt? jeg fører den, hvem jeg elsker høiest paa Jorden, hende fører jeg som Brud i den Døendes Arme. Jeg overgiver Dem til en Mand, som ikke bekymrer sig om Dem; om nogle Timer muligt, er De, den skjønne, blomstrende Qvinde i den hvide Silkekjole, med Rosenkrandsen i Haaret, om faa Minutter kanskee, er De forvandlet til en sortklædt Enke. Til en Anden overleverer jeg min Lykke, kun Sorgen beholder jeg for mig selv. Faa Mennesker kunde vist bære det med den Taalmod og Rolighed, som jeg gjør det."

„Vær vis paa," svarede hun mig, idet hun trak sin hvide Handske af og rakte mig sin lille, bløde Haand, „at jeg skal være taknemlig, naar jeg kan. Nu forstaaer jeg, at deres Kjærlighed er oprigtig; gid den havde truffet paa en ædlere Gjenstand, eller gid jeg havde lært Dem at kjende, før jeg saae deres Broder!"

Tause og veemodige kjørte vi til den døende Mand, men da vi holdt udenfor Arthurs Bolig, klamrede Mathilde sig fast til mig og spurgte mig med beklemt Røst, om det ikke var bedre at lade det Hele fare? Jeg svarte nei, og nu stode vi ved Sygeleiet.

Præsten var alt kommen, og Lægen, den anden Forlover, stod ved Sengen; den Sidste nærmede sig mig hurtigt og hviskede: „hvad De gjør, det gjør snart: jeg indestaaer ikke et Øieblik for, at jo Vanvidsøieblikket vil indtræde."

„Her kommer jeg med din Brud," tog jeg til Orde, Arthur vendte sig om og betragtede Mathilde stivt.

„Er Du den, hvem jeg saa dødeligt har fornærmet?" henvendte han sig til hende. „Ja, jeg seer det: disse Kinder har jeg kysset, denne Pande har jeg klappet, denne Haand har jeg trykket, men nu skal jeg døe. Det kryber inde i min Hjerne, som om der fandtes tusinde levende, myldrende Orme derinde. Er det min Søn?" her brast han i Graad, „ja, jeg har været Dig en slet Fader. Carl, Carl, naar Du bliver voxen, og jeg raadner under Jorden, da mindes, hvad jeg i dette høitidelige Øieblik siger Dig: bliv din Moder mere liig end din Fader! Præst, gjør deres Pligt."

Og Præsten viede det contrasterende Par, hende med Rosen paa Kinden og ham med det indsjunkne Øie; men under denne kirkelige Forretning overfaldt mig en grufuld Bævelse: „ha!" kom jeg til at tænke paa, „hvis han ikke døde, hvis Lægens Kunst kunde hjælpe den synkende Organisme! hvis han gjorde Krav paa sin Hustru, og vilde leve med hende! hvis jeg skulde see hende til-

høre ham!" — — — En lignende Tanke gjennemfoer upaatvivleligt Mathilde, thi hun stirrede ængsteligt hen til mig og betragtede mig veemodigt.

Vielsen var tilende — Gravbrylluppet var skeet. Da stirrede Arthur vildt hen paa Bruden: en pludselig Lyst til at leve, og at leve med hende, med den skjønne Qvinde, vaagnede i det halvt bristende Hjerte. „Doktor," skreg han heftigt, „jeg vil leve, jeg vil elske hende, jeg vil forbedre mig! Blot eet Aars Liv endnu med min deilige Kone, een Maaned blot — kan da din Kunst aldeles ikke udrette Noget?"

Lægen trak paa Skuldrene. „Saa reis til Helvede," skreg Arthur, „Du Doktor med de sorte Haar og den røde Bakkenbart: paa dit Hoved har Ravnen bygget over Ræven: Ræven bilder Folk ind, at den forstaaer Lægevidenskaben — Gud hjælpe os! — og Ravnen stjæler den arme Patients Penge. Murat, min stakkels Hund! Johannes, sørg for den og for lille Carl!" Han sank et Øieblik tilbage, men foer pludseligt iveiret, og da havde Vanvidets sorte Sørgeflor bedækket hans Isse: „hvad er det?" raabte han, „hvad vil Qvinden med Pukkelen? er der Oprør i Byen? ja der er! Troppebevægelser paa Kongens Nytorv: Commandanten taler til Folket. Vi storme Tuillerierne og Slutteriet. Der gives Politiet en udstrakt Myndighed, det maa bruge Stok, og tre Mennesker maa ikke staae og snakke sammen paa Torvet. Det er Altsammen Trykkefrihedens Skyld — — — ha, min Fader, min kjære Fader!"

Og han strakte sine Arme ud og greb uvilkaarligt min og Mathildes Haand; han lagde dem begge inde

i hinanden, betragtede os med en forbauset og dog rolig Mine, drog et dybt Suk, og — var ikke mere. Carl græd og holdt fast ved Moderens Kjole; den store Hund reiste sig paa Bagbenene og snusede omkring paa Puderne paa min Broders Ansigt; Lægen følte betænkeligt paa Pulsen og lyttede efter Aandedraget, men jeg omfavnede Mathilde og stirrede stivt hen paa det blege Broderansigt, og da faldt Ovids Ord mig ind:

Jam cinis est et de tam magno restat Achille
Nescio quid parvam quod non bene compleat urnam.

XX.

Kjære Graver, aabne Laagen,
Luk mig kun i Haven ind!
Inde ligger der i Krogen,
Evig taus og aldrig vaagen,
Arthur med det muntre Sind.

Komne ere Sydens Fugle,
Jeg har seet dem her igjen:
Hvorfor i den mørke Hule
Vil kun Du Dig evigt skjule,
Har Du reent forglemt din Ven?

Kom, min Arthurs muntre Psyche,
Kom blot hid i et Besøg!
Her i Laurbærlundens Skygge
Kan vi sidde ganske trygge,
Tomt er Kirkegaardens Strøg!

Fugl Du var med klare Toner,
Fugl med klingende Musik!
Aldrig vist fra Skovens Kroner,
Selv i Persiens varme Zoner,
Skjønnere man Sange fik!

Kjære Graver, Psyche tøver,
Har den muligt Vingen tabt?
Mon i Syd den Stemmen øver?
Nipper den i Spaniens Kløver?
Den var dog i Nord jo skabt.

Kort efter min Broders Død blev jeg Præst i det Kald, hvorfra jeg udsender disse korte Skizzer. Mathilde gik ikke til Theatret, men et Aar, efterat jeg var kommen til mit Kald, ægtede — — — — — — — — — — — — — — —

Efterskrift.

Jeg blev netop i dette Øieblik afbrudt i mit Skriveri derved, at der kom en Rytter ind i Præstegaarden, for at aflægge et Besøg. Han var iført Consistorialraadens gule Ræveskindspelts, og Sligt saae løierligt nok ud, fordi han sad til Hest. Gjæsten var Halvor Thyesen. Han rødmede stærkt, da han hilste paa min Kone, og han er netop nu beskjæftiget med at forære hende en Mængde Kaalrabi- og Hvidløg-Frø af udmærket Bonitet; men jeg har lovet Schubothes Boghandel endnu idag at oversende den det Sidste af Manuscriptet, og saaledes hændes det da, at Mange ville synes, at min Bog ingen Slutning har. I Guds Navn da:

»Parve, nec in deo, sine me, liber, ibis in urbem!«

II.

Mindre Fortællinger.

Pedellens Datter.

(1835.)

„Kjender De noget til Sorø og dens Omegn?" spurgte Forstraad B—th mig paa Dagvognen, idet han puttede sine Fødder dybere ned i Fodposen og huldrigst tilbød mig sin Kognaksflaske, medens vi paa Veien til Slagelse kjørte ligeforbi ovenbemeldte, lille By.

„Ja saamænd!" svarede jeg, tagende en Priis Rapée, „jeg har i otte Dage opholdt mig nede hos nu afdøde Fisker Jappe, — jeg er af simpel Familie, maa De vide — og han berettede mig angaaende Sorø, at naar en bortløben Andrik, en Slagterhund, en Spurv, en Bonde og En af Professorerne hændelsesviis mødtes paa Torvet, saa kaldte Byens Borgere Sligt for et Mytteri, et ulovligt Samløb af ildesindede Mennesker, et Anslag imod Regjeringen: Byfogeden iører sig sin Uniform, Lommetyvene sættes i Bevægelse, Director holder et særdeles strengt Opsyn over Academisterne, og det forbydes mig — tilføiede Fisker Jappe — at fiske Haier og andre glubske og urolige Hoveder op af Søen."

Et koldt Smiil saaes paa Forstraadens Kinder: han havde ikke optaget den attenaarige, lapsede Students

Vittigheder saaledes, som denne havde ønsket det, tvertimod syntes det, som om Manden hensank i Grublerier, idet han stirrede hen paa Byen.

„Det er besynderligt,“ tog han endelig til Orde, „hvorledes Naturen her i Egnen staaer i aabenbar Modsætning til de omkringboende Digteres Charakterer, og dog skulde man jo mene, at Naturen indvirkede velgjørende paa poetiske Gemytter. Skoven, Søen, Luften smiler og leer, men Menneskene sørge; under denne muntre, lyseblaae Himmel seer Hauch suurt, brummer Bredahl, vaander Ingemann sig, og Wilsters Latter synes at være Krampelatter. Er det dog ikke pudsigt?“

Det var en besynderlig Mand denne Forstraad: han saae ud i Ansigtstræk, som om han baade var atten og tredsindstyve Aar gammel; Farven og Blikket var Ungdommens, men den Klogskab, der funklede ud af Oinene, den Forstand, der thronede paa Panden, den tilhørte en iisgraa Alderdom: jeg følte mig tiltrukken af ham, men tillige nærede jeg en vis Ængstelse og Skyhed for ham. Han gik noget krumbøiet, men naar han sprang af Vognen, skete det med en Lethed, en ætherisk Ziirlighed, som om det kunde have været Hr. Dandsedirecteuren selv, der øvede sig i Flicflac.

Da Talen nu var falden paa Digtekunsten, overfoer der mig pludselig en uimodstaaelig Lyst til som ung Digter at ville brillere i Forstraadens Nærværelse; jeg veed ikke, hvorledes det gik mig, men paa eengang sad jeg midt i en Novelle, til hvilken saavel Forstraaden som de andre Passagerer lyttede, som det lod, med temmelig Opmærksomhed. Og der sad jeg da paa Dag=

vognen, frydede mig over mine herlige Digterevner, og skuede ud i Fremtiden, hvorledes jeg engang vilde komme til at dethronisere Øhlenschlæger. Forresten saa lød min Fortælling saaledes:

Vi skrive iaar 1833; men der har engang været en Tid, da man skrev 1654: hvo der ikke vil troe mig, han slaa op i Kalls brave Verdenshistorie. Dengang da man saaledes skrev 1654, da florerede netop Sorø-Academie: alle de rige Adelige sendte deres Sønner derhen, og hver Søn havde sin Rideheſt, sin Tjener, sin Hund og sine gode, adelige Nykker (for nærværende Tid have vore Adelsmænd sommetider mistet de tre første Ting, men have dog for det meste opbevaret de Sidste, som en dyrebar Fædrenearv).

I Klosterkirken i Sorø hænger der i den venstre Gang et gammelt Gravmaleri, der forestiller to unge Mennesker, Benedict og Nicolai Anderson, den Ene sytten, den Anden tyve Aar gammel, Begge med Dødens Symboler i Hænde; og skjøndt dette Stykke vel ikke kan gjøre Epoke i Kunsthistorien, saa har det dog ofte opvakt en smertelig Følelse hos Betragteren, naar han kom til at tænke paa, hvor kort disse Ynglingers Løbebane var i dette Jordliv.

Klokken var over tolv, alle Academisterne vare allerede gaaede i Seng, og kun to eensomme Lys glimtede i to, ved Siden af hinanden beliggende, Værelser i den røde Academiebygning. Pedellen Heinsvig opholdt sig i den ene Stue, og hans sextenaarige, deilige Datter, Ida,

i den anden. Ida slukkede netop Lyset og satte sig ved Vinduet, bestandigt stirrende til een og samme Fløi af Bygningen. „Er Du alt gaaet i Seng, Du skjønne Benedict?“ sukkede hun, „eller er Du endnu vaagen og tænker paa din Ida? Ja, hos mig er vissseligen din Tanke, hvis Du er vaagen, og slumrer Du, da er jeg tilstede hos Dig i en gylden Drøm, forherliget og deiliggjort af din ungdommelige Indbildningskraft. Glemt har Du din Fader og Moder, glemt din Barndoms Legebrødre, glemt dit Fødeland og dine norske Bjerge: kun for mig har Du Sands og Øie. O, hvorfor er jeg kun en ringe Mands Datter, og han en rig Adelsmand! hvor gjerne vilde jeg ikke give min Skjønhed bort til en Anden, naar jeg derved kunde tilbytte mig et adeligt Vaaben!“ — Veemodig stod hun op og stirrede bestandigt ud i den klare Octobernat, og i Øiet perlede Taaren, dette den høieste Glædes, den dybeste Smertes og det ungdommelige Sværmeries hellige Symbol.

Inde i det tilstødende Værelse sad velmeriterede Pedel Heinsvig, forfriskende sit lille, tykke Legeme med et godt Glas Rødviin: „see saa!“ mumlede han for sig selv, „nu er Cadaveret opvarmet — Viin er bleven mig en Nødvendighed. Det er da ogsaa kun de haardføre Bønder, som kunne undvære Viin; dannede Mennesker med bedærvede Maver trænge derimod høiligen til slig Styrkning.“ Og dermed tumlede han i Sengen, hvor han fuldpaaklædt slumrede, liggende paa Maven, indtil Morgensolen skinnede ind paa hans Ryg.

Men i den Fløi, hvorhen Idas Øie saa længsels-

fuldt havde stirret, der aabnedes sagte et Vindue, og de tvende Brødre, Normændene Benedict og Nicolai Andersen, sprang varsomt ud og saae sig ængsteligt omkring. Begge bare de Kaarde og vare iførte de korte, sorte Kapper, som Academisterne ifølge Statuterne vare forpligtede til stedse at bære.

„Lyset er slukket," tog Benedict til Orde, „den gamle Brændeviinsbimpel har begyndt at sove sin Ruus ud. Hør Nicolai, Vorherre har bestemt været vred paa Viinranken og fattet Planer om aldeles at udrydde den af Jorden, dengang han skabte den uhyre Slughals Heinsvig."

Brødrene vare nu komne ned til Søen og ilede udad den saakaldte Philosophgang. Som et stort, graat Ark Papir laae Søen spredt for deres Øine, og den gule Planet kastede et underligt Skjær paa Academiets røde Bygninger.

„Ak," sukkede Nicolai, „vel er her meget smukt, men det er dog ikke Norge! Jeg længes efter de steile Fjelde, Ørnens, Ryppens og Bjørnens Hjem; jeg længes efter de store Granskove paa Strandkanten, hvorfra jeg kan skue ud over det vældige Nordhav, som, evigt sydende og brusende, spiller endnu den samme Rolle i Verdenslivet, som det fra Begyndelsen lærte at spille, da Skaberen skabte det; jeg længes efter vor Faders Gaard, hvor Gederne gik paa Klippen, og Dompappen fløiter i Naaletræerne, — hvad er Absalons Grav for mig, der har vandret, hvor Hakon Jarl og Tambeskjælver har vandret? Benedict, jeg har en underlig Anelse om,

at vi aldrig mere i dette Liv ville komme til at kysse vor Søster, hilse vor Fader og gjensee Norge."

„Dumt Snak!" gjensvarede Benedict, „jeg har næsten glemt mit Fødeland, og jeg synes godt om Livet i Danmark — kan Du see, om Knuht følger bag efter os? nei, han kommer ikke endnu! — Glemt har jeg Fader og Moder, glemt min Barndoms Legebrødre, glemt Norge, glemt Fjeldene, hvor Rovfuglen bygger sin Rede, og hvor Ulven har sit skjulte Leie: kun for hende lever jeg, kun hende tænker jeg paa, og for hendes Skyld gaae vi denne natlige Vandring."

Nu stode Brødrene paa en eensom Plet i Philosophgangen, og det tyktes dem, at Søen havde oprørt sig, og at Bølgerne larmede nu, endskjøndt det havde været Blikstille, da de forlode Academiet. En grufuld Anelse opstod hos dem Begge, en Anelse om noget Usædvanligt og Forfærdeligt, men hvori dette Overordentlige skulde bestaae, kunde ingen af Parterne gjøre sig selv Rede for, og dog stod den Ene af dem indenfor Forbrydelsens Cirkel.

Viid: allerede for en Time siden var en tredie Academist, Jens Knuht, gaaet ud til Pletten i Skoven, og der oppebiede han roligt Benedicts Ankomst: ogsaa denne Trediemand, kun een og tyve Aar gammel, var væbnet med Kaarde.

„Hvorfor," tog Knuht til Orde, idet han hilste paa Benedict, „har Du taget din Broder med Dig? I ere nu To mod Een, men jeg er kommen uden Følgeskab."

„Hør, Jens Knuht," svarede Benedict, „Du skal

ikke frygte for, at vi skulle gjøre Dig nogen Overlast, thi nu skal Du see, at jeg skal binde begge min Broders Hænder bagpaa hans Ryg, og saa ville vi To fægte, det vil Du og jeg." Og Benedict bandt sin Broders Hænder og trak sin Kaarde.

„Endnu et Ord," raabte Benedict, da han var bleven færdig med sin Forretning, „endnu et Ord, Jens Knuht, min fordums gode Ven, før vi hugge løs: siig mig — jeg er Normand, og Du er Dansk, og jeg har ofte sagt og forsvaret, at Danmark kun stedmoderligt har behandlet Norge, og det vil jeg vedgaae at have paastaaet, saalænge som jeg aander og seer den blaae Himmel — siig mig, er det muligt, at det er Nationalhad, der har bevæget Dig til at fornærme mig — jeg siger: mig, thi jeg og hun have i dette Liv gjort fælles Sag med hinanden, og hvo der fornærmer den Ene af os, fornærmer ogsaa den Anden."

„Benedict Anderson!" svarede Knuht, „jeg gjentager mine Ord: Ida Heinsvig er en simpel Opvartningstøs, og den, der nægter det, er et Fæ. Du kalder mig din „fordums gode Ven:" Du taler Sandhed, thi jeg har holdt meget af Dig. Men fra den Tid jeg mærkede, at Du holdt af hende, saa hadede jeg Dig, thi jeg elsker hende selv. Derfor sagde jeg hine Ord, at hun var en Opvartningstøs, fordi jeg vilde Dig tillivs, og der kommer neppe Fleer end To af os Tre levende herfra. Jeg har hjemme i Holsten, men ak! glemt har jeg mine Græsmarker, glemt mine Forældres Borg, glemt Marsklandet, hvor jeg med Springstang saa ofte har sprunget over Digerne, glemt min Barndoms Lege=

brødre: kun for hende lever jeg, og det er for hendes Skyld, at jeg gaaer denne natlige Vandring." —

Saaledes vare altsaa Idas, Knuhts og Benedicts Tanker de samme, — og det var hele Ulykken.

„Saa Du elsker Ida?" foer Benedict rasende i Veiret, „hende skal Du aldrig komme til at besidde, men hende ville vi slaaes om, og med det Samme vil jeg hevne mit gamle Norge paa det unge Danmark!"

Mærk, kjære Læser, at jeg for dit Øie fremstiller to unge, lidenskabelige Charakterer, elskværdige muligt begge To, men ogsaa Begge berøvede Manddommens Rolighed og sundere Forstand, begge To begeistrede for een og samme Gjenstand, begge To berøvede Sjælens Ligevægt.

Og saa fægtede de i Granskoven, og Benedicts Klinge gik igjennem Knuhts Brysthvælving, og Knuht styrtede baglænds om. „Barmhjertige Gud!" raabte han døende, „min stakkels Moder!" og derpaa opgav han Aanden, men Benedict stod forfærdet og maalløs med den blodige Kaarde i Haanden, stirrende vildt hen paa sin blege, bundne Broder — nu først mærkede de begge To, at der var begaaet en Forbrydelse, og nu først følte Benedict, at han var en Morder. „Han er død!" sukkede han, „lader os begrave ham i Løvet, kom, Nicolai, lad mig løse dine Hænder. — Havde jeg anet det, saa var jeg aldrig gaaet ud at hugges med ham."

„Opdages det," udraabte Nicolai, „saa er Du fortabt, og saa kunne vi To ligesaa veemodsfuldt, som

Knuht gjorde det, udraabe: barmhjertige Gud! vor stakkels Moder! og vi ville aldrig gjensee de norske Fjelde."

Tause begrove nu begge Brødrene det kolde Liig og overdækkede det med Granqviste og gammelt Løv. Hvilke vare deres Tanker, da de gik hjem? Besvar Du det, forbryderiske Fange, som sidder i Fængsel din sidste Levenat og skal halshugges, naar Morgenen gryer! — —

Tidligt den følgende Dag stod Ida op, og da modtog hun et Brev, som Knuht havde skrevet og derpaa overleveret til sin Tjener med den Befaling, at han skulde flye det til Ida, hvis hans Herre ikke kom hjem den følgende Morgen. Brevet lød saaledes:

„Jeg gaaer ud inat i Skoven og kommer maaskee aldrig mere igjen, og jeg gaaer ud i Skoven for din Skyld, Ida! mister jeg Livet der, da skal jeg for Guds Throne bede om, at mit Liv maa lægges til dit, min Ungdomskraft, som bortskjæres, indpodes i din. Men naar Urnen gjemmer mit Støv, da glem ikke mig, men elsk mit Minde. Smukkere kan Benedict være end jeg, men han kan ikke elske Dig med det hellige Sværmerie, som jeg. Dit Øie var den varme Foraarssol, som udklækkede hver blomstrende Tanke i mit Hoved, hver grønnende Følelse i mit Hjerte. Naar Fuglen synger i Cypressen, da tænk paa din trofaste

Knuht."

„Hvad er det?" udbrød Ida, „vil han dræbe sig selv?" Og nu mindedes hun, at Knuht var saare smuk, og at han ofte veemodigt havde betragtet hende, og nu vidste hun selv ikke, hvem hun skulde foretrække, enten Benedict eller Knuht. Aandede ikke selve Brevet en ro-

mantisk og begeistret Kjærlighed, og havde der ikke i de senere Dage været en Kurre paa Traaden mellem hende og den opfarende Normand, Benedict Anderson? og uden at hun vidste Grunden, traadte der to tunge Taarer i hendes skjønne Øine. Hvad betydede disse Taarer? Længsel efter Knuht, den muligen Tabte; en veemodig Tanke, som fremstillede den muligen Dødes Skikkelse herligere og fuldkomnere, end da han levede; et ungdommeligt Sværmerie, der dvælede andagtsfuldt ved Mindet om En, paa hvis ømme Kjærlighed man i levende Live ikke havde sat nokfom Priis — Alt dette, forsikkrer jeg, laae i de to smaa Perler. — —

Men Knuht savnedes, og først otte Dage efter skyllede Bølgen et halvt forraadnet Liig op paa Bredden af Søen; thi Benedict havde Natten efter Duellen slæbt det fra dets Leie og kastet det ud i Vandet. Myrdet var Knuht: det kunde Enhver see paa det dybe Saar i Brystet, og en Bonde bragte Academiets Præses, Hr. Falk Gjøe, Herre til Hvidkilde, en rustet Kaarde, paa hvis Hefte der stod: Benedict Anderson. Man undersøgte Stedet i Philosophgangen, hvor Vaabnet var fundet, og opdagede endnu en Klinge mærket: J. K.

I den store Riddersal paa Academiet forsamledes da Senatet, og begge Brødrene Anderson fra Norge stode for Skranken. Over Falk Gjøes Hoved hang hans Vaabenskjold med de tre hvide Muslinger, og ved hans Side sad den lærde Meursius; de øvrige Professorer, Alle sortklædte, vare placerede om et stort Bord.

„Benedict Anderson!“ tog Præses til Orde, „Du har givet mig Haandslag og aflagt Eed paa, at Du

vilde overholde Academiets Love, men Loven har forbudt Academisterne at have Kaarde, og her er dog fundet een med dit Navn paa — er det din?"

„Ja!" svarede Benedict.

„Og hvortil har Du sidst brugt den?" vedblev Præses.

„Jeg brugte den sidst, Hr. Falk Gjøe," svarede Normanden uforsagt, „da jeg ved Maaneskin fægtede i Granskoven med Jens Knuht og dræbte ham."

„Og hvem af Eder var den udfordrende Part, Du eller Knuht?" spurgte Præses.

„Det var jeg!" svarte Benedict.

„Og hvorledes opstod Striden, hvad var Grunden til eders Had?" vedblev Inqvisitor.

„En Qvinde," lød Svaret.

„Hvem var det?"

„Det er en Hemmelighed," gjenmælede Normanden.

„Som nok skal komme for Dagen," afbrød Præses; „men var der Ingen tilstede, da I fægtede?"

Benedict taug, han vilde ikke trække sin Broder med ind i Sagen. Efter et kort Ophold svarede han dog: „nei, der var Ingen."

Da traadte Nicolai frem og afbrød sin Broder med de Ord: „hvorfor lyver Du, Benedict? jeg stod jo i Skoven og saae derpaa, da Knuht faldt om mellem Løvene, og jeg var jo med at hylle Liget ind i den gule Bladbedækning, og jeg fulgte jo med ud og kastede Liget i Vandet, og jeg var jo, ligesaavel som Du, underlig tilmode, da jeg rørte ved det iiskolde Legeme, og jeg talede jo med Dig paa Veien hjem om, at det var

en halsløs Gjerning, vi havde begaaet, og jeg græd jo ved at tænke paa, hvorledes det vilde volde Fader og Moder stor Sorg, naar det rygtedes i Norge, at Benedict Anderson havde myrdet en Mand i Danmark."

„Saa har I vel været To om ham," udbrød Præses barsk og vredt, „naar vi skulle see nærmere til, saa er vel den arme Knuth bleven jammerligen snigmyrdet i Skoven, og det af to — Normænd."

Nicolai beed sig i Læben, saa at Blodet rullede ned ad Hagen, men Benedict foer op og raabte: „Falk Gjøe, tag Dig iagt for, hvad Du siger! husk paa, at jeg er Adelsmand saavelsom Du, husk paa, at Du ikke har Noget fremfor mig, undtagen det, at Du, som Ældre, har gaaet en længere Fodtour, end jeg, og er kommen fire Skridt nærmere Graven, end jeg. Det academiske Senat kan kun dømme os for de ringere Forseelser, men naar vi beskyldes for Mord, da vil jeg forhøres og dømmes af mine Ligemænd, af Adelsmænd, og ovenikjøbet af norske Adelsmænd. Send derfor Bud til Kjøbenhavn og forhør hos Norges Konge, hvorledes der skal forholdes med hans norske Undersaat." Her slog Benedict med sin knyttede Haand i Skranken, og Præses ringede med en lille Klokke: da traadte Pedel Heinsvig ind.

„Før disse to Herrer ned i Carceret, og der skal sendes et Ilbud til Hovedstaden," befalede Præses, og nu vandrede begge Brødrene ned i Fængselet.

„Hvorledes har Ida det?" spurgte Benedict Pedellen.

„Hun binder Krandse," lød Svaret, „plyndrer

sine gode Urtepotter, som hun skulde have Fornøielse af i Vintertiden, og hun lægger alle Planterne paa den forevigede Knuhts Grav; hun græder og“ — men her overfaldtes velmeriterede Pedel Heinsvig af en umaadelig Hikke — en Naturbegivenhed i Mandens Hals, der forefaldt, fordi velmeriterede Pedel Heinsvig havde forud faaet et temmelig betydeligt Qvantum Spiritus i den af Lægmand saakaldte Vrangstrube. — —

Nu sadde da Brødrene i Carceret, og Begge skammedes de ved at tilstaae hinanden, at de Begge ønskede Gjerningen ugjort; Begge længtes de efter Fjeldene med de tykke Granskove, hiint Ryppens og Bjørnens og Ørnens Fædrehjem; Begge tænkte de paa deres Fædrehjem; paa dem Begge stode Taarerne i Øiet, Nicolai græd lydeligt, men Benedict trodsede Faren, afviskede Graaden og tiltalte sin Broder; „hvorfor græder Du? troer Du virkeligt, at vi, Du og jeg, skulle komme til at ligge paa Galger og Hjul? troer Du, at Ravnene, disse Plutos Fjerkreaturer, Underverdenens tamme Høns, troer Du, at de skulle komme til at opfange os paa Steilen, som om vi vare to Bygkorn, opelskede i det sydlige Norge? nei, Nicolai, muntert i Veiret! Du er uskyldig, og det er kun mig, som for Idas Skyld har fægtet denne Sag lige til Randen. Vi har her en god Leilighed til atter at komme til vort F æ d r e n e l a n d — derfor skal Du være lystigt tilmode!“

Der laae en bidende Spot i Benedicts Tone, der laae deri en Haan over Broderens tilsyneladende Feighed, der laae en Latter over Broderens Taarer — skjøndt Benedict jo selv græd — og denne Bitterhed

kunde Nicolai ikke døie. Dog taug han, og der sadde de to unge Mennesker indesluttede i halvandet Døgn; thi før kom der ikke Svar fra Kjøbenhavn til Præses. — — —

Men Ida sad paa Knuhts Gravhøi: „der ligger", sukkede hun, „han, hvem jeg fordum har miskjendt, han, hvis Kjærlighed strakte sig langt videre end Benedicts, han, hvis Længsel tilfredsstilledes i Himmelen, men ikke paa Jorden. Han er vel salig nu, men jeg Arme nærer en ulykkelig Kjærlighed til hans Urne. Glemt er Benedict, glemte hans fordums søde Ord, glemte hans Kys, thi jeg lever nu kun for den Døde. Du var en Blomst, Knuht, skjønnere end Hyacinthen; Du var en lille Sol, varmere end den store. Jeg hører Fuglen synge i Pilen, der hælder ned over din Liigkiste, og jeg mindes Dig, saaledes som Du selv har bedet mig om. Jeg synes at jeg hører en dæmpet Lyd og Larm nede i Jorden, — det er Dig, som rører Dig dernede, og som atter vil stige op og favne din Brud!" —

Det var dyb Midnat — hiin Time i Verdenslivet, som Digteren saa gjerne besynger, men hvori Lægmand frygter for at gaae paa Kirkegaarden — dyb Midnat var det, og Træerne, som ikke tør tale, naar Menneskene ere vaagne, men som kun henhviske deres hemmelighedsfulde Ord, naar Jehovas Afgudsbillede sover, og Fuglen selv ikke hører og forstaaer, hvad der tales om, — netop da Træernes nedfaldende, gule Løv med diplomatisk Forsigtighed sank ned paa Jordfladen og i løierlige Cirkler dannede Naturens Hieroglypher og antydede for Mennesket, at Alt vel skal leve, men Alt skal ogsaa døe, — i hiin sorte Natuglens Time sadde Benedict og

Nicolai Anderson, Begge fra Norge, Begge Adelsmænd, endnu vaagne i Carceret. Begge havde i flere Timer været hjerteligt kjede af Fængselet, men nu, da Pedellen Heinsvig havde fortalt dem, at der i Sorøby gik det Rygte, at Brødrene skulde, som Forbrydere, føres til Kjøbenhavn og der forhøres og dømmes, da længtes de Begge efter den norske, rene Klippeluft, og Ingen af dem sporede nogen Lyst til at see Kjøbenhavns Mærkværdigheder.

Den fordums broderlige Fortrolighed var forbi; et Ord, et Haandtryk, et Øiekast kunde have gjenbragt det forrige, venskabelige Forhold, men ak, Munden taug, Haanden hvilede roligt under Kinden, Øiet stirrede stivt ud for sig, tankeløst betragtende det myldrende Sneefog, der kastede sig paa Ruderne. Da hørtes pludseligt lette Fodtrin udenfor Carceret; Brødrene fornam ligesom en Raslen med et Nøgleknippe — der sattes en Nøgle i Døren — Døren aabnedes, Benedict holdt Lyset iveiret, og ind traadte veemodsfuld den skjønne Ida.

„Kommer Du da endelig til os i vor Elendighed?“ udbrød Benedict og kyssede Idas Haand, „siig mig, om Du bringer Fredens Olieblad, siig mig: hvad har Kongen besluttet?“

„Jeg kommer som en sorgfuld Enke,“ tog hun til Orde og trak sin Haand ud af hans, „men saamegen Godhed har jeg endnu tilbage for Dig, at jeg har stjaalet disse Nøgler bort fra min Faders Hovedgjærde, for at kunne lukke Dig og din Broder ud. Viid, at I Begge imorgen tidligt, som simple Forbrydere, skulle føres til Kjøbenhavn og dømmes der. I Landsbyen Lynge paa

hiin Side Søen vil Du finde din Tjener med en Vogn, flygt da hurtigt til Norge og skjul Dig mellem Fjeldene, thi Knuhts Familie er meget anseet ved Hoffet. —"

Her afbrød Benedict hende heftigt: „jeg, en norsk Adelsmand," raabte han, „føres til Kjøbenhavn — det skal i al Verden ikke skee! flygte, ja det vil jeg, men Du, Ida, skal følge mig. Vies skulle vi i mit Fødeland og tilbringe mange glade Timer sammen. Jeg er ældst Søn og arver min Faders Gods, men Du skal dele mine Herligheder."

„Aldrig," svarede Ida, „jeg tilhører den Døde, han har elsket mig høiere end Du, og nu mærker jeg ogsaa, at jeg har elsket ham høiere end Dig. Der er Blod paa din Haand, der er Brøde paa dit Sind, og Hjertefreden har forladt Dig. Søg tilbage til dit raae Fødeland med den haarde Jordbund — jeg føler en grufuld Ængstelse i din Nærhed: det er for mit Øie, som om Du ikke var tilfreds med Knuhts Liv, men Du tillige vilde myrde mig."

Det varede et Par Minutter, inden Benedict kunde bryde sin stumme Forbauselse. „Qvinde!" begyndte han endelig, „er det Dig, hvem jeg har elsket? er det Dig, hvem jeg har fægtet for, er det Dig, for hvis Skyld jeg har gjennemboret min Ungdomsven? Har Du virkeligt elsket ham høiere end mig? saa ad røde Helvede til med hver uskyldig Pige, hver Uskyld er kun malet Brøde —"

„Jeg har løsnet en Baad nede ved Søen," afbrød Ida ham, „flygt hurtigt over Vandet til Landsbyen."

„Ja, Du har Ret," loe Benedict med en vis Vildhed, „jeg vil flygte herfra og omgaaes Ulvene; deres Charakteer kjender jeg dog, jeg veed, at jeg ikke maa

lægge nogensomhelst ædel Følelse ind i deres lodne Legemer. Kom, Nicolai!"

Og hurtigen ginge da begge de Brødre til Søen, og der traf de Baaden; det var en Seilbaad. Ida fulgte dem og satte en Lygte ned til dem — Brødrene styrede over imod Lynge, men Vinden var ugunstig. Ingen Maane skinnede over dem, kun Sneefoget lyste, og Kastevindene foer hen over Bølgen. Der var virkeligt noget Farefuldt ved Seiladsen.

Benedict kastede Kappe og Kjortel: „sligt Veir lider jeg," udraabte Benedict, „Sneefog fra Himlen, og Sqvulpen fra Bølgen, og Kastevindene fra Luften, og Sorgen fra Jorden. Styr mere tilvenstre, Nicolai!"

„Det tør jeg ikke, Benedict," svarede Broderen, „jeg troer, vi ere nær ved Parnasog Bøgholm, her ligge de store Steen. Hør engang! Vinden hyler iaften retsom hiin Nat, da Bølgen ligesom bebreidede os, at vi saa silde vilde gaae ud — paa Mord! — Benedict, Du har styrtet Dig og mig i Ulykke, og det for en tosset Tøses Skyld!"

Her foer Benedict iveiret og stampede med Foden, saa at Baaden sank om paa den venstre Side; i samme Øieblik kom fra Østen en heftig Kastevind, og det lille Fartøi kantrede. Indviklede i Tougværket og hindrede ved Seilene fra at komme op igjen, laae begge Brødrene under Baaden — et Par Minutter! og de vare ikke mere! Da ophørte Sneefoget, Maanen brød ud af sin Sky, enkelte Fiske slog med Finnerne i Vandets Overflade, men Baaden laae væltet, en Liigkiste for Brø-

drene, hvor Seilene vare Liinklædet, men hvor Ankeret, Haabets Anker, savnedes. — —

Pedel Heinsvig døde af Drik et halvt Aar efter denne Hændelse, og Idas Liv forsvinder i det Tusmørke, der almindeligviis omhyller alle Pedeldøttre. Et fabelagtigt Rygte fortæller, at hun endnu samme Aar blev gift med Oeconomus paa Academiet, en aldrende Enkemand, men jeg troer det ikke, thi jeg troer endnu paa, at Kjærlighed kan være seig og varig.

Jeg havde fuldendt min Fortælling og frydede mig over de Smigrerier, jeg nu skulde erholde for min geniale Stiil. Ja, det var ganske afgjort, at hele Personalet paa Dagvognen beundrede mig; der herskede jo en dyb Taushed, man sad og fordøiede, hvad man havde hørt, jo, jeg havde bestemt gjort Lykke! Jeg vendte mig om til Forstraad B—th, men hvor forbausedes jeg ikke ved at see en ganske anden Person siddende ved Siden af mig. Med Guddomsglandsen skinnende over det hvide, deilige Legeme, med Laurbærkrandsen om de brune, fyldige Lokker, med en olympisk Glorie om Issen sad ved min Side — Sangens Gud, den antike A p o l l o. Jeg forstummede og foldede mine Hænder. „Taabelige Dreng!“ tog Guden til Orde, „troer Du da virkelig, at Du er en Digter? jeg veed, at der i Danmark er et heelt, stort Slæng af unge Forfattere, der mene at de ere Genier, fordi de kunne rime „Paaske“ med „maaskee“, og jeg er kommen ned for at give Dig i Commission at tilmelde dem Alle, — Dig selv, Hoistærede, indbefat-

tet — at de ere Fuskere og elendige Frimestere i Lauget! Hvad er Du og de Andre imod ham?" her berørte den græske Gud mit Øielaag, og jeg saae en Mand af sjelden Skjønhed svævende over mit Hoved — mig tykkedes, han havde megen Liighed i Ansigtstrækkene med selve Apollo, — og om hans Hoved var der af glimrende Stjerner sammenflettet nogle Bogstaver — tilintetgjort læste jeg: Shakspeare. — I det Samme kom vi til Bommen udenfor Slagelse; da raabte pludselig en gammel Frue: „Gudbevares, Hr. Forstraad, bedæk dog Deres Been og Bryst med Chenillen, De sidder jo der splitternøgen til Skandale for hele Dagvognen — fy!" — „Hvad var det, Du sagde, lille Bedstemoder?" spurgte en ung Frøken, der sad paa Bagsædet. — „O!" svarede Fruen, „jeg veed det saamænd ikke selv, jeg drømte saadan noget løierligt Noget."

Vi steg af i Slagelse, og Alle toge en hjertelig Afsked fra Forstraaden, men jeg veed det meget bedre, at det aldeles ikke var Forstraad B—th, men det var Apollo, der var kommen ned for at give mig og mine Medcolleger en drøi Reprimande.

Helge Hjordvardsön.

Et nordisk Eventyr.

(1835.)

Was in der Zeiten Bildersaal
Jemals ist trefflich gewesen,
Das wird immer Einer einmal
Wieder auffrischen und lesen.

Goethe.

Den gamle Verden var i sin yngste Periode, det vil sige kort før Christi Fødsel, deelt i mange Mikrokosmer: den asiatiske, den afrikanske, men i Europa: den romerske, den galliske, den germaniske og den skandinaviske. Var jeg en Italiener, da vilde jeg skrive om det synkende Rom; var jeg en Franskmand, da vilde jeg skrive om, hvormeget Ondt Marschallen Julius Cæsar døiede, før han fik undertvunget Lafayettes Ahnherrer, de muntre Galler; men da jeg nu engang er en dansk Mand, saa vil jeg fortælle, hvorledes det paa hiin Tid saae ud i den skandinaviske Piccolo-Verden.

Siden det Tidspunkt, som jeg vil beskrive, er der henrundet omtrent 1800 Aar — en Æra, i hvilken det menneskelige Øie har grædt mange flere Taarer, end den menneskelige Mund har fremviist Smiil. Hiin fjerne,

billedrige Periode gaaer i Norden over i Mythologien: i gamle Viser, opskrevne paa Pergament, og i gamle Skindbøger, der bevare de i Middelalderen gjængse, af Munkene nedmalede, folkelige Traditioner — der har jeg fundet min Skat. Saa hører da efter! — — —

Paa en Øe ved Norge boede der en gammel Konge, ved Navn Svafner, som havde een eneste Datter, Sigurlinna. Denne Sigurlinna var over det hele Norden berømt for sin Skjønhed, og hun havde derfor mange Beilere, hvoriblandt de meest anseete, og de af hendes Fader meest begunstigede, vare de to Smaakonger Hagbarth og senere Hjordvard, hvis Søn denne Fortællings egentlige Formaal er. De gamle Sagaer fortælle, at Sigurlinna holdt meest af Hjordvard, og saameget er da ogsaa vist, at Kong Hjordvard en Sommer førte hende hjem som sin Brud, imedens Hagbarth var paa Søen beskjæftiget med et Røvertog.

Men da nu Kong Hagbarth kom hjem og erfoer, hvad der var foregaaet, da landede han paa Svafners Øe, hærgede hele Landet, dræbte selve Kong Svafner,

„Og tændte hurtigt Blus paa Kongeborgen,
Saa at mod Egebjælken Flammen slog,
Saa at den næste lyse, norske Morgen
Bestraalede den synkende Ruin,
Et rigtigt Hjem for Nordenstormens Hviin,
Et Hjem for Hver, som eier ingen Hytte,
Et Huus for den, som vil med Betler bytte!“ — —

Men siden den Tid var der gaaet tyve lange Aar: Hagbarth havde ægtet en anden Fyrstinde, medens Kong

Hjordvard havde med Sigurlinna avlet to Sønner, den Første simpelthen kaldt Hjordvardsøn, den Anden Hedin. —

Hjordvardsøn var atten Aar gammel, men grublende og mørk trods sin Ungdom; hans Væsen var at sammenligne med en Zwiebel, i hvilken den tætte, mørkerøde Hyacinth-Blomst, endnu ikke udfoldet, ligger og slumrer, haabende og ventende paa den vaarlige Varme, der skal udklække den.

Og saa meldes det i de gamle Bøger, hvorlunde Hjordvardsøn laae ved Stranden en Vinternat og stirrede paa de hvide Stjerner, der, høit over Nordens Bjerge, vandrede paa den sorte Himmel:

„Saa monne det sig underligen føie!
Mat stirred det ungdommelige Øie,
Det hefted snart mod Vest og snart mod Øst,
Uroligt altid, altid uden Trøst:
Saa siig mig da, hvad Ord og hvilken Tale
Kan vel hans skjulte Inderste husvale?“

„Men som han søvnløs laae, klang Hestehov
— Saa tyktes ham — paa Isens blanke Flade;
Ungmøer ni kom ud fra fjerne Skov,
Og Alle var de klædt i Pandserplade:
Den røde Valplads var dem Dandsesal, —
Og rysted deres Gangere paa Manke,
Da dryssed Duggen ned i dyben Dal,
Da fløi til Bjergene der Hagl saa blanke;
Og Bonden smilte bag sit Pilehegn,
Thi Hestens Pust blev til den lune Regn:
I Sandhed! ni Valkyrier de vare,
Og fager var Enhver i denne Skare.“ —

Og disse Ni rede paa hvide Heste, men hver Hest havde to store, skinnende Vinger, og Alle standsede de

foran Kongesønnen, der laae paa Strandbredden. Den forreste Qvinde var den smukkeste: der udstraalede fra hendes Øie en Glands, som farvede Luften; hun havde, som de Andre, et Perlemoers-Pandser og et gyldent Skjold.

„Hvo er Du?" spurgte Hjordvardsøn forfærdet, idet han reiste sig op, „og hvad vil Du mig? vel er din Skikkelse menneskelig, som min, men Himlens meest glimrende Stjerner funkle underneden dine Øienbryn, saa at jeg næsten bærer Frygt for Dig."

„Det skal Du ikke," svarede den smukke Qvinde, „thi jeg er din Skytsaand! Hvert Menneske har sin, men Du er iblandt de Lykkelige, som kunne see den. Naar Du døer, skal ogsaa jeg døe, — vi Alle stunde ret snart til Hvile."

„Du er en udødelig Guddom," tog Hjordvardsøn til Orde, „og dog taler Du om at døe, og om at de Alle snart skulle stunde til Hvile, — hvorledes skal jeg forstaae det?"

„Vor Tid, din Tid, vor og din Verdens Tid er snart til Enden," svarede hun, „thi vi skulle Alle flytte — om nogle faa Aaringer kanskee. Der ligger en heel Verden høit over os, høit over den nordligste Pynt, som Menneskene kjende, — didhen skulle vi nødes til at vandre, Store og Smaa, men Nordlysene skulle skinne paa hele Veien. Der skulle vi leve, men i vort gamle Rige ville vi tabe vor Magt og Vælde. Syden og Vesten ville komme til at herske her, — der vil gaae et Jordskjælv gjennem hele Verden."

„Og hvad er dit Navn, Du forunderlige Væsen?" udbrød Hjordvardsøn.

„Og hvad er vel dit Navn?" gjenmælede hun. „Du hedder jo Kong Hjordvards Søn! Alt skylder Du din Fader, Navnet endogsaa med! Naar nu Svalen om Efteraaret flyver mod Syden og i fjerne Egnes Luft qviddrende fortæller om, hvad den har seet her i Norden, hvad skal den da vel fortælle om Dig, den Daadløse, Navnløse? Og dog har Du Kræfter, og dog har Du Mod, og dog har Du Lyst til at erhverve Dig et Navn. Fra nu af skal Du kalde Dig Helge — Helge Hjordvardsøn. Mit Navn er unævneligt, men Du kan kalde mig Svava!"

„Ja vel!" foer Kongesønnen iveiret, „jeg vil hedde Helge, men siig mig saa, skjønne Svava, hvad skal jeg udrette, hvad skal jeg foretage mig, for at erhverve mig et stort Navn og — din Yndest?"

„Din Moder Sigurlinnas Fader, Kong Svafner, er dræbt og endnu ikke hevnet. Hagbarth lever endnu, — Du skal anfalde Hagbarth, men skaane, hvad der kan skaanes!"

Helge reiste sit kongelige Legeme i dets fulde Høide og strakte sin Haand henimod Svava; fyrigt raabte han: „Svava, Du har givet mig Helges Navn, og med dette Navn følger i Norden et skyhøit Ry. Dog — jeg fordrer mere — jeg fordrer Dig selv, Du skal være min Eiendom, min Belønning, min Dronning og Hustru, hvis jeg viser mig kjæk og Dig værdig!"

En let Rødme foer over Svavas Kinder; hun klappede sin hvide Hest paa Halsen. „Og troer Du,

Helge," lød hendes Svar, „at jeg, hvor kjæk Du end viste Dig, vilde anden Gang bøie mig ned til Jorden og bindes til dit Liv? Jeg har eengang levet, som Du nu, jeg har elsket Jorden, som Du nu; jeg er eengang død, som Du engang skal døe, og nu lever jeg i et andet Liv. Seer Du? min Hest har Vinger, hurtigt flyver den med mig til hiint, af Menneskene uopdagede og uopdagelige, Land, hvor vi ret snart, Alle vi fra Norden, skulle boe. Jeg er af de høie Guder kun udsendt til at værne om Dig, og Maanen vil vist aldrig see Svava paa dit Natteleie."

„Giv mig da idetmindste blot et Tegn paa, at jeg er Dig kjær!" bad Helge med Taarer i Øiet.

„Det skal jeg, Helge," svarede hun venligt, „jeg vil give Dig et herligt Sværd, hvormed Du kan værge Dig, og hvor Du gaaer, og hvor Du færdes, der skal jeg, om end som oftest usynlig, dog altid være Dig nær."

Og saa fortælle de gamle Sagaer, at Svava sang for Helge:

„Saae Du hist, hvor Straalen gik
Mellem Nattens sorte Høie?
Der skal Du med Livets Blik
Skue Dødnings lukte Øie.
Gaa til Heltens Bautasteen,
Grav Du dybt og vær ei seen:
Grave skal Du da tilfulde
Finde under Mulde!"

„Tegn fra Oldtids Manddomsfærd
Ligger, hvor sig Høien buer:
To Gang tyve hvasse Sværd, —
Eet fremfor de andre luer.

Klangen er som Isens Drøn,
Glimtet er som Stjernen skjøn,
Modet hefter fast til Klodden;
Spidsen trodser Fangens Bon,
Angsten bider skarpt fra Odden.
Men ad blanke Klingeryg
Ligger lang, med Bugen styg,
Knudekrummet mange Gange,
Eddergiftig Slange."

„Sværdet tag fra Svavas Haand,
Bedre kan hun ei Dig vælge:
Nornen med et mægtigt Baand
Lænked hende fast til Helge.
Hil Dig da, Kong Hjordvards Æt,
Dristig frem med Løvesæt!
Naar Du færdes, Kampens Stjerne,
Ei mit Løfte da forgjæt,
At jeg Lokken din skal værne:
Saa naar over Dig Du nær
Seer i Luft et Rosenskjær,
Er det mig, som gyldne Skjolde
Over Dig mon holde!" — — —

Og hurtigt rede nu de ni Skikkelser bort og forsvandt i Skoven. Men der er en træbevoxet, steil Pynt paa Øen, og derfra kan man see langt ud over Havet, her kom Skaren atter tilsyne mellem Granerne, og her styrtede den sig ned fra Skrænten, som om den vilde sænke sig ned i Bølgen, men da udfoldede Hestene de hvide Vinger og bare de skjønne Qvinder høit over Bølgen, gjennem Luften, hen til det ubekjendte Land; men der, hvor de foer, der funklede stærke Nordlys i brede Striber, og Stjerneskuddene faldt hyppigt fra

Himlen, medens Fiskene, lokkede af Glandsen, nysgjerrigt stak Hovederne op af Søen. — — —

Det var meget aarle Morgen, da Helge traadte ind i Storstuen til sin Broder Hedin.

„Broder!“ begyndte Hedin, „Du er bleg!“

„Intet Under!“ svarte Helge, „jeg har seet inat, hvad Faa have seet, men vil Du følge med mig næste Nat hen til Steendyssen, til Kæmpegraven, vil Du vælte Stenen fra Høien, vil Du med mig plyndre den Døde?“

„Hvad den Ældre kan gjøre, kan den Yngre vel ogsaa,“ svarede Hedin, og da Fuldmaanen skinte den næste Nat, da rede Brødrene trende Gange rundt om Kæmpehøien, og derpaa stege de af, men Stenen kunde de ikke vælte fra Indgangen. Da brugte de Spaden, snart stode de inde i den Dødes Hule, og

„Ei for Helge Svava løi:
Inderst, dybt i sorten Høi,
Bredt og blankt og blaaligthærdet
Funkled Eddersværdet!“

„Her er Sværdet,“ raabte Helge, „men nu ville vi prøve det!“ Og dermed slog han paa Urnen i Gravhøien, da lød der et sagte Suk, det var, som om Liget rørte sin Tunge og bad om Skaansel. „Kom,“ hviskede Helge, „lad os gaae udenfor, der kunne vi bedre forsøge Sværdet imod Høien og de brede Stene!“

Nu gik de atter ud af Hulen for at prøve Staalet, og saa hedder det i de gamle Viser om Helges Sværd:

„Da han satte det mod Høi,
Funker ud af Spidsen fløi;
Da han det mod Stenen prøved,

Stenen bred og lang og drøi,
Mange Alen han den kløved.
Stenen sprang, og Klingen sang,
Helge lytted til den Klang,
Saae ved Stenens Rosenflamme,
Sværdet kunde ramme!" —

„Underligt klinger Du, smukke Sværd!" sagde Helge, idet han stirrede hen paa den spaltede Steen, „o, kling Du bestandigt saaledes ogsaa i Striden, og væk mit Mod, hvis det nogensinde skulde synke."

Men da Brødrene atter satte sig til Hest, styrtede hele Gravhøien sammen; de mange Sværd, som laae rundt om den Dødes Aske, tørnede mod Urnen og knuste den: Tilintetgjørelsens lille Steentempel var nu selv tilintetgjort! —

Den følgende Dag stod Helge og Hedin foran deres Faders Høisæde. „Kong Hjordvard!" tog Helge til Orde, „min kjære Fader, giv os Skibe og Mænd, da ville jeg og Hedin gjæste Kong Hagbarth med Ild og Sværd og hevne vor Morfaders Drab!"

„Vel er din Dronning, vor egen kjære Moder, Sigurlinna, død," vedblev Hedin, „men i levende Live har hun grædt over sin Faders Død, hun var vor Moder, og uændsede Modertaarer smerte paa Sønnens Bryst, som om de vare hvasse Knive." — — —

Og saa udrustedes Skibene, og saa seilede begge Kong Hjordvards Sønner til Hagbarths Rige ved den norske Kyst, og saa staaer der i Visen om dem:

„Fulgtes Brødre steds' saa troe,
Var paa Jord det snildt at boe.
Kjølen stødte Grund ved Øen,
Ei de Brødre brugte Bro,

Men de sprang ind, over Søen.
Maagen sad paa Fjeldets Steen,
Hæst den gjennem Taagen hveen:
„Hjorten springer flink i Dale,
Helt paa Klippesale." —

Kong Hagbarth havde tvende Sønner, Alf og Eivind. Alf var Faderens Øiesteen, thi han var vild og raa, men til Eivind sagde Faderen, da han hørte Tidningen om Helges Ankomst: „Eivind, gaa til Qvinderne og pas Væven, medens Alf og jeg tumles mod Fjenden!"

Men Eivind var et Barn og et godt Barn: hvormeget end Faderens og Alfs haarde, haanlige Tiltale krænkede ham, saa gik han dog ikke denne Gang til Qvinderne for at varetage Væven, men han fulgte Faderen ud, hvor Slaget skulde staae. Der stod han, iført den korte, blaae Kaabe med det hvide Hermelin, og den lille Guldkrone sluttede tæt om den lysegule Haarvæxt; der stod han med Taarer i Øiet, sørgende over sine Slægtningers Fare, og dog ændsede disse Slægtninger ham ikke; han var at sammenligne med den smukke, troe Jagthund, som, forglemmende den Mishandling, den har lidt under sin Herres Hænder, dog følger den Grusomme og forsvarer ham med Tand og Pote. —

Men da nu Helge i Slaget saae et deiligt, rosenrødt Farveskjær i Luften over sit Hoved, da vidste han strax, at det var Svava, som usynligt holdt sit Guldskjold over ham. Da raabte han høit: „tag dit Skjold bort, skjønne Svava, jeg er ikke saa feig, at jeg vilde bede Dig om Hjælp: jeg skal selv nok ene forsvare mig." Pludseligt bemærkede Helge den gamle Kong

Hagbarth; Purpurkaaben robede Drotten. Da foer Helge hen imod Kongen, slog dennes Sværd ud af Haanden og stod nu med opløftet Arm for at give den Gamle Banesaaret; dette saae den lille Eivind, og stille, upaakaldt, styrtede Barnet hen til sin Fader, dækkede ham med sit lille Legeme, strakte bedende sine bitte Hænder ud imod Helge og bad bønligt grædende:

„Helge, hug dog ikke!“

Den grønne Eng var rødnet af de Faldnes Blod, og Odins store Øie, Solen, saae ud, som om den var dyppet ned i, hvad der flød paa Valpladsen. Kong Hagbarth raabte: „bort, Eivind, gid jeg blot havde Alf her!“ Da sukkede den trofaste Dreng og klyngede sig fastere til Faderen, (og denne Fader havde ikke Øie for sin lille Søn, men Øie kun for Yndlingen Alf og for sin egen lille Ære, i Egenskab af en Høvidsmand, og for den Smule Helterygte, der flagrer om Urnen), og Faderen raabte til Helge: „hug kun til! jeg skal nok hevnes af Alf!“ Og Helge huggede til — han kløvede den troskede Ask og den vaargrønne Elm; Fader og Søn fældede han paa een Gang, — da udklynkede Helges Sværd en selsom Tone: det var, ligesom Staalet veemodigt sang: „Helge, Du har ikke skaanet, hvad Du kunde skaanet! hvad har vel den lille Eivind forbrudt sig imod din Moder Sigurlinna? Du bad mig om at advare Dig i Slaget, hvis dit Mod vaklede, — ak, jeg synger istedet derfor en Veesang over Dig, thi Du har været grusom, og Du har dræbt den Uskyldige, hvem Du burde skaanet!“ — Dybt sukkede nu Helge og stirrede i Luften efter det rosenrøde Farveskjær, — men

Svava var der ikke: ak, han havde jo selv bedet hende, om ikke længer at værne om ham. —

Alf slap frelst ud af Striden, men da Helge og Hedin, der saaledes havde hevnet deres Morfaders Død, atter seilede bort, da stod Alf paa Strandbredden, og Sagnet siger, at han sang ud over Søen:

„Hevnen eengang, Helge, kommer
Rød med Rosenblommer!" — —

Fra nu af steg Rygtet om Helge Hjordvardsøn, den før aldeles Ubekjendte:

„Luften liig, som, blaa og reen,
Om den gandske Verden strømmer,
Klæber ei ved Bjergets Steen,
Men til Alt sin Gave tømmer,
Aander i den lave Dal,
Farer over vilden Val,
Drikkes ind af Møer og Helte:
Saa gik ud fra Nordens Sal
Vidt om Jordens brede Belte,
Klart ved Qveld og klart ved Gry,
Helges kongelige Ry,
Funklende i fjerne Egne,
Elsket allevegne!" — —

Helge og Hedin vare da atter komne hjem til deres Fødeøe, og Helge vandrede tidt om Natten paa Kysten, stedse haabende, at Svava skulde komme. En klar Stjernenat, da han saaledes tungsindig sad paa en Steen ved Stranden, da kom atter de ni Qvinder til=syne paa de hvide, bevingede Heste, og de holdt stille, da de havde naaet Pletten, hvor han sad. Denne Gang saae Svava meget sørgmodig ud, og der glim=

tede enkelte Taarestænk paa de lange Øienhaar. „Helge!" begyndte hun, „Du har syndet stærkt, og visseligen faaer Du din Straf; dog skal jeg da troligen dele den med Dig. At Du dræbte Hagbarth var rigtigt, thi han var ond og grusom, og han havde dræbt din Morfader: det er godt, naar Brøden straffes. Men hvorfor dræbte Du den uskyldige Eivind, det stakkels Barn, som i sit korte Liv ikke havde havt en eneste, barnlig Glæde? Selv forbød Du mig at holde Skjoldet over Dig, ak, derved tvang Du mig til at gaae, ellers havde jeg holdt Skjoldet over liden Eivind og forhindret Dig fra at begaae en Forbrydelse."

„Blodet paa Valpladsen, Svava," undskyldte Helge sig, „mine saarede Venners Skrig gjorde mig vild og bister i hiint Øieblik."

„Gjør da din Brøde god igjen ved gode Gjerninger," tog Svava til Orde, „drag hen til Sælhundefjorden, der ligger Jætten Hate og lurer paa Skibene og driver dem listigt ud i Malstrømmen, hvor de alle forgaae, — fæld ham!"

„Det skal jeg," svarede Helge, „men naar seer jeg Dig igjen?"

„Kun tre Gange i mit nuværende Liv tør jeg synligt aabenbare mig for Dig," lød det selsomme Svar, „men den tredie Gang skal jeg bestemme, om jeg vil synke ned i Jordlivet til Dig og forblive hos Dig; gjør jeg det, da bliver jeg en Qvinde med alle menneskelige Egenskaber, som før, men jeg maa døe i samme Minut, som Du døer. Og da maa jeg slumre i Graven et heelt Aarhundrede, men derefter opvaagner jeg hos

Freia, — dog, Helge, før jeg kan bestemme mig til at vandre med Dig, da maa Du døie meget, baade høit paa Sø og lavt paa Land."

Og da hun havde sagt disse Ord, foer hun atter bort med hele sin Flok:

„Bort foer Helges favre Gjæst,
Stormen jog de sorte Skyer;
Vildt da vrinsked hviden Hest
Over Hav og store Byer."

Men hen til Sælhundefjorden seilede da begge Brødrene, og der traf de Jætten Hate, og hvordan denne end forvandlede sig fra Jætte til Søodder, fra Søodder til Slange, og fra Slange til Tyr, saa fik Helge dog Bugt med Uhyret og dræbte det. Nu seile Skibene sikkert i Fjorden og frygte ikke for Søslangen Hate, men vel for det vilde Hav og Grundene i Fjorden.

Da nu Hate var dræbt, var det alt Nat, og Helges Skibe maatte ligge for Anker i Fjorden. Da det begyndte svagt, men ogsaa kun saare svagt, at grye, da vaagnede Helge, som sov paa Dækket, ved en forunderlig Sqvulpen i Vandfladen; han saae ned i Bølgen og opdagede en underdeilig Pige med den yndigste Overkrop. Hun betragtede ham veemodigt, og hendes hvide Hudfarve kunde kun sammenlignes med det skinnende Sølvmoer, der bedækkede det skjønne Legeme. Sagte tonede hendes klare Stemme, idet hun sang: „vaagn op, Kong Helge Hjordvardsøn, Du, som dræbte min Fader Hate! vaagn op og lyt til, hvad den Dødes blege Datter siger. Ræk mig din Haand og lad mig den

lange Nat sidde stille paa dit Skib; thi her er koldt, kan Du troe, hernede:

„Dig, min Faders Banemand,
Vilde over Bjerg og Land,
Over brede, svale Bølge
Gerda gjerne følge!" —

Da raabte Helge overlydt: „stig atter tilbunds ned i dine Huler, Du falske Qvinde! troer Du ikke, at jeg seer Slangeøinene under din Pande? Dybt i Bjergene boer der onde Væsener nok, vælg Dig en Huusbond der; sandelig, Du har vistnok hjemme der, hvor enten en Lund af Tang eller et Fjeld med sin Granskov ligger over, hvad der trives og lever!"

„Kjender Du ikke Kjærlighed?" vedblev Gerda, Hates Datter; „jeg skal lære Dig den. Trods de stygge Ord, som Du bruger imod mig, ja, endog tiltrods for, at Du har dræbt min Fader, elsker jeg Dig dog. Ære og Berømmelse kunne vel for en Tid fængsle Mandens Sjæl, men øverst staaer Elskov. Du er ung og smuk, — seer Du, endnu er det Nat og mørkt, og Alle sove paa dit Skib, — lad mig kysse dine Hænder; Ingen seer, at Du vil elske Havets Mø, ingen Plet skal sidde paa dit rene Skjold. Hæver Du mig op af Dybet, bliver jeg et Menneske, som Du, — skjønnere muligt end hun, som paa Hesten med sneehvide Vinger har koglet og tryllet og manet Dig til sig!"

Gerdas Øine funklede fulde af Lidenskab ved de sidste Ord; de sorte Lokker bugtede sig som Slanger i selsomme Ringe nedad den marmorhvide, runde Skulder, medens Fiskehalen i Vandet spillede under det glindsende

Sølvmøer. Helge stirrede ned paa den skjønne Skabning; hans Aandedræt blev trangt, og han holdt sin Haand paa Panden.

„Helge!“ vedblev Gerda, „hvorfor kan Du ikke elske mig? Jeg er vel af en anden Natur, end Du, men er Svava det ikke ogsaa? Hun er haard og afslaaer dine Bønner, men jeg elsker Dig af Hjertet og vil ikke nægte Dig Noget.“

Da foer Helge op og raabte: „viig fra mig, hæslige Troldqvinde, Du forlokker mig ikke!“

„Nei, Helge,“ udbrød Gerda forbittret, „jeg mærker det; men havde ikke Svava inat saaledes fastkoglet dine Skibe og beskyttet Dig, da havde jeg kunnet hevne min Fader. I det hvide Fraadeskum skulde Du og Hedin have ligget tause og døde, og Skibsmasten skulde være bleven hvirvlet ned i Havets Bund; Helge, jeg hader Dig!“

„Tøv et Øieblik,“ sagde Helge efter et kort Ophold, „tøv endnu en Stund, mit Øie dvæler gjerne ved dit skjønne Aasyn. Du seer mild og god ud, din Mund aander Kjærlighed, tilvisse, smukke Gerda, Du kan ikke hade Nogen. Men siig mig blot, om Svava var ene inat, da Du saae hende?“

Listigt smilede Gerda og ligesom sang:

„Ungmøer ni kom ud fra fjerne Skov,
Og Alle var de klædt i Pandserplade:
Den røde Valplads var dem Dandsesal, —
Men rysted Gangerne paa Manke,
Da dryssed Duggen ned i dyben Dal,
Da fløi til Bjergene der Hagl saa blanke;

Og Bonden smilte bag sit Pilehegn,
Thi Hestens Pust blev til en vaarlig Regn.
I Sandhed! ni Valkyrier de vare,
Og fager var Enhver i denne Skare!" —

Men neppe havde Gerda udtalt, eller maaskee rettere, udsunget disse Ord, saa væltede den røde Sol sig op af det blaalige Hav, og den var Dødens Tegn for den skjønne Qvinde. „Seer Du Morgenrøden, Gerda?" spurgte Helge; „Ravn og Ørn skulle ikke æde din smukke Krop, men nu vorder Du til Steen, til en selsom Billedstøtte, et varslende Havnemærke for alle Skibe, der herefter besøge Sælhundefjorden: thi Du er bleven over Havfladen langt over Tiden, og Solen, som ellers opliver Alt, hvad der lever paa Jord og i Hav, den røde Sol med Guldstraalerne, den gjør Dig til Steen, hæslige Troldqvind, som Du er. Helge forlokkede Dig til at tøve, han vidste nok, at Væsener af din Natur ikke kunne taale at see det stærke Lys, I, som ellers boe paa den sorte Tangbund!"

Og underligt skete det: blegere og blegere blev Gerda, stirrede harmfuldt op til Helge paa Skibet, medens en isnende Kulde gik gjennem alle hendes Ledemod; hun fik kun Tid til truende at hæve Armen iveiret, da gik en forstenende Naturkraft over hele Legemet, og der, paa den vaade Plet, stod Gerda, det underlige, varslende Havnemærke, endnu i to Aar i Sælhundefjorden, men da Helge døde, da styrtede, som vi senere ville erfare, Steenbilledet ned, — da havde Gerda overstaaet sine Lidelser.

Helge vendte med Uvillie sit Hoved bort fra det

fæle Syn, — da stod Svava tæt ved ham, og dennegang var hun uden Hest, som uden Følge; Perlemoerspandseret var aflagt, og hun saae meget forandret ud. „Helge!“ begyndte hun, „jeg elsker Dig saa høit, at jeg for din Skyld atter er vendt tilbage til denne Jord, for at leve og — døe med Dig. Jeg er nu atter et Menneske, ligesom Du, — seer Du mine tætte, lysegule Lokker? din Hustru, Helge, vil jeg nu være: lad os seile hjem til din Fader!“

Og de seilede. — — —

„Muntert gaaer det gamle Qvad,
Som naar Stærene skal flytte;
Knap Du seer for Løv og Blad
Nornens hvide Billedstøtte.
Skjalden haver Eder alt
Helges Færd med Lyst fortalt
Mellem Mænd og mellem Qvinder;
Hvad, om Helten midtveis faldt,
Hates stærke Overvinder?
Solen er bag Bjerget nu,
Og til Nat staaer Verdens Hu:
Følg mig, hvor sig Høien lukker
Over Askekrukker!“

Og derpaa fortælles der i de gamle Sagn, at Helge i halvandet Aar havde levet saare lykkeligt sammen med sin smukke Dronning, Svava, men at han engang, da det lakkede mod Julen, var ude paa et Søtog, og at Broderen, Hedin, imedens var hjemme for at vogte og beskjærme Dronningen (thi Helges Fader var død, saa at Helge var bleven til en Konge), og Dronningen var endnu saare smuk. Iligemaade meldes der, at der

gjordes store Forberedelser til Festlighederne i Juletiden, at der slagtedes meget Qvæg, og at Dronningen længtes inderligt efter Helges Tilbagekomst; thi hun anede, at den nære Død forestod dem Begge, og det vide vi jo Alle, at vi, naar vi skulle fare heden, da have Meget at betroe dem, der vare os nærmest og kjærest i Livet.

Det var dyb Skumring i Skoven, da Hedin red imellem Grantræerne, netop paa det Sted paa Skrænten, hvorfra fordum Svava med sit Følge havde styrtet sig ud over de blaae Vande, dyb Skumring var det, da en hæslig Troldqvind, ridende paa en Ulv, hvis haartætte Bælg slog Funker i Mørket, kom løbende ved Siden af Hedins Hest og raabte: „Hedin, hvad vil Du have for at slaae din Broder Helge ihjel? Ørnen snuser efter hans Liig, og Ulven nynner behageligt i Skoven. Helge har en deilig Hustru, men Du har Intet, Intet!“

Da greb Hedin efter sit Sværd og huggede efter Utysket, — Snogene dandsede i Skoven, medens Hexen sang:

„Sværdetræk og Flammesind
Kan ei Nornens Villie fælde!
Klingen mod mig drog Du blind:
Inden Gry Du det undgjælde!
Dyrt Du skal i Julesale
Mig din Spot betale!“ — —

Øverst ved Bordenden sad Dronning Svava, men alle Kæmperne, som ikke fulgte Helge, sadde ved begge Siderne af Bordet, og Alle, saa mange de vare, lagde Mærke til, at Hedin saae vild og forstyrret ud. Da kom den stegte Galt ind paa Bordet: alle Tilstedeværende skulde over det hellige Dyr aflægge et høitideligt Løfte,

— udstudt af Samfundet, lumpen Meeneder, var den, som ikke holdt sligt Løfte.

Men hvor forbauſedes ikke Alle, da Hedin, dengang Raden kom til ham at ſværge, opløftede ſin Haand og, vanvittig af det nydte Mjød, raabte: „Skjønne Freya, hør mit Ord! hidtil har jeg kun været lidet anſeet, hidtil har jeg kun ſtaaet i min Broder Helges Tjeneſte, men fra nu af vil jeg være min egen Herre! Ørnen ſnuſer efter Helges Liig, — inden næſte Juul ſkal jeg ſidde her i Hallen, ſom liden Eivinds Hevner, ſom Konge, ſom din Ægtemand, ſkjønne Svava, — thi Dig vil jeg beſidde!"

En Forſærdelſe greb alle Kæmperne, thi de Alle kjendte Edens Hellighed; de Alle vidſte, at En af Brødrene nu maatte døe. Men Svava reiſte ſig fra Høiſædet og ſagde til Hedin: „jeg mærker det godt: det er ikke Dig ſelv, ſom taler, men det er en høiere Guddom, hvis mælende Redſkab Du er i dette Øieblik! Gaa da øieblikligen herfra og tilmeld ſelv Helge det Løfte, Du har aflagt! — — Vi Alle ſkulle ſnarligt flytte, vort Herſkab, mærker jeg, er ſnart tilende!" —

„Men da Solen aarle ſkred
Over gyldne Kongsgaards Tinde,
Nag da Hedins Hjerte bed:
Svoret havde han iblinde.
Efter ærlig Kæmpeſkik
Ei han torde fæſte Blik,
Naar han Vandringsmanden mødte;
Derfor i ſin Qval han gik
Hjemmefra, den Selvforſtødte,
Led, hvad Ingen ellers led,
Gik at ſøge Hjertefred,

Søge, hvad han ei mon eie, —
Langs ad søndre Veie!"

„Og paa Sletten, Stranden nær,
Mødtes sært de Brødre baade,
Helge hist, og Hedin her —
Odin maa for Mødet raade!
Men Kong Helge mælte da:
„Hil Dig, Hedin, Norrig fra,
Hjemsagn Du mig nu fortælle!
Ikke staaer det til vist brav:
Rynkebryn om Sorrig melde.
Mon vel Fjenden voxen blev
Og af Landet Dig fordrev?
Hvi mon over Sump og Steen
Kom Du hid saa ene?" — —

Saaledes staaer det skrevet i de gamle Sagn, og de tilføie, at Hedin blev underligen rørt ved denne Broderens venlige Tiltale, og at han svarte: „Helge, dengang Du gik bort fra os derhjemme, da gik al vor Lykke med. Hvorledes det skete, kan jeg ikke fortælle Dig, men saameget maa Du vide, at jeg Juleaften har svoret ved Freias hellige Galt, at jeg, inden Aar er omme, skulde ægte din Hustru, den smukke Svava!"

„Hedin, Hedin!" svarede Helge, „det er ikke Dig, som har aflagt dette Løfte, men et høiere Væsen har indgivet Dig Ordene. Vi Alle her fra Norden skulle flytte, — jeg seer det nu tydeligt. Trofaste Brødre have vi To været hinanden hidtil, og det Ord, som Du har udtalt ved Mjøden, skal ikke adskille os, giv mig din Haand! Saaledes som vi nu staae, Ansigt til Ansigt, saaledes ville vi leve, bestandigen broderligt stemte, og

saaledes ville vi døe! Ingen af os lever længe, og Svava skal slumre et heelt Aarhundrede!" —

„Jeg forstaaer Dig ikke," raabte Hedin, „Du tilgiver mig, endskjøndt Du snarere maatte dræbe mig!"

„Hedin!" afbrød nu Helge sin Broder, „det gaaer underligt til i disse Tider: jeg har om Natten seet, hvad jeg ikke forstaaer, hvad Ingen i hele Norden for Oieblikket kan begribe. Den kraftige, nordiske Tid er snart forbi, da fødes en anden, mildere Slægt, — det har Svava fortalt mig. Lad os seile hjem, — Hagbarths Søn, Alf, har udæsket mig til at møde sig paa Sigarsvold, — der skulle vi kæmpe, der vil han hevne sin Fader, og — Hedin! jeg havde dengang Uret, jeg var grusom, — og der vil han ogsaa hevne sin yngre Broder, Barnet, den lille Eivind!"

„Lad os seile," udbrød Hedin.

Og de seilede. — — — Og de seilede paa den mørke Sø, hvor Hvalen svømmede i Dybderne, og de seilede, hvor Sneen føg, og Himlen var mørk, og de seilede, indtil de kom til Sigarsvold, — der stod Slaget, og der fik Kong Helge Hjordvardsøn sit Banesaar af Alf. Men kort før den Tid, da Slaget stod ved Sigarsvold, havde Svava et Syn om Natten. Det forekom hende, at hun saae et smukt Barn med et qvæstet Hoved og blodigt paa Brystet; og Barnet saae venligt paa hende og sagde: „kjender Du mig ikke? jeg er den lille Eivind, hvem Helge grusom dræbte. Du derimod, smukke Dronning, Du vilde gjerne have frelst mig. Nu skal Helge bøde for, hvad han har gjort imod mig, han skal falde for Alfs Haand, men Du skal seile til Sigarsvold for

endnu engang at see din Huusbond. Husk, at naar han døer, da skal Du i Hulen slumre i hundrede Aar, men da skal Du ogsaa atter vaagne op hos Helge og mig i Freias lyse Sal, thi vi ville ikke have noget med den fremmede Gud at bestille." — Atter forsvandt Barnet, og Svava syntes at see sine Søstre, de otte Skjoldmøer, stige ned til Jorden; de red paa de otte hvide, bevingede Heste, og de bød hende stige op paa den niende, og nu foer hun over Hav, over Bjerge, gjennem den tynde Luft, og stod snart ved Sigarsvold hos den døende Helge, — thi det Hele var meer end en løgnagtig Drøm.

„Kommer Du endelig, min Hustru?" sagde Helge med svag Stemme, „tryk mit Øie til, Svava, Du seer jo nok, at jeg skal døe."

„Vi sees hos Freia," hviskede Svava, og bort fra Liget red hun sorgfuld med sine otte Søstre. Men i det samme Øieblik, da Helge opgav sin Aand, lød der en uhyre Bragen inde i Bjergene, Jordens Grundvold skjælvede, og Havet var i fuldt Oprør. Mod Østen, i det varme Palæstina, i de nulevende Slægters hellige By, korsfæstede man netop en berømt Misdæder; da revnede Forhænget i det gamle Tempel, og en Orkan og en rugende Nat foer i samme Øieblik over den ganske Verden. I Europa stod en svovelblaa Ildsøile op af Ætnas Krater; Lavinen styrtede ned af de tydske Bjerge, medens stærke Nordlys flammede i Norden, og Geiseren udstraalede de kaagende Vandmasser. Hele Dyreslægter gik under: den store Mammouth begravede sig selv i Bølgerne; da sank ogsaa Gerdas Billedstøtte ned i Dy-

det. I Luften susede det, som om store Hærskarer foer igjennem den: det var de høie Guder, som maatte flygte til de varme Zoner, deres Tid og deres Vælde var jo nu her forbi. Men i Norden saae Menneskene ængsteligt paa hverandre, og de anede, at der i Østen maatte være foregaaet Noget, som ogsaa angik dem.

Saaledes ender Sagnet om Helge Hjordvardsøn!

Stamhuset i Northumberland.

(1835.)

Midt i Northumberland ligger det meget betydelige Gods, Stamhuset Poulettsgrove, hvis aldrende Besidder i Aaret 18— var Medlem af det engelske Underhuus og hed John Poulett, en heftig, despotisk og forfængelig, gammel Mand, der, omtrent af samme Charakteer som hans Kone, i Forening med hende havde opdraget deres to Sønner, Eduard og James, med en Strenghed, der undertiden gik over til at blive Grusomhed. Eduard, den Ældste, der efter den engelske Lovgivning med Tiden skulde arve Stamhuset, var Gardekapitain i London, stille, stundom endog melancholsk, muligt mere skikket til den geistlige end til den militaire Stand. Forældrene havde vistnok forknet ham i Opvæxten; forøvrigt var han et dybt poetisk Gemyt, med aabent Øie for Naturens Skjønheder og for alt Godt. — James, den Yngre, var livlig og haardfør, trodsede Faderens Prygl og Moderens Skjænd; evindelig oprømt, havde han sjelden grædt, men uhyre mange Gange leet i sit Liv. Eduards Charakteer var Taarer, men James kjendte kun Smilet. Medens den gamle Poulett i

Parlamentstiden laae i London, drev James Gaarden og Avlingen hjemme.

Der boede dengang i en af Londons Forstæder, i et usselt Huus, en fattig, saare fattig Smedeenke med sin nydelige Datter Nelly (en Forkortelse af Ellinor). Enken var næsten blind, men Nelly ernærede Moderen og sig selv ved sine Hænders Gjerning, ved Syening og Brodering.

„Hør, Nelly," sagde en Aften Moderen til sin Datter, „troer Du virkelig, at den unge Kapitain i Garden, din Eduard Poulett, troer Du, at han nogensinde vil eller kan ægte en Smededatter?"

„Moder!" udbrød Nelly, „det vil han, om han end ikke kan! Reen har hans Kjærlighed til mig været, — nyfalden Snee kan ikke være saa uskyldig og hvid, som hans Følelse for mig! see, der er han, netop i det selvsamme Dieblik, hvori han havde lovet mig at komme til os."

Ind treen langsom og alvorlig Eduard Poulett, Gardekapitain, kyssede Nelly og sagde: „Du smukke Pige, Du skulde i Verdens Oine være for styg til at blive min Kone? Nelly, vil Du tage med mig til Nordamerika? jeg har i dette Dieblik forlangt min Afsked af Kong Georg."

„Kjære Eduard," begyndte stakkels Nelly, idet hun hængte hans Kappe op paa et fattigt, rustent Søm i Stuen og stirrede stivt paa hans rige Uniform og befølte Sølvqvasterne (ene de sidste kunde ved deres Pragt gjøre et stygt Menneske til et smukt), „kjære Eduard, hvad fattes Dig? har Du betroet Dig til din Fader?"

„Hvoraf skulle vi leve i Amerika?“ vedblev Eduard grublende, „Landvæsenet har jeg ikke lært, og til et Haandværk duer jeg heller ikke. Elske Dig, — det er Alt, hvad jeg forstaaer, smukke Nelly!“

„Eduard!“ tog Nelly nu til Orde, „vi ville ikke tage sammen til Amerika! har din Fader, hvad jeg af din Tale aner, været ubøielig mod vor Forening, saa vær vis paa, at jeg ikke skal være din Lykke iveien. Glem mig, og lad os To aldrig mere mødes. Desuden, det er saa stygt, at sætte Splid imellem Fader og Søn, især naar Faderen har Ret. Husk, at Du, naar Tidens Fylde kommer, skal eie, hvad din Fader nu eier, og at Du skal være Fader, for hvad din Fader nu er Fader for. Til den Tid vil Du have glemt, hvad Du nu elsker og erindrer; da vil Du have forglemt din fordums kjære Nelly, — en riig Comtesse (jeg sagde Dig det tidligere), hun vil passe sig for Dig, men lov mig blot, for gammelt Venskabs Skyld — Kjærlighed passer sig ikke mellem os To — lov mig blot, hvis min Moder bliver syg og kommer til at bruge Lægehjælp, da at sende hende en ringe Understøttelse, dersom mine Hænders Arbeid ikke strække til at forsyne hende med det Nødvendige. Bryd Dig aldrig om mig?“

„Jeg forstaaer Dig,“ svarede Eduard mørk, „Du har aldrig brudt Dig om mig, har aldrig elsket mig, gjerne giver Du Slip paa mig, ellers talede Du ikke saaledes.“

„Aldrig giver jeg Slip paa Dig,“ gjenmælede

Nelly grædende, „aldrig uden dit Minde, aldrig før Du selv fordrer det."

„Hvorfor har jeg ikke arvet Ciceros Gaver?" vedblev Eduard, bestandig mørk og grublende, „han kunde have fordrevet den brødefulde Catilina, som boer i min Faders venstre Brysthvælving. Eller" — her udbrød det ellers saa sagtmodige og milde Menneske i et næsten affsindigt Raseri — „hvorfor har Du, tossede Pige, ikke arvet Crassus's Rigdomme, Du er jo dog ellers en Qvinde med et Romerhjerte? Dog, jeg vil tale endnu eengang til ham, — o Nelly, jeg har saa ondt i mit Hoved!"

„Kom," sagde Nelly trøstende, „læg Dig et Øieblik paa Moders Seng, saa gaaer det nok over, og Du, kjære Moder, tænd Ild paa Skorstenen, saa skal jeg siden komme ud, og saa ville vi lave en lille Ret Mad til min Eduard. Ikke sandt, Eduard, Du holder jo af en lille stegt Fisk?"

Eduard nikkede og lod sig af Nelly lede hen til Enkens Seng, hvor han lagde sig til Hvile; men da det lod til, at han var falden i Slummer, gik Nelly ud i Kjøkkenet og gik sin Moder tilhaande i lidt over et Qvarteerstid. Da først aabnede hun sagte Døren fra Kjøkkenet ind til deres eneste Stue — men Sengen var tom, og Eduard var borte; paa Sømmet hang hans mørkeblaae Kappe. „Han kommer nok igjen," haabede Nelly, „han har jo efterladt sin blaae Kappe som et venligt Pant. Kom snart, Eduard, Du veed ikke, hvad jeg lider for din Skyld!" —

Men sorgfuld maatte hun gaae iseng, thi Eduard

kom ikke: paa Skromt havde han kun tillukket Øinene, blot i den Hensigt, naar Nelly forlod Værelset, da iilsomt at flygte bort. Men da han først var kommet ud af Smedeenkens Huus, gik han med hurtige Skridt hen, hvor Faderen, den gamle Poulett, boede, og her vandrede han sagte gjennem de yderste Værelser og stod snart foran den forbausede, graahaarede Mand. „John Poulett!“ begyndte Sønnen alvorligt og langsomt, „kjender Du det Portrait, der hænger over Sophaen?“

„John Poulett!“ mumlede Faderen, høist forundret over Sønnens blege og vilde Miner, „hvad er det for en Tiltale af Dig til mig, din Fader? om jeg kjender det Portrait? det er jo Robert Poulett, din egen Stamfader —“

„— som fægtede for den hvide Rose,“ afbrød Eduard ham, idet en askegraa Farve overtrak hele det ungdommelige Ansigt, „husker Du Sagnet om ham? han vilde ikke tillade sin Datter at gifte sig med en Præst, — da styrtede Angelica sig i Brønden hjemme i Poulettsgrove!“

Her vilde den forfærdede Gamle gribe efter Klokkestrengen, men Eduard trak med en forbausende Hurtighed sin Sabel ud af Skeden og overhuggede Baandet.

„Ingen Kimen i Klokken her!“ raabte Sønnen barsk, „kjender Du det Portrait tilvenstre!“

Den gamle Poulett heisede Brillerne iveiret og stirrede afvexlende paa Billedet og paa den — som han anede — vanvittige Søn; skjælvende svarede han: „ja, min kjære Eduard, men kom dog til Dig selv; det er jo Anna, som var gift med Francis Poulett!“

„Og kjender Deres Velbaarenhed Sagnet?“ begyndte Sønnen i en, hans egentlige Charakteer ganske fremmed, ironisk Tone: „det var hende, som ikke vilde tillade nogen Forbindelse mellem sin Datter og Hubert Wenningham, blot fordi hun ikke kunde lide Huberts tigrede Jagthund. O! Fædrene og Mødrene i vor Familie have havt meget Uheld med de fatale Inclinationer, som Sønner og Døttre have havt, — men seer Du den tomme Plet over Kaminen? Der hænger intet Portrait endnu, men der skal komme et, Du selv skal komme til at hænge der, Du selv, Kjød og Blod, som Du staaer og gaaer, Du selv, personligen opklynget af din egen Søn, Eduard!“

Bort kastede han nu sin blanke Sabel og raabte ud af Døren til Tjeneren, at man skulde bringe ham en Hammer, et Søm og en stærk Strikke. I Baggrunden af Værelset nikkede den gamle Poulett til Tjeneren, at denne kun skulde opfylde Sønnens Forlangende. Men da nu Tjeneren havde bragt det Forlangte, og Eduard oppe paa en Stol var ivrigen beskjæftiget med at hugge Sømmet fast, sneg den Gamle sig med Tjeneren ud af Stuen og laasede Døren i bagefter sig.

„Hvor er min Fader?“ udbrød Eduard, da han mærkede, at han stod ene i Værelset, „han skal hænge her, paa denne Plet! mærk det vel, Du Bøddel, som hænger Tyvene op i Galgen, her, siger jeg, paa denne Plet. Hvor blev Du af, Nelly? Troer Du ikke, at jeg elsker Dig? jo vist gjør jeg det. Vi ville flytte til Italien, og der ville vi opgrave Crassus's Rigdomme, — saa har min Fader ikke længer Noget imod Dig,

han vil elske Dig, som han har elsket mig, og — — — og James, ja hvor er vel han?" —

Her sank han ned paa Sophaen og faldt i en dyb Søvn, — han fik Spændetrøie paa, — han kom til Galehuset — hvo kjender ikke Bedlam? ja, han var bleven vanvittig!

Nu først fortrøde Forældrene, at de havde været saa haarde mod Sønnen: de bønfaldt de dueligste Læger om, ved deres Kunst helbredende at indvirke paa det forvildede Sind; de sendte Bud efter Nelly, og den fattige Pige, hvis Moder netop var død, klædtes i kostbare Klæder og kaldtes nu de Gamles Svigerdatter, den kjære, gode Pige, hvem de før havde miskjendt, hun, som sørgede over det Skete ligesaa dybt, som de selv; men hvo kunde ogsaa have tænkt sig denne Kjærlighed saa stærk, saa hellig? o, de skulde blot eengang have seet denne vakkre Pige, strax vilde de da med ubeskrivelige Følelser have antaget hende som Svigerdatter, som deres egen, dyrebare Nelly! o. s. v."

„Ja, den Snak kjende vi nok," mumlede ved slige Leiligheder James, „I havde vel snarere qvalt den stakkels Pige!" Og derpaa henvendte han sig ironisk til Nelly og hviskede: „lille Nelly, vær endelig saa god at skjønne rigtigt paa, hvilke ømme Forældre De ved Deres saa rigtigt opfattede, saa klart anerkjendte Dyder og udmærkede Qvaliteter har erhvervet Dem! Kys Mama smukt paa Haanden eller hendes Vindspiller paa Poten, og hav den pligtmæssige Godhed at sætte Toffelen paa Papas Fod, han har just tabt den, — hvor let kunde ikke den kostbare Legemsdeel forkjøles!"

Imidlertid vedblev Eduards Vanvid, og naar dette kom til Udbrud, da dreiede det sig, besynderligt nok, bestandigt om Penge, klingende Mønt og blanke Juveler; dog maa Ingen troe, at han i de mørke Øieblik elskede disse kostbare Sager, nei, han forbandede dem og ønskede sig Armod, den kummerfuldeste Armod; ikke vilde han spise, nei, sulte vilde han, blot for derved at opnaae en imaginair Fattigdom.

Saaledes var der hengaaet et Aar, da en berømt Læge i London tilskrev den gamle Poulett et Brev, der vakte stor Sensation i Familien. „Jeg har," — hed det i Brevet, — „meget ærede Herre, for ganske nyligt seet Deres Søn, Kapitainen; han er nu temmelig rolig. Hans Galskab, som før bestod i, at hans Mangel paa Sammenhæng i Forestillingerne ofte traadte synligt ud i voldsomme Handlinger, er nu gaaet over til stille Vanvid, hvori han, ligesom bevægende sig i en Skinverden, bygger sine Tanker paa en falsk Grundforestilling, der dog aldrig forleder ham til voldsom Daad og Fremfærd: jeg tør lade mit lille Barn sove ene inde hos ham om Natten. Mit Raad er derfor, at De, meget ærede Herre, skulde ved at opfylde de af hans Ønsker, hvis Ikkeopfyldelse tidligere bragte ham ud af Sands og Samling, nu forsøge paa, atter at bringe hans Sjælsevner i naturlig Ligevægt. Jeg behøver vel ikke at fortælle Dem, at min Mening er: hurtigt at arrangere en Vielse mellem ham og den Pige, hvem han elskede. Maaskee blot Synet af hans Hjem, af hans Forældre og Sødskende, kan gjengive hans Tanker den gamle, sunde Retning. Jeg forbliver o. s. v." —

Dette Brev gjorde naturligviis stor Opsigt i Familien, — man talede frem og tilbage, — Nelly græd, men James belurede de Gamle. Resultatet af det Hele blev, at Doctorens Forslag antoges, saa at man paa Herregaarden ikkun var beskjæftiget med Tilberedelserne til Bryllupshøitidelighederne. — — —

Men i Galehuset sad paa den Tid Eduard Poulett, aldeles hensjunket i sine egne, stille Betragtninger; han var blevet saare bleg og mager, og hans Øine vare meget matte. En Morgenstund kom den ovenomtalte Doctor ind i Sygeværelset og sagde til Eduard: „kjære Poulett, lad os To idag kjøre lidt ud sammen, Veiret er fortræffeligt, og jeg har noget Vigtigt at tale med Dem om. Maa jeg hjælpe Dem Deres Frakke paa?"

„O ja, Doctor!" raabte Eduard med en næsten barnagtig Glæde, „det er saa længe siden, at jeg saae de grønne Skove og den blaae Himmel!"

Et Qvarteer derefter sadde Lægen og Patienten paa Vognen, for at begynde Reisen til Poulettsgrove i Northumberland. De kom paa Landeveien forbi en lille Indsø, i hvis Midte der laae en Holm eller lille Øe, og paa denne lille Klump var der bygget et saare vakkert Huus, omringet af en prægtig Have. Lærken svang sig syngende over England, og den stolte Sol nedstraalede en mægtig, oplivende Varme over Skov og Eng. Eduard brast i Graad og raabte: „Doctor! see, hvor denne Plet er smuk, og saaledes er, naar man blot har Øie til at opdage Skjønheden i dens forskjellige Former, vistnok hver Plet paa Jorden skjøn. Men naar nu alle enkelte Pletter ere skjønne, hvorledes i al Verden kan

det da gaae til, at de allesammen i en Heelhed, den ganske Jord nemlig, er saa grumme, grumme styg? Jeg skal sige Dem det: det ligger deels i, at Menneskene ere saa onde og stygge, det er jo nu Mode, at alle Folk paa Gaden og paa Ballerne, iscærdeleshed de af den høiere Klasse, gaae med et perennerende stygt Ansigt — men deels er det ogsaa Bjergenes Skyld."

„Bjergenes Skyld, min Ven?" spurgte Doctoren, tilsyneladende aldeles uden nogen Forundring.

„Ja," svarede Eduard hemmelighedsfuldt, „thi de indeholde de ædle Metaller; det er Guldet, som fordærver Verden. Har De nogensinde seet en Tragoedie, som hedder Romeo og Julie?"

Doctoren svarede ja.

„Stykket er aldeles daarligt skrevet," vedblev Eduard, „det fattes Følelse. Romeo kjøber der i fjerde Akt Gift af en Apotheker. Men hvad siger Romeo? han siger: Du troer, at Du sælger mig Gift, men Du tager feil. Jeg giver Dig Guld, og Guldet er den ækle Gift, som gjør Verden raadden. — Er det ikke godt sagt, Doctor? Det er rigtignok knudrede Vers, som De hører, men Meningen er superb."

„O ja, ja vel," svarede Doctor F— ganske koldsindigt „men dog har jeg seet, at Guldet ogsaa undertiden kan spille en velgjørende Rolle imellem Menneskene; — Eduard Poulett! husker De Nelly?"

„Nelly?" spurgte Eduard langsomt, idet han holdt Pegefingeren paa Panden og nikkede med Hovedet, „Nelly? ja vel gjør jeg det — o, hende skulde De have kjendt, Doctor! hun var ung, hun var smuk, hun var

klog, og Ungdom, Skjønhed og Klogskab funklede ud af de brune Øine, — men hun er nu død, — hun holdt meget af mig, men hun havde ingen Penge, Stakkel! — Doctor, De kjender til Botaniken, plant den længstudholdende Plante paa hendes Gravhøi, plant den for min Skyld og hvisk til Jordtuen, hvori De lægger Frøet, at Frøet kommer fra mig, saa vil Plantens Rødder senere fortælle det til Liigkisten og til hende, og det vil glæde hende i Urnen, — tro mig, hun vidste godt i levende Live, hvormeget jeg holdt af hende, — den stakkels Nelly!"

„Min Ven," begyndte Doctor F— efter et kort indre Overlæg med sig selv, „De tager aldeles feil: Nelly er slet ikke død, tvertimod hun lever endnu, sund og frisk, og hun venter paa, at De, i Følge med mig, skal komme og gifte hende, — det har De jo lovet hende? ikke sandt? eller maaskee har hun bedraget mig?"

„Paa ingen mulig Maade," svarede den Vanvittige, „jeg husker det Øieblik, da jeg første Gang en Aften i Londons Gader traf hende, — hun kom fra Modehandlerinden, men jeg kom fra Hofballet, der nylig var begyndt, der vilde jeg ikke blive: thi jeg var tungsindigt stemt. Hvorfra mon kommer Tungsind, Doctor? fra Maven eller Himlen, der eengang indrettede os, Enhver især i Ens egen Form, saaledes som vi nu eengang ere? Jeg husker hende, da jeg satte Guldringen paa hendes Finger, og hun bad mig om at lade det være: jeg var jo Kapitain i Garden, og hun var jo kun Smedens Datter. Men veed De, hvad jeg svarede: bliv mig tro, Nelly, saa vil jeg elske Dem troligt, og naar vi blive gifte sammen, saa skal der staae

en Hammer og en Knivtang, afprægede som Tegn paa din Byrd, i alle mine Tjeneres Metalknapper paa Liberierne! — Var det ikke ligesaa godt sagt, som det, Apothekeren og Romeo vrøvlede om? hvad, Doctor?"

„Min Ven!" sagde Doctor F— efter en kort Pause, i hvilken han alt havde udspeculeret, hvilken Vei han under sin Patients Sygdom skulde tage: „De tager aldeles feil, thi Nelly er ikke død. Tvertimod, saa befinder hun sig i Øieblikket paa Pouletsgrove, hvor De og hun skal sammenvies i Kapellet. Hun har jo ganske uventet faaet en stor Arv, hvis Renter aarligen beløbe sig til 10,000 Pund Sterling. Deres ærede Forældre have nu Intet imod Partiet — nu først naturligviis, da Pigen er riig. Den fordums fattige Nelly gaaer nu i Guldmoers Kjole, og den gyldne Krone i den rige Haarvæxt klæder hende ypperligt. Det mangler hende kun, det Eneste, som hun trods al sin Skjønhed mangler, at hun skulde have røde Kinder! Stakkel, hun har græmmet sig i den senere Tid og er blevet bleg, og det er Deres Skyld: De har ikke skrevet hende et eneste Brev til!" —

„Har jeg virkelig ikke?" sukkede Eduard, „men, kjære Doctor, har jeg virkelig ogsaa kunnet skrive? jeg troer det ikke. Mine Tanker have været saa underlige, saa forvirrede. Jeg har drømt, at Skarpretteren havde skaaret Hovedet af mig og i dets Sted sat en Biekube, fuld af Bier, paa mine Skuldre, saaledes suser og bruser det i den fortabte Eduards Hoved. Lyt engang til det! hører De, hvor Insekterne tumle sig derinde? Hver Tanke er bleven til en Bie, men ingen af dem giver min Sjæl

nogen Honning, men alle saa give de den kun bitter Malurt til Føde. Hvad der fattes mig, veed jeg ikke."

„Men jeg veed det," tog Doctoren efter et kort Ophold tilorde, „der fattes Dem Nellys kjærlige Pleie. Naar hun bliver Deres Kone, saa gaaer Deres Sygdom nok over."

„Vil virkelig min Moder og min strenge Hr. Fader tillade mig, at jeg gifter mig med Nelly? o, det er smukt gjort af dem, nu skal jeg leve lykkeligt."

„I det Øieblik vi faae naaet Poulettsgrove, skal De holde Bryllup, Eduard."

„Godt, men lad der blot ikke komme mange Mennesker til Festen, — disse Mennesker, — jeg lider dem ikke, de betragte mig altid saa opmærksomt, og jeg er dog hverken skeløiet eller koparret."

„Ingen kommer."

„Ingen kommer?" gjentog Eduard ligesom for sig selv, „men Gud kommer dog, han er allevegne tilstede."

Samtalen standsede. — — —

Men paa Poulettsgrove var Alt i Bevægelse: i en stor Sal paa Herregaarden opreistes en Art af Alter, der vendte mod Østen, didhenad, hvor Voldsmænd troede, at de havde overvundet den seirende Forløser; Præsten kaldtes til den gamle Poulett og instrueredes af ham, — man havde jo netop faaet en Coureer, der skulde melde, at Doctor F—var paa Reisen dertil med Eduard, Kapitainen i den engelske Garde. James rystede paa Hovedet, og Nelly var sørgmodig og dog undertiden glad stemt; hun vidste jo ikke, hvad der skulde skee, enten om den Elskede vilde kunne gjenkjende hende, eller ikke. Hendes Haab vare

som Phalænerne, der flagre, midt imellem Dag og Nat, i det romantiske Tusmørke; hendes Sjæl kunde forskrækkes ved en eneste foruroligende Tanke, ligesom den følsomme Mimose sammentrækker sig ved det svageste Menneskeтryk. Ofte sukkede hun: „heller aldrig see ham, end see ham vanvittig; vi ville jo dog gjensees i den klare Himmel. Jorden har ikke bragt os To Held, desbedre ville vi faae det i Lysets Rige.“ — „Jeg troer kun lidt paa Apothekeren, men mindre paa Doctoren,“ meente James.

Nu rullede imidlertid Doctorens Vogn gjennem Alleen, der førte til Herregaarden.

„Hvor er jeg?“ udbrød Eduard, „ja, det var her, at jeg gjennemlevede min Barndom. I hiin Dam har jeg fisket, og jeg har plukket Frugter af denne Valnødde-allee.“ — Man kjørte ind ad Porten i den yderste Gaard, og Eduard raabte: „her boer Forvalteren, her løb jeg som Dreng i kort Trøie og legede med Kalkunerne — men det maa være grumme længe siden, at jeg var her!“ Vognen holdt nu for Døren paa selve Hovedbygningen, da greb Eduard Doctorens Haand, og trykte den krampagtigt og hviskede: „beskyt mig nu, thi Fader og Moder mene mig det ilde.“ — —

Det er aabenbart, at Doctor F— vilde psychologisk udrydde Galskaben hos Eduard; at han vilde ganske venskabeligt møde dens Yttringer: svare, naar de spurgte, spørge, naar de taug; endelig sætte sig aldeles ind i den Vanvittiges hele Tankegang, og i selve Galskaben udfinde Middelet mod Galskaben. Men det gaaer ikke saaledes til! hvo der er ramt af Jehovas Lynild, bevarer evindeligt et Mærke deraf. — — —

Kun i korte Skizzer vil jeg gjengive, hvad jeg har hørt, og derfor gider jeg næsten ikke omtale Familiens Sammenstød, hvor Eduard var taus og mørk, hilste vel sine Forældre, men savnede — Nelly; thi ifølge Doctorens udtrykkelige Bydende maatte hun først komme frem i det Dieblik, Vielsen skulde fuldbyrdes. Underligt nok derimod henvendte Eduard al sin Opmærksomhed paa James og syntes ret at holde meget af ham.

Præsten var kommet, der var kommet et Par Nærpaarørende; Middagsmaaltidet var endt; Doctoren havde ved Bordet siddet ved Siden af Eduard; Kaffen var drukket; den store Sal, hvor Alteret var opreist, var oplyst af Voxkjerter, — nu skulde man begive sig derhen, og Alle i Selskabet vare saare festligt klædte.

„Eduard," sagde Doctoren, „nu er din Lykkes Time kommen: din Brud, din elskede Nelly, venter Dig, — kom, lad os gaae!"

Eduard kastede et forskende Blik paa Lægen, men fulgte Toget, og nu gik de Alle op til Salen, James ledsagende Eduard; kun Doctoren smuttede bort og gik ind i et Sideværelse for at hente Nelly.

„Eduard!" begyndte James, „Du er lykkelig, Du faaer baade en riig og en smuk Brud."

„Smuk vel," sukkede Eduard, „men meget fattig, jeg veed det bedre, end Du."

„Riig, som en persisk Fyrstinde, siger jeg Dig, Eduard!" gjenmælede James, „see, der kommer hun jo ind til os, døm nu selv!"

Og ind traadte nu, lænet til Doctorens Arm, i den Klædedragt, som han havde anordnet, den skjønne

Nelly. Hun bar en Guldmoers Kjole og et sort Fløiels Belte, hvori der straalede en tæt Række af Diamanter. Paa Hovedet bar hun et kongeligt Diadem, om hvilket Rosenkrandsen slyngede sig, men et langt, hvidt Slør hang nedover Nakken. Hun blev staaende i Døren og saae paa Eduard med et ængsteligt, men kjærligheds fuldt Blik. Eduard bøiede Overkroppen forover, satte den høire Fod frem, stirrede stivt hen paa Pigen og holdt Armen ud, ligesom han vilde forbyde hende at komme nærmere.

„Det er ikke min Nelly," udbrød han derpaa, idet han rystede paa Hovedet, „det er Dronningen fra Bjergene, den rige Dronning, som gjør saamegen Ulykke i Verden, men I skulle ikke narre mig. See, hvor smuk hun er, naar hun staaer saaledes med Ansigtet vendt imod mig! men bagtil er hun huul, som et Deigtrug, det veed jeg meget vel. Min Nelly gik aldrig i Guult; i Fromhedens hvide Klæder gik hun om Søndagen til Kirke, og jeg fulgte hende i Frastand, thi mine Forældre vilde ikke have, at vi maatte faae hinanden. Ikke vilde hun være bleven staaende i Døren, Skam er det af Eder og mørk Synd, at ville narre mig Stakkel! Gaa, hæslige Qvinde!"

Doctoren bed sig i Læben og gav Nelly et Vink om at gaae bort; hun gik.

„Saa har jeg dog taget feil," mumlede Doctoren ved sig selv, „ja, Galskaben er vanskelig at udgrunde! Man mærker, at der udgaaer Tanker fra den Vanvittige, men fra hvilket Kammer i Hjernen de komme, det veed Ingen; saaledes seer man om Sommeren uhyre lange

Traade af Edderkoppens Spind svæve hen over Frugttræer og Ribsbuske, men hvor de have deres Udspring, hvor den flittige Spinderske er, det veed Ingen! — Vi maae her møde den Syges Tanker paa et andet Gebeet." — —

Der var hengaaet trende Døgn, siden hiint uheldige Forsøg anstilledes med Eduard, og nu vilde Doctoren prøve et nyt. Den store Sal var oplyst ligesom sidste Gang; de samme Personer vare tilstede; Eduard havde ikke siden seet Nelly, og han længtes nu efter hende og glædede sig til, at han fik Lov til at ægte den kjære Pige. Dennegang stod Doctoren, og ikke James, ved Siden af Eduard; og nu gik Døren op, og Nelly traadte ind i Salen, ledsaget kun af Eduards Moder, klædt i en glimrende hvid Fløielsdragt og med en hvid Rosenkrands om Haaret.

„Kjender Du mig, Eduard?" spurgte Nelly med skjælvende Stemme.

„Jo, jeg kjender Dig, arme Pige," svarede han og blev staaende paa Pletten, aldeles hensjunken i Beskuelsen, „Du er min Nelly! Ingen har disse Øine, Ingen denne Mund, den blev kun tildeelt Dig. Naar jeg betragter Dig, letformet som Du er, da synes mig, at Alfedronningen staaer for mit indre Øie. Du er vred paa mig, fordi jeg ikke har tilskrevet Dig, ak, jeg har hverken havt Tid eller Lyst. Jeg vilde kun skrive til Dig, naar jeg havde det godt, men jeg har havt det saare ilde. Sorte Mænd have bundet mig, Medicamenter har jeg maattet spise; pryglet mig have de, hvem jeg i sund Tilstand selv kunde have pryglet. Og de førte mig ind i et

stort Huus, hvor der var mange Mennesker samlede: unge Piger, som græd over, at deres Beilere vare faldne ved Waterloo; der gik en Mand, som troede, at han var Brutus, og han søgte ivrig efter Julius Cæsar for at myrde ham; og Keiser Napoleon gik der, han søgte efter alle de Konger, han havde skabt, og han traf dem Alle som Betlere; Purpurkaaben hang i Laser paa ham, og Skjæget var langt, men hans Pande var af parisk Marmor; jeg saae ogsaa Kapitain Eduard Poulett, han var vred, fordi han ikke maatte faae den, hvem han elskede, men nu ere baade han og jeg flygtede fra det høie Huus, og nu ville vi To, Du og jeg, være sammen hos hinanden!"

„Ja vel, kjære Eduard," begyndte dennes Moder, den hoffærdige Lady Poulett, idet hun med Haanden førte Nelly hen til ham, „Du skal vies nu, og her bringer jeg Dig din Brud!"

Her blegnede Eduard og holdt sig krampagtigt fast til Doctoren; derpaa knyttede han den høire Haand imod Moderen og udbrød: „nei, Moder, naar Du bringer mig Nelly, saa veed jeg, at jeg intet Godt har at vente af Gaven; din Mund har forbandet hende, din Nærhed har besmittet hende, dit Øie har forblændet mig. Fra din Haand kan jeg ikke tage imod hende. Og nu seer jeg det jo tydeligt, Doctor! det er ikke Nelly, nei, det er Dronningen, den guldgule Dronning fra Bjergene, Mammons Hustru, hende, I vilde vie mig til forleden Aften, hende er det, som er udklædt i Hvidt alene for at besnære mig i Aften. Bort, Du hæslige Qvind!" og derpaa tilføiede han sagtere, idet han brast

i Graad: „jeg veed det jo godt, at Nelly gik i Kloster, og at hun døde der. Nonnerne sang, og Orgelet klang, da hun stedtes til Hvile; Pager gik med duftende Virak, og Altertavlen, hvor Opstandelsen stod afmalet, aabnede sine Døre af sig selv og modtog hende, og derpaa lukkede Dørene sig af sig selv. Og vi vare mange Mennesker tilstede, og vi vidste Alle, at hun var død; thi hun laae i det hvide Gravliin, med foldede Hænder, langstrakt i den sorte Kiste, — I selv, Alle I, som staae her, I Alle vare jo tilstede! Nelly er død."

Her skjulede Eduard sit Ansigt i sine Hænder og hulkede høit. Paa et Vink af Doctoren gik Alle ud af Salen; kun han og Eduard bleve ene tilbage. Doctoren greb den Syges Haand og sagde efter lang Grublen: „ja, Eduard, jeg vil ikke fordølge, hvad De dog engang maa erfare: Nelly er død."

„Det vidste jeg jo nok," mumlede Eduard.

„Men hun kan atter leve op," vedblev Lægen, „hvad siger De dertil?"

„Jeg tvivler, men lad os høre!"

„Ude i Deres Faders Skov, Eduard, har der for nyligt nedsat sig en ung Troldmand, som hedder Fantasus, en sværmerisk Yngling med ypperlige Kundskaber, med et dybt Blik i Naturens mørkeste Hemmeligheder. Han kan med manende Trylleord kalde længst døde Slægter op af Graven, saa at de vandre levende for mine og for Deres Øine. Og ikke blot i Fortiden kan han virke, men hans klare, gjennemtrængende Øie kan ogsaa stirre ind i Fremtidens Mulm og forudsee, hvad der først skal hændes om Aarhundreder. Om Natten

kan han see mange, for os uopdagelige, Skikkelser vandre om paa Jorden; Gravene aabne sig, de Døde samtale med hverandre. Ofte, Eduard, har han talt med Nelly."

„Og er hun ikke forraadnet endnu, og mindes hun monstro mig?"

„Endnu har ikke Tilintetgjørelsen naaet hende, og hun længes efter atter at komme til Livet og til Dem. En Bøn fra Deres Mund vil bevæge Fantasus til at gjenopvække hende."

„Vil han ingen Betaling have?" spurgte Eduard.

„Betalingen skal jeg sørge for," svarede Lægen.

„Seer Du?" udbrød Eduard vredt, „Penge skal der dog altid til. Der gaaer en Stang af massivt Guld fra Nordpol til Sydpol midt gjennem Jorden, og denne Guldstang er Axen, hvorom den runde Kugle dreier sig. Naar kunne vi faae denne Fantasus italе?"

„Om tre Nætter!"

„Godt, men Ingen af Familien maa vide noget om vort Møde, hører Du, Doctor?"

„Ingen," svarede Doctoren, „lad os nu skilles ad." Og Hver gik til sit. — — —

De tre Døgn vare forbi, og Doctoren afhentede omtrent ved Midnatstid sin Patient. Det var en smuk Sommernat; Maanen kastede sin klare Glands nedover de mange Bygninger ved Poulettsgrove: Staldlængen, Kostalden og Hømagazinet vare illuminerede af det gule Lys, men lidt borte fra Udhusene ligger Kirken med sit Kapel, hvor de gamle Ahnherrer hvile i Graven, alle de mange, af en ærbødig Efterslægt canoniserede, Pouletter, som skjøde raske Skud, medens den røde og den

hvide Rose blodigt og liigblegt blomstrede i England. Nogle af dem vare døde som Martyrer, Andre som Helte, og atter Andre som feige Flygtninger. Guult skinnede Maanen paa de dugglindsende Marker, men Planeten syntes at brede et hvidligt Skin over de Dødes Have og over de Levendes Bedehuus. Ikke destomindre gik Eduard med freidigt Mod ved Siden af Doctor F— igjennem den sorte Kirkegaard henad til Kirkedøren. Doctor F— havde i Nabolandsbyen truffet paa en ung Mediciner af et ret smukt Udvortes, og han havde bedet denne om at være sig behjælpelig i de Forsøg, han vilde anstille, for muligt at gjenskaffe Hr. Eduard Poulett hans sunde Aandstilstand, og det maa derfor ikke forundre vore Læsere, at de inde i Kapellet virkeligt træffe paa en Person, der udgiver sig for at være Hr. Fantasus selv.

Idet at Doctoren og Eduard betraadte Gulvet i den af tykke Voxlys oplyste Kirke, begyndte Orgelet sagte at spille; Taarerne traadte i Øiet paa Eduard, men Glæden funklede ud af Doctorens Blik, thi denne meente nu, at dette tredie Forsøg absolut maatte bevirke en total Forandring i Patientens Sjælstilstand. „Tre,“ tænkte Doctoren, „tre er, om ikke et helligt, saa dog et godt Tal! tre Gange vil jeg tale til den Syges Psyche; i tre forskjellige Dragter skal den Elskede vise sig for Beilerens Øine; tre Gange leder jeg den vildfarne Aand paa rette Spor; tre Gange øver jeg min Kunst, men virker denne ikke tredie Gang, saa kan kun den høiere Kraft, Naturen selv, virke, saa overlader jeg det syge Barn til vor fælles Moder! Du Moder for os Alle, sundhedsbringende, kraftige Natur, hjælp her mig,

din gamle Dreng med de graae Haar og det grønne, ungdommelige Hjerte!"

Tause gik de Begge henimod Alteret; deres Trin vare næsten klangløse, men Vinden sukkede i Hvælvingerne.

„Her er godt at være, Doctor," begyndte Eduard, „her har jeg som Dreng siddet mange Gange og er falden i Tanker, i hellige Tanker. Kom, følg mig bag Alteret; seer Du, Doctor, den gule Kobberkiste? ovenpaa ligger den Afdødes Kobberrustning, hans gule Hjelm, hans Sværd og en Fane med hvide Roser baldyrede i Blaat; indeni Kisten ligger han selv, den stærke Robert Poulett, min Stamfader. Han fægtede under Stridighederne mellem Husene York og Lancaster. Han faldt i Slaget ved Bosworth, — lad see, det var 1485, og nu skriver vi 18—, saa har Du vel ikke kjendt ham, det var nok ikke i din Tid. Der gaaer et Sagn om ham, og dette Sagn angaaer ogsaa mig, vil Du høre det?"

Doctoren nikkede.

„Robert Poulett havde to Sønner, William og John, og een Datter, Angelica. William var ældst og forgudet af Fader og Moder, hvorimod disse hadede og mishandlede John og Angelica. Da kom der en Præst og friede til Angelica, hun vilde gjerne have ham, og John bad knælende sin Fader om, at de to Elskende maatte faae hinanden. Faderen sparkede til John og svarede nei. Da traadte Angelica frem og sagde: Fader, Du har stedse begunstiget den ældre Søn, og Du har forfordeelt os, dine to yngre Børn, læg nu Mærke til mit Ord: jeg siger Dig, der vil komme en Tid, da

den ældste Søn i Familien ikke skal arve Godset, men den Yngre skal faae det. — „Før styrte Borgen sammen i Gruus og Ruiner eller fare i Veiret i Flammer!“ svarede Robert, han, der ligger i Kobberkisten. — — Da gik Angelica ud i Gaarden og styrtede sig i Brønden; man trak hende op med vaade Lokker og qvæstet Tinding. — Men nu gaaer Spaadommen i Opfyldelse: jeg skal aldrig komme til at eie Poulettsgrove.“

„Forjag disse mørke Tanker,“ tog Doctoren til Orde, „følg mig nu ind i Kapellet.“

Doctoren aabnede Døren, og Eduard saae sex Candelabrer brænde ved en frisk Liigkiste, hvorover der var lagt et sort, sølvbroderet Fløielsklæde. Ved Kisten sad en ung Mand, — det var Medicineren fra Landsbyen — iklædt en underlig, høirød Kaftan, der var ombunden med et hvidt Belte, hvorpaa der stod Hieroglypher. Paa Hovedet bar han en høi Turban; paa Foden bar han Sandaler.

„Hvem er det?“ spurgte Eduard.

„Det er den mægtige Fantasus,“ svarede Lægen.

„Fantasus!“ henvendte nu den Vanvittige sig til den unge Mediciner, „kan Du vække de Døde, kan Du sprænge Graven og standse Timeglasset?“

„Hvorfor ikke?“ lød Svaret; „den, der, som jeg, kan opløse de tre store Spørgsmaal angaaende Livet: hvorfra? hvorfor? hvorhen? — han kan tilvisse ogsaa kalde de Døde tilbage.“

„Hvo ligger i denne Kiste?“ spurgte Eduard.

„Nelly.“

„Kan Du gjengive mig hende?“

„Ja."

„Lad mig see hende først."

Doctoren og Fantasus toge nu Fløielsteppet af, løftede Laaget af Kisten, og nu saae man Nelly, hvidklædt, med en Myrthekrands om Haaret, at ligge med tillukt Öie i den sorte Seng.

„Ja," udbrød Eduard dybt bevæget, „det er min Nelly! see, hvor smuk og from, smuk som den hvide Rose, hun holder i Haanden. Ja, det er rigtigt: Pouletterne fægtede for den hvide Rose, og Du, den arme Eduard Pouletts skjønne Hustru, tager vort Vaabenmærke med i din Grav. Nei, Fantasus, lad hende ligge! Det var Synd her i Guds hellige Huus at øve Helvedes Troldkunster; lad Gud beholde, hvad Han engang har taget til sig. Lykkelig er hun, kald hende derfor ikke tilbage til dette modbydelige Livs Sorger, det var Synd imod hende. Ved Himlen! hun rører sig! Fantasus, hold inde med dit Kogleri! Grav, behold dit skjønne Bytte!"

Og hurtigt satte han atter Laaget paa Kisten og ilede ud af Kapellet.

„Alt er tabt," sagde Doctoren, idet han atter løftede Laaget af Kisten og i Forening med den unge Mediciner hjalp Nelly op, „Æskulaps Urter ere ikke Roser. Jeg meente, gode Nelly, ved ikke at modsige Eduard men ved at rette mig efter hans Luner, efterhaanden at erholde Herredømme over hans Tanker og lede dem til et sundt Standpunkt, men min Flid er ikke bleven belønnet med Held. For Öieblikket er der Intet at gjøre, vi maa vente et Aars Tid og da atter anstille nogle Forsøg."

Dagen efter reiste Doctor F— til Bedlam med Eduard, og Familien paa Stamhuset nedsank i en bedrøvet Stemning; selv James var alvorligere stemt, end han pleiede at være, og det lod til, at han grublede over et eller andet farligt Foretagende.

En Middag fandt Nelly paa sit Bord en Billet, hvis korte Indhold lød saaledes: „Forund mig i Aften en Samtale nede i Dyrehaven: der er noget Vigtigt, som skal meddeles Dem af

Deres

James Poulett.“

Da Nelly om Aftenen gik ned til Jasminlysthuset, mødte James hende i Alleen og bad hende høre opmærksomt efter og tillige have Tiltro til ham: han vilde være hende en Broder og Forsvarer. „Hvad jeg nu meddeler Dem,“ sagde han, „har jeg alt betroet den værdige Doctor F—, og han billiger, hvad jeg har besluttet. Da Doctor F— sad i Vognen med min ulykkelige Broder og betroede denne, at der skulde foregaae en Vielse her paa Herregaarden, spurgte Eduard, om der vilde komme mange Mennesker til Festen? Doctoren svarede: Ingen kommer, vær De kun rolig! — Ingen kommer? gjenmælede min arme Broder, jo, Gud kommer, Han er allevegne tilstede. — Og sandelig, kjære Nelly, Gud var tilstede og virkede paa min Broders Sindsstemning saaledes, at han, til Deres Held, ikke indlod sig i Vielsen. Det gjør mig ondt, at jeg maa bagtale mine Forældre, men viid, at jeg har beluret dem og hørt en høist forbryderisk Samtale. Deres Byrd, veed De jo, var Anstødsstenen for Deres Giftermaal med min Broder; han

blev vanvittig, og nu ønskede mine Forældre at gjengive ham sin Forstand ved at tillade det Ægteskab, han saa inderligt havde ønsket. Men mærk nu vel, at hvis han efter Brylluppet atter var bleven klog, saa havde Fader og Moder besluttet — at give Dem Gift, for saaledes at blive den plebeiiske Svigerdatter qvit. Døden, Nelly, har svævet over Deres unge Hoved."

„Min Gud!" raabte Nelly, „kan Mennesket tænke saa ondt?"

„Ja, det kan jeg forsikkre Dem," raabte James muntert, men forandrede pludselig sin Lystighed til en paatagen Alvor, „og, Nelly, hvoraf veed De, at De ikke allerede har faaet Giften og bærer den i Deres Indre? nei, bliv ikke bange, — det var en dum Spøg af mig, — vær rolig, De har ikke faaet den endnu, men hør mit Raad! Jeg selv er kjed af mit Ophold her paa Poulettsgrove: jeg gaaer her og træller for Andre, selv kommer jeg, som yngre Søn, aldrig til at faae en Stump af Eiendommen; Eduard er jo Universalarvingen. Grovheder faaer jeg af min Fader og fine Spidser og Gloser af min Moder. Nelly, jeg reiser til London inat og raader Dem til at følge mig."

„Jeg takker Dem," hviskede Nelly, „jeg troer Dem, og jeg vil følge Dem, men hvorledes komme vi bort?"

„Mød mig reiseklædt inat Klokken 12 i Baggaarden, og lad os nu blot skilles ad," svarede James og løb syngende bort.

Men da nu den sorte Nat spredte sit monotone, moraliserende Mørke over Jord og Hav, netop i den Time, hvor saa mangt et lille Fartøi bliver overseilet

af de større Tremastere i Canalen, der skiller de, i Aarhundreder fjendtlige, nu først ved Talleyrands Kløgt forsonede, to Nationer fra hinanden, i denne Uglens eiendommelige Periode stod i Baggaarden paa Poulettsgrove den smukkeste af den gamle Pouletts Stadsvogne forspændt med fire herlige Skimler. James kom med en Dame under Armen og steg med hende ind i Vognen; „kjør nu til, min raske Staldkarl!" raabte han, „og slaa et godt Skrald med din Fiirhestepidsk under min vakkre Faders Vinduer." Kudsken smeldede, og Vognen rullede ad London til med James og Nelly og med flere Ting af Værdi, som den muntre Søn hemmeligt havde borttaget fra sine Fædres Hjem.

Ved sin Ankomst til London ilede James med at leie Værelser til Nelly og til sig selv, dog i to forskjellige, men nær til hinanden stødende, Gader, og da dette nu var bragt i Rigtighed, da Sølvtøiet, han havde medbragt, og da den pragtfulde Vogn samt de fire kostbare Skimler i god, lovlig, engelsk Form vare solgte, gav han Nelly en rund Pengesum og beskjæftigede sig derpaa ivrigt med at sætte Resten af Mønten overstyr. Og James havde rigtigt beregnet sin Faders Stolthed: den gamle Poulett var altfor forfængelig, til at han for Verdens Øine vilde afdække, hvad Sønnen havde gjort, han taug med hele Historien og nøiedes med — at ærgre sig.

I fulde Drag nød James sin uafhængige Stilling i London. Han havde aldrig før været i denne Hovedstad: hvad Under da, at han paa Billarderne tabte Partier og Pareer, at han paa Spillehusene mistede sine

Guineer, at han paa Theatrene blev bestjaalet af Lommetyvene, at han tilsidst, for at tale reent ud af Posen, blev til en grundfattig Mand? Paa hans Værelse fandtes intet Bohave, der tilhørte ham, i hans Lomme var der ikke en eneste Skilling; men hans Munterhed, hans Livslyst, hans Lune? jo, dem besad han endnu.

Det var en Eftermiddag, da Klokken var halvfem, at han, uden at have spiist til Middag den Dag og uden at have noget Haab om engang at kunne komme til at spise til Aften, grublende sad i sit tomme Værelse. „Lille Mave," tænkte han ved sig selv, „længes Du efter de ægyptiske Kjødgryder paa Poulettsgrove? — tys, det banker! kom ind!"

En Lazaron traadte ind og overrakte James et Brev fra Nelly, hvori hun takkede ham for Fortiden, men meldte ham tillige, at hun ikke længer kunde eller vilde være ham til Byrde eller modtage nogen Understøttelse fra hans velvillige Haand: hun havde faaet et lille „Levebrød" paa Landet. Indlagt i Brevet laae en simpel Amindelse, en Lok af hendes rige Haar.

James havde neppe gjennemlæst dette Brev, før det atter, men med en mindre ydmyg, men mere voldsom Kno bankede paa hans Dør. „Kom ind!"

Den nu Indtrædende var Besøgmodtagerens egen Vært, der kom for at kræve sin Leie. „Jeg kommer — —" begyndte Værten.

„Glem ikke, hvad De vilde sige," afbrød James sin magre, knokkelhaandede Vært, „forstyr mig ikke i min Fordøielse. Jeg kommer ligefra Frokosttaffelet hos Hertugen af Ormond; det var en mageløs Diner: Fugle-

vildt fra Norge, Posteier fra Strasburg, Ragout fra Paris, Vine fra Tokai, — jeg er saa mæt, saa mæt! Veed De, hvad der i gamle Dage, Høistærede, var min største Glæde paa Poulettsgrove? jeg skal sige Dem det: i Juletiden var der altid store Klapjagter, — det gik løs paa de røde Ræve. Efter Jagten spistes der godt til Middag, og efter Bordet gik alle Gjæsterne — de mandlige, mener jeg — ind i Billardstuen, og der kunde jeg sidde, min Ven, stirrende ud over Canalen dybt ind i den nærliggende Skovstrækning, hvor Kronhjorten vandrede med de høie Gewierer, der kunde jeg sidde paa Sophaen, aldeles hensjunken i Digestionens hellige Forretninger, — dog, veed De, hvad jeg savnede? kun den Ting, at romerske Slaver skulde paa Gaardspladsen udenfor kastet med Discus, eller en Tyrefægtning, ja saadan Noget — —"

„Jeg kommer — —" afbrød paa sin Side Værten ham, og det var rigtigt gjort af Værten, thi hvorfor skal ikke en Vært have sin Hunsleie?

„Glem ikke, hvad De vilde sige!" raabte James, „men gjør mig den Tjeneste, naar Hertugen af Ormonds guldgalonnerede Tjener kommer i Eftermiddag og spørger efter mig, da, i mit Sted, at modtage, oppebære og qvittere for 100 Guineer, som den noble Hertug har lovet, paa min Faders Anmodning, at lade mig udbetale."

„Jo, ganske vist, Hr. Poulett, jeg skal ikke gaae ud af Huset, før Tjeneren har været her," svarede Værten. James fulgte smilende Værten til Døren og gik selv derpaa ud paa Gaderne henad mod Themsen. Uvilkaar-

ligt standsede han udenfor et stort Huus, i hvis Stue-etage man kunde see en Mængde deilige Arbeider i Guld og Sølv, Altsammen den derboende, rige Juveleers Handelsartikler. Som han stod der og betragtede de i Vinduet opstillede og udhængte Bijouterier, aabnede en Tjener ærbødigt Boutiksdøren for en ung, overordentlig smuk Dame. Damen standsede udenfor, tog sin Pung op af Syposen og gav Tjeneren nogle Penge med de Ord: „Christoph, hent nu, hvad jeg har bestilt hos Modehandlerinden, saa skal jeg nok selv gaae alene hjem.“ Christoph løb og var snart ude af Sigte; der var ikke et Menneske at see undtagen den skjønne Dame og James, — i ét Nu havde James fattet en dristig Beslutning. Høfligt nærmede han sig den unge Dame, der syntes med Velvillie at betragte hans smukke, livlige Ansigtstræk; hun selv saae overordentlig munter ud, men hendes skjelmske Smiil forvandlede sig hurtigt til en yndig Blegnen, da James pludselig snappede Syposen ud af hendes Haand og med et dybt Buk holdt følgende charakteristiske Tale: „naadige Frøken maa endelig ikke troe, at jeg er nogen Lommetyv, Dolkmorder eller Stimand af Professsion. Det er kun en ubehagelig Fornemmelse i min Mave, en vis Følelse, der ligner meget, hvad man kalder skrigende Sult, der tvinger mig til hos Deres Naade at gjøre et ganske lille, forceret Laan. Vær saa god, her er Posen igjen, De seer, at jeg kun har taget een eneste Guinee.“

Den unge Pige fattede sig hurtigt, og kunde ikke Andet end udbryde i Latter over det unge Menneskes pudsige Adfærd; godmodig svarede hun, bestandigt leende,

idet hun rakte Posen hen til ham: „o vær saa god, geneer Dem endelig ikke, men tag kun nogle flere! Sult, siger min Fader, skal være det største Onde i Livet næst efter en rigtig Tørst. En Guinee kan vel hjælpe Dem idag, men hvad skal De saa leve af imorgen? Der, tag hele Pungen."

Der laae saamegen Hjertensgodhed og saameget ungdommeligt Liv i hendes Stemme, at James paa eengang skammede sig over sin Adfærd; han standsede, rakte den ene Guinee, han havde taget, atter hen til den skjønne Ubekjendte og sagde: „nei, før sulte, end plyndre Dem!"

„O nei, vist ikke nei," udbrød hun, „naar De dog skal plyndre, saa gjør det kun ved mig heller end ved nogen Anden. Sæt, at De traf en gammel Dame, hun kunde jo faae Slag af Angst, men nu har jeg overstaaet Skrækken. Desuden, tyve Guineer gjør mig hverken fra eller til."

Hun lagde ham Pungen i Haanden.

„Skjønne Miss!" sagde James, „hvem er De, for om jeg muligt med Tiden faae mig istand til at tilbagebetale Dem Laanet, — siig mig Deres Navn."

Hun saae paa ham og svarede: „Camilla Ormond."

James foer tilbage: „Ormond, Ormond? en Datter af den rige Hertug?" Hun nikkede bejaende. „Forunderligt!" raabte han uvilkaarligt og loe: „en Datter af ham, hos hvem jeg idag spiste Frokost?"

„Frokost?" spurgte Camilla forundret.

„Ja," svarede James, „det var rigtignok kun et imaginairt Maaltid;" og nu fortalte han hende aaben-

hjertigt Historien om Værten, der skulde have sin Huusleie; Begge loe. Der var alt opstaaet et ganske venskabeligt Forhold mellem de to unge Mennesker.

„Jeg er hjemme nu," tog Camilla til Orde og standsede udenfor et stort Hotel, ved hvis Side der laae en Have bag et stort Jerngitter, „Tak for godt Følgeskab, — men, hvad hedder De?"

„Hm, smukke Miss," svarede han forlegen, „jeg er just ingen Hertugsøn, men min Fader sidder dog i Underhuset, mit Fornavn er James, mit Efternavn maa ikke i denne min Stilling komme for Verdens Øre."

„Hør," sagde Camilla, „Hr. — Hr. James, kom her ved Hovedporten i overmorgen Aften, naar Klokken er otte." En let Rødme overfoer hendes Kind; hun aabnede Laagen ind til Gaardspladsen og forsvandt, men James blev længe staaende paa samme Plet og stirrede efter den smukke Pige.

Langsomt gik James hjemad, ganske anderledes stemt, end da han var gaaet ud. Den muntre Yngling var pludseligen bleven modløs; det var, som om de alvorlige Stjerner skinnede ned paa hans Sjæl og gav den et høitideligt Skjær. Han spiste Lidt paa en Restauration, drak en heel Flaske Viin og gik hjem, hvor Værten ventede ham uroligt. „Her har ingen Tjener været fra Hertugen af Ormond," mumlede han. — „Men jeg har selv hentet Pengene hos Hertugens Familie," raabte James lystigt, idet han betalte Huusleien. Da han nu var bleven ene, kastede han sig paa sin Seng, og for første Gang i henrundne tretten Aar — græd han. „Hun er en Hertugs Datter," tænkte han ved sig selv,

„er uhyre riig, — Diplomater, unge, rige Fyrster tilnærme sig hende, — deilig er hun, nedladende, venlig, — og hvad er jeg? jeg kunde være bleven til et Noget, men mine Forældre have gjort mig til et Intet! og dog —" her reiste han sig halvt op af Leiet — „dog gav hun mig Guld i min Armod, dog, og det er det Vigtigste, dog bad hun mig komme til sig overmorgen Aften." — Hvoraf kom det vel, at Veemod saaledes lagde sig omkring hans Pande? Læser! hav Agtelse for James Pouletts Tungsind, den begrundedes i — den første Kjærlighed.

Klokken var neppe syv, da James den aftalte Aften alt stod udenfor Jerngitteret; Alt var tyst i Haven. James vandrede til Klokken var tolv om Natten, men der kom ingen Camilla, — hun havde maaskee i overilet Letsind narret ham April. —

Den følgende Aften kom han atter til Jernporten og stirrede ind paa de smukke Blomster i Bedene i Hertugens Have: Malvaen blomstrede endnu tilligemed Efteraarets stolte Georgine. Pludselig hørte han en Raslen mellem Buskene, og han saae Camilla hoppe frem imod Jerngitteret. Hun lukkede Porten op for ham, og den Lykkelige stod nu i Haven hos den unge Pige. „James!" sagde hun, „De er vistnok vred paa mig, men jeg kunde ikke gjøre for, at jeg bedrog Dem igaar Aftes: min Fader tog mig ganske uventet med sig i nogle Visiter, — var De her?"

James greb hendes Haand og bedækkede den med Kys: „jeg var her."

„Og nu er De her igjen," udbrød hun med en

iisnende Kulde, „og Jernporten er lukket, og min Faders Tjenere ligge bag Buskene for at gribe Dem, — De har jo tvunget mig forleden til at give Dem mine Knappenaalspenge, mine gode Guineer!"

Uvilkaarligt greb James i sin Brystlomme og rev en stor Jagtkniv op: „jeg overgiver mig ikke uden Modstand, min unge Hertuginde, men det er ikke smukt gjort af Dem at lokke Fuglen, hvem De gav Kjærtegn, i Donen."

Camilla loe og svarede ængsteligt: „min unge Herre, ikke saa høirøstet! her ligger ingen Tjenere. Siig mig, hvordan har De det?"

„Nu og her har jeg det godt."

Hun rødmede svagt og sagde temmelig alvorligt: „James, hvad er Deres Efternavn? Kan jeg gjøre Noget for Dem? Betro Dem til mig."

„Jeg hedder James Poulett," fortalte nu det unge Menneske, „min Fader er Stamherre og Medlem af Underhuset, men jeg er den yngste Broder!"

„Stakkel!"

„Stakkel? det er jeg ikke; lykkelig er jeg, hvis jeg aner rigtigt."

Over to Timer gik det unge Par i Haven imellem de alt udtørrede Brombærbuske; hun vidste hans Navn, hun kjendte hans Følelser, hun havde hørt hans Nød og Sorg. Fra den Aften mødtes de hver Nat i Haven og talede med hinanden; men en Nat, da Naturen i høitidelig Efteraarspragt laae udfoldet for deres Blik, sagde Camilla dybt bevæget: „James, jeg vil vove det! jeg vil troe paa Deres smukke Ansigt, Deres ærlige Die.

Jeg kunde muligt blive en Fyrstes Ægtefælle, men jeg bortkaster min hertugelige Krone. Betænk imidlertid, at De — i Verdens Øine — erhverver Dem, hvad De efter Deres Stilling aldrig kunde vente at opnaae, og at jeg skjænker Dem det af Kjærlighed og Tiltro. Jeg bryder med min Fader for Deres Skyld; jeg vil elske Dem af mit hele Hjerte, men svigt saa ikke mig! Imorgen Formiddag skal De gaae til min Fader og frie til mig. Vil han da ikke give mig til Dem, saa forlader jeg hans Huus og ægter Dem imorgen Aften." — —

Klokken var elleve den følgende Dag, da James stod i Forgemakket hos Hertugen af Ormond og bad En af Tjenerne, om at melde ham hos Hertugen.

„Hans Naade spiser Frokost!"

„Ah, og taaler formodentlig ingen Forstyrrelse i sin Andagt," svarede James, „saa kan jeg tøve, — eller hør, gaa ind og siig, at James Poulett Esq. ønsker at tale med hans Naade om en Ting, der angaaer hans Datter Camillas hele timelige Velfærd. Gaa endelig! naar Hertugen hører Sammenhængen, vil han vistnok være yderst taknemlig mod den, der saa prompte har indført en saa vigtig Coureer, som mig."

Tjeneren ilede og kom snart tilbage med den Beskeed, at Hr. Poulett var naadigst forundt Audients: James gik ind igjennem de høie Sale, hvor Marmorstatuer, Malerier og store Speile i gyldne Rammer tydeligt forkyndte, at her boede en engelsk Pair.

Hertugen af Ormond, som er død for en ti Aar siden, var en før, podagristisk, gammel Mand, der altid spiste en fortræffelig Frokost, uden at man dog kunde

sige, at han sparede paa Middags- og Aftenstaffelet. „Hvem er De?" spurgte Hertugen, idet han slugte Vingen af en Ortolan.

„En Søn af John Poulett til Poulettsgrove, Medlem af Underhuset."

„Hoffærdig, stridig, ondskabsfuld Canaille," mumlede Hertugen og tilføiede høiere: „og hvad har De at foredrage mig?"

„Jeg ønskede at ægte Deres Herligheds Datter, Camilla."

Alle Overraskelsens Symptomer viste sig nu i Hertugens Ansigt; Gaffelen faldt ham af Haanden, og Ortolanvingen blev siddende fast i Halsen, saa at der maatte anvendes et meget betydeligt Glas Portviin, for at Vildtet kunde nedskylles. „Devil and darkness," udbrød Pairen, „er De gal?"

„Nei," svarede James ganske roligt, „det er min Broder Eduard, som sidder i Bedlam, men det er ikke smukt af Deres Høihed, saaledes at rippe op i ubehagelige Familieanliggender!"

„Richard! Johnson! Tom! Wilkins!" brølte den Gamle, „kom ind, her er et vanvittigt Menneske, som vil bortføre min Datter, buxeer mig den Karl ud af mit Hotel."

De fire paaberaabte Tjenere kom ind og vilde lægge Haand paa James, men i det Samme aabnedes en anden Dør, og Camilla traadte leende ind. „Hvad er her paafærde, Papa?" spurgte hun, „slip den Herre, Tom og Wilkins, det er jo et smukt ungt Menneske!"

„Ja, men han har en forbandet Feil: han er gal!" raabte Hertugen.

„Vilde han maaskee spise Papas Ortolan?" spurgte Camilla leende.

„Nei, men han vil gifte sig med Dig!"

„Ja, jeg er parat, det er jo et meget net Menneske."

„Hvad for Noget?" foer Hertugen op, men besindede sig ved at tænke paa sin Datters overgivne Lune; dog tilføiede han, greben af en pludselig Mistanke: „Camilla, har Du seet denne Herre før?"

„Jeg seer ham jo nu," svarede hun, „og i dette Dieblik forekommer han mig saa vakker, at jeg godt kunde beqvemme mig til at blive hans Kone."

„Ellevild er hun, som min salig Kone," mumlede Hertugen betænksom, „det kunde nok tænke sig, at hun — — — holla, min unge Herre, De er jo efter Deres eget Udsagn en Søn af Sir Poulett paa Poulettsgrove? veed De, at Deres Fader for otte Dage siden er død?"

„Min Fader?" spurgte James hurtigt, men tilføiede besindigere, „nu vel, saa er min Broder Eduard Stamfader! og saa trænger jeg til en ny Fader: Mylord, vil De være det?"

„Fader!" sagde Camilla, idet hun kyssede Patriciерens tykke Haand, „jeg beder ogsaa derom:"

Glemt var Resten af Ortolanen; glemt var den smukke Karpe, som skulde have tjent til anden Ret; glemt var den søde Portviin, samt den kunstigen seentmodne Melon: Hertugen mærkede nu, at det var Alvor, og bød James i en streng Tone at forføie sig ud af Palladset.

„Jeg gaaer,“ sagde James, „men venter Deres Naades Besøg i — mit eget Huus.“

Ormond gik heftigt op og ned i Salen; Camilla lænede sig, noget blegere end sædvanligt, op til Faderens Chatol. Ormond standsede, selv bleg, foran hende; Spiselysten var forgaaet, han havde endelig engang faaet Tid til — at tænke, thi tænke kunde han, han var langtfra dum. „Camilla!“ sagde han og lagde sin Haand paa hendes Hoved, „din Moder var letsindig, og Du er det ogsaa. Din Moder ægtede mig af Lyst til Pragt og Rigdom, lad Du Dig blot ikke forlede af Medlidenhed for et smukt Ansigt i Armod. Sønner har jeg ingen af, Du er mit eneste Afkom. Jeg har tænkt mig, at Du skulde ægte Kong Georgs naturlige Søn, Hertugen af C—, det var et Parti for Dig. Jeg spiser godt, jeg er, hvad man kalder en Bonvivant, men tro derfor ikke, at jeg har glemt at holde et vaagent Øie med Dig. Jeg har talt Spøg med Dig hidtil, jeg har betragtet Dig som et Barn, jeg har ladet din Natur udvikle sig af sig selv, men nu mærker jeg, at Du er atten Aar, at jeg maa tale Alvor med Dig, og at jeg maa gribe ind i din Tankegang og faderligt lede dine Planer. Du maa ægte Hertugen af C—, det vil være Dig let at glemme dette usle Eventyr. Hvor Du har seet ham, hvor Du har lært at kjende denne Poulett, vil jeg ikke engang vide. Ormonds Datter maa ikke elske en Prakker, — imorgen Aften besøger Hertugen af C— mig, vær pyntet, vi Tre spise til Aften sammen.“ Og derpaa gik han hurtigt ud af Værelset, fordølgende sin oprørte Sindsstemning.

„Nei, min Hr. Fader," sagde Camilla, da han var ude af Stuen, „det skal aldrig høres, at jeg ægter Hertugen af C—. Ved Gud, det skal aldrig skee." Og dermed gik hun ind paa sit Værelse, skrev et langt og kjærligt Brev til Poulett og skikkede sin sorte Kammerpige, Tony, ud med det i Byen til James. — —

Men den følgende Aften skete der store Tilberedelser hos Ormond til at modtage den føromtalte Hertug af C—; isærdeleshed havde Kokkene travlt. De stakkels Kapuner maatte række Hals; Lampretten var kommen langveisfra for at smykke det store Sølvfad. — Klokken var nu otte, og begge Hertugerne kom, Arm i Arm, inde fra Ormonds Cabinet for at gaae ind i Dagligstuen, hvor Camilla ventede paa dem. Da de traadte ind i Stuen, studsede de Begge over den Pragt, hvormed den unge Pige havde forhøiet sin naturlige Skjønhed. Hun var iklædt en hvid Silkekjole og hvide Skoe; Hals, Arme og Haandledde vare omcirklede af Diamantsmykker; en Myrthekrands bedækkede Tindingen.

„Er min gode Fader fornøiet med sin Datter?" spurgte Camilla. „Du bad mig om at smykke mig, og jeg veed jo Hensigten med dette Aftensmøde, — derfor har jeg smykket mig som Brud."

„Du er mit gode Barn," svarede Ormond, „og en fornuftig Pige."

„Og skjøn som en af Fantasiens meest funklende Skikkelser," udbrød Beileren, i Flammer ved at betragte den smukke, qvindelige Skabning.

Man gik til Bords, men begge Herrerne vare saa

beskjæftigede med Retterne, at de slet ikke lagde Mærke til det fine, listige Smiil, der spillede om Camillas Mund. Men da nu Herrerne havde tilfredsstillet den første, glubende Hunger, skjænkede Ormond Cyperviin i trende Glas, vinkede til Frieren og sagde: „Camilla, jeg har en Toast at proponere!“ I det Samme slog det prægtige Stueuhr ni! Camilla blegnede, og Taarerne traadte hende i Øiet; Faderen troede, at det var Tanken om Poulett, der for et Øieblik rystede hende, men hun reiste sig op, kastede sig grædende i sin Faders Skjød og bedækkede hans Hænder med Kys. „Fat Dig, Barn,“ opmuntrede Ormond hende, „et Ægteskab er ikke Noget at græde over.“ — „Strax, min Fader,“ svarede Camilla og gik ud af Værelset; Ormond troede, at hun forlod Taffelet for at aftørre sine Taarer. Noget bevæget nedstyrtede han et Glas Viin og reiste sig efter nogle Minutter, for i det aabnede Vindue at indaande en forfriskende, kjølig Efteraarsluft fra Haven. Men som han stod og stirrede ned mellem Træerne, saae han en hvidklædt Skikkelse, efterfulgt af en mørkere, iilsomt at ile hen mod Gitterværket, han hørte Jernporten klirre og atter blive tillaaset, — et Øieblikś Stilhed — og endelig ruller der en Vogn hurtigt bort fra Hotellet, Hjulenes Larmen mod Steenbroen hendøer efterhaanden, men — Camilla og Tony vare ikke at finde i hele Gaarden. — — —

I en lille Landsbykirke, nogle faa engelske Mile fjernet fra London, var den fornemme Brud bleven viet til James Poulett; i et Aar havde de levet stille sammen, muntre og selvtilfredse, inderligt elskende hinanden,

i en lille Stad, der laae paa Søkysten. Ubekjendte af de Mennesker, der dannede deres Omgivelser, udgjorde de to Lykkelige en lille fuldendt Verden for dem selv: i deres eet Aars Ægteskab var der ikke faldet et eneste ondt Ord mellem dem. De havde ingen Heste og Vogn og kun eet Tjenestetyende, den troe, sorte Tony. Historien om Camillas Flugt med den unge Poulett havde vel i Begyndelsen vakt en udeelt Opmærksomhed i Hovedstadens høiere Cirkler, den havde i sin Tid været Gjenstand for almindelig Omtale, men var nu glemt og afløst af andre saakaldte Scandaler. Den gamle Poulett var rigtignok, som Hertugen af Ormond havde sagt til James, død, hans stivsindede Kone ligeledes, og Poulettsgrove var kommen under en Administration, der varetog den vanvittige Eduards Tarv.

Det var en klar Novemberdag, at James sad i Dagligstuen og var beskjæftiget med at oversætte en fransk Meddelelse paa Engelsk til en londonner Journal; Camilla var første Gang oppe af Sengen efter sin Nedkomst med en lille Datter, som strax var bleven døbt og kaldt Albertine efter Hertugen af Ormond, der hed Albert.

James lagde Pennen paa Bordet og sagde, idet han med Ømhed betragtede sin Hustru: „hvo skulde for to Aar siden have anet, at Du, den rige Hertugdatter, skulde komme til at boe i dette tarvelige Huus og brodere for at skaffe vort Udkomme, imedens din Mand skaffer sin Andeel til Huusholdningen ved — at oversætte. Sandelig, Camilla, jeg fortryder, at jeg rørede Dig. Du sidder i en Hvergarns Kjole."

„Fortryder Du, Poulett?" spurgte Camilla alvor=

ligt, „det var underligt; desuden røvede Du mig jo ikke, men jeg gik jo frivilligt med Dig. Vort tarvelige Huus, siger Du? see ud af Vinduet, har vi ikke det umaalelige, i Oprør som i Hvile pragtfulde, Nordhav for vort Øie? har vi sultet endnu, eller siger Nogen, at vi skulle komme til at lide Mangel? Er jeg styg, fordi jeg gaaer i Hvergarn og har solgt mine Diamanter? Var Du fra Begyndelsen af forelsket i min Pragt eller i mit Ansigt? skam Dig, modløse James!"

„Ved Gud," raabte James, „jeg har aldrig været modløs, før jeg lærte Dig at kjende; det er min Kjærlighed til Dig, min Uro for din og Albertines fremtidige Stilling, der har berøvet mig min Munterhed. —"

„Nei, James, vil Du nu bare komme her til Vinduet," udbrød Camilla, „og vil Du saa see ned i Gaarden, saa skal Du da see den løierligste Mand, som Du nogensinde har seet."

James sprang lystigt op og kigede ud af Vinduet, men foer tilbage med et Udraab af Forundring, og i et Øieblik var han ude af Døren og ledsagede den Fremmede op i Stuen til Camilla, for hvem han præsenterede ham med de Ord: „min Broder Eduard!"

En mørk Tid havde Eduard oplevet i Galehuset, men tilsidst havde Naturen selv hjulpet, ikke fuldkomment, men dog tildeels. Den herlige Doctor F— havde jevnlig besøgt ham og fundet, at den Syges Tanker efterhaanden bleve mere og mere klare og vendte tilbage til den naturlige Fornufts Bane; det egentlige Vanvid indskrumpede sig til een eneste fix Idee, den, at Penge var det Farligste, et Menneske kunde besidde. Endnu

en forunderlig Ting var det, at det lod til, at hans Lidenskab for Nelly under Sygdommen aldeles var bortdunstet; han mindedes hende kun som en kjær Veninde, men han syntes slet ikke at kunne erindre sig, at der eengang havde været et nært og fortroligt Forhold mellem ham og den smukke Smededatter. Men da nu Galskaben havde sat sig saaledes, da meente Doctor F—, at det var bedst at slippe den Fangne udaf Buret og lade ham, overladt til sig selv og til sin oprindelig gode Natur, tumle sig paa en lang, adspredende Reise. Dette Forslag billigede Eduard strax, og han svarede Doctor F—: „kjære Doctor, De kan ikke begribe min Angst og Fortvivlelse, da jeg for en fire Uger siden, efter en tryg Nattesøvn, opvaagnede og førstegang rigtigt betragtede mit Opholdssted og mine sørgelige Omgivelser: jeg saae, at jeg befandt mig mellem Mennesker, hvilke Gud havde paalagt en uhyre Sorg. Ak, tænkte jeg, Du maa formodentlig selv have undergaaet samme Skjæbne; og nu fremstod der for mit Øie Skikkelser, velbekjendte, nogle, hvem jeg frygtede, andre, hvem jeg elskede. Der var ogsaa en Qvinde, men hun laae i en tredobbelt Kiste, og Propheten Daniel læste Formularer over hende, — jeg syntes, at jeg havde seet hende i levende Live, under lykkeligere Omstændigheder, under en klarere Himmel. Men da steg op af Brønden hjemme paa Pouletsgrove en anden qvindelig Skabning med Blod i de lange Lokker, og hun udtalte sin Forbandelse over mig, og hun satte min Broder James paa det Høisæde, hvor Familiefaderen pleier at sidde i Riddersalen, naar hele Slægten er forsamlet, — da styrtede en Ridder i Kobberrustning ind

i Salen og raabte truende: „Angelica! det kan ikke skee!“ og derpaa sank han hylende ned gjennem Gulvet, og mig syntes, at mine Fædres Borg gik op i Flammer. — Jeg har vist havt en stor Hjertesorg, Doctor, og denne Sorg har vist bragt min Indbildningskraft i Uorden, — tidligt fik jeg Fantasien, silde Forstanden, Doctor. Dog, hvad der er hændtes mig, hvilken Ulykke det vel er, som har ramt mig, om den hidrørte fra en Mands eller en Qvindes Haand, det kan jeg ikke sige, og derom vil jeg aldrig fritte. Der svæver vel en elskelig Skabning for mit Blik, en ung og deilig Pige, eengang, efter min Mening, bestemt til at skulle lyksaliggjort mig, men nu vil jeg ikke see hende; dæmoniske Magter have dandset om mig og koglet og manet; jeg har været der, hvor intet levende Menneske har været før mig, dybt inde i Jordkuglen, hvor Underverdenens Skyggerige ligger, jeg har seet der, hvad aldrig min Tunge kan udsige: Rædsler, Anger, Mord og Piinsler. Jeg er nu forqvaklet, jeg duer ikke meer til at være blandt andre Mennesker, jeg vil reise.“ — Med om Broderkjærlighed udspurgte han derpaa Doctoren om, hvorledes James havde det, og hørte med Forbauselse, hvad der var skeet. — —

Og nu stod da Eduard Ansigt til Ansigt med sin Broder James i dennes høist tarvelige Bopæl. Noget Vildt laae der i hans Øie: stundom funklede det som en rød Carniol, hvori Vanviddet havde indgravet sit adelige Vaaben, og hvoraf det havde dannet sig sit Signet. Hans Klæder vare grove, tilmed noget besynderlige: han havde en lysebruun Frakke med en græs-

grøn Fløielskrave paa; uhyre Vandstøvler skjulte hans udmagrede Been; paa Ryggen bar han en Vadsæk, i Haanden en Paraplui; en stor Rytterpistol sad i Beltet. Med synligt Velbehag dvælede Eduards Øie paa Camilla og paa Bohavet i det fattige Værelse; han udbrød, næsten begeistret: „hvor Du har det smukt, James; din unge Kone uden forfængeligt Guldstads, i en grov Hvergarns Kjole!“ Her rødmede Hertugdatteren: der var dog en bitte Gran Adelsstolthed i det lille, lokkede Hoved. „Og,“ vedblev Eduard, „see engang til de brune Bøgetræes Stole med skjoldede Betrækker, see den gamle Birketræescommode, og see der i Vinduet i Leerpotten Armodens Plante, Sultens Symbol, den strunke Gyldenlak, der venligt trives hos den Fattige, fjernet fra Sol, plantet i Sand, sjelden vandet! den kunde ogsaa være et Billede paa Ædelmodighed, thi Mennesket gjør Intet for den, men den fryder alligevel Mennesket. O James, Du har det herligt, Du er i Ordets egentlige Betydning riig!“

„Ja, kjære Eduard,“ svarede James smilende, „saa riig, som en Smule Armod kan gjøre mig.“

Eduard gik et Par Gange heftigt op og ned i Stuen, tilsidst standsede han og sagde: „James, Du skjønner ikke paa, hvor godt Du har det, nu skal Du selv erfare, hvor lidet Godt og hvormeget Ondt, at Rigdommen indeholder. Jeg reiser bort, her er et lovformeligt Document, der i min Fraværelse indsætter Dig til uindskrænket Enebestyrer og Nyder af Stamhuset Poulettsgrove. Endnu faaer Du kun Nytten og Brugen af

det, men snart døer jeg, og da faaer Du Eiendomsretten."

„Broder!" raabte James.

„Stille, James! hvad der er blevet spaaet Robert Poulett, det skal skee. Er det dit Barn?"

„Ja, min lille Albertine."

„Jeg skal aldrig blive Fader, lad mig kysse dit Barn. Ha, seer Du? Barnet er bange for mig! de høie Guder have mærket mit Ansigt, Enhver forfærdes ved at see paa mig. — — Siig mig, James, blot een Ting" — her hviskede han — „der var nok engang en Pige, hvis Navn begyndte med N — Hammer og Knivtang — husker Du? hvor er hun?"

„Jeg veed det ikke."

„Der er Noget i mig, som siger, at hun er lykkelig. Seer Du hende, saa hils hende. Nu gaaer jeg til Skotland; Farvel, bestyr Godset godt, om ikke for min, saa dog for hendes og hendes Skyld." Han pegede paa Camilla og Albertine og ilede bort; dybt rystede betragtede Ægtefællerne hinanden, og da James fattede sig og styrtede efter sin Broder, var denne allerede forsvunden.

Han vendte tilbage til Camilla og eftersaae Documentet: det var i god Orden og fuldkommen lovligt; vedføiet laae en Skrivelse fra Poulettsgroves Administration, der indbød James til uopholdeligen at møde for at modtage Regnskaberne og overtage Bestyrelsen af Stamgodset. — —

To Aar vare henrundne paa Poulettsgrove for det unge Ægtepar, og det under samme kjærlige og samdræg=

tige Forhold. Da hørte Camilla, at hendes Fader var bleven meget aflægs, paa den senere Tid endogsaa betydeligt skrantende; dette bestemte hende til at overtale sin Mand til en Reise til London, — og de reiste med den lille Albertine: Datteren vilde forsøge paa at formilde sin Fader.

Det var paa en mørk Efteraarsdag langt efter Middag, at Camilla, James og Albertine stode foran Jernporten. „Kom nu igjen her om en Time," sagde Camilla til sin Mand, „jeg vil imedens søge at forsone Fader, men han maa ikke see Dig strax." James forføiede sig bort.

Nu gik Camilla ind i Gaardspladsen og stod med sit Barn i Forgemakket. „Har min Fader spiist og sovet til Middag, Tom?" spurgte hun den forbausede Tjener. Tom fremstammede nogle uforstaaelige Ord, der baade bejaede Camillas Spørgsmaal og tillige antydede, at han vilde melde den Ankomne. „Du bliver her!" bød Camilla og vandrede derpaa sagte ind i Faderens Cabinet. Hertugen sad i en Læneſtol, dybt hensjunken i Betragtninger, og mærkede ikke, at der var kommet Nogen ind. Datteren betragtede nu sin Fader med Forfærdelse og opdagede, hvorledes den føre, før saa corpulente Mand var hensvunden til en mager Beenrad, paa hvis Ansigt Skindet hang i Folder, som Omhænget om en Seng; dybt rystet, oprigtigt angrende, styrtede hun grædende ned for Ormonds Fødder og raabte: „nei, havde jeg anet dette, saa havde jeg aldrig gjort, hvad jeg har gjort. O min Fader, see paa mig og paa den lille Albertine og tilgiv mig!"

„Hvad er det?" udbrød den Gamle, „Camilla! hvad vil Du? Gaa bort!"

„Jeg hørte, Du var syg, Fader, og jeg vilde dog prøve paa, om Du slet ikke mere havde nogen Gnist af Kjærlighed tilbage for din Datter. Din Hensigt, Fader, med at gifte mig med Hertugen af C—, var jo at gjøre mig lykkelig, men det kunde jeg aldrig blive med ham, jeg er det derimod med Poulett. Vidste Du, hvorledes han i de tre Aar har elsket mig og sørget for mig og pleiet mig i min Sygdom, da vilde Du holde af ham. Tænk, Fader, vi har ikke skjændtes i tre Aar, og dog har hvert Aar mangfoldige Dage, hver Dag mangfoldige Timer, hver Time en lille Anledning til Gnavenhed og Ærgrelse. Ja vist, Du har længtes efter mig, det kan ikke være Andet, og Du holder endnu af mig, det kan jeg tydeligt see, og nu skal Du lyse din Velsignelse over min lille Albertine og kysse mig!"

Den Gamle var overvunden: han kyssede sin Datter og Datterdatter og lovede at ville modtage Poulett venligt. — —

Imidlertid slentrede James om i de tilstødende Gader, ængsteligt tilmode, thi han troede aldrig, at en Hertug kunde være forsonlig. Pludselig hørte han sit Navn nævne fra en Kjelder af; han saae paa Skildtet, det var en Melkehandlers. En ung Kone med en lille Dreng ved Brystet stod i Kjelderhalsen; „men kjender De mig ikke mere, Hr. Poulett?" spurgte hun undseeligt.

„Min Gud, Nelly! er Du her, er Du gift?"

„Ja, med Melkehandleren, vær saa god og træd ned."

James kom nu ned i en særdeles reenlig Kjelder;

en høi, smuk Mand, der, som James af hans Holdning formodede, vistnok før havde været Karl i den engelske Garde eller idetmindste i et af Linieregimenterne, tog med et spørgende Blik til sin Kone sin Nathue af.

„Toby!“ sagde Nelly munter, „det er Hr. James Poulett!“

„Er det det?“ svarede Toby, og rakte James trohjertig Haanden, „saa maa jeg takke Dem for, hvad De i gamle Dage har gjort for min Kone. Seer De, hun var fornuftig; hun indsaae, at der aldrig vilde komme noget Godt ud af, at hun kom høit paa Straa, desuden saae hun, hvad saa mange andre af de londonske Stypiger bleve til, — og dertil var hun, min Sæl, for god. Men hvordan har Capitainen det? jeg har saamænd tjent under ham.“

„Jeg veed hverken, om han er levende eller død,“ sukkede James, og Nelly vendte sit Ansigt bort, for at Manden ikke skulde see Taaren i hendes Øie.

Toby gav Samtalen en anden Vending, idet han venligt bød James et Kruus Øl og drak ham til deri med de Ord: „nu, Hr. Poulett, en Skaal for Falken, som tog Ungen ud af Ørnens Rede!“

James loe og gik, efter en hjertelig Afsked fra store Toby og lille Toby samt Nelly, til Ormonds Hotel, hvor han modtoges anderledes og langt bedre, end han havde turdet haabe. — —

Der staaer nu kun tilbage for Fortælleren at berette Eduards senere Skjæbne. Han var, dengang han skiltes fra James, gaaet en Fodtour til Skotland, hvor han opholdt sig Vinteren over; ved Foraarets Frembrud

gik han med en Hvalfanger til Sibiriens Kyster. Her var han engang gaaet i Land, og under hans Ophold paa Kysten var Skibet seilet fra ham. Hvorledes han i dette Frostens, Ulvenes og Schakalernes Hjem i en Tid af næsten halvandet Aar har kunnet friste Livet, veed Ingen; saameget berettede imidlertid Kapitainen paa det Skib, der optog ham og førte ham tilbage til England, „at han var meget sær og heftig i Adfærd, samt tilbøielig til at kige vel dybt i Flasken, naar han blot kunde komme til."

Lige ankommen til Englands Kyst, begav Eduard sig uopholdeligt tilfods til Northumberland til Pouletts-grove og ankom til Stamhuset netop Dagen efter, at James med Kone og Barn var reist til London. „Hvor er James?" spurgte han den gamle Forvalter, som trods Matrosklædningen dog øieblikligen gjenkjendte den arme Vanvittige.

„I London," lød Svaret.

„I London? i London?" udbrød Eduard rasende, „og ikke her? er det saaledes, at han varetager min Tarv i min Fraværelse? svirer i London og lader God-set skjøtte sig selv? James, jeg undsiger Dig!" og der-med gik han hurtigt bort.

Men om Natten, da Alt laae i den dybeste Søvn, da brød der en tyk Røg udaf alle Vinduer og Skorstene paa Poulettsgrove; snart brød Flammen ud af Taget; Kornmagazinet og Høstakkene stode i Lue, men oppe paa en Gavl stod den vanvittige Mordbrænder, Eduard Poulett, og raabte: „nu gaaer det i Opfyldelse, hvad Angelica spaaede min Stamfader Robert, at den yngre

Søn engang skulde afløse og arve den ældre, men det gaaer ogsaa i Opfyldelse, hvad jeg selv i Drømme saae i Galehuset, at mine Fædres Borg gik op i Flammer!" og dermed styrtede han sig ned midt i Luerne.

Den fortærende Ild tilintetgjorde alle Bygningerne og standsede først der, hvor selve Døden havde været iforveien, — ved Gravcapellet. En moderne Bygning er nu opført af James, der afvexlende opholder sig paa sin Svigerfaders Godser og i det nyopførte Stamhuus i Northumberland.

Erindringer fra et Ungkarls-Liv i Kjøbenhavn.
(1835).

Den 3die April 18—

Kjære Søren! Det er et kummerligt Liv at være Musikus! for Guds Skyld, lad aldrig din Dreng blive det, lad ham studere, blive Soldat eller Haandværksmand, men aldrig Musikus. Jeg er nu kommen saa vidt, at mit Flygel er gaaet samme Vei, som alt det Øvrige; Marchandiseren har kjøbt det af mig for en Bagatel. Det var haardt nok at skilles fra det, og jeg savner det allerede betydeligt; nu har jeg kun Dig tilbage af mine Venner, ja, jeg kan gjerne sige, at Du ogsaa er gaaet tabt for mig, siden Du kom til Jylland; thi jeg faaer vel aldrig Raad til saa lang en Reise, og Du kommer vel neppe til Kjøbenhavn, før Du om en Snees Aar tør vise Dig her igjen som Supplicant. Jeg har mistet alle mine Informationer paa to nær, har intet Instrument at trøste mig med, er flyttet fra Vimmelskaftet til Borgergaden, hvor jeg boer paa et elendigt Qvistkammer, og er ikke Eier af saa mange Skillinger, at jeg kan kjøbe mig en Smule Haab ved et Avertisse-

ment i Adressеavisen, thi Pengene for Flygelet ere gaaede til gammel Gjæld.

Jeg blev afbrudt ved et Besøg af Jacobsen; nu er han gaaet igjen, og jeg vil fortsætte. Han kom her for at laane Penge af mig, da han havde hørt, at jeg havde solgt mit Flygel. Jeg fortalte ham, at jeg havde havt isinde at gaae til ham i samme Hensigt. „Der er hundekoldt hos Dig, Christian," sagde han; „giv mig en Snaps." „Jeg har ingen," svarede jeg.

„Laan mig din sorte Kjole i Aften, jeg skal i Selskab." —

„Jeg skal selv ud at informere i Aften hos Grossereren."

„Giv mig da en Pibe Tobak."

„Jeg har nyligt røget den sidste, jeg havde."

„Spil mig da et Stykke paa Clarinetten."

„Jeg har sat den i Pant for tre Rigsdaler."

„Gaa da Fanden i Vold," saaledes endte han og gik bort uden at sige mig Farvel.

Søren, gaaer det Dig derovre paa Vestkysten ligesaa knapt med Brændsel og slot med Røg, som mig, saa maa Du fryse forbandet; jeg kan neppe holde paa Pennen; men det varer ogsaa længe, inden der kommer Varme i Veiret i Aar.

Undskyld, at jeg ikke frankerer dette Brev. Lev vel og hils Familien.

Den 28 April.

Gode Søren! jeg var bleven vred paa Dig, hvis jeg ikke kjendte Dig bedre. Troer Du, at mit sidste Brev til Dig var et Tiggerbrev, siden Du sender mig

Penge i dit Svar derpaa. Hermed sender jeg dine tyve Rigsdaler tilbage; jeg har ikke Brug for dem for Øieblikket, endnu kan jeg til Nød fortjene mig Livets Ophold.

Du fortæller mig vidt og bredt om, hvor godt Du har det derovre, og hvor store dine Indtægter ere; Gud hjælpe os! saa Du troer at kunne indbilde mig, at et Præstekald paa Vestkysten kan give saadan af sig? Nei, min Ven, jeg veed nok, hvorfor Folk ere saa bange for at faae haud til Attestats. Behold Du dine Penge, de kunne nok bruges til at afbetale den Gjæld, Du satte Dig i for at kunne holde Bryllup o. s. v.

Tak for alle dine tilsendte Trøste-Grunde; havde Skipperen, som bragte dem til mig, vidst, at han havde dem ombord, saa havde han vist ikke bandet den Modvind, som var Aarsag i, at jeg først idag modtog dit Brev.

Jeg har vundet en Ambe paa 19 og 27, og nu har jeg løst min Clarinet igjen; igaar blæste jeg første Gang paa den, efter i lang Tid at have savnet den.

Nu maa jeg holde lidt op, thi min Værtinde slaaes med sin Mand, som er Saugskjærer, og de holde et Huus derinde, saa at jeg ikke kan samle en Tanke. — — —

Striden er nu sagtnet, men Klokken er saa mange, at jeg skal hen og informere hos Grosbereren.

Den 7de Mai.

Søren! gjør mig den Tjeneste at brænde de to sidste Breve, jeg har sendt Dig. Saavidt jeg erindrer, indeholde de kun Klager. Nu er jeg flyttet hen i Vimmelskaftet igjen, nu har jeg mit Flygel igjen, og nu kan jeg spørge Dig, om Du ikke skulde have Brug for nogle Penge for Øieblikket, i hvilket Tilfælde Du blot

behøver at skrive et Par Ord til mig desangaaende; og hvis Du vil vide, hvad der giver mig Ret til denne Tale, skal jeg fortælle Dig Aarsagen.

Saavidt jeg erindrer, sluttede jeg mit sidste Brev til Dig, kort før jeg gik hen at informere hos Grosse-reren. Da Timen var udløben, kom han til mig og bad mig følge sig ind i sit Contoir. Jeg kunde ikke begribe, hvad dette skulde betyde, da Hr. L. ellers aldrig pleier at indlade sig med mig, og jeg fulgte ham i den største Spænding igjennem Værelserne, uden at han op-lod sin Mund. Da vi vare komne ind i Contoiret, presenterede han mig for en høi, gammel, elegant klædt Mand med blege, skarpe Ansigtstræk; denne bukkede ziirligt for mig, sagde, at han var en Kjøbmand ved Navn d'Agillon, som havde Sager af Vigtighed for mig at afgjøre med mig, og bad mig, hvis min Tid tillod mig det, at følge hjem med. Jeg gik med ham, og paa Veien bestræbte jeg mig for at faae min Nysgjer-righed stillet, men det lod, som om han ikke vilde for-staae mine Spørgsmaal, og han talte kun om ligegyl-dige Ting med mig. Endelig havde vi naaet Kongens Nytorv; her gik han op i et smukt Sted, hvor jeg fulgte ham igjennem flere, kostbart meublerede, Værelser til et Slags Cabinet. Dette laasede han forsigtigt og bad mig sidde; han satte sig hos mig, greb min Haand uden at see paa mig og begyndte saaledes: „Hr. D., da jeg saae Dem sidst, ventede jeg ikke at træffe Dem i saa-danne Omstændigheder, som Deres nærværende; thi De behøver ikke at skjule det for mig, jeg er nøie under-rettet om Alt, efter min Ankomst hertil. Har Deres

salig Fader aldrig talt til Dem om et vist utaknemmeligt Menneske, som havde laant mange Penge af ham."

Jeg svarede ham, at min Fader havde havt mange Debitorer, men at han aldrig talte til mig om sine Handelsaffairer. „Mærkeligt nok," vedblev han, „men De var saa lille, dengang jeg var i Kjøbenhavn, og De har maaskee ikke lagt Mærke dertil. Nu til Sagen: jeg er dette Menneske, som skylder Deres Familie Alt, hvad jeg nu kalder Mit. Efter mange Lykkens Omvexlinger i forskjellige Verdensdele er jeg kommen tilbage til mit Fødested for at betale en gammel Gjæld, der længe har betynget min Samvittighed. Jeg erfarede desværre først for silde Deres Faders Fallit til at kunne komme Huset til Hjælp, og nu, jeg er kommen hertil, hører jeg, at han er død, og at hans eneste Søn lever i Armod. Min Gjæld kan ikke betales med Penge, men forlang alligevel af mig, hvad jeg formaaer at give, og jeg vil sige Dem, at jeg er meget riig; for Himlens Skyld, forlang! naar De vidste, hvilken god Gjerning De gjorde dermed, da vilde De ikke saalænge staae der taus og betragte mig med Deres forundrede Øiekast, — nei, det er ikke Forundring, det er noget spottende, foragtende, der ligger i Deres Blik," vedblev han heftigt, „men vil De møde mig saaledes, da veed jeg ogsaa — — —" her afbrød denne forunderlige Mand sig selv og vendte sig bort fra mig; han gik hen til et Chatol, hvorfra han tog en Pakke, som han overgav mig i en næsten tiggende Tone: „Hr. D., vi skulle gjengjælde Ondt med Godt, derfor modtag disse otte Tusinde Rigsdaler, det er Penge, Deres salig Fader

har laant mig. Maaskee Beviserne for dette Laan ere tilintetgjorte eller bortkomne, men vær overbeviist om, at Tingene forholde sig saaledes, som jeg siger Dem det; modtag dem, de brænde mine Fingre!“

Jeg tog dem, jeg veed selv ikke hvorfor. Det syntes mig i det Dieblik, at jeg gjorde ham en vigtig Tjeneste dermed. Den besynderlige Mand takkede mig, og jeg stod saa forlegen, at Du, hvis Du havde seet os, efter vor forskjellige Adfærd at dømme, havde maattet antage ham for En, der var reddet af en stor Knibe, og mig for Redningsmanden, endskjøndt Sagen forholdt sig omvendt.

Nu bad han mig at tie saameget, som muligt, om det Passerede, da han sagde mig, at han af flere Grunde ikke ønskede, at hans Ophold i Kjøbenhavn blev bekjendt, og at han derfor udgav sig for en fransk født Kjøbmand, af hvilken Formening han bad mig ikke at bringe Nogen. Saaledes endte han: „Hr. T., hvad De ønsker, som staaer i min Magt at tilveiebringe, det skal De faae; lad kun dette Tilbud ikke undre Dem, husk, at jeg skylder Deres afdøde Fader min hele Eiendom.“

Du kan troe, at det i Begyndelsen var mig en forunderlig Forandring, saa pludseligt fra en fattig Tjævel at blive til en Eier af otte Tusind Rigsdaler, men nu har jeg begyndt at fatte mig deri, endskjøndt jeg langtfra er kommen saavidt, at jeg kan bringe Harmonie mellem Hr. d'Agillons besynderlige, redelige Opførsel og Hverdagslivets Tænkemaade; jeg kan endnu ikke Andet, end betragte mig som Borger i en Feeverden, hvor denne Mand er given mig som en Skytsengel.

Det maa naturligviis ogsaa klinge noget overnaturligt i vore Tider at faae et saadant Tilbud, som han gjorde mig: „hvad jeg kan give, maa De forlange af mig, og det vil jeg sige Dem, at jeg er, hvad Folk kalder meget riig, saa De aldrig behøver at frygte for at fordre formeget." Skriv mig endelig snart til, at jeg kan faae din Mening at vide om dette Mirakel; men læs først videre.

Alle de gamle Venner fra den Tid, Du boede i Nr. 16, besøge mig nu igjen hver Dag; de troe, at der er tilfalden mig en Arv, og de have Alle tilbudet mig at være mig behjælpelige i at bestillere den.

Igaar gjorde jeg et Gilde paa deres Opfordring; skulde Du have Lyst til at blive mindet om de gamle Dage, som vi kalde dine Studenter-Aar, skal jeg fortælle Dig, hvorledes det spændte af. Jeg havde isinde, at Alt skulde gaae roligt og maneerligt til den Aften, og derfor havde jeg ikke bedet Jacobsen med. Vi begyndte med en af Haydn's Quartetter, men vi vare ikke komne langt ind i Allegroen, før Takten blev slaaet paa Døren i et vældigt Crescendo, og hvo var det? Jacobsen! han var gaaet forbi, og den stærke Belysning bag Rullegardinet havde forraadt os. I Førstningen lode vi, som om vi ikke hørte ham, men saa blev han utaalmodig og raabte med sin Tyrestemme: „for Satan! Christian, er Du bleven døv? Lukker Du mig ikke ind, sparker jeg Døren itu, thi jeg vil være med i Aften, hvad enten Du har inviteret mig eller ikke."

Da jeg havde lukket ham ind, saae han omkring paa alle mine Gjæster, vendte sig derpaa til mig og

sagde næsten rørt: „Christian, hvad har jeg forbrudt, siden Du har glemt mig i Aften? Hører jeg da ikke ogsaa med iblandt alle de gamle Drenge, som jeg seer forsamlede hos Dig? Hvorlænge er det ikke siden, jeg saae disse bekjendte Ansigter samlede paa eet Sted? Nu, det glæder mig saameget, at jeg vil forglemme den Fornærmelse, Du har voldet mig.“ Derpaa rakte han mig Haanden og satte sig hen i en Krog for ikke at forstyrre vort Spil.

Han var mærkeligt stille den Aften; ved Bordet var han næsten alvorlig, og Vinen kunde ikke bringe ham ud af denne Stemning.

Da Rhinskvinen skulde drikkes, fyldte han sit Glas, stod op paa Stolen og begyndte saaledes: „Lader os i Aften ganske hengive os til Mindet om de gamle Dage, mine Venner; endskjøndt de maaskee vare gale Dage, vil jeg dog sige Eder, at de blive de lykkeligste af vort Liv. Hvad mig angaaer, da kunde jeg fortælle Eder en Deel om Erindringens Hellighed og Behagelighed; jeg behøver blot at sige, hvorledes jeg selv er stemt i dette Øieblik, men da jeg veed af Erfaringen, at I ville kalde det Vrøvl, og jeg savner To i vor Kreds, som jeg bedst af Alle kunde vrøvle med, saa vil jeg tie dermed. Christian, jeg har to Skaaler at proponere i Aften, og de gjælde netop disse tvende kjære absentes. Fylder eders Glas, Drenge! — Søren leve!“

Søren leve! gjenlød det nu fra Alles Munde og Hjerter, Glassene bleve tømte, og vi sang din Yndlings-Sang. Nu har Du vel glemt den, min Ven,

eller Du kalder den maaskee profan, men for os lød den saa høitidelig som en Psalme.

Efter et Diebliks Pause stod Jacobsen igjen paa sin Stol og begyndte med et mørkt Aasyn: „saaledes er Verdens Gang; den sorte Kjole har stjaalet ham fra os, men den Anden, mine Venner, har den værste af alle Tyve røvet os, en Tyv, som gjemmer sine Koster saa godt, at de aldrig komme for Lyset meer, jeg mener: Døden."

„Jeg veed, at jeg ikke fornærmer nogen af Eder ved at tilstaae, at det var min bedste Ven, den tog, da den gale Vestindianer døde. Christian, laan mig i Aften dine Værelser og din Viin, der falder mig Noget ind; jeg vil agere Vært og invitere alle de Tilstedeværende til, more antiquorum, at drikke vor henslumrede Vens, den gale Vestindianers, Gravøl i Nat."

Han stod et Dieblik taus, som om han besindede sig paa Noget; derpaa satte han det fyldte Glas paa Bordet og løb ud af Døren, lovende strax at komme tilbage.

Dette Indfald virkede underligt paa os! Du veed, hvormeget vi Alle elskede den fidele Hedenfarne.

Det varede ikke længe, før der blev banket paa Døren. Det var Jacobsen, som kom tilbage. Med en høitidelig Mine hilsede han os igjen i et Costume, som fik os Alle til at lee. Han havde netop en gammel Vægter-Kabuds paa Hovedet, og to Morgenstjerner paa Skuldrene, og fra Spidsen af den ene af disse vaiede der en ulden Lap, som fra en Fane.

Uden at det syntes, at han lagde Mærke til vor

Latter, gik han ind i Stuen, tog et Spillebord frem, satte det op til Væggen og paa dette en Stol. Nu stak han begge Morgenstjernerne igjennem begge Stolearmene, saaledes at de dannede et Kors; Kabudsen hang han paa et Søm paa Væggen over Stolen, og, uden at spørge mig om Forlov, hentede han min Hat, rev Sørgefloret af den og dannede deraf en Sløife, som han knyttede om Morgenstjernerne der, hvor de krydsede hinanden. Han bad os sætte Stolene i en Halv-Kreds om disse Emblemer, fyldte Glassene, tog selv et i Haanden og tiltalte os, efter at være gaaet ind i Kredsen, ligesaa alvorlig, som Du, naar Du holder en Liigtale.

„Gamle Drenge!" begyndte han, „Pladsen er tom under disse Trophæer, thi han er død, hvem det tilkom at besætte den. Vi have drevet saamangen Scandal sammen i de gamle Dage, saa I neppe ville kunne mindes, fra hvilken Aften hine Seierstegn ere, derfor vil jeg fortælle Eder det, men først vil jeg tale et Par Ord om vor afdøde Ven, almindeligen kaldet den gale Vestindianer, til hvis Minde denne Nats Høitidelighed skal vies."

„Hvor han var født, vidste han ikke selv, og hans Fødselsdag vilde han heller ikke sige Nogen, saasom han ansaae den for den sørgeligste af alle Dage i hele Aaret; thi hvor lystig han end syntes, var dog hans Valgsprog dette: „„Lykkelig er den, som ikke er."" Jeg taler ikke her som en Criticus; thi da var der god Leilighed for mig til at vise det Gale i denne Sætning, eftersom den, som ikke er, kun ulogiskt kan siges at være lykkelig,

eller blot at være; men, hvad han og selv sagde, da Alt var forkeert i og hos ham, saa maatte hans Valgsprog ogsaa være det."

„Han var eneste Barn, men dog var han langtfra bleven forkjælet af sine Forældre, thi de hadede ham fra den Tid, han begyndte at skjønne, og han var en bestandig Aarsag til Splid imellem dem; saavidt han kunde indsee, var nok Paterniteten Grunden, saa at han ikke med Vished kunde sige, hvem der var hans Fader. Efter Naturens Orden elsker Barnet sine Forældre, men saaledes var det ikke med ham; han tilstod reent ud, at han snarere hadede dem, thi de havde givet ham en sørgelig Tilværelse, og den eneste Lærdom, som han fik af dem, var den, som han maatte høre tidligt og sildigt: at han var undfangen i Synd og født i Synd. Jeg var hans fortroligste Ven, og derfor betroede han mig Meget, som jeg nu maa holde hemmeligt."

„William Lochley var egentlig ikke hans Navn, men han havde Grunde, hvorfor han lod sig kalde saaledes i Danmark. Aarsagen, hvorfor han havde forladt sine Forældres Huus, var, at hans Moder havde overtalt ham til at flygte med sig hertil, hvilket var blevet opdaget af hans Fader, som nu sagde Sønnen i al Fortrolighed, at hans høieste Ønske var, aldrig meer at see ham for sine Øine, eftersom han var født til hans Ulykke, og at han kunde faae Penge og reise Fanden i Vold, naar han blot vilde love at forandre Navn. Dette lod William sig naturligviis ikke sige to Gange, og dette Tilfælde kunne vi tilskrive den Lykke at have gjort hans Bekjendtskab. Hans curieuse Tænkemaade

maa vi antage at være foranlediget af hans Opdragelse, men denne afholdt ham ikke fra at være en tro og uforsagt Ven. Hvis I saae de Summer, han hemmeligen har bortskjænket til Trængende, hvis I vidste, hvormeget han har tracteret i sit Liv, og hvormeget han selv kunde drikke, saa kunde I ikke Andet end agte og beundre ham som Menneske. Han var ikke ærgjerrig; thi naar Nogen vilde takke ham eller tale rosende om ham i hans Nærværelse, saa sagde han sædvanligt: „Hold Mund," eller ogsaa gik han bort. Af Digtere kunde han godt lide Wessel, især for hans aabenhjertige Gravskrift over sig selv; den, sagde han, kunde ogsaa passe over ham, men helst ønskede han med Pope:

»not a stone tell where I lie.«

og derfor har jeg ladet hans Grav sløife."

„Jeg staaer ikke her som en leiet Liigtaler, men som en sørgende Ven, jeg roser ikke efter Betaling, men siger Sandheden. Han havde mange Feil, thi han var et Menneske, men den største af dem var, at han dræbte sig selv med Gift. Dette gjorde han dog ikke af Feighed; han behøvede ikke at frygte for et kummerligt Livsophold, ei heller for en ond Samvittigheds Plager, nei, han gjorde det, fordi Verden havde viist ham sin forteste Side, og fordi den arme Djævel havde faaet den Idee, at det var det Bedre i Mennesket, som gjør det til en Grubler."

„Saaledes levede han, og saaledes endte han, og der er vist Ingen iblandt Eder, som vil nægte mig at tømme Glasset for vor afdøde Vens, den gale Vestindianers, Minde. Men først, mine Venner, tager Bassen

og Violinerne, og Du, Christian, din skrigende Clarinet, og spiller hans Yndlingsmelodie tre Gange efter hverandre, saa ville vi Andre synge dertil. Det er den Melodie, I saa ofte maatte stryge for ham, naar han var i godt Humeur; I huske dog Alle, hvorledes den begynder, ellers vil jeg sige Eder det: „Gud veed, hvor nær mig er min Ende."

Vi toge Instrumenterne og spilte den gamle Psalme fiirstemmigt; Jacobsen sang for, og de Andre istemmede med ham.

Du kan nok forestille Dig, at der var noget Underligt ved denne Ceremonie, jeg tør sige, at vi Alle vare alvorligere stemte derved, end noget Liigfølge i Almindelighed pleier at være.

Da vi havde endt Sangen, taug Jacobsen en Stund og saae bedrøvet mod Jorden. „Jeg kan godt begribe," begyndte han, „hvorfor William kunde holde meest af denne Sang; dens Melodie taler til Sjælen bedre, end hundrede Prædikener, men lystig er den just ikke; nu videre i Texten," vedblev han med en kraftigere Stemme, „paa den gale Vestindianers Venskabs Minde! tømmer Glassene, den Døde leve!"

Det gjorde vi, og Alle satte vi os derefter stille ned paa Stolene. Enhver, der havde seet os dengang, maatte troe, at vi udgjorde en Frimurer-Loge eller et saadant hemmelighedsfuldt Selskab; thi der var noget Mystiskt i det Billede, som denne Scene maatte afgive. Forestil Dig et saadant Dieblik; Nattens Stilhed havde sneget sig ind til os: med alvorlige Ansigter sadde vi i en Kreds med tomme Glas i Hænderne, og Lysene, som

vi længe havde glemt at pudse, kastede et døsigt Skjær over hele Selskabet og belyste mat de phantastiske Trophære.

Jacobsen afbrød Tausheden med et vældigt Slag i Bordet og begyndte høirøstet saaledes: „ja, det var den galeste af alle hans gale Streger, at han tog den forbandede Mixtur. Jeg veed ikke, hvad jeg vilde give, for endnu engang at kunne drikke et Glas med ham. William, var det muligt, at Du kunde vise Dig for din Ven her i Verden, da ønskede jeg det aldrig stærkere end i dette Øieblik!“

I samme Nu bankede det sagte paa Døren.

I et Secund fløi Alles Blik studsende til den, og derpaa saae vi forundrede paa hverandre.

„Jeg er Vært i Aften, Christian,“ sagde Jacobsen alvorligt, „derfor tilkommer det mig at byde Gjæsterne Velkommen. Kom ind, ihvo det ogsaa er!“ brølte han nu saa høit, at den stærke Lyd satte Bassens Strenge i Svingning. Døren aabnedes langsomt, og en høi Skikkelse i en mørk Kappe, som næsten skjulte hans blege Ansigt, traadte hurtigt ind; han kastede Kappen tilside, saae sig forundret omkring med et skarpt, vildt Blik og forsvandt derpaa ud af Døren ligesaa hurtigt og uventet, som han var traadt ind ad den.

Jacobsen traadte først forbauset et Skridt tilbage, men derpaa fløi han ud af Værelset for at hente den Ubekjendte tilbage; det var dog forgjæves, thi Manden var ikke at indhente hverken paa Trapperne eller paa Gaden.

„Forunderligt nok,“ sagde han, da han var kom-

men tilbage, „hvem gjaldt da dette Besøg? Saae I ikke Alle, hvor han lignede William? Den spidse Hage, den krumme Næse, de lynende Øine og hele Gestalten var jo hans, kun en tredive Aar ældre."

„Besøget gjaldt mig," svarede jeg, uden at ville indlade mig paa at sige Selskabet, hvem det var. Og, Søren, Manden var ingen Anden, end d'Agillon. Jeg kan nu ikke nægte, at jo oftere jeg faaer Leilighed til at betragte denne besynderlige Mand, destomere synes mig Ligheden mellem ham og William at fremtræde bestemt.

Det varede længe, inden Jacobsen kunde faae sin Fatning efter dette Syn; endelig lod han sig bevæge til at forklare os Grunden, hvorfor han havde opstillet sine Seierstegn for os.

„Nuvel," begyndte han, „jeg skal fortælle Eder det, men var jeg en Digter, vilde jeg synge det i Hexametre. Kunne I endnu mindes, at William, naar jeg var overstadig i min Galskab i de gamle Dage, kunde bringe mig til Rolighed med de Ord: rue de Saint Antoine? I vide ikke, hvad Betydning der laae for mig deri, men hør nu til. — Jeg veed ikke selv, hvorledes det er fat med mig i Aften, jeg er saa snakkesyg som en gammel Kjærling, og mine Hemmeligheder løbe over for mig, endskjøndt det ikke er, fordi jeg gjemmer fleer, end jeg kan rumme. — Det er nu otte Aar siden, jeg første Gang saae Stine L." Da han havde udtalt dette Navn, begyndte alle mine Gjæster at smile; thi saaledes kalder en Nymphe sig her i Byen, som Du maaskee, om ikke for Andet, kan erindre for hendes

Skjønhed. „Ja, lee kun høit," vedblev Jacobsen, der mærkede den Virkning, dette Navn havde paa os, „jeg selv vilde ønske, at jeg kunde lee med, men, endskjøndt det er lange otte Aar siden, hun var min Kjæreste, er det Helved, hun tændte i mig, endnu ikke udbrændt. Dengang var hun en ærbar Præstedatter, som formedelst Forældrenes Død maatte conditionere som Huusjomfru her i Byen. Jeg saae hende og elskede hende saa høit, som Nogen har elsket en Pige, og det lod til, at hun gjengjældte min Kjærlighed. Jeg begyndte at slide alvorligt for at faae Hast paa min Embeds-Examen, og Arbeidet gik godt for mig; thi jeg havde altid den Tanke for Øie, at det var for hende, jeg pløiede i de mugne Bøger. Da var det et Aar efter, at hendes Herskab flyttede ud paa Landet om Sommeren, og her fik en Skurk af en Lieutenant Leilighed til at forliebe sig i hende og at vinde Seier over en svag Piges Troskab. Giv mig en ny Flaske, Christian," afbrød han sig, og efter at have skyllet et Par Glas i sig, vedblev han blussende: „kort at fortælle; det var forbi mellem hende og mig, Skurken forlod hende naturligviis snart, og to Aar efter havde hun drevet det til at boe paa en Sal i Antonistræde. — For Satan! I sidde der saa rolige, som om der intet Mærkeligt var ved denne Historie; men det kommer deraf, at I ikke vide, hvad det er at have elsket oprigtigt, dertil ere I for sløve, og det kunde kun min William forstaae. — Et Glas endnu, Christian; det brænder i mig, jeg kan ikke faae den Ild slukket dernede."

„En Nat gik William og jeg paa Slotspladsen:

jeg hang med Hovedet, og han vilde trøste mig, den Stakkel, endskjøndt han maaskee trængte hundrede Gange meer til Trøst end jeg; da hørte vi noget fra os Sporeklirren og lystige høittalende Mennesker. Vi standsede et Dieblik for at lade dem passere forbi os, og nu kjendte jeg ved Lygteskinnet Skurken. Det er ham, raabte jeg; ei, ei, svarede William og sprang tilligemed mig henimod de tre Officerer. Jeg greb ham, fortalte, hvem jeg var, og dækkede ham saaledes til i mit Raseri, at han, hvis ei Fanden har taget ham, endnu den Dag i Dag føler Svien. Hans Kammerater vilde forsvare ham, men med dem gjorde William det saa godt af, at de flygtede og raabte om Hjælp. Min Mand havde imidlertid faaet Leilighed til at trække Sablen, og med den var han saa heldig at mærke mig paa min venstre Kind, som I see, men jeg fik snart fat i den, brak den itu, kastede Stumperne i Dinene paa ham og fik ham til at kysse Stenene."

„Imedens dette skete, var Vægteren kommen til, og William fik ham til at tie med det Onde, da det Gode ikke kunde hjælpe. Hans Kammerat fra Holmens Bro kom ogsaa til, og ham gik det ligedan. Nu saae vi os nødsagede til at flygte, og min Ven var saa besindig at tage Seierstegnene med. Derfra skrive disse tvende Morgenstjerner sig, derfra denne Hue og denne uldne Lap, som er Skjødet af en Vægterkjole. Kunne I nu begribe, hvorfor disse tvende Trophæer ere mig saa hellige? Skjænker i Glassene og drikker endnu engang den tappre Williams Skaal!" Vi adlød. „Og spil saa endnu engang hans Vise, — I maa ikke bryde Eder

om, at den falder lidt traurig," bad han os. Vi gjorde det. Og under denne Sørgemusik satte han sig paa Gulvet, støttede sit Hoved i sin Haand og henfaldt i Drømmerier, hvoraf vi maatte vække ham længe efter, at vi havde ophørt at spille; nu reiste han sig, bekjendtgjorde, at Gravøllet var endt, og bad Enhver om at forføie sig til sit Hjem.

Saaledes havde jeg aldrig seet Jacobsen; jeg havde ikke bedet ham med til Gildet af Frygt for hans sædvanlige gale Streger, og nu, han var kommen, blev han en Aarsag i, at mine Gjæster forlod min Bolig med saadanne Ansigter, som om de kom fra et Liighuus.

Denne Gang seer jeg, at min Skrivelse bliver til en Pakke istedetfor et Brev, men nu kan det ikke skade, da jeg veed, at det vil interessere Dig at læse den, og jeg har Raad til at betale Postpengene. Imorgen Aften vil jeg fortsætte.

Den 8de Mai.

Søren! jeg er bleven fem Aar ældre, siden vi levede sammen i de gamle Dage; nu ere de fornyede, men, endskjøndt nu Alt, paa Omgangen med Dig nær, gaaer til som i hiin Tid, kan jeg dog ikke mere leve med saadan Lyst og Hjertelighed, som da. Jeg veed ikke, hvad det er, jeg savner, men mig synes nu ofte, at das fidele Leben har noget Tomt i sig, ja, ofte synes det mig at ligne en smuk Maske, som dækker et forraadnet Ansigt paa et Cadaver. Jeg veed ikke, om det er saaledes, men mig forekommer det ogsaa, at de gamle Drenge næsten uden Undtagelse have forandret sig; deres Lystighed synes mig enten at klinge af Fortvivlelse eller For-

stillelse, og Jacobsens Kjærligheds-Historie og Williams Dødsmaade forekommer mig at være to Scener af dette Liv, som jeg har seet fri for Besmykkelse af en forførerisk Flitter. Hvad der ogsaa har bragt mig paa en saadan Tænkemaade er en Drøm, som jeg havde Natten, eller rettere sagt, Morgenen efter Gildet. Jeg drømte om d'Agillon, og hans Person syntes at sammensmelte til Et med Williams; tilsidst havde jeg kun at gjøre med denne. Han trak sine mørke Bryn sammen og kastede et alvorligt Blik til mig, idet han vinkede mig til sig. Jeg gik hen til ham, og nu bad han mig, om at følge sig: „Broder," hviskede han mig i Øret, „jeg vil vise Dig noget Lystigt;" derpaa tog han mig i sin Favn og fløi afsted med mig. Reisen gik bestandig nedad, og jo dybere vi kom, desto mørkere blev det; tilsidst syntes det mig, at jeg sad fast i et dybt Morads, hvoraf jeg stræbte af alle Kræfter at komme ud. Han bad mig være uden Frygt og at see mig nøie om. Da voxede der lidt efter lidt Huse op af Sumpen, de ordnede sig hurtigt i Rækker og bleve til Gader. Nu kom der en Mængde Skarnbasser til Syne, som fordeelte sig i Gaderne; de vare klædte som Vægtere, og ved Siden af dem gik der St. Hans Orme; Vægterne befalede disse at krybe op paa Husene, hvorpaa de begyndte at skinne som Lygter.

Nu begyndte de oplyste Gader at vrimle af kostbart klædte Frøer og Skruptudser; nogle af dem kjørte i Kareter, og foran disse var der spændt Fiirbeen. Fra et af Husene lød der en Summen og Brummen, saa det gjenlød i Gaden: jeg spurgte, hvad man foretog sig der,

og istedetfor at svare førte William mig op ad Trappen, aabnede en Dør og bad mig see ind ad den. Det var min Stue, hvori man holdt Gilde; jeg saae Jacobsen og alle mine Gjæster derinde, og iblandt dem var der En, som jeg ikke strax kjendte, men snart saae jeg til min Forbauselse, at det var mig selv. Det var et rædsomt Syn; jeg sprang om paa Gulvet som et vanvittigt Menneske, Vinen glødede paa mine Kinder, Dinene stode stive i Hovedet paa mig; snart loe jeg som i en Krampelatter, og snart teede jeg mig saaledes, som jeg engang havde seet en Gal i en Daarekiste. Jeg bad William om at føre mig bort derfra: han gjorde det, og paa Veien hviskede han til mig: „see, saaledes seer Du ud, naar Du er lystig."

Da jeg vaagnede, havde Solen alt længe kastet sit Skin ind i Værelset; Døren stod aaben til den Stue, hvor Gildet var blevet holdt, og ligefor Sengen vare Jacobsens Trophæer endnu opstillede; nogle Stole stode hist og her uordentligt omkring, og andre laae kastede omkuld, Bordet og Gulvet flød af Viin, og rundtenom stode tomme og halvtomte Glas og Flasker mellem Lysestager, Tobakspiber og Cigar-Stumper.

Søren, Du kan ikke begribe, hvor væmmeligt, ja næsten rædsomt, dette Billede forekom mig i den stærke Solbelysning; det mindede mig levende om min Drøm, og det var, som om William sagde til mig: „see, derinde har været Lystighed!"

Er det, fordi jeg er bleven ældre, at jeg har forandret Mening? lad mig snart høre din Mening derom.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal troe om d'Agillon; jeg vilde ønske, at jeg ikke havde modtaget hans Penge, thi jeg kan ikke lide dette Menneske; der er saa meget Hemmelighedsfuldt ved ham. Jeg besøgte ham i Dag for at spørge ham om, hvad Ærinde han havde hos mig Torsdag Nat. Han svarede mig, at han var gaaet forbi min Bopæl, og at han fik Lyst til at besøge mig, men at han var gaaet saa pludselig igjen, fordi han fandt Selskab hos mig, hvilket han ikke havde ventet. Jeg maatte forklare ham, hvilken Betydning de Insignier havde, som vare opstillede mod Væggen; han loe over Jacobsens Indfald, men det var en afskyelig huul Latter; i det Hele syntes det mig, at min Tale om William vakte en Interesse hos ham, som han bestræbte sig for at skjule. Han lod til at bemærke, at jeg havde iagttaget denne Virkning af Samtalen, og derfor søgte han af alle Kræfter at lede min Opmærksomhed hen paa andre Gjenstande; jeg havde nu besluttet at drille ham og lod mig derfor ikke afholde fra bestandig at fortælle om den Afdøde. Da jeg meget vidtløftigt havde skildret Williams gode Sider, talte jeg om hans besynderlige Charakteer og unaturlige Opdragelse: „Efter enkelte af og til faldne Udbrud," sagde jeg, „er der al Rimelighed for, at den Ulykkelige var paa en uretfærdig Maade bleven tvungen til at forlade sin Familie; forholder det sig saaledes, da have de nederdrægtige Forældre væltet en Byrde paa deres Samvittighed, som de aldrig kunne befrie den for, de have da aabenbart myrdet deres eneste Barn; thi det er afgjort, at den stakkels Forskudte selv har endt sin sørgelige Tilværelse."

„Hvad siger De?" afbrød d'Agillon mig heftigt og kastede sit Blik mod Jorden.

„Jeg siger," svarede jeg høirøstet, „at den ulykkelige William forkortede sit kummerfulde Liv ved Gift, og kunde hans Forældre faae Underretning derom, da var det den værste Hevn, han kunde tage over dem."

D'Agillon knugede sine lange Fingre voldsomt sammen og skar et fortvivlet Ansigt; jeg var ifærd med at spørge ham om Aarsagen til denne Sindsbevægelse, (thi jeg frygtede ikke uden Grund, at denne Sag angik ham meer, end han vilde tilstaae,) da i samme Øieblik Noget greb mig fast i Skulderen bagfra; jeg saae mig om og sprang i Forskrækkelse op af Stolen. Aldrig har jeg i mit Liv seet et saadant Skrækkebillede, som da mødte mit Blik. Jeg stod en Stund uvis, om det var et Væsen fra Aandeverdenen eller et Menneske. Det var en gammel Qvinde=Skabning, som, bedækket med en Slags Morgendragt, en sid Kaabe, der hang i en Mængde Folder omkring hendes Knokkelfigur, stod ligefor mig. Øinene glimtede som udgaaende Lampeblus i et Par mørke Huler, og et purret, graat Haar dækkede halvt det furede, gustne Ansigt; hun udstrakte sin indskrumpne Haand imod mig, og skreeg hæst med et vanvittigt Smiil: „Christian, Christian, kjender Du mig igjen?" Dette Bekjendtskab fik mig til at gyse, og som forstenet stod jeg og saae, hvorledes d'Agillon sprang op af sin Stol, greb Qvinden i Armen og kastede hende ind ad en aaben Dør i et Side=Værelse, medens hun hvinende arbeidede mod denne Vold.

Han laasede Døren, tog Nøglen til sig og begyndte

heftigt at gaae op og ned ad Gulvet. Den Hylen, som lød fra Værelset, hvori Spøgelset raste, tabte sig snart og sank til en jamrende Tone; tilsidst ophørte ogsaa denne i en afbrudt Stønnen. D'Agillons Gang blev heftigere og heftigere, og han tilbød sig ikke at give mig Forklaring over denne Scene.

„Hvad var det for et Fruentimmer, og hvorfra kjender hun mig?" spurgte jeg ham flere Gange, uden at han syntes at høre mig; tilsidst standsede jeg ham i hans Gang og gjentog mit Spørgsmaal.

„Det var min Kone," svarede han nu hurtigt; hun er affindig og har været det længe. Hun kjender Dem ikke, men forvexler Dem med en Beslægtet, der bærer samme For=Navn, som De. Nu ligger hun i et Krampeanfald, som hyppigt kommer over hende; derfor undskyld mig, jeg maa ind til hende: men De skal snart høre fra mig." Med disse Ord skjød han mig ud af Døren, og jeg gik halvdrømmende hjem, hvor Jacobsen sad og ventede paa mig.

Jeg fortalte ham Alt, hvad der var hændet mig hos d'Agillon, og jeg havde endnu ikke udtalt, før han tog sin Hat og forlod mig, sigende: „Det er afgjort; denne Mand er Williams Fader. Farvel saalænge, jeg vil gaae hen at bringe ham en venlig Hilsen fra hans elskede Søn."

Det er bleven Aften, men Jacobsen er endnu ikke kommen tilbage. Hvergang jeg hører Fodtrin paa Trappen, troer jeg, at det er ham, men naar jeg saa seer hen til Døren svæver det frygtelige Billed af d'Agillons affindige Kone mig for Øiet.

Nu troer jeg, at jeg er bleven en Aandeseer, endskjøndt jeg ikke er født paa en Søndag; thi hvor jeg vender mit Blik hen, staaer dette Skrækkebillede lyslevende for mig. Jeg kommer nok til at søge Søvnen for at blive det qvit.

Den 10de Mai.

Gode Søren! belav Dig paa en Mængde Trøste-Grunde for din stakkels Ven; Du vil snart faae Besøg af ham, naar han først har opfyldt en sørgelig Pligt herovre.

For at Du paa bedste Maade kan blive underrettet om Sagens Sammenhæng, sender jeg Dig indlagte Papirer, hvilke Jacobsen bragte mig igaar fra ham, der kaldte sig d'Agillon.

Til Christian D.

Hensigten med denne Skrivelse er deels at overgive Dem indlagte Testament og deels at opklare det Væv af ulykkelige Hemmeligheder, hvori jeg har bragt Dem.

Mit Navn er ikke d'Agillon, men Wilhelm P. Aarsagen, hvorfor De ikke kjender det, er, at Deres Fader havde forbudt Enhver af hans Omgivelse at udtale dette Navn i sin eller sin Søns Nærværelse, og Grunden, hvorfor han forbandede det og den, som bar det, skal De nu erfare.

Som ungt Menneske kom jeg i Deres Faders Tjeneste, og formedelst den Tillid, han bar til mig, var jeg avanceret til Fuldmægtig i hans Contoir. I sit

fyrreogtyvende Aar giftede han sig med Deres Moder, som dengang var atten Aar gammel. Hun havde været et fattigt Barn, som han havde ladet opdrage i Kjøbenhavn, og, da hun, efterat være bleven confirmeret der, kom i Huset hos ham, forandrede Forholdet imellem dem sig saaledes, at han tilbød hende sin Haand, hvilken hun modtog, mere gjennemtrængt af Taknemmelighed for hvad hun skyldte ham, end af Kjærlighed, hvortil hun dengang endnu ikke kjendte. De blev Frugten af denne Forbindelse; og Deres Fader havde naaet Lykkens Culminations-Punkt.

Min Principal foretog sig nu en Reise i Handels-Affairer; i hans Fraværelse bestyrede jeg hans Forretninger og fik ved denne Leilighed hyppig Anledning til at see og tale med hans unge Kone. Satan kastede sin onde Sæd i os, og der opstod et strafværdigt Forhold imellem os: vi glemte Deres Fader, glemte Gud og os selv, og hver Dag førte os længer ind i Syndens Labyrinth.

Da hendes Mand var kommen tilbage, hyklede den Troløse længe for den bedragne Ægtemand, men tilsidst blev han hende modbydelig i Sammenligning med mig, som hun elskede lidenskabeligt, og hun begyndte at pønse paa Midler til at løsrive sig fra ham.

Deres Faders Tillid og Venskab til mig var mig uudholdeligt; hvergang han roste min Troskab, maatte jeg samle al min Kraft for ei at segne under de Saar, hans venlige Ord bibragte min forbryderiske Sjæl; tilsidst troede jeg ikke at kunne taale længer at være i hans Nærhed, og jeg besluttede hemmeligt at forlade ham og

min Medskyldige. Men jeg manglede Kraft til at sønderbryde de Baand, som bandt mig til hende, og et Øiekast af hende var tilstrækkeligt til at holde mig tilbage.

Vi indbildte os, ikke at kunne leve adskilte, og, da hendes og min Velgjører en Dag foretog sig en kort Reise, benyttede vi Øieblikket, fik falske Pas tilveiebragte og flygtede, efter at have bemægtiget os saameget af hans Eiendom, som vi troede at behøve for at kunne komme til en anden Verdensdeel.

Det var netop i den Periode, da Napoleons Planer havde bragt Tydskland i Forstyrrelse, og dette hjalp os til uhindrede at komme derigjennem. I Schweitz bleve vi viede under opdigtede Navne, og efter fire Aars Omflakken landede vi paa St. Thomas.

Men Tiden forandrede vor Sindsstemning, og den onde Samvittighed begyndte at gjøre sin Ret gjældende; Nat og Dag martrede dens Rædsler os; vi skyede hinanden, thi hvert Blik af os indbyrdes mindede os om vor Skjændsel.

Hun havde født mig en Søn, og det var ham, som jeg, for at dynge Gjæld paa Gjæld over min Sjæl til Helvedes Fyrste, jog bort fra os, og som nu har berøvet sig selv Livet. Jeg kunde ikke udholde Drengens Øiekast; de gjennemborede mig som Dolkestik, og han syntes mig kun at være født til at nære den Ild, som ulmede i mig, og som jeg forgjæves søgte at dæmpe. Jeg hadede ham og blev en unaturlig Fader; hans Moder gik det ligedan, og Drengen gjengjældte os med lignende Følelser.

Verden var mig væmmelig; jeg havde forladt den for længe siden, hvis ikke een Ting endnu havde holdt mig tilbage i den. Det var det ulykkelige Mammon, som jeg elskede indtil Raseri. Handelen gik heldigt for sig, og det Guld, jeg havde røvet fra Deres Fader, voxede under mine Hænder til store Rigdomme.

Min Kone fik nu den Idee at reise til Danmark for at kaste sig for Deres Faders Fødder og bede om en Tilgivelse, uden hvilken hun ikke kunde leve. Jeg vilde ikke tillade det, og hun søgte derfor at faae sin Søn overtalt til at flygte med sig; det lykkedes hende, men jeg opdagede deres Hensigter, og efter den Tid holdt jeg hende indesluttet. William jog jeg bort med den Forpligtelse, aldrig at tale til Nogen om sin Herkomst. Jeg hører af deres Ven Jacobsen, som overleverer Dem disse Blade, at han ei har holdt dette, men at han, hvad der var naturligt, har agtet en Vens Fortrolighed meer end en unaturlig Faders Forbud.

Efter den Tid ventede jeg at faae min Samvittighed til at sove bedre end forhen; men jeg bedrog mig, thi ogsaa Guldet blev mig vederstyggeligt og forhadt, og mit Held i Handelen syntes mig nu at være den Betaling, hvorfor jeg havde forskrevet min Sjæl til Helvede.

Min Kone blev vanvittig i sin Indespærring, og jeg misundte hende denne Tilskikkelse.

Paa denne Tid hørte jeg paa St. Thomas engang tilfældigt om Deres Faders Fallit; Tanken, om jeg ikke paa nogen Maade hemmeligt kunde redde ham, foer mig igjennem Hovedet, og jeg besluttede at reise til Danmark

i denne Hensigt, men ogsaa det blev mig nægtet; han var død, da jeg ankom hertil. Nu opspurgte jeg Dem; ved Deres Bekjendtskab fik jeg at vide, at William, Deres Broder, var død, og De gav mig en Forsmag paa Helvedes Pinsler, da De fortalte mig det.

Det Spøgelse, som forskrækkede Dem hos mig idag, var Deres Moder; det var uvenligt af Skjæbnen, at den viste Dem hende saa at sige første Gang i en saadan Skikkelse; Ingen vilde kunne see paa hende, at hun havde været den skjønne Qvinde, som engang bar Dem ved Brystet. Men naar De nu seer hende igjen, har den forvirrede Aand forladt sit Støv og er indgaaet for den Domstol, hvorfor alt Ondt maa grue; thi hun er død i Aften i Krampetrækninger, som en Følge af det voldsomme Indtryk, hun fik ved at høre vor sidste Samtale, paa hvilken hun, uden at vi mærkede det, lurede bag vore Stole. Hendes sidste Ord var Deres Faders og Deres Navn.

De maa ikke forbande hende; hun var dog Deres Moder, og nu er hun død; men lad kun Alt komme over mig, der giver Dem hende tilbage som et Liig.

De skal ikke lade anstille Efterforskninger efter mig; der, hvor jeg reiser hen, kan De dog ikke finde mig. — — — Naar kun de Qvaler, jeg har lidt her, maatte lette Vægtskaalen lidet, hvorpaa mine Synder skal veies! Jeg veed ikke, om det er formasteligt at nære Haabet derom, men det synes mig dog at skimte som et svagt Lys i det chaotiske Mørke, der ligger for mit Blik, naar jeg vender det mod mit svundne Liv. Jeg veed ikke, om det er formasteligt at tænke saaledes: „Skulde den

retfærdige og barmhjertige Gud, som skabte os af Aand og Kjød, lade en Evighed være afhængig af denne korte Prøvetid?“ men jeg tør ikke udrydde denne Tanke af min Sjæl.

Disse ere de Bekjendelser, jeg skylder Dem. Gaa nu hen at opsøge Deres Broders Grav og lad deri gjøre Plads til den Kiste, hvori Deres Moders Been skulle hensmuldre, og bed saa ved Graven for de Hedenfarnes Sjæle!

Wilhelm P.

Nu Søren! Hvad siger Du om denne Historie? Nu kunne vi begribe min Faders Tungsind. Det var den eneste Gang, han bedrog mig, da han sagde mig, at min Moder var død paa en Reise i Udlandet. Det maa ellers — Gud forlade min Synd! — være et underligt Møde, naar de To træffe sammen i den anden Verden. Synes det Dig ikke, at Skjæbnen spotter mig; den lader mig holde et lystigt Gravøl over min Broder, lader mig blive bange for min Moder, og nu, da de Begge ere døde, faaer jeg først at vide, hvor nær de vare knyttede til mig, og saa betragter den mig ovenikjøbet som et Barn, og giver mig Guld, for at jeg ikke skal græde over deres Død.

Jacobsen er saa glad, som jeg aldrig har seet ham før; han paastaaer, at han har forsonet William med hans Fader og siger, at han fra nu af aldrig vil forlade mig, eftersom jeg er en Broder til hans afdøde Ven. Men, naar han seer mig sørge over min Moders

Død, siger han: „Tak Du Gud, at han i rette Tid tog det vanvittige Qvindemenneske til sig og tak ham tillige for den velsignede Mængde Style, han har sendt Dig. Forresten, hvad er Slægtskab, naar ikke den Vane at leve sammen med de Beslægtede har bundet os til dem? Troer Du, at Du havde taget nogen Notits af din Broders, den gale Vestindianers, Død, hvis Du ikke havde lært at kjende ham i levende Live? Ham kan Du græde over, men ikke over dem, Du aldrig har kjendt noget til. Men istedetfor at hænge med Hovedet, skulde Du nu foretage Dig noget Nyttigt, exempli gratia, udregne, hvormange Flasker Madeira- og Portviin vi behøve til Begravelsen, eller andet deslige.“

Saaledes er Jacobsens Trøst; jeg veed, at den kommer fra et godt Hjerte, men jeg kan ikke dele den Anskuelse af Tingene med ham; hos Dig venter jeg en bedre.

Min Søgen efter Williams Fader er forgjæves; naar han dog blot ikke — — Jeg tilgiver ham, og Andet vil jeg ikke sige om ham. Naar Omstændighederne tillade mig det, kommer jeg over til Dig.

Om Efteraaret, da Løvet alt var begyndt at falde af Træerne, opdagede en Bonde, som samlede affaldne Grene i Skoven, et Skelet, der hang paa en Green af et Egetræ inde i en Tykning. Efter Oplysningen i Avisen meldte Jacobsen sig og forklarede, at det var Levningerne af forhenværende Kjøbmand Wilhelm P.

De Sammensvorne.

(1836.)

Io la saluta alla innocenza porto;
Porto il contrario a chi usa falsitade.

Ariosto Furioso C. V. — 84.

Jeg havde paa en smuk Foraarsdag i Aaret 1832 været oppe i et Ærinde i Hestgardecasernen og gik gjennem Stalden, med Velbehag stirrende paa de stærke Heste, der netop stode opsadlede; de store Gardere betragtede med et haanligt Smiil min spegelige, uanseelige Person. Der stod en høi, ung Mand i blaa Frakke og betragtede, ligesom jeg, Dyrene og de drabelige Mennesker; af og til gjorde han uvilkaarligt en Haandbevægelse op til Munden, som om han vilde pirre i sin Knebelsbart, og dog havde han ingen saadan lodden Forziring, — havde han muligt havt den? havde han været Militair? Jeg skulde næsten troe det, naar jeg saae paa hans kneisende Holdning.

„Med Forlov, rider Officererne paa disse Skimler?“ spurgte han mig i en underlig tydsk Dialekt, idet han høfligt tog Hatten af.

„Nei, min Herre, det er Trompeternes Heste.“

„Titusinde saadanne Heste!“ udbrød han med spillende Oine, idet han uvilkaarligt henvendte sin Tale til mig og slog med sin Stok imod Stenene i Stalden, „titusinde saadanne Gardere! Trompeternes Klang, og Hestenes Vrinsken, og Mands Mod i Hjertet! ved Madonna, Staden var aldrig falden! — — aldrig — — —.“ Pludselig besindede han sig, bukkede for mig og gik; jeg saae, at han haltede noget. — —

Et Par Dage efter at dette var forefaldet, havde jeg for første Gang i hiint Aar været ude at svømme og vendte langsomt hjemad igjennem den saakaldte Kirsebærgang. Jeg lyttede til Nørfuglens dæmpede Sang og lod mig oplive af det varme Solskin, men pludselig hørte jeg tæt ved mig et Menneske tale hurtigt og høit, med en bydende Stemme; Sproget, hvori den Fremmede talte, var mig aldeles ubekjendt. Jeg kastede mit Blik hen til Stedet, hvorfra Lyden kom, og saae den samme, høie Mand, hvem jeg nogle Dage iforveien havde truffet paa i Gardecasernen. Han talte høit med sig selv og — som det lod — i en oprørt Sindsstilstand; af og til huggede han med Stokken ned i Gruset. Jeg troede, Manden var gal. Paa eengang holdt han Haanden for Panden, en Dødblegbed overtrak hans Kinder, — han sank afmægtig omkuld i Græsset.

Uden at betænke mig, dukkede jeg min Hat ned i Vandet og ilede hen til ham for at overstænke hans Pande; han recolligerede sig ogsaa snart, og jeg ledte ham — det er Sandhed, hvad jeg fortæller — hen til den Bænk, som tæt nede ved Vandet staaer ligeoverfor Pladscommandantens smukke, lille Øe.

„Befinder De Dem nu bedre?“ spurgte jeg paa Tydsk, — Tydsk havde vi jo talt sammen i Garderstalden.

„Takker,“ svarede den Fremmede i sin løierlige Dialekt, „meget bedre. Jeg er bleven overordentlig nervesvag; jeg har lidt meget, saare meget, — Sorgen har længe boet under samme Himmelstrøg, som jeg.“

„De er en Tydsker?“

Han saae paa mig med stive Øine: „hvem er De?“ spurgte han mig.

„Student, mit Navn er Johannes Harring.“

„Student?“ gjentog han, „Studenterne i mit Land ere brave Folk, de ere det vist ogsaa her i Danmark.“

„De Fleste,“ svarede jeg og tilføiede derpaa: „De talte før et Sprog, som jeg ikke forstod.“

„Det Sprog vil ogsaa snart være ligesaa dødt som det latinske,“ mumlede han bittert og tilføiede derpaa: „Sproget var forresten det moderne jødiske.“

„Det moderne jødiske?“ gjentog jeg.

„Ja,“ svarede han, „jeg er en af Nutidens Jøder. I Oldtiden forviste Jehova Israels Folk ud af Fædrenelandet, siden den Tid have de ikke noget Hjem: forhadte, forfulgte vandre de huusvilde og adsplittede over den ganske Verden, som Himlens Fugle, der snart maa søge Ophold i Nord og snart i Syd, men allevegne truede af Skyttens Døner og Bøsse. Ogsaa det nittende Aarhundrede har sit Palæstina, og jeg er En af dets fordums Beboere, — mit Moderland hedder Polen.“

„Ulykkelige Menneske!“ sukkede jeg og trykkede hans Haand med Varme.

„De vil ikke forraade mig til Politiet!“ tog han

til Orde, „ikke sandt, derpaa kan jeg dog stole? om fjorten Dage er jeg i Stokholm. Carl Johan, der i Nordamerica fægtede for Friheden med Lafayette, vil ikke overlevere mig til Asiaterne; thi det egentlige, civiliserede Europa naaer kun til, hvor Dnieperfloden løber langs Ukraine og Lithauen, og høiere op saa lidt Norden for Dünaen, det vil sige, til Ruslands gamle Grændser før Polens Deling 1772, — hvor det fordums Polen ender, der begynder Asien."

Ild gnistrede der ud af Mandens Øine, idet Stemmen udtalte disse Ord; Sorgens Bleghed forsvandt af hans Kinder, og Vredens Purpur blussede paa det magre Ansigt.

I fjorten Dage opholdt Ignatius Jasinsky — det var Polakkens egentlige Navn — sig endnu i Kjøbenhavn og forblev urøbet. To Gange daglig besøgte jeg ham, og det lykkedes mig i den korte Tid saa temmelig at vinde hans Fortrolighed. I Sverrig lever han nu og er Opsynsmand over et Bjergværk; lang var den første Samtale, han havde med den snilde, svenske Konge, ham, der for ikke mange Aar siden sagde om sig selv, at han var „en Republikaner paa Thronen." Hvad Ignatius fortalte mig under sit Ophold i Kjøbenhavn, beretter jeg her saa sanddru og saa nøiagtig, som jeg mægter det.

I.

Omtrent halvsyvende Miil Syd for Warschau, paa Weichselens høire Bred, ligger Landsbyen Tornowek, hvor ovenomtalte Ignatius Jasinskys Fader var Præst; men Kaldet var lidet, og den gamle Jasinsky, der

tidligere havde mistet sin Kone og derpaa antaget en meget uøconomisk Huusholderske, var baade godhjertet og fattig, saa at man ikke i Landsbyen vidste, hvilken af disse to Egenskaber egentlig var den overveiende. Tinstagen ved Julebordet, Avlskarlens Klage over resterende Løn, Ignatius's lurvede Paaklædning, og Kyllingernes Magerhed i Præstegaarden gave imidlertid Formodning om, at den sidstnævnte Egenskab idetmindste ikke just var den førstnævnte meget underordnet.

Opdragen — tør jeg sige — i Armod, havde Ignatius naaet sit sextende Aar og havde indtil det Tidspunkt Intet lært undtagen Havedyrkning, men dette til en ganske mærkelig Fuldkommenhed, da hans Fader havde en meget betydelig Have, der gik lige ned til Weichselen, og hvoraf en særdeles flink Gartner (oplært i Hamburg) opdrev en betydelig aarlig Sum Penge til Præsten, deels ved at dyrke simple Vegetabilier, deels ved at drive finere Frugter, der førtes til Warschau.

En halv Miil fra Tarnowek ligger det store Gods, Korilnicza, som dengang eiedes af en af hine tappre Officerer, der havde fægtet i Spanien for Napoleon, men efter Napoleons Fald havde trukket sig tilbage til Privatlivet paa sin landlige Eiendom; hans Titel og Navn vare: Oberst Vincenz Zamoifky, (en fjern Paarørende af den servile Præsident i Senatet 1830, Michael Zamoifky) Ridder, blandt Andet, af Æreslegionen. Oberst Zamoifky var en Mand med brændende Patriotisme, en faderligsindet Godseier mod sine Bønder, tillige en fornuftig og kjærlig Opdrager af sine to Børn,

Hippolyt og Emilie; som Landbud viste han altid en stærk Opposition mod Regjeringen.

I Slutningen af sit sextende Aar mistede Ignatius sin Fader, og Obersten, der alt tidligere havde kjendt og elsket ham som sin egen Søns, Hippolyts, Legebroder, tog ham hjem til sig til Korilnicza, for der endnu ivrigere at deeltage i den Underviisning, som Hippolyt nød af en gammel Huuslærer, Ambrosius Morawski; naar Ambrosius havde fuldendt Sit, skulde begge de unge Mennesker sendes til Universitetet i Warschau. I Kundskaber vare Hippolyt og Ignatius omtrent lige, da Obersten alt fra Ignatius's tiende Aar havde ladet ham komme op til Herregaarden og læse med sin egen Søn.

Ignatius's lykkeligste Livsperiode var upaatvivlelig de to Aar, der, umiddelbart efter hans Faders Død, henrandt for ham hos Oberstens Familie: en ungdommelig, næsten barnlig Kjærlighed havde sammenføiet Ignatius's og Emilie Zamoiskys let fængelige Hjerter. At vandre i Skoven Arm i Arm med Emilie, med hende at lytte til det tætte Løvs dybe og hemmelighedsfulde Aandedræt, at stirre paa den brogede Sommerfugls Omsvingninger, at belure Sangfuglenes forskjellige Stropher og Slag og gjøre hende opmærksom paa det Ueensartede i Melodierne, at tale med hende om, hvor underligt Acazietræets gule Blomster, afspeilede i den nedenfor sqvulpende Bæk, gyngede paa Vandets bevægede Overflade, — dette var Ignatius's Lyst.

Noget anderledes stod det til med Emilie: vel lyttede hun til sin unge Vens fredelige Beskrivelser af Insectfuglenes fortrinlige Sang, af Skovenes natlige

Pulseslag og Acazieblomsternes Glimren i Vandskorpen, men hendes Hjerte hang dog ikke heelt og holdent ved dette: at sidde i Borgvinduet og stirre henad til Warschau, at ønske sig forflyttet derhen, som Ballernes og Festernes Dronning, at see sig udkaaren, som den ene Elskede, af den smukke Ignatius, naar først denne gik i en glimrende Oberstuniform, med skinnende Ordner paa Brystet, — dette var Emilies Lyst.

Men — spændt at lytte til de liberale Bordsamtaler mellem Obersten og hans adelige Gjæster, at opsnappe hvert Ord og hvert Vink om Helten Kosciuszko; ene, i den høitidelige Taushed om Natten, foran Altertavlen at sværge paa at opoffre Alt for sit kjære Moderland; at vandre om i den store Riddersal og stirre paa sine Forfædres barske Portraiter i Legemsstørrelse, at tiltale sin Stamherres Billede med de Ord: „styrt ned fra din Ramme, min Ahnherre Casimir Zamoisky, og knuus mig saa flad, som Kirkens hellige Oblat, hvis jeg nogensinde ophører at vise mig som den frie Polak!" — at synge fædrelandske Sange og nysgjerrig at ville løfte Fremtidens dunkle Tæppe, for at see, om der bag dette Verdensgardin laae Insignier smeddede til et gjenoprettet Kongerige Polen, i sit stille Sind at udkaste Planer til Fæstninger og Borge, hvorfra Forsvar skulde skee mod udenlandske Fjender, — dette var Hippolyts, Republikanerens, Lyst. — — —

Kløveren var alt brudt ud af Jordskorpen, Hornqvæget i Staldene brølede af Længsel efter at komme ud i det friske Grønne, og store Skibe myldrede paa den optøede Weichselflod; det var i Foraaret 1828. En tom

Reisevogn holdt udenfor Portalen paa Hovedbygningen af Korilnicza og ventede paa trende Mænd, der skulde kjøre til Warschau: oppe i Salen toge Hippolyt, Ignatius og den gamle Huuslærer, Ambrosius Morawski, Afsked med Obersten og hans Familie.

En dyb Fure havde paa samme Tid snoet sig langs henad Hippolyts Pande: alvorlige Tanker havde pløiet den deri; men da Ignatius engang spøgte med ham over hans satte, gamle Væsen, sagde Hippolyt: „lad denne mørke Fure sidde paa min Pande, jeg skal fortælle Dig, hvorledes den er kommen: jeg drømte en Nat, at jeg saae Romeren Cato. Verden var undertvungen af den seirende Cæsar; da nærmede Cato sig mig og sagde: Friheden er død, saa vil jeg ikke længer leve. Lad Imperatoren seire over Alt, kun ikke over Catos stolte Sjæl! — Og dermed styrtede den frie Romer sig i sit eget Sværd; men jeg trak Sværdet ud og trykkede det haardt imod min Pande, netop paa det Sted, hvor Du endnu den Dag i Dag seer Mærket deraf over mine Øienbryn, og jeg svoer et Løfte: fri vil jeg leve, eller ogsaa vil jeg døe, som Cato!"

Denne ovenomtalte Fure i Panden blev altid mørkere og mørkere, naar Blodet steeg Hippolyt til Hovedet, og han blev hidsig. Netop meget kjendelig var den nu i det Øieblik, da han, ifort sine Reiseklæder, stod i Salen og tog Afsked med sin Fader, Moder og Søster. Han greb Faderens Haand og sagde til ham: „Fader, jeg tager nu bort fra mine Fædres Borg for en længere Tid, men jeg skal aldrig glemme, hvad Du i Kapellet, hvor Fædrene ligge i deres Tinkister, har betroet mig.

Du har ikke handlet med mig, som Hamilkar, der førte Sønnen Hannibal op paa en afsides Bjergaas og lod ham ved den hellige Ild sværge Carthagos Fjender, Romerne, et evigt Fjendskab; mildere, christeligere har Du ved min Ahnherres Grav nøiedes med at lade mig tilsværge mit Moderland en evig Kjærlighed: jeg skal holde mit Ord. Vincenz Zamoisky, min elskede Fader, Du har under Napoleon fægtet i Europas hele Længde fra Spanien til Danmark: i Spanien, hvor Indbyggerne indesluttede sig i befæstede Kasteller, hvor Polakkerne sprængte ind ad Vinduerne med deres Heste og faldt eller seirede; i Danmark ved Sehsted, hvor ogsaa de fælles Fjender maatte vige. Et mere indskrænket Terrain, men et desto dyrebarere, bliver vel mig tildeelt, men jeg falder da i mit elskede Moderland, bliver begravet der og behøver ikke, som Soldaterne af vor Nation, der fægtede for den store Keiser i de fremmede Lande, at medføre paa mit Felttog en Pose med Jord fra Polen, for at dog Legemet, hvorsaaend det synker sammen, skulde kunne faae Noget af det elskte Modermuld paa sig."

„Vær forsigtig, Hippolyt," advarede Faderen, „husk, at det er Fleres Hemmelighed, end din."

„Vær ubekymret, Fader," talte Sønnen, „kun til en enkelt bestemt Tid om Aaret skydes Sneppen og Vildgaasen, og kun faa Timer i et Aarhundrede ere saa lange, at de kunne rumme en stor, en udødelig Handling. Ignatius, jeg er optagen i en vidtløftig og betydningsfuld Ridderorden; ogsaa Du skal træde ind iblandt de hellige Frimurere, om end for Dieblikket i en lavere

Loge, end den, hvori mit Navn staaer tegnet. Saameget vil jeg dog sige Dig nu" — og her greb han Emilies Haand og viste Ignatius den — „denne hvide Haand skal tilhøre den Tappreste!"

„Og hvor skal jeg kunne vise min Tapperhed?" spurgte Ignatius, „der er jo Fred allevegne i Europa i vor Nærhed."

„Og jeg siger Dig," svarede Hippolyt, „snart vil Barnet paa syv Aar bære Landsen, Pigen paa atten vil bære Knebelsbart; Kirker ville vorde til Fæstninger, Grantræerne ville fyre med Riffler, og Østenvinden vil sætte Stormklokken i Bevægelse. Og nu, Farvel, kjære Forældre og Du, min kjære Søster; Ignatius og jeg kommer neppe til Korilnicza før om to Aar til Faders Sølvbryllup. Maaskee Du, Emilie, paa den Dag selv skal staae Brud."

Emilie kastede sig om Ignatius's Hals og græd, men da de unge Mennesker i Følge med den gamle Ambrosius vare komne en halv Miil fra Herregaarden, morede hun sig med at synge en lille munter fransk Arie og lade sin Faders Mynde med Forpoterne slaae Takt paa Tangenterne i Fortepianoet. — — —

I halvandet Aar havde de to unge Mennesker uafbrudt opholdt sig i Warschau, og Begge syntes i den Tid udelukkende at være fordybede i deres Studeringer. Det var dybt i Efteraaret, i den skjæbnesvangre November 1830, at Hippolyt en Aften kom hjem, ledsaget af to af sine nærmeste Omgangsvenner, den Ene Peter Wysocki, Lieutenant i et af de i Warschau garnisonerende Regimenter, den Anden Grev Alexander Dubnocki, Uhlan-

officeer. Man satte sig ned, og Ignatius, der havde siddet hjemme, lukkede Bogen og spurgte hurtigt: „nu, Wysocki, hvad svarede vor elskede Professor Lelewel?“

Wysocki svarede: „jeg skal fortælle Dig Alt: ieftermiddags begav jeg mig i Følge med Hippolyt og Grev Alexander ind i det lærde Selskabs Bibliotheksal, under Foregivende af at ville besee den, men igrunden for der at træffe Lelewel. Han stod der, den herlige, begeistrede Mand, og jeg førte ham ind i det tilstødende Kabinet; der talte jeg til ham: høit agtede Mand! der gaaer et Rygte om blandt den polske Nation, at den polske Hær billiger den bestaaende Regjerings Grundsætninger og daglige Overtrædelser af vor Constitution; og det er i denne, saa nederdrægtigt mistænkte og beskyldte, Hærs Navn, at vi Trende henvende os til Dem, høitærede Borger, for at forsikkre Dem om, at netop de modsatte Følelser bevæge Hæren: vel have vi svoret Kongen Troskab, men Kongen selv har sveget den Eed, han til Gjengjæld svoer os, — vi ere beredte til at forbinde os med Nationen og med Vold og Vaabenmagt tilsikkre os de Rettigheder, som ere os indrømmede af Alexander, men som ere blevne overtraadte baade af ham og hans Efterfølgers Satrap, Cesarewitsch. Du behøver blot at tale, og dine Indsigter, dit Talent skulle vorde vore Anførere: Du seer i os Repræsentanterne for en stor Deel af Armeen.“

„Og hvad svarte Lelewel?“ spurgte Ignatius.

„At han aldrig havde tiltroet den polske Hær de omtalte, ufrie Følelser, og at han haabede paa et godt Udfald,“ var Wysockis Svar; „men Professoren til-

føiede: erindre Dig og mind dine Staldbrødre om, at der, for at det Hele skal faae en lykkelig Ende, udfordres trende Ting: Begeistring og Enighed. At tælle eders Fjenders Flokke, det maa I ikke, men I maa troe fast paa, at hver Polaks frie Bryst indeslutter et Hjerte, der vel kan opveie ti af eders Fjenders klangløse, trællemæssige Panker, som de bære der, hvor enhver anden Europæer bærer en af Menneskets helligste Legemsdele. Dog maa I ikke selv troe, at de Dage ere atter komne, da Jerichos Mure nedstyrtede blot ved Trompetens Klang: de mystiske Mirakler aabenbares ikke længer for vore Øine, men Jordens Realitet trykker os; derfor skulle I tænke paa gode, jordiske Kræfter, og den vanskeligste Kraft at bevare i en Revolution det er: Enighed."

— — — Jeg vil troe, at de Danske ikke kunne forstaae et saadant Sprog af en Professor, en ældre Mand, en Mand i kongeligt keiserligt Embede; men jeg sætter for Exempel, at Danmark ved en eller anden ulykkelig Statsrevolution var bleven lagt under det svenske Scepter, at Nationens Nationalitet var bleven hemmet og forfulgt, at vi, Alle vi, som leve nu, vare blevne berøvede Fortidens eiendommelige Mærker, Bildmænd i Vaabnet og Dannebroge til Banner, ja, vort kjære Sprog tildeels; hvis det stod skrevet i Historiens Dagbøger, at der engang i fordums Dage havde existeret et selvstændigt Kongerige Danmark, men at dette Land senere, ifølge fremmede Potentaters Magtsprog, var nedsjunket til en Provinds af et for Øieblikket mæg-

tigere Udland, mon da ikke Danmark vilde have gjort mod Sverrig, hvad Polen gjorde mod Rusland?

Foragtet, forhaanet, forhadt var i Polen hver polsk Officeer, som paa en Restauration spiste ved samme Bord som en russisk: Polakken, den Polak, som i menig Mands Øine vilde gjælde for at være „en god Polak,“ flyttede øieblikkelig over fra det Bord, hvor Mongolens Efterkommer havde sat sig. — —

De fire unge Mennesker fordeelte sig rundtom et lille Bord, og Peter Wysocki, han, der egentlig var Revolutionens Fader, og som alt fra 1828 af havde underhandlet, bygget Planer og hvervet „Bevægelsesmænd“, henvendte sig til Ignatius: „det er paa høie Tider, Ignatius, at Du bestemmer Dig, om Du vil deeltage i vort Forbund og vore Farer. Du har nølet med at give os dit Haandslag paa Grund af, at Du troer, det er umuligt, at Polen kan staae sig i den ulige Kamp. Der er Mange, endog blandt de Øverste i Nationen, der ere af samme Mening, som Du: iblandt Andre kan jeg nævne Dig vor første Feltherre, Chlopizky. Andre have bedre Haab, lyt efter, saa skal jeg fortælle Dig, hvad der skete igaar*). General Krukowieckis Gemalinde nedkom iforgaars med et Drengebarn. Storfyrst Constantin sendte igaar sin Adjudant til Generalen og lod denne høfligst tilmelde, at han i egen høie Person vilde staae Fadder til Barnet. Krukowiecki furede Panden, svarte Intet, men hviskede et Par Ord til en Tjener. Efter et Qvarteers Forløb (Adjudanten lurede

*) Historisk.

bestandigt paa et Svar) aabnedes Døren, og en Præst traadte ind, ledsaget af tvende Gemene, Grenaderer af Generalens eget Regiment. Ærværdige Fader, tog Krukowiecki nu tilorde, gjør Deres Pligt. — Præsten døbte Barnet, og de to Grenaderer stode Fadder. — Derpaa henvendte Krukowiecki sig til Adjudanten og sagde: „tak Cesarewitsch for hans Naade, men siig ham tillige, at min Dreng alt er døbt."

Alle de fire unge Mennesker sadde tause, endelig brød Hippolyt Stilheden: „herligt gjort! der farer Flammer forbi mine Øine, og en kold Skjælven bevæger sig over mit Legeme, naar jeg hører slig en Daad; kan den ikke bevæge Dig, Ignatius? Træd med ind i vort Forbund, Du er klog og tapper, vi savne Dig nødigt."

„Ignatius," talte nu Wysocki, „har Du ingen Arm for dit stakkels Moderland? har Du ikke hørt om de 12000 Mennesker, der omkom, da Suwarow rasede mod Warschau? see, hvor Flammen fra Kaminen oplyser hele den mørke Væg, saa klart stod Praga i Lue, da Suwarow tændte den!"

Ignatius reiste sig op, de Andre fulgte hans Exempel. Ignatius greb Hippolyts Haand og sagde smerteligt: „ulykkelige Forblindede, hvad fordrer Du af mig? Kald de berømteste Militaire sammen fra alle Verdens Hjørner og spørg dem ad, om de mene, at det er tænkeligt, at det lille Polen kan staae sig mod det uhyre Rusland, — de ville smile og ryste paa Hovedet. Stoler Du paa Frankrigs Hjælp? den Borgerkonge, som Folket selv udkaarede, kan om nogle Maaneder selv blive til en Forræder mod Frihedens Sag; Ordonnantser vil han

muligen udstede, der vilde bringe Europa i Forbauselse over den franske Konges æreløse Frafald fra Nationens Sag. Lang er desuden Veien fra Rhinen til Weichselen, men Preussen ruger over vort Hoved, Østerig holder sin Landsespidse til vor Fodsaal. See, Wysocki, rundt om Dig er der Fred og Fredens Velsignelser: Landmanden tømrer i Skuret paa Agerdyrkningsredskaberne, Kjøbmanden handler; ingen Fader faaer sin Søn bragt lemlæstet hjem fra Valpladsen, ingen Brud sørger over sin faldne Brudgom, og denne skjønne Tilstand vil Du forandre? Ja, Hippolyt, jeg seer det grandt: Kosakkerne sværme om i Korilniczas Have, dine Fædres Borg er i Brand, din Søster er skjændet, din Fader i Lænker ført til Sibirien, dit Godses Bønder myrdede! — Tro mig, jeg frygter ikke for at dele de stakkels Sammensvornes Skjæbne i Petersborg, jeg vil gjerne døe som Pestel, Bestuzef og Murawiew, naar min Død blot vilde og kunde hjælpe!"

Der herskede nu en dyb Pause i Værelset, Ingen syntes at have Lyst til at modsige Ignatius. Tilsidst fattede Hippolyt sig og tog tilorde: „min Ven, det staaer ikke til at fordølge for Dig, at vort Forbund er fremmedes saavidt, at ingen Tilbagegang er tænkelig. Løfter ere aflagte, Eder ere svorne, Opoffrelser ere gjorte; inden fjorten Dage maa Sammensværgelsen udbryde, eller vi ere Allesammen inden tre Uger førte dybt ind i det Indre af det asiatiske Rusland, beskjæftigede med en tvungen Zobeljagt eller med Arbeide i de dybe, uralske Bjergværker og Miner. — Dit Mod og din Klogskab agte vi og savne Dig nødigt i Patrioternes Rækker.

Endnu nærmere, Ignatius, troede jeg eengang, at vi To med Tiden skulde komme hinanden: jeg troede, at Du skulde være den Tappre, der tilsægtede sig min Søster Emilies Haand, — velan, Oprigtighed og Ærlighed byde mig at tilstaae Dig, at der i den senere Tid har viist sig en ny Beiler til hende, og denne Beiler er — Grev Alexander her — —."

Disse sidste Ord af den snilde Hippolyts Mund bevirkede en høist mærkelig Forandring i Ignatius's Adfærd: han blev dødbleg og betragtede den fine, fornemme Greve med et ubeskriveligt hadefuldt Blik; derpaa gik han en Stund taus op og ned ad Gulvet, i hvilken korte Tid den Kjærlighed, han fra Dreng af havde følt for et smukt qvindeligt Væsen, med en saadan Vælde greb om sig i hans hele indre Væsen, at han, rigtignok med Taarer i Dinene, sagde til Hippolyt: „velan, jeg er eders; men, Hippolyt, jeg er bedre Polak, end Du, thi jeg har nødigt bestemt mig til dette Skridt; paa den anden Side er jeg et slettere Menneske, end Du, thi jeg gaaer med i Oprøret, ikke i Overbeviisningen om et heldigt Udfald for mit Fædreneland, men jeg styrter med, for, til mit eget Bedste, at erhverve en Qvindes Kjærlighed."

„Saa følg os strax," raabte Hippolyt ivrigt, „og sværg til vor Fane. I overmorgen tage Grev Alexander, Du og jeg til Korilnicza for at feire mine Forældres Sølvbryllup."

Men den smukke, glimrende Grev Alexander besvarede Ignatius's hadefulde Diekast med et haanligt Smiil, som tydede paa, at det nok alt for længere Tid siden

havde været ude med den bortfjernede Ignatius's Herredømme over Emilies Hjerte.

II.

Til Grev Paz's vidtudstrakte Pallads i den sydlige Deel af Warschau hører der et stort Kapel, naturligviis egentlig nærmest bestemt til Gudstjeneste for den grevelige Familie. Grev Paz, en liberal Mand, havde imidlertid i længere Tid ganske lønligt staaet i Forbindelse med Revolutionens oprindelige Machinator, den ovennævnte Peter Wysocki, og tilladt ham i Kapellet at holde Forsamlinger med de forbundne Frihedens Venner; didhen var det at Hippolyt, Wysocki og Ignatius nu begave sig; Grev Alexander havde undskyldt sig med Forfald; de tre Venner betraadte nu det hellige Sted.

Der herskede i Kapellet en Pragt, som vidnede om den sandsebedøvende, glimrende, catholske Ritus, sammenblandet med aristokratiske og patriotiske Symboler. Mange Kandelabrer stode tændte, og massive vare Sølvstagerne, en yndig Duft udgjød sig af Røgelsekarrene; Frescomalerierne paa det hvide Loft, samt de brogede, brændte Glasruder, der udvendig fra belystes af den fulde Maane og indvendig fra af Voxlysenes Skin, gav det Hele et mystisk Sving, medens paa den anden Side de mange ophængte Faner, af den Paz'ske Familie erobrede fra Russer og Tyrker, pegede tillokkende paa en forgangen ridderlig Periode, — og dog var der Intet i dette hellige Indelukke, som mere fængslede de Indtrædendes Blik, end selve Altertavlen; thi paa den stod, afmalet i Legemsstørrelse og fuld fædrelandsk Uniform,

— Helten Kosciuszko. I selve Bygningen kunde ved de Trendes Ankomst vel omtrent være halvandet hundrede Mennesker i Forveien forsamlede, hvoriblandt flere tilslørede Damer; næsten alle disse Tilstedeværende toge efter hverandre Ignatius i Haanden, da denne traadte ind med Wysocki paa den ene og Hippolyt paa den anden Side af sig. Med høi Røst raabte nu Wysocki: „Brødre og Søstre! vi have fundet en Broder, — Ignatius Jasinsky er en god Polak!“ Mumlende svarte Forsamlingen: „vor Broder være velkommen!“ Nu skilte Mængden sig ad i tvende tykke Masser, hver i sin Side af Kirken; midt mellem Mængden, over den, og ved Alteret brændte de store Voxlys; Orgelet udtonede en ganske kort Strophe af en yndet Psalme; midt paa Gulvet, ligefor Alteret, med Hovederne vendte imod dette, stode Wysocki og Ignatius, aldeles afsondrede fra de øvrige Nærværende. Da Orgelet taug, henvendte Wysocki sig til sin Ven og sagde: „Ignatius! Du staaer her omringet af Repræsentanterne for den store Masse Frihedsvenner, som bygge og boe i Polen, Posen, Gallizien, Podolien, Ukraine, Wolhynien og Lithauen; de betragte Dig, de stole paa Dig. Og ikke blot for de Levendes Øine staaer Du, men dine Forfædres Trophæer, de erobrede Standarter, hænge ned over dit Hoved; Kosciuszko svæver for dit Blik, og ved din Side Polens øvrige, glimrende Fortid. See til!“

Wysocki vinkede til Menneskevrimlen, der stod tilhøire, hvorpaa den deelte sig i tvende Dele, dannende saaledes to tykke, adskilte Mure, der førte til en Port. Nu klappede Wysocki i Haanden, Porten aabnede sig

pludselig, og Ignatius opdagede da, at der ved Siden af det store endnu var et mindre, cirkelformet Kapel. Maanen sendte sit Lys ned gjennem de farvede Ruder, og med en vis Skjælven saae Ignatius en hvid Skikkelse sidde til Hest midt paa Gulvet: uvilkaarligt kom han til at tænke paa Steengjæsten i Don Juan. Neppe havde han imidlertid i et halvt Minut grundet over, hvo den hvide Ridder var, før en stærk blaalig Belysning udgjød sig i Kapellet om de Gjenstande, det rummede. Da saae han, at den hvide Rytter ingen Anden var end den smukke Poniatowskys Billedstøtte tilhest, udhuggen af carrarisk Marmor; i stille Høihed sad han der i Maanelyset; selv ubevægelig nu, som hans Mod havde været det i hans levende Live. En sagte Skjælven, en hellig Begeistring gik over den hele Forsamling; det syntes dem Alle, som om den hvide, ridderlige Skikkelse tiltalte dem: „frygter ikke for at gaae Døden imøde for eders Fødeland: hver den, der falder som jeg, skal ogsaa komme til at sidde paa en Marmorhest, om end ikke her paa Jorden i et Kapel, saa dog i Folkenes Erindring; histoppe i alt Fald skulle vi mødes i Riddersalen for Ordenens Stormester.“ Og der var meer at see i Kapellet, end Marmorstøtten: Væggene vare behængte med Legemsportraiter af Polens Beherskere fra Piast, den første, bondefødte Hertug, indtil den sidste, afsatte Konge. Alle de henrundne Aarhundreders Storværk, Bondens næsten mythiske Spring fra den lodne Hue til Hertugkronen, Fædrenes Lidelser, Fædrenes Glæder, Sobieskys glimrende Daad ved Wien, Slutningen af det attende og Begyndelsen af det nittende

Aarhundredes Nedværdigelse, samt Tanken om, at Du er dog en Efterkommer af denne Billedstøtte og disse Malerier; Du har Lod og Deel i dette Folks Sorg og Lyst; Du stirres for Øieblikket paa af over hundrede Mennesker; Du lever ikke blot af det Korn, der høstedes iaar, men din Stolthed ernæres af fjerne Seklers Frugter, af Nationens Ære, — disse Tanker satte Ignatius i en saadan Sindsbevægelse, at der vistnok ingen Tvivl er om, at jo hans Hjerte i det Øieblik slog høiere for Fødelandet end for Emilie.

Han kastede sig paa Knæ, strakte Armene ud mod Poniatowskys Støtte og raabte: „vær Du mit Vidne, hellige Hedenfarne, at jeg paa denne Plet tilsiger den gode Sag mit Liv og mit Blod!"

Han taug grædende, da mumlede hele Mængden omkring ham et huult: „Suwarow leve!"

„Suwarow leve, vor gamle Dødsfjende leve?" udbrød Ignatius, idet han foer op fra Gulvet; „Suwarow leve," og han saae sig forbauset om blandt Mængden. Peter Wysocki var imidlertid forsvunden, og ved Ignatius's Side stod Hippolyt Zamoisky; han tog nu tilorde: „Ignatius, Du har aflagt Løftet, og dog forundredes Du over, at vi raabe: Suwarow leve! Jo, Suwarow leve, Ignatius! hans Billede, hans Brand, hans Myrden, hans Skjænden af Piger og Koner, — det leve i et klart Maleri for dit indre Øie, Du see det ved Dag og i Nattens Drømme, — hvad skulle vi vel sætte til Modværn imod Russens Overmagt Andet end vort — Had? Forstaaer Du? derfor, nok engang: „Suwarow leve!"

„Suwarow leve!" klang det fra Mængden saa huult, som om det var en Dødning, der mælte ud af Kobberkisten.

Da forekom det Ignatius, som om han var kommen paa en vild og urigtig Vei: disse Mennesker havde Ansigtet saaledes fortrukket, at hvert Barmhjertigheds Smiil, hver Overbærelsens Mine var borte, de vilde kæmpe for Had, og han vilde kæmpe for Kjærlighed!

Idet han grublende var hensjunken i sig selv og stod lænet op til en Søile i Kapellet — Wysocki og Hippolyt Zamoiſky vare forsvundne i den almindelige Trængsel mod Udgangen — mylrede forbi ham forskjellige, mandlige og qvindelige Skikkelser, alle i Forbigaaende nærmere betragtende hans smukke, men melancholske Ansigt. En tæt tilsløret Dame rakte ham Haanden og sagde med skjælvende Stemme: „stakkels Ignatius!"

Ignatius foer op af sine mørke Drømmerier: „hvad var det? hvad sagde De?"

„Stakkels Ignatius!"

„Du kjender mig? hvem er Du?"

„Din Sorg, din onde Genius!"

„Min Sorg?" gjentog Ignatius og greb den Ubekjendtes Haand, „min onde Genius? Qvinde, hvem er Du? Du skal svare!"

„En Ulykkelig — som Du! vee Dig, naar vi To gjensees!" I det Samme trængte Menneskemassen mere strømmende til, og Ignatius skiltes fra den ubekjendte Dame; han søgte hende overalt ved Kapellets Udgang, — hun var intetsteds at finde; han kom paa Gaden, — der traf han hende (meente han), men hun gik ved en høi

Mands Arm, — han bøiede sit Hoved til Siden og kigede Skikkelsen ind under hendes Hat, — da lød der fra hendes Ledsagers Mund et raat: „hvad behager?"

Som rørt af en forstenende Kraft stod Ignatius stille paa Gaden og lod de tvende Skikkelser gaae forbi sig: Ledsagerens Røst havde forraadt, hvem det var, — det var Grev Alexander. — — —

III.

„Og paa det at I ikke skulle være vildfarende," — saa lød hans Tale — „og paa det at I ikke skulle have mindste Tvivl, om det er den gode eller den onde Sag, som I nu agte at forsvare, saa hører mit Ord og mærker, hvad jeg her bebreider den polske Konge og russiske Keiser! — Høisalig Keiser Alexander gav os fribaarne Polakker et Charte, — af denne Constitutions Bestemmelser er der strengt overholdt hver Rettighed, som Souverainen har, grovt overtraadt er derimod hver den, som Folket er i Besiddelse af. Fra 1815 af har der imod den 10 Artikel ligget en krigersk Besætning i og om Warschau, forstørstedelen paa vor Regning; Pressefrihed er os lovet, — Talefrihed er os endog bleven nægtet: et Landbud, Vincenz Niemojowsky, er bleven arresteret paa sin Reise til Landdagen midt i Warschaus Gader og er bleven ført tilbage til sine Godser og der holdt i et formeligt Fængsel paa Grund af, at han ikke hyldede Regjeringens Grundsætninger; — I kjende Alle vor gamle Retsgrundsætning: neminem captivari permittemus, nisi jure victum, men det er oversat saaledes paa russisk: Alle, hvem vi have mistænkt, kaste vi i Fængsel og lade

dem sætte der uden alle lovlige Former, hvorefter de der have at sidde og blive straffede uden Dom, — er her nogen Forræder tilstede, da skal han døe, før han forlader min Faders Sal! — Hundreder af vore Landsmænd sidde og vansmægte som Statsfanger i Warschaus Casematter og i Carmelitterklosteret, hvad er deres Brøde? Kun deres Anklageres onde Tanker om dem, det er f. Ex. nok, at de tidligere have tjent i Napoleons Hære. — O, i fordums Dage gik Jagellos Børn med hævet Sværd, men vi, disse Børns Efterkommere, vi have i langsommelig Tid gaaet med sænket Sabel! — Og hvad have vi ikke maattet døiet og lidt? en Hær af Spioner er spredt over Landet, maaskee der endogsaa i denne Forsamling findes en Saadan, — men da skal han ogsaa døe!"

Saaledes talte Hippolyt Zamoisky paa sin Faders Gaard, netop paa Sølvbryllupsdagen og for en saare talrig Skare af polske, adelige Mænd og Qvinder. Alle disse saae indbyrdes paa hverandre, for at udfinde, om der i det store Selskab fandtes et eller andet ubekjendt Ansigt, der kunde røbe en russisk Spion; og saaledes skete det da, dengang Hippolyt standsede i sin Tale og saae sig omkring, og Mængden pludselig blev et fremmed Ansigt vaer, at de Alle lode denne eneste Ubekjendte i Selskabet staae affondret ved Væggen og fjernede sig fra ham. Kun een eneste polsk Adelsmand blev staaende ved Siden af den Forskudte, og disse Tvende betragtede den øvrige, talrige Skare med tilsyneladende Kulde.

„Luk alle Dørene, spær hver Udgang," raabte Hippolyt nu til Tjenerne; disse opfyldte hurtigt hans For=

langende, og nu vedblev han: „hvad vil det hemmelige Politi, der under sin virksomme Chef koster Landet 6000 polske Gylden om Dagen? det vil qvæle hver Tanke, hver Følelse, hver Yttring, som ikke gaaer klædt i russisk Uniform og ikke er forziret med en russisk Portd'epee. — Skal jeg tale mere? den 24de Artikel i Constitutionen giver enhver Polak Frihed til at begive sig, hvorhen han vil udenfor Landet, — ja, paa Slottet Belvedere hos Cesarewitsch kunne vi i Timeviis vente paa hans Høihed for at erholde Tilladelsen; at have været i Frankrig eller England, hine constitutionelle Lande, gjelder for en halv Statsforbrydelse. — Den 39te Artikel, i Sammenhæng med den 91de og 93de, bestemmer, at den polske Konge kun kan raade over Statsindtægterne forsaavidt, som det af Rigsdagen antagne Budget tillader ham det, og at et Budget kun gjelder for fire Aar, — i femten Aar have vi ikke seet noget nyt. Den polske Konge have vi aldrig seet, men vel den russiske Keiser. — Efter den 89de Artikel maa intet Medlem af Rigsdagen under dennes Holdelse fængsles eller underkastes criminelt Forhør, medmindre Rigsdagen selv tillader det: men hvo iblandt os mindes ikke den sorgfulde Dag, da Landbudet fra Kalisch, den ædle Vincenz Niemoiowski, paa sin Reise til Rigsdagen anholdtes midt paa Warschaus Gader, førtes med Vold tilbage til sine Godser og holdtes der fangen under den strengeste Bevogtning? — Og nu Rigsdagsmødernes Offentlighed? Senatets eget Valg af nye Senatorer? Ja, disse vore Rettigheder have i mange Aar staaet paa Papiret, men i Virkeligheden have vi aldrig seet

dem agtede af Keiseren*). — Og det er paa Grund af disse Forurettelser at vi have besluttet at afsætte det Romanowske Huus og selv vælge os en Konge, — Gud skjænke os Held og Lykke dertil!"

Hippolyt taug, og en alvorsfuld Stilhed herskede i den talrige Forsamling. Ikke blot den rummelige Riddersal, men alle de tilstødende Gemakker, hvortil Dørene stode aabne, vare fyldte med Mennesker. Lænet op til en Væg stod Ignatius, stirrende stivt ned paa Jorden, dødbleg i sit Ansigt, — hvad mon der var hændtes ham? — Ligeoverfor ham stode de to ovenomtalte afsondrede Mænd, Adelsmanden Zmolinsky og den Ubekjendte. Hippolyt nærmede sig dem. „Zmolinsky", sagde han, „Du veed, at min Faders Borg altid har staaet aaben for ædle Fremmede, og at Gjæstfrihed er en arvelig Dyd hos Zamoiskyerne; imidlertid fordrer denne Forsamlings Hensigt, at Du idetmindste for min Fader presenterer denne fremmede Mand, om hvem vi forresten kun troe alt muligt Godt."

Zmolinsky, som stod en Smule bagved den Ubekjendte, saa at denne ikke kunde iagttage hiins Ansigtstræk, smilte et ægte djævelsk Smiil, idet han svarede: „denne Fremmede er en lithauisk Adelsmand, som af politiske Forsigtighedsgrunde ikke ønsker sit Navn opgivet i en saa talrig Forsamling, men jeg kjender ham, og hvis jeg nævnte hans Navn, da var der vist Ingen i

---

*) Alle de her nævnte Beskyldninger, ja mange flere, ere af Polakkerne virkeligt fremsatte mod Russerne, see „Geschichte unserer Tage, 1831, Stuttgart."

dette ærede Selskab, som jo kjendte den ædle Lithauer. Han er imidlertid, som Døberen Johannes, kun Forløber for en Større, hvilket hans Creditiver forhaabentlig ville udvise din Hr. Fader, Obersten."

Nu kom den gamle Oberst Zamoisky hen til den lille Klynge og modtog et stort Brev af den Ubekjendtes Haand. Obersten saae paa Seglet og udbrød uvilkaarligt i sin Overraskelse: „ved Gud, Grev Cæsar Platers Segl!" Hurtigt brød og læste han Brevet og vendte sig derpaa til Mængden: „denne glade Efterretning vil jeg ikke fordølge Eder, kjære Venner, og vær Du velkommen, skjøndt ubekjendt, min ædle Fremmede! Vider da, at Grev Plater her lover at ville, ved det første Signalskud fra Warschau, stille et Rytterregiment paa Benene, sætte hele Lithauen i Oprør, og derpaa rykke over Grændsen ind i Polen til vor Bistand."

Den Ubekjendte tog nu tilorde: „Hr. Oberst, i lykkeligere Dage hørte vi Lithauer til den stormodige, polske Nation; man har kunnet adskille os fra den, men man har ikke mægtet at bringe os til at glemme den. Erindre Dem, Hr. Oberst, den Dag, da Keiser Nicolaus blev kronet i Warschau, — hvor vare de gamle, polske, kongelige Insignier, Bugislaus's Sabel og den femdobbelte Krakauer Krone? Keiseren bar Smykker, smeddede i Paris, men Polens hellige Reliqvier saaes ikke. Hvor vare de da henne*)? Trende Munke bragte dem ved den anden Polens Deling hemmeligt ud af Skatkammeret

*) Dette var og er et almindeligt Sagn over hele Polen; hvad der her fortælles om Keiserens Kroning er historisk.

i Krakau, førte dem til Lithauen og overleverede dem der til en høi lithauisk Adelsmand, hvis Familie troligt og hemmelighedsfuldt har bevaret dem indtil disse Dage. Jeg selv har været i den Kirke, under hvis Alter de ligge. Regalierne komme ikke paa polsk Grund, før de skulle smykke en af Piast's Efterkommere: den Tid er nu forhaanden, og jeg lykønsker den nyfødte polske Nation."

En glad Følelse trængte gjennem alle Tilstedeværendes Hjerter, men udslukkedes ligesaa hurtigt, da Zmolinsky paa eengang greb den Ubekjendte i Kraven og raabte: „nok om det! — Oberst Zamoisky, Seglet og Brevet er falsk, og denne Herre er ingen Anden end Rozniecki's berømte Politispion, Andreas Yermaloff, der har villet forføre mig, men hvem jeg har faaet til at bide paa Krogen, saa at han sidder fast og fangen."

„Han døe! ned med ham! kast ham i Weichselen med en Steen om Halsen!" brøltes der fra alle Kanter i Salen. I det Samme rev Zmolinsky Yermaloffs falske Frisur, Skjæg og Knebelsbarter af ham, og nu stod den forladte Mand klar og kjendelig for Alle.

„Jeg er forraadt!" udbrød Yermaloff. „Det er Du," raabte Hippolyt, og affyrede en Pistol gjennem hans Hjerte; steendød styrtede Spionen til Jorden.

„Kast Aadselet ud i Skoven til Ræven og Ravnen," befalte Hippolyt, „og nu, mine kjære Mænd og Qvinder, lader os nu begynde Ballet og ikke ende, før Efteraarssolen bekiger vore blege Ansigter gjennem Ruderne. Lad dette skjønne Selskab ligne de frodige Viin-

ranker, der i Yppighed og Mængde voxe ved Vesuvs Krater, — vi Alle dandse paa en Vulkan!" —

Og Ballet begyndte.

IV.

Men Ignatius? hvor er Ignatius?

Med glædelige Fornemmelser havde Ignatius siddet paa Vognen, da han med Alexander og Hippolyt kjørte til Sølvbrylluppet paa Korilnicza: han havde ikke seet Emilie i næsten to Aar, og ingen anende Tanke om nogen Utroskab fra hendes Side havde nogensinde kunnet fødes i hans rene, trofaste Sjæl. I sit stille Sind forudsaae han, hvorledes hun vilde, dog med qvindelig Blufærdighed, gaae ham imøde og række ham Haanden, tale venlige Ord til ham; senere vilde hun gaae bort fra Selskabet op paa sit Værelse; didhen vilde han hurtigt følge hende og spørge, om hun endnu mindedes sin unge Ven Ignatius. Da vilde hun smile gjennem Taarer og spørge, hvorledes det var muligt, at han kunde tvivle derom? — — —

Og Vognen holdt ved Indgangen; Tjenerne modtoge med Ærbødighed de trende unge Herrer. Slængkapper, Hatte, Muffer, Peltsfrakker hang i den synderligste Uorden langs Væggene i de lange Steengange; Gjæster kom ud af een og gik ind ad en anden Dør. To prægtige Værelser med tre Senge anvistes Sønnen i Huset samt hans to Venner; hurtigt efter Omklædningen gik disse op i Riddersalen samt de tilstødende store, rigt tapetserede Værelser.

Her traf de omtrent hundrede og halvtredssindstyve

mandlige og qvindelige Personer af den rige, om just end ikke af den rigeste, polske Noblesse, alle pragtfuldt klædte, mange smukke og ædle, faa vanzirede Skikkelser; de tre Venner skiltes ad i Salen.

Hippolyt traf paa sin Fader, Ignatius paa Oberstinden, Grev Alexander stod alt i et Vindue i en dyb og alvorlig Samtale med Emilie og syntes at fordre et betydeligt Offer af den deilige Pige; hun rystede paa Hovedet, da rynkedes hans Øienbryn, — hun saae bønligt op til ham, men da ikke engang dette smukke, bedrøvede Ansigt udglattede Folderne paa hans Pande, gav hun ham sin Haand og sagde: „velan, Hr. Greve, jeg lover Dem det,“ og nu skiltes de ad.

I et affides Værelse, hensjunken i alvorlige Tanker, sad Ignatius, da Emilie hændelsesviis gik derigjennem; da hun fik Øie paa ham, vendte hun øieblikkelig Hovedet til den modsatte Side og søgte iilsomt at komme igjennem Stuen, men han reiste sig hurtigt, traadte hende iveien, greb hendes Haand og sagde: „Emilie, kjender Du mig ikke mere? hvorhen saa hurtigt? har Du ikke et Ord, ikke et Smiil tilovers for din Barndomsven?“

„Slip mig,“ sagde hun iisnende koldt, idet hun trak sin Haand ud af hans og saae sig ængsteligt tilbage ind i de menneskeopfyldte, oplyste Sale, „jeg kjender Dem godt, Hr. Jasinsky.“

Forbauset traadte Ignatius et Skridt tilbage, og stirrede blegnende og maalløs paa hende; hun benyttede sig af Øieblikket og ilede udaf Døren.

Kjærligheden er som Bibelen: den rummer en Himmel og et Helvede; til de onde Aander var Igna-

tius hjemfalden i denne Nat. Uden Fred vandrede han omkring i de høie Sale, lyttede snart til Selskabets surrende Samtaler, snart til Paukerne og Violinerne, der tordnede og hvinede i Dandsesalen. I en af Quadrillerne dandsede Grev Alexander med Emilie; ved en Omsvingning tabte Emilie en kunstig Blomst af sin Haarpynt; rask nærmede Ignatius sig den Plet, hvor den var nedfalden, tog den og gik ud af Riddersalen. Det var en Efterligning af en lille Provencerose: „lille Tøirose“, sagde han, „Du er trofastere end Naturens virkelige Blomster: Aar kunne gaae hen, og Du blusser ufalmet. Jeg har eengang eiet en Rose, men den er gaaet ud for mig, — jeg seer det tydeligt. — Hvor underligt gaaer det ikke med Menneskets Handlinger! jeg har svoret at gribe til Vaaben og at vove mit Liv for mit Fødeland, men dengang jeg aflagde dette høitidelige Løfte, da dreiede min sværgende Tanke sig nærmest om en Pige, ikke om mit Land; til Straf for denne Falskhed har Gud vendt Pigens Hjerte fra mig og givet det i en Andens Haand. Velan da, saa være da fra dette Dieblik af al min Hu og min Tid helliget mit arme Fødeland!“

Atter gik nu Ignatius ind i Riddersalen; man dandsede ikke mere, man valtsede. Med speidende Die søgte han Grev Alexander og traf da denne valtsende med en blomstrende, ganske ung og meget rigtklædt Dame. Ved Væggen stod Emilie i Samtale med nogle ældre Damer; hendes Die fulgte ligeledes alle Grevens Bevægelser. Hændelsesviis havde hun stillet sig under et af de zamoiskiske Familieportraiter, der

forestillede en ung qvindelig Skikkelse, hvis fine og bløde Ansigtstræk tydeligt nok pegede paa Slægtsforhold med Emilie. Den unge, afmalede Dame var Maria Zamoiſky, som, tiltrods for sin qvindelige Natur, under Kosciuszkos Kamp var falden med Vaabnene i Hænderne, heltemodigt offrende sin Ungdom for Nationens Sag; i levende Live havde hun havt et, hvad man kalder, smukt, men dybttænkende, romantisk Ansigt, som ogsaa i Billedet var givet med muligste Nøiagtighed, kunstnerisk udført, med Aand og i Sandhed. Og som nu Emilie stod nedenfor den forlængst Afdødes Portrait, syntes hun, saaledes som hun i det Øieblik var stemt, efterhaanden at optage den Dødes Lineamenter i sit livfulde Aasyn: en mørk, sorgfuld Tanke gik vistnok i hiint Nu gjennem hendes indre Væsen, — en Sorg, en Skygge fra Shakespears og Byrons Verden, en dunkelfarvet Anskuelse af Livet, en Anger over en begaaet Brøde eller ogsaa, og det vil jeg snarere antage, et Tusmørke af Othellos Skinsyge. Valtsede maaskee Greven ikke med den smukkeste Dame paa Ballet? — — —

Idet Ignatius i Døren betragtede dette hendes Minespil, denne Forandring i de udvortes Former, klappede hans gamle Lærer, Morawſki, ham paa Skulderen. „Ignatius,“ sagde den redelige, gamle Mand, „jeg gjennemskuer i dette Øieblik dine Tanker, men erindre Dig, hvad Du læste hos Shakespear, dengang jeg lærte Dig Engelsk: Qvinde, dit Navn er Svaghed. Jeg har desværre alt forlængesiden seet, hvad Du nu først faaer Øie paa. Jeg har opdraget hende, og nu befinder jeg mig som en Gartner, der har oplevet et Vidunder: jeg

plantede en Rose, og see! Rosen blev forvandlet til en Passionsblomst! Jeg opelskede en sjelden Plante, jeg gjemte den for at sælge den til en Ven, men denne Ven blev fattig, og da maatte jeg overlade den til en Ubekjendt. Gud skjænke Dig Trøst!"

Den Gamle gik bort, og samtidig med ham forlod Ignatius Selskabet, for i et af Gjæsteværelserne at kaste sig paa en opredt Seng og, om muligt, at falde i en bedøvende Søvn. Han gik gjennem de høie Trappegange, hvor Træpillerne vare udskaarne i besynderlige mythologiske Figurer, kom derpaa hen i den venstre Fløi af Bygningen, og aabnede Døren til et af de for ham saa velbekjendte, saa kjære Gjæstekamre; det var en rummelig Sal, hvor Væggene og Loftet vare malede som en Grotte, i hvis indvendige Løvværk der sad løierlige Abekatte og brogede, glimrende Poppegøier, hvilke han i sit onde Lune antog, sad allesammen og vrængede ad ham. Han pudsede Voxlysene og lagde sig paa Sengen men kunde ikke faae Ro: det tyktes ham, at hver Poppegøie med sine glimrende, straalende Fjer efterhaanden forvandlede sig til en Grevelieutenant i pragtfuld Landseneeruniform og saae spodsk ned til ham. Han reiste sig atter af Leiet, slukkede det ene Lys og gik med det andet ind i Sideværelset; ogsaa dette var gjæstfrit opvarmet, Kulilden i Kaminen vidnede om, at En af Tjenerskabet havde været der fornylig og røgtet sin Dont; ogsaa her stod en opredt Seng, hvori Ignatius for anden Gang søgte Hvile for Legem og Aand.

Musikken, der lød fra den høire Fløi, lullede ham efterhaanden i Søvn, men da saameget som en halv

Time kunde være forløben, vaagnede han op ved en Lyd, som af en Dør, der gik og sagte blev tillaaset igjen. Sit Lys havde han slukket, og Døren til det saakaldte Grotteværelse stod paaklem; kort efter hørte han, hvorledes En fyrede i Kakkelovnen, derpaa slængte sig ned i Sophaen og sagde: „naada, Emilie, hvad er der nu igjen paafærde?“

Paa eengang faldt det som et sort Slør fra Ignatius's Øine: det var samme barske, men dog for Øieblikket noget dæmpede, Stemme, der i Warschaus Gader, da Ignatius søgte efter det gaadefulde, qvindelige Væsen, der i Grev Paz's Kapel havde tiltalt ham, dengang havde spurgt: „hvad behager?“ Og da nu Ignatius hørte den qvindelige Røst, der svarte paa Grev Alexanders Tiltale, da kunde han ikke begribe, hvorledes han ikke i den tilslørede Skikkelse, der havde sagt ham, at hun var hans Sorg, hans mørke Genius, og at det vilde staae daarligt til, naar hun næste Gang mødte ham, allerede dengang havde kunnet gjenkjende Emilie Zamoisky.

„Du elsker mig ikke mere, Alexander,“ lød Emilies Svar.

„Emilie, Du er jaloux.“

„Velan, jeg vil tilstaae det, det er netop Tingen, — hvorfor dandser Du hele Natten udelukkende med den smukke Comtesse Sapieha?“

„Fordi hun er den Smukkeste i Selskabet.“

Her brød Emilie ud i Taarer og hulkede næsten frem: „og glemmer Du da aldeles, hvad Du skylder mig, mindes Du ikke dine Løfter, mindes Du ikke, at

jeg har skjænket Dig Alt, hvad en Qvinde kan give en Mand? o, jeg er vistnok bedragen."

„Ingenlunde," svarte nu Alexander alvorligt, „troer Du, at Du er Moder, — og siig mig i dette Øieblik, hvad din Mening er om den Sag — saa erklærer jeg Dig endnu inat i dette store Selskab for min Gemalinde, for Grevinde Dubnocki."

„Alexander," svarte hun, „jeg har ingen Grund til at troe det, skjøndt vel til at frygte det, men om end jeg var Moder, troer Du da, at jeg vilde paatvinge Dig mig, naar jeg tydeligt kunde see, at Du ikke elskede mig?"

„Og hvem siger, at jeg ikke elsker Dig?"

„Det siger det Kys mig, som Du trykkede paa Julie Sapiehas Haand. Alexander, Americas Varme laae i hiin Berørelse."

„Nuvel, nuvel, jeg tilstaaer det: jeg er letsindig, ustadig, men giv blot Tid, til jeg bliver ældre!"

„Alexander, jeg var bleven lykkeligere med Ignatius." —

„Saa tag ham, det er Tid endnu!"

Her reiste Emilie sig heftigt og udbrød: „Hr. Greve, vel staaer jeg ikke for Deres Øine som den rene, uskyldige Pige, De fordum beundrede og — vildledte, men erindre Dem, at jeg dog altid er en velopdragen Dame, som har en Broder til Herner, hvis Nogensomhelst udenfor Familien ikke viser mig den udvortes Agtelse. Fra dette Øieblik ere vi To fremmede for hinanden; glem De mig, jeg skal søge at glemme Dem. Den Ignatius, hvem jeg iaften, paa Deres indstændige

og alvorlige Opfordring, ved min Kulde og ved min Fremmedladen saa haardt har krænket, — jeg gjentager Dem det — han mener mig det ærligere, end De, og vidste han, hvad der var foregaaaet, og i dette sørgelige Øieblik foregaaer, mellem os To, da vilde han vistnok ikke see Dem fredeligt i Øinene; han skal heller aldrig bedrages af mig."

Hun holdt inde, som om hun ventede et Svar; da lød der et dybt Suk fra Nabováerelset, — det var Ignatius, der gav sin Smerte Luft.

„Hvad var det?" raabte Greven, idet han foer op af Divanen.

„Hvad det var?" gjentog hun skjælvende, „det var vel Nattevinden, der stønnede udenfor Vinduet. — I det Samme faldt der fra Kaminen en klar Belysning over hele Værelset: Poppegøierne saae saa fornemme og stolte ned fra Væggen paa de Trende, og Abekattene grinede saa ondskabsfuldt; fra den anden Fløi af Gaarden lød en høitidelig Marsch for fuldt Orchester. „Eller," vedblev Emilie, efterat hun et Øieblik havde lyttet efter, om der muligt vilde komme flere Lyd, „eller ogsaa, Hr. Greve, er det mine Fædres Skygger, der svæve gjennem Salen og sørge over, at de maa see Emilie saaledes ydmyget —"

„Holdt," raabte Greven, „fat Dig, Du maa ikke forlade mig, — kan Du ikke taale Spøg, Emilie? kom med hen i Riddersalen, saa beder jeg øieblikligen Obersten om din Haand. See saa! nu har jeg visket Taarerne af dine Kinder, — hør, hvor herligt! de

spille Dombrowskis Masurka*), — kom, min smukke Brud!"

V.

Da de Trende vare borte, reiste Ignatius sig langsomt op af Leiet, tændte atter Lysene og gik længe op og ned i Værelset. Fra Aftenens Begyndelse havde han vel seet, at Emilie havde forandret sit Sindelag imod ham, men dette, — — det havde han ikke ventet. For et Dieblik beherskedes han af bittre Følelser, men snart fik hans Godmodighed Overhaand over hans Tanker, og i sit stille Sind ønskede han, hvad han imidlertid neppe torde haabe, at Emilie maatte blive lykkelig med ham, hun havde valgt. Og derpaa gik han saa temmelig rolig ned i Riddersalen.

Idet han traadte herind, lød Pauker og Trompeter ham imøde; derpaa fulgte et levende Jubelraab. Henne under Maria Zamoiskys Portrait stod atter Emilie, men dennegang med funklende Dine og Glædens Roser paa sine Kinder: Obersten havde netop lagt hendes Haand i Grev Alexanders og givet sit Minde til Forlovelsen. Med fast Stemme og fuldkommen Beherskelse af hver en Mine lykønskede Ignatius den forlegne Pige, vendte sig derpaa om til Hippolyt og bad ham om at følge med ind i et andet Værelse. Da de vare komne herind, tog Ignatius tilorde: „Hippolyt, Du har bedraget mig."

*) Dombrowski var Overstcommanderende over den polske Legion, som fægtede under Napoleon. Masurkaen kaldes den bekjendte Sang: „End er Polen ei fortabt" o. s. v.

„Hvad mener Du?“ spurgte denne besindigt og koldt.

„Kun ved at give mig Haab om at kunne vinde Emilies Haand, fik Du mig overtalt til at deeltage i en forvoven Sammensværgelse, og dog har Du bestemt maattet vide, at hun elskede Greven. Skam Dig, Hippolyt, Du har løiet for mig.“

„Ganske vist har jeg løiet for Dig,“ svarede nu Hippolyt, „men det var jo den eneste Maade, hvorpaa jeg kunde bringe Dig over paa vort Parti. Jeg vidste meget godt, at der alt var en god Forstaaelse mellem Greven og Emilie, det glædede mig, saa havde vi jo vundet ham; med Villie begunstigede jeg inat Alexanders Frieri, for at, naar Du først var forlokket til falske Forhaabninger og derpaa pludselig, som Du nu virkelig er bleven det inat, blev reven ud af disse behagelige Drømme, Du da skulde føle Dig utilfreds med din Stilling, din hele Tilværelse, og derpaa med Iver og Lyst hellige Dig til vore vovelige Foretagender, hvorhen Tanken, Haabet, Ønsket om en hæderlig Død rimeligviis vilde lokke Dig. Og jeg seer det jo tydeligt, Ignatius! Du græder alt, og dine tæt sammentrukne Øienbryn, din Skjælven over hele Legemet, dit hurtige Aandedrag, din Dødsblegked, Alt er Symptom paa indre Lidelser, — ikke sandt, om end ikke Du ønsker Døden nu, saa er Du dog heller ikke bange for den?“

„Hippolyt,“ udbrød Ignatius med Afsky, „Du har været mig en falsk Ven!“

Da svulmede den mørke Stribe paa den unge Zamoiskys Pande, dog kom Fatningen hurtigt igjen, og Hippolyt lagde sin Haand trohjertig paa Ignatius's

Skulder: „Broder," sagde han tungsindigt, „det har jeg ikke været; men hvad gjør det til Sagen, om i en Tid, som denne, et Menneske som Du, eller som Emilie, eller som Alexander, eller som jeg, om En af os, eller om vi alle Fire, gaae tilgrunde, hvis vi Enkelte derved kunde gjøre Noget til Held for den hele Nation? Troer Du kanskee, at Emilie bliver lykkelig? jeg siger Dig: hun bliver, — ja, Ignatius, jeg veed, hvad jeg ikke for al Verdens Guld vilde vide! — hun er alt ulykkelig. I sin hvide Silkekjole stod hun derinde, betydningsfuldt nok, under den i Kamp som Martyr faldne Marias Billede, hun var pyntet som et Offerlam, — endogsaa min egen Søster har jeg opoffret, saa kan Du ikke klage!"

„Og," spurgte Ignatius nu, „om nu din Beregning fandtes gal, om det, hvorfor Du har gjort disse mange Opoffrelser, om nu denne Revolution fik et uheldigt Udfald? Havde Du da ikke bortskaaret fire Menneskers Liv, ja, ikke fire, men muligt med disse fire, andre fire hundrede Tusinders Liv? dumdristige Beregner, vil Du agere Skjæbnen i Miniatur?"

Hippolyt stod ubevægelig og hørte koldblodigt paa den forurettede Vens Vredesyttringer, og Ignatius vedblev nu i en næsten prophetisk Tone: „har Du betænkt, at der gives Noget, som kaldes Forræderi? mindes Du ikke, hvad Digteren siger, at Mammon baner sig Vei, hvor Seraphen fortvivler? og naar nu vi ere slagne og vandre hjemløse om i Ellemoser og blandt de nøgne Træer; naar hundrede Tusinder ere blevne ulykkelige, naar vore Godser bortforæres til dem blandt Russerne, der have myrdet fleest Polakker; naar Byer opbrændes,

Slotte sløifes, Kornet nedtrampes af Fjendens Heste, Bønder hænges, Adelsmænd stikkes ind i Kalmukkens Regimenter, — og jeg da træder frem for Dig, viser Dig den hele, udstrakte Elendighed og siger til Dig: see, for at opnaae dette, har Du offret Emilies, din egen og min Lykke! hvad vil Du da svare mig?"

„Du seer Tingene fra den mørkeste Side," indvendte Hippolyt, „Du lader Dig henrive af mørke Anelser. Saaledes stemt skal man ikke begynde en Revolution. Hvad Du med Aandens Øie seer tabende og paa Flugt, det seer min raskere Aand seirende og i Triumph. See til Frankrig, lykkedes maaskee ikke Revolutionen for hine, og hvor mange Revolutioner, i det Hele taget, er der ikke lykkedes? Om vi skulle seire" — her foldede han Hænderne andægtigt — „det veed kun Gud, men vi trænge til en Forandring, det veed vi. Europa vil ikke see os falde, det vil række os en moderlighjælpende Haand. Naar et Land er haardt betrængt, da er det naturligt, ja nødvendigt, at det vil frie sig fra sit Onde; men i enhver Revolution maa der være Mænd, der kunne sætte Liv i de Svaghjertede, og til disse Mænd i vort Land regner jeg Peter Wysocki og mig. Vi To have ikke skabt Opstanden, det har Constantin, og over hans brødefulde Hoved komme det uskyldige Blod, som skal udøses. Naar Polen bliver frelst, da er et Bidrag, som mit og dit Liv, ikke en Sum af den Værdi, at man skulde krympe sig for at give den tilbedste; og frelses Polen ikke, da har heller ikke vort Liv noget at betyde: thi hvo kunde vel ønske at leve i denne Tilstand?"

Ignatius vilde gjenmæle, men Hippolyt greb hans Haand og sagde: „min Barndomsven, tøv med at svare mig til en bedre Tid: i dette Øieblik er Du, efter din Mening, retfærdigen ilde stemt imod mig. Paa den første Valplads, hvor vi mødes, der vil Du, stolt af vor Seiervinding, give mig et ganske andet, et venligt Svar."

Hippolyt gik nu hurtigt ud af Værelset, men Ignatius forføiede sig ind i Dandsesalen. For tredie Gang saae han her Emilie staae hændelsesviis under Maria Zamoiskys Portrait, men denne Gang saae hun atter bedrøvet og lidende ud, — den letsindige Grev Alexander var netop beskjæftiget med at byde den unge Comtesse Sapieha nogle Forfriskninger. — — —

Den følgende Formiddag kjørte de tre Venner atter fra Korilnicza til Warschau; faa Tage derefter udbrød Revolutionen. „Kjør gjennem Skoven," raabte Hippolyt til Kudsken, „jeg vil see, om ogsaa Træerne der ere trivedes noget." I det Øieblik Vognen dreiede ind i Skovveien, sprang lige ved Indkjørselen tre Ræve forbi de steilende Heste og løb ind i Tykningen. Hippolyt vendte sit Blik didhen, hvorfra Rovdyrene vare komne: „der ligger dog noget Sandt," udbrød han, „i hvad Vitellius paa Valpladsen sagde, at en Fjendes Liig lugter godt." Ignatius vendte sit Hoved om og saae — Yermaloffs af de vilde Dyr mishandlede, livløse Krop.

VI.

Den ni og tyvende November tændtes Ild i Warschau paa et Bryghuus, der laae i Nærheden af den

russiske Kavallerikaserne: dette var Opstandens Løsen. Een Afdeling gik til Slottet Belvedere for at tage Storfyrst Constantin tilfange; Wysocki styrtede med nogle faa Ledsagere ind i Kadetakademiet, hvor der netop holdtes en Forelæsning over Taktikken: de russiske Skildvagter afvæbnedes, og Kadetterne sluttede sig til Oprørerne. Uden Modstand bemægtigede Wysocki sig Arsenalet og uddeelte 40,000 Karabiner og Flinter blandt Mængden. Statsfangerne i Karmelitterklosteret befriedes; en Officeer styrtede ind i Theatret med det Udraab: „Polakker, til Hjælp! Moskoviterne myrde vore Landsmænd!“ — i et Nu var Theatret tomt. Gaderne oplystes af de brændende Huse, hist faldt enkelte Skud, her drønede en heel Salve; bevæbnede Mænd strømmede tilhest og tilfods gjennem Forstæderne; i den ene Gade lød vilde Hevnskrig, medens blege Russere bøiede om i den anden. I disse frygtelige Dieblik gaves ingen Pardon: enhver Russer, enhver troløs Polak, der grebes paa Gaderne, faldt som Offer for Mængdens Raseri. Men da Morgenen frembrød paa den sidste, mørke Dag i November, da var Alting stille: hver levende fremmed Gjæst var ude af Staden, kun de Myrdede laae adsplittede paa de uhyggelige Gader og Torve. De vandrende Folkehobe saae blege ud og talede ikke et Ord: Skræk havde overkalket Kinderne, og bange Anelser bandt Tungen. Den ellers uforfærdede Wysockis Die var mat, fyrigt Liv funklede der kun under Republikaneren Hippolyts sorte Dienbryn.

VII.

Som bekjendt hjalpes Polakkerne i deres forvovne Foretagende ikke lidet ved den Omstændighed, at Rusland i Polen havde sammenhobet et frygteligt Krigsmateriale, der skulde bruges paa et paatænkt Felttog til Frankrig eller Belgien. Dette Felttog blev der nu Intet af paa Grund af den uventede Opstand, til hvis Dæmpelse Keiseren maatte forbruge en stor Deel af sin Armee; Polakkerne derimod fandt en betydelig Understøttelse i de russiske Kornmagasiner, Krigskasser og Ammunitionsforraad. Hvor glimrende imidlertid Polakkernes Tapperhed end viste sig, anede Hippolyt dog, at Overmagten dog tilsidst vilde seire, hvis ikke udenlandske Magter vilde understøtte Polen. Chlopizki havde nedlagt sit Dictatur, men ikke sin Lynstraale: udfra Elleskoven ved Grochow viste Chlopizki, at han kunde lyde ligesaagodt, som han forstod at byde. I dette Slag, hvor Diebitsch efterhaanden anvendte en Masse af 112,000 Mand og 300 Kanoner mod 50,000 Polakker og 60 Kanoner, kæmpede ogsaa den gamle Oberst Zamoisky, ikke som Oberst, men som Ritmester i det Landseneerregiment, hvor hans tilkommende Svigersøn, Grev Alexander, var ansat som Lieutenant. I det fjerde Infanterieregiment, som af selve Storfyrst Constantin var erklæret for det ypperligste Regiment i hele den polske Armee, tjente derimod Hippolyt og Ignatius.

Foraaret udviklede sig imidlertid, og man skrev den 26 Mai, da Slaget stod ved Ostrolenka. „Som

Rovdyr," fortæller Historieskriveren*), „stormede de russiske Grenaderer, dryppende af Sveed, berusede af Brændeviin, over den Bro, der af Polakkerne var slaaet over Narewfloden, tvungne frem af de Kanoner, som Diebitsch havde opstillet bag dem, og da de saa vare komne til Broens Ende, saa havde de endda kun naaet dette Sted — for at falde." To polske Generaler, Kaminski og Kizki, ni Stabsofficerer, ni og tredive subalterne Officerer og henved atten hundrede simple Soldater vare faldne, tre hundrede tagne tilfange. Russerne tilskreve sig Seiren, men den polske Nationalhærs Overstcommanderende, Skrzynecki bivouacquerede alligevel Natten over paa Valpladsen og forlod den først ved Dagbrækningen den 27 Mai. Det er til denne Valplads, at vi nu maa henvende vort Blik.

En Kanontorden fra begge de fjendtlige Hære endte Slaget om Aftenen den 26 Mai; derpaa indtraadte en huul Taushed: man begrov de lemlæstede Liig, og Russer og Polakker gik, som ved en stiltiende Overeenskomst, fredeligt jevnsides hverandre.

Hist midt paa Sletten, hvor der netop var et temmelig tykt Tjørnekrat, laae henved en heel Esquadron polske Landsenerer, som vare blevne dræbte af det finske Skarpskytteregiments sikkerttræffende Kugler. Man afklædte Ligene, og da kom paa mange af de Faldne Ribbenene frem, Beenpandseret, det hvide Gitter, bag hvilket Hjertet sidder som en fangen Fugl og udklynker sine Jammertoner over den fortabte Verden. Det var ved

---

*) See: „Die Geschichte unserer Tage, Stuttgart 1831."

dette Kavallerieregiment, at den gamle Oberst Zamoisky frivillig havde stillet sig og derpaa var bleven ansat som Ritmester; det var ved dette Regiment, at Emilie Zamoisky havde stillet sig som simpel Soldat og, skjøndt Qvinde, deelt sin Faders Farer og legemlige Strabadser; og det var til dette Regiments nedskudte fjerde Esquadrons livløse Legemer, at Hippolyt og Ignatius nærmede sig. „Jeg skjælver som et Barn", udbrød Hippolyt, „Manden er ikke meer, hvad Manden ved sin Skabelse var: Adam mistede et Ribbeen, og da Gud deraf dannede en Qvinde, gik med det Samme meget af den mandlige Kraft over i den qvindelige Skabning. See, Ignatius," — her skjælvede hans Stemme mærkeligt, — „see, Ignatius, her ligger din Emilie, som fordum Maria Zamoisky laae!" Ignatius bøiede sig ned og saae ved Fakkelskinnet den døde Pige, der nu, saaledes som hun laae der, mærkeligt lignede hiin i en tidligere Periode faldne Slægtning Maria Zamoisky. Og som han nu stod der, overvældet af Sorgens, men ikke af Lethes, Bølger, tænkte han paa, hvor underligt dog det nu indtraf, hvad han hiin Aften paa Korilnicza kunde have anet, hvis han havde havt et overmenneskeligt Øie, dengang han saae Emilie tre Gange staae under Maria Zamoiskys Portrait; thi Forsynet, eller hvad man nu vil kalde det, simpelthen Gud, eller Naturen, eller det store ubekjendte X, giver vel de Dødelige Vink om, hvorledes Fremtiden vil vorde for dem, men har til Tilgivt lukket deres Øie, saa at de ikke kunne see disse Vink.

„Der ligger hun", udbrød Hippolyt, „hun, hvis

Blod fordum rullede saa raskt, som Weichselens Strømme, men hvis kolde, dunkle Vædske nu ligner Afløbsvandet fra „det døde Hav“. Ignatius, det er nu skeet, hvad Du befrygtede: under min Søsters kolde Legeme ligger min afsjælede Fader! ærlige Gamle, din Søn har gravet din Grav!“

Først her paa denne grufulde Valplads veeg den kolde Besindighed og den varme Fødelandskjærlighed for et Øieblik bort fra Hippolyt, da han saae de elskede Frænder ligge livløst henstrakte. Han kastede sig ned over de kolde, stivnede Væsner og hulkede længe, men Ignatius kunde endnu ikke fælde en Taare: her viste Sorgen sin dobbelte Charakteer, den iisnede den Blødes Hjerte, medens den smeltede den haarde Republikaners. En Sabels Klirren ganske tæt i Nærheden vakte endelig Hippolyt af hans Dvale: han reiste sit Hoved iveiret, stod langsomt op og gjenkjendte Grev Alexander, idet denne traadte ind i Fakkelskinnets Cirkel. Mørkt opsvulmede Aaren i Hippolyts Pande, han strakte Armen ud imod Greven, som for at ville afholde denne fra at træde nærmere ind i den hellige Familiekreds. „Hvad vil Du her“? spurgte han Greven, „tør Du med roligt Sind betragte disse tvende Døde og mig, den Levende? her ligger den Pige, hvis rene Kjærlighed Du forsmaaede og spottede, ja, Skurk!“ — her steeg Hippolyts Raseri til en frygtelig Høide — „Du fordærvede og besmittede hendes fromme Sind, Du brød Zamoiskyernes blanke Ridderskjold over den Armes Hoved, — men jeg, jeg taug, fordi Du var en tapper Mand, som kunde vise mit Fædreland gode Tjenester, — vor Families Ridderære

har jeg opoffret Nationens store, hellige Sag — heller ikke faldt hun ved din Side, nei, hun hviler ved sin Faders brustne Hjerte, tilgivet af ham og, trods din forpestende Nærhed, forherliget ved en Heltindes Død. Gaa, min døde Fader kan nu ikke forbande Dig, men jeg, hans døende Søn gjør det i hans Sted, — gaa, gaa hurtigt, thi jeg vil nødigt berøve Fædrelandet En af sine Kæmpere!"

Ikke af Feighed, men bevæget af en retfærdig Agtelse for Sønnens og Broderens Sorg, gjennemtrængt af Anger, hvis Bitterhed den Letsindige ofte fornemmer i dens fuldeste Kraft, gik Grev Alexander bort, og Ignatius saae ham aldrig mere siden.

Hippolyt taug en Stund og rakte derpaa Ignatius Haanden. „Stakkels Ven", tog han tilorde, „jeg har berøvet Dig enhver Udsigt til at vorde lykkelig i dette Liv; jeg takker Dig for, at Du ikke, hvad mange Andre vist vilde have gjort, i dette Øieblik hevner Dig paa mig ved at gjøre mig bittre Bebreidelser: jeg føler dybt din Godhed. — Jeg sagde før, at jeg døende forbandede Greven; Du forstaaer endnu ikke, hvad jeg herved meente, men snart skal Du see, at Hippolyt Zamoisky er ligesaa redebon til at opoffre sig selv for sit Fædrelands Bedste, som han før var det til at offre Andre. Min Stamme uddøer med mig, Du, Ignatius, skal være min Arving, — intet Ord vil jeg høre — jeg siger Dig jo: inden fjorten Dage er jeg samlet med Fader og Søster i det store Stjernehuus. Følg Du med Hæren; jeg har endnu kun een Pligt tilbage her paa Jorden, det er at begrave disse to kjære Liig hjemme

paa Korilnicza, hvor Familien ligger. Jeg vil tage Afsked med min Moder; endnu engang vil jeg gjennemvandre de lange Gallerier, stirre paa mine Forfædres Portraiter og indaande Sommerluften i den liflige Slotshave; den Fugl, der for tre Aar siden sang over mit Hoved i Korilniczas Skov, skal forefløite mig sit lystige Farvel, før jeg gjør den store Reise; Dig skal jeg desuden skriftligen tilsikkre min Fædreneeiendom. Farvel, Tak for dette Liv!" — Han omfavnede Ignatius og bød ham gaae: han selv skulde nok besørge Ligene bort.

Ignatius fjernede sig og fulgte Skrzynecki i de følgende Dage paa hans Tilbagetog fra Ostrolenka.

VIII.

En Uge var hengaaet, efterat Skrzynecki havde trukket sig tilbage gjennem Pultusk til Praga, hvor han med sin hele Hær ankom den 28 Mai. I Kapellet paa Korilnicza sad Dag og Nat den gamle, sortklædte Oberstinde ved sin Mands og sin Datters friske Kister; den gamle Huuslærer Morawski stod for det Meste ved Siden af hende. I et saadant Øieblik sagde engang Oberstinden: „mit ene Barn, Morawski, ligger her, men min herlige Søn, Stammens sidste Ætling, skal aldrig komme til at hvile her; hans Liig bliver lemlæstet og kastet til Føde for Hunde og Ravne; Ingen af Korilniczas Bønder skal bære min Yndling til sine Forfædres Kapel, ingen Psalme bliver sjungen, ingen Messe holdt over den Ædles Katafalk, — og dog gik den raske Dreng frimodigt sin skrækkelige Skjæbne imøde! O Morawski,

det er en stor Sorg at have Børn, naar man skal miste dem, men det er dog en Trøst, naar man mister dem paa den Maade! I det Øieblik, jeg hører, at hans dristige Plan er lykkedes eller mislykkedes, og at han er død, da vil ogsaa jeg døe, jeg, det sidste Minde om en forgangen Tid, den sidste Moder i den zamoiskyske Stamme. Da skal Ignatius Jasinsky ombytte sit Navn med vort, — Gud give ham Held til at gjenføde Slægten!"

„Amen!" sagde Morawski og foldede Hænderne andægtigt.

IX.

Den sjette Juni havde tyve unge Mennesker i Warschau samlet sig i det førnævnte Kapel, der hørte til Grev Paz's prægtige Slot. Ingen Lamper brændte, men det var Tusmørketid. Mange af de Tilstedeværende havde et vildt Udseende, en Enkelt af dem havde endogsaa en rød Jacobinerhue i Haanden: de hørte Alle til den republikanske Klub i Warschau. Hele Forsamlingens Øine vare henvendte paa een Skikkelse, et høit, stærktbygget, men dødblegt ungt Menneske, der virkelig ogsaa havde noget Imponerende ved sig. Han bar ingen Uniform, men en sort, temmelig kort Frakke, rigt broderet med Silke af samme Farve, sorte Beenklæder og en sort Hue. Intet velvilligt og høfligt Smiil saaes omkring hans Mund, men dyb Eftertanke lurede i hans sorte Øie, og den høie Marmorpande med den opadløbende, dybe Fure antydede en fast og urokkelig Charakteer, — jeg behøver vel ikke at sige, at den af de

Øvrige saa opmærksomt Jagttagede var Hippolyt Zamoisky.

„Jeg har kaldet Eder hid," begyndte han, „fordi jeg har en vigtig Plan, som skal udføres, — I ere dog vel Alle endnu saaledes sindede, som I fordum var det? Tab af Formue, Tab af Venner og Slægtninge har dog vel ikke forknyttet eders Mod og hellige Begeistring?"

„Nei!" lød det eenstemmige Svar.

„Godt," vedblev Hippolyt, „saa hører da opmærksomt efter! I maa vel Alle have bemærket, at Tingenes Stilling i dette Øieblik er yderst vaklende. Skrzynecki's Retirade fra Ostrolenka er blevet bittert dadlet, Uenighed truer med at opstaae mellem vore Generaler, Folket er blevet mistroisk mod Regjeringens Hoveder, russisk Guld har forlokket flere anseete Polakker til at blive Forrædere, og dersom Russerne i dette Øieblik tilkægte sig en Seir, da bliver Opstandens Resultat uundgaaeligen fordærveligt for os. Derimod — kunde vi netop i disse Dage vinde een eneste glimrende Seier, da vilde den fordums Tro paa Gud og paa vor egen Kraft atter bringe Livsfriskhed i de synkende Gemytter: som et løsladt Kobbel Jagthunde vilde det polske Folk fare løs paa Flygtningerne, og maaskee vilde da ikke en eneste Russer komme til at gjensee sit Fødelands Jordbund. At vinde denne Seir, paaligger Generalissimus at tænke over; at understøtte ham i hans Planer, ja endog, ham uafvidende, at udføre hjælpende Foretagender, er vor Sag, og til et saadant Foretagendes Overveielse har jeg kaldet Eder idag."

„Lad høre," raabte han med Jacobinerhuen.

Hippolyt vedblev: „langsomt have Russerne trukket sig nedenfor Narew imod Pultusk. De store Masser have mangfoldige Gange, senest ved Ostrolenka, lidt betydelige Tab; mismodige see de paa den fordums berømte Hærfører og spørge: hvorlænge skal det endnu vare, at vi, fjernede fra Fødeland, Slægt og Venner, skulle uden Seir næsten daglig opoffre de mange Compagnier og Esquadroner? — Selve Diebitsches Undergeneraler — jeg er underrettet derom — ere indbyrdes uenige i Krigsraadet, om hvorledes Krigen nu paa en for Rusland tilfredsstillende Maade skal føres. Hvad om vi nu ved et eneste Stød tilveiebragte en fuldstændig Forvirring iblandt dem?"

„Hvad mener Zamoisky?" spurgtes der, „hvad er hans dristige Hensigt?"

Roligt svarede Hippolyt: „at myrde Grev Diebitsch." —

Der indtraadte en Dødsstilhed i Forsamlingen, men efterhaanden, som de unge Mennesker besindede sig, (og Hippolyt gav dem Tid til Eftertænkning) da traadte den Overbeviisning dybt ind i deres Sjæle, at Diebitsches Død vilde forvolde en stor og forstyrrende Bevægelse i den russiske Hær, hvis enkelte Troppecorpser da vel muligen kunde have gode Divisionschefer, men dog vilde komme til at savne en duelig Overgeneral: et hurtigt Sværdslag fra den polske Hærfører kunde da i dette kritiske Dieblik maaskee oprive hele den russiske Armee.

„Tanken er god, — udvikle nærmere, hvorledes den skal iværksættes, — vi sværge Dig Taushed og Lydighed,

— vi offre Liv og Blod!" saaledes lød det fra de forskjellige Munde.

„Liv og Blod maa ogsaa opoffres ved denne Leilighed," tog atter den alvorlige Hippolyt tilorde, „thi levende kommer Ingen af os tilbage, som vover sit Hoved ind i den russiske Leirs Strube."

„Det er ogsaa det Samme!" raabte Republikanerne.

Hippolyt vedblev: „saa sværge da Alle vi, som her ere tilstede, at gjøre Alt for at komme Greven saa nær, at Gift, Dolk eller Pistol kan ramme ham. Den Første, som skal gjøre Forsøget, det er mig: jeg har den Forret paa Grund af, at det er mig, som er Proponenten. Mislykkes det for mig, saa træder en Anden i Skrankerne, og saaledes vedbliver det, indtil enten vi Alle ere døde, eller Greven er falden. Hvorledes I Andre ville udføre eders Foretagender, paa hvad Maade, han troer bedst at kunne naae sit Maal, det maa Enhver i Stilhed overlægge med sig selv, — min Plan er alt lagt. Saa knæler da for Kosciuszkos Billede, sværger Taushed, Mod og Udholdenhed!"

Medlemmerne af det nylig sluttede Forbund svore nu den bindende Eed, men protesterede paa det Kraftigste imod, at Zamoiský skulde være den første Forvovne: de vilde kaste Lod. Dog, Zamoiský forblev urokkelig i sin Beslutning; der blev derpaa trukket Lod om, hvo der, hvis Zamoiskys Forsøg mislykkedes, skulde være den Anden i Raden, og Loddet faldt paa ham med den røde Hue, Zmolinsky, den Samme, som paa Korilnicza forraadte den russiske Politispion Andreas Yermaloff.

X.

Det russiske Hovedqvarteer var forlagt til Landsbyen Kleczewo; her havde Alt et krigerisk Udseende; Kanoner kjørtes gjennem de snævre, usselt brolagte Gader, polske Fanger dreves som Flokke af Qvæghøveder forbi de russiske Skildvagter, Adjudanter kom og reed atter bort, medens et enkelt Regiment i Parademarsch drog forbi den Gaard, hvor Feltherren havde opslaaet sit Sæde. Det var om Formiddagen den 9 Juni, en lummer Sommerdag, at man saae den keiserlige Adjudant, Fyrst Orloff, træde ud fra Diebitsches Bolig; Fyrsten var den 8 Juni kommen til Leiren i et hemmeligt Ærinde fra Hoffet i St. Petersborg. Grenadererne præsenterede Gevær, og en luun Sommervind bevægede den store Fane med det russiske Vaaben, der stod plantet udenfor Diebitsches Gaard, retsom selve Naturen vilde være med at hilse paa Keiserens Yndling.

Inde i Gaarden, udenfor hvilken Grenadererne gik som Skildvagter, vandrede Grev Diebitsch stærkt bevæget op og ned i Salen; han var ene, sysselsat med sine egne, mørke Tanker: snart stod han stille i Værelset og stirrede ned mod Gulvet, snart gik han op og ned med Armene korslagte paa Ryggen, og kun i afbrudte Sætninger gav han sin Harme, sin Smerte Luft: „Paskewitsch kommen fra Persien til Petersborg, — nedlægge Commandoen, — trække sig tilbage paa sine Godser, — først overskride Balkanbjergene for at drukne i de polske Moradser, — og hvad vil Folk, hvad vil Aviserne sige? — o, hvorfor overtog jeg ogsaa dette Felttog! — Jeg

kan ikke nu gaae bort uden Skjændsel, — stakkels, stakkels Polen" —

Her afbrødes han i sin Grublen ved en Adjudants Indtræden. Denne meldte Greven, at en Kosakpult havde hidført en ung Polak, der frivillig havde overgivet sig i deres Hænder med det Forlangende, øieblikligen at føres for Greven, da han havde Ting af høieste Vigtighed at foredrage. — „Var han væbnet, da han overgav sig?" spurgte Greven. — „Nei," svarte Adjudanten, „han er bleven undersøgt paa det Nøieste, men intet Mistænkeligt er fundet; iøvrigt har han et kraftfuldt Udvortes og et alvorligt, høist charakteristisk Ansigt, ravnsorte Øienbryn, sorte Øine og lysebrunt Haar."

„Lad ham komme!"

„Med Vagt?" spurgte Officeren.

„Uden Vagt," svarte Diebitsch og gik derpaa atter op og ned i Salen, saaledes hensjunken i trøstesløse Betragtninger, at han ikke engang bemærkede Hippolyt Zamoiskys Indtræden, heller ikke, at denne, benyttende sig af Generalens Aandsfraværelse, med Falkeblik speidede omkring i Værelset, for at see, om der ikke laae eller hang et eller andet Vaaben i samme. Havde Diebitsch iforveien kjendt Hippolyt, da vilde det have været ham paafaldende, at Ynglingens kulsorte Haar paa eengang var blevet kastaniebrunt. Naar man undtog Øinenes Blinken tilhøire og tilvenstre paa Væggen, hvor der paa den ene Side hang en kostbar Damascenerklinge i Guldskede (et Minde fra Tyrkekrigen) og paa den anden to sølvskæftede Pistoler, var Hippolyt saa udvortes død, som en af Canovas Statuer, ubevæget,

ubevægelig, men indvortes i desto voldsommere Oprør. Midt i Salen stod et Frokostbord: der havde Fyrst Orloff siddet tilligemed Grev Diebitsch, og der var Slangen fra Orloffs Mund kroben ind i Diebitsches Hjerte: der havde Yndlingen forebragt sin Keisers Villie. Endnu stode to store Sølvbægere samt flere Flasker paa Bordet, og Zamoiskys Øine funklede af vild Glæde, da han under Diebitsches heftige Gang over Gulvet, hvorved Greven flere Gange kom til at vende Ryggen til den Forvorne, med Eet fik Leilighed til at fremtage en ganske lille, flad Flaske, som havde ligget paa hans blotte Isse under den paasatte Paryk. Den lille Phiole holdt han nu i sin venstre Haand, skjød Proppen af og stod — parat.

Pludselig opvaagnede Feltmarschallen af sine mørke Tanker og betragtede i Frastand Zamoisky skarpt fra øverst til nederst. Den fine, sorte Snorefrakke, den hele, ædle Holdning, det brændende Øie syntes at danne et Heelt, som gjorde Indtryk paa Greven, og nu begyndte Samtalen.

„Hvem er De?"

„Polak, Adelsmand, Student, Frivillig i den polske Nationalhær, Hippolyt Zamoisky," svarede denne paa flydende Russisk.

„Og De kommer nu til mig," udbrød Greven med Bitterhed, „fy! — Forræder mod sit eget Folk, fy!"

„Grev Diebitsch!" lød Hippolyts skarpe Svar, „kommer jeg som mit Fødelands Forræder til Dig, saa kommer jeg idetmindste som en ikke sædvanlig For-

ræder, thi jeg kommer af mig selv, og Du har ikke kjøbt mig dertil!"

Greven tilkastede ham et truende Blik, men gik derpaa, maaskee drevet af en vis uvilkaarlig Agtelsesfølelse, hen til Bordet og skjænkede Viin i begge Bægerne: „er Du tørstig," sagde han, „saa drik." — Derpaa begyndte han atter, som før, med sænket Hoved og Armene korslagte paa Ryggen at gaae op og ned i Salen. Hippolyt nærmede sig Bordet, drak det ene Bæger ud, og hældte hurtigt og behændigt sin lille Flaskes betydningsfulde Indhold ud i det andet Bæger, just som Feltmarschallen paa sin Vandring vendte ham Ryggen og gik langsomt hen til den anden Ende af det store Værelse. Derpaa gik Hippolyt tilbage til Døren, dog Pistolerne paa Væggen saa nær, som muligt. Atter standsede Greven, betragtede Hippolyt med en alvorlig Mine og spurgte: „hvad vil Du mig?"

„Advare Dig!" svarede Hippolyt, „tyve unge Mennesker i Warschau have taget Sakramentet paa at ville vove Liv og Blod for at myrde Dig!"

Diebitsch stampede i Gulvet; „tyve dumme Skurke! har jeg fortjent det af Polen? — har jeg kanskee været grusom, har jeg været, som Suwarow var? husk, det er ikke mig, der fører Krig med Eder, det er min Herre, Keiseren, der ved mig vil tvinge Rebellerne til Lydighed! fører Krig efter Krigsretten og begaae ikke Snigmord!" heftigt nærmede Feltmarschallen sig Bordet og tømte i eet Drag det derpaa staaende, næsten fulde Bæger, — saa hurtig en Seir havde Zamoisky ikke tordet haabe! Voldsomt satte Diebitsch derpaa Bægeret

ned paa Bordet og sagde haanligen: „De Narre! hvorledes ville de komme ind i den russiske Leir, ind i Hovedqvarteret, ind forbi mine Skildvagter?“

Da lød Zamoiskys dybe Stemme: „og hvorledes er vel jeg kommen herind?“

Diebitsch foer iveiret og greb til sin Sabel ved den venstre Side, men Hippolyt vinkede beroligende med Haanden: „vær uden Frygt, jeg er vaabenløs, dine Adjudanter og Grenaderer ere i Værelset ved Siden af, og jeg seer, at her Intet er at gjøre for mig. Velan, saa hør rolig paa mig, da skal Du høre, hvad aldrig Nogen før har vovet at sige til Dig, men hvad jeg, Polakken, den dødsindviede Republikaner, formaster mig til at fortælle Dig. Viid, at det var mig, som stiftede hiint Forbund, der gaaer ud paa din Død, og at jeg er den Første af de omtalte tyve, unge Mennesker, som er vandret hid for at see Dig tilintetgjort, — ja, det var ret, sæt Dig kun ned og see med Foragt paa din Fange, overlæg kun, hvad Pinsler jeg skal komme til at døie: dine Planer ændser jeg ikke, — men hør nu mere: da Du for din Keiser fægtede i Tyrkiet for at befrie det skjønne Hellas ud af Barbarernes Hænder, da fulgte Alles Velsignelser Dig, thi det gjaldt Frihedens hellige Sag, — da var Vaabenlykken Dig gunstig. Men da Du betraadte polsk Grund med dine vilde Horder, nedtrampende Alt, hvad der var os dyrebart og helligt, — om ikke Du selv, saa gjorde dog dine Generäler det, — da forbandedes Du af Menneskene, thi Du kjæmpede for Jernlænkernes Sag, da forlod Vaabenlykken Dig! — Ingen Laurbær fra dette Land skulle voxe paa din

Grav, men vi ville plante den grædende Cypres, som skal sørge over Lucifers Fald fra de gode Engle. Nu har jeg talt, og nu har jeg handlet, hvad der har staaet i min Magt, og nu vil jeg døe som en fri Polak, dine Tartarer skulle ikke qvæge sig ved at see mig levende spiddet paa spidse Landser, — mine sidste Ord til Dig ere: Grev Diebitsch, jeg stevner Dig ind for Guds Domstol, — vi sees imorgen!"

Ved Hjælp af et rask Spring bemægtigede Hippolyt sig en af de Pistoler, der hang paa Væggen og spændte Hanen; Feltmarschallen ruskede heftigt i Klokkestrengen, og Adjudanten styrtede ind i Værelset. I det Samme satte Hippolyt Zamoisky Pistolen for sin Pande og fyrede af; Kuglen gik i en skraa Retning gjennem hans Hoved og endte sit Løb i den indtrædende Adjudants Bryst, — Begge styrtede livløse til Jorden. Mat og koldtsvedende, maalløs blev Diebitsch siddende, maaskee med en hemmelig Beundring for den unge Zamoisky. Dette skete den 9 Juni, men den 10 var Feltmarschall, Grev Diebitsch, — død.

Hvorledes disse Begivenheders oprindelige Forteller, Ignatius Jasinsky, senere maatte dele Skjæbne med General Rybinskys Tropper (16 til 18,000 Mand), der nødtvungne gik over den preussiske Grændse i October, og hvorledes han derfra ved en overordentlig Lykkens samt ved visse preussiske Embedsmænds specielle Begunstigelse fik Leilighed til at undkomme fra Preussen til Danmark, kan formedelst politiske Grunde ikke nær-

mere fortælles her. Godset Korilnicza blev confiskeret af Russerne og af Keiseren skjænket til en russisk Officeer, som havde udmærket sig i Krigen mod „Rebellerne“; dog oplevede ikke Oberstinde Zamoisky disse Begivenheder: da hun havde erfaret sin Hippolyts Død, afholdt hun sig fra Spise og Drikke og fandtes en Morgen død ved Siden af sin Mands og sin Datters Liigkister. Kun en kort Tid vandrede den gamle Morawski omkring i de høie Riddersale paa Korilnicza, som et Gjenfærd fra en svunden Tid; tilsidst forsvandt han fra Gaarden og med ham Zamoiskyernes Familiearchiv: Nogle paastaae, senere at have seet ham i Ungarn. Det staaer nu blot tilbage at fortælle, at den ved Revolutionens Dannelse og Udførelse saa virksomme Peter Wysocki faldt, da Warschau blev stormet af Paskewitsch.

Strøtanker.

Satan faldt, fordi han vilde hevne sig paa Gud, fordi Han havde skabt Menneskene blot til Sorg.

Religionen er en Ting, som man ikke maa see formeget paa; netop det Dunkle passer sig saa godt. Læg ind i din Religion de smukkeste Tanker, som Du eier; lad den blinke i Frastand som en Stjerne, Du ikke forstaaer; forskjøn den ved Tilgivt af det Ædleste, Du har, — læg hele Himlen ind i den.

Naar et Menneske døer, indfinder sig i den stilleste Midnatstime en Engel, som bortbærer det nys indslumrede Menneske og lægger i dets Sted en Skikkelse, hurtig forgængelig, brat modtagelig for Forraadnelse, den Døde aldeles liig; men den Døde bærer Englen bort; er han død af Saar, læger Englen Saaret, er han død af Alder, berører Englen Liget, og Legemet rødmer atter og opvaagner saaledes, som det var i dets muntreste Ungdom. — — Saaledes kun kan man ønske at leve op igjen; man maa leve op heel, som man var her: der gives ingen Sjæl og Legeme, ikke to Ting, men en Eenhed, som hedder Person.

Atheisten er ingen Tvivler men meget mere slethen at betragte som en streng Dogmatiker. Den egentlige

Tvivler veed hverken, om der er en Gud, eller om hans Tilværelse kun er en overspændt Idee. Ikke blot Gud er ham en Gaade; med Mistillid betragter han den menneskelige Fornuft, er uvis om Grændserne mellem Sandhedens og Drømmens Riger, ønsker, at hans Frygt er ugrundet, men har Intet at hvile sit Hoved paa. Udødeligheden er for ham Egoismens Produkt; Gud et Digter-Bonmot; Christi Historie gode Sujetter for Raphael og Tizian. Hans hele Liv er en Taagedrøm; fremfor alle Mennesker bærer han en sort og sørgelig Fure mellem Øinene; der er Noget i hans bedste Glæde, som ligner Sorrig; der er Noget i hans Sorg, som ligner Ondskab; Noget i hans Ondskab, som ligner Fortvivlelse. Høi er hans Latter, kun sjeldent hans Smiil. — Men paa den anden Side, hvilken behagelig Overraskelse for ham, naar han ved det borgerlige Sørgespils Slutningsscene pludselig, mod Forventning, seer sig flyttet til andre Dekorationer; samme Akteurer og Aktricer, men forandret Kostume. O Glæde f. Ex. at gjensee Cousine Coccinella med mindre Fødder og en beskednere Kjole end den punschérøde med dyb Nedringning. —

En Digter maa aldrig i sine Værker spille den kongelige Rolle; bestandig maa han i Sætningen spille det demonstrative Pronomen, men Substantiverne, ad hvilke han peger, de være Gud, Frihed og Uskyld.

Fra Europas Keiserthrone til St. Helena — et

mægtigt Fald! Fra Forlovelsens Feeverden ned i Ægtesengen — stundom endnu dybere!

En Lærer kan aldrig bedømme en Lærling, som siden udmærker sig.

Egentlig talt behøver man i Ungdommen kun saare Lidet for at være lykkelig; men eier den Unge ikke disse faa Unzer, dette saare Lidet, da er han ogsaa meget ulykkelig. Her kan Du skræve fra Paradiis til Ørken.

Jeg saae en deilig Qvinde staae,
Hun hviskte rodmende: Du maa!
Jeg toved blot et Øieblik,
Og Skjønhedsfylden brat forgik.
Da græd jeg, græd jeg, Barnet liig:
Thi, favre Ungdom, det var Dig!

Naar jeg ærgrer mig over mine store Fødder, trøster jeg mig med, at Cousine Coccinella kan passe Skoe med mig; naar jeg er vred over at have blaae Øine, tænker jeg paa Onkel, Cancelliraaden, som skjeler. Kan jeg ikke faae Bugt med Hegels Wissenschaft der Logik, saa kan min Fætter Jacob ikke forstaae Balles Lærebog; om end Ingeborg har vrænget ad mig, saa have forleden to Fiskerkjærlinger slaaet en Matros i Ansigtet med Pigvarer. Skriver Peder Bastian daarligt for sig, saa er „Sanderumgaardshave“ heller ingen Odyssee.

Jeg stod paa en Græstue, liden og lav:
De pegte, det var min Faders Grav,
Da græd jeg længe og saare;

Jeg stod under Popplen i Stjernestund
Og kyste den Elsktes purpurne Mund,
Og atter der glimted en Taare.

Hvorfor i al Verden skulde vel Tiden her være os saa kort og knapt tilmaalt, uden for at vi i Evigheden desto inderligere skulde glædes ved den Overflod, som vi da besidde af den.

For en Menneskeforsker er dog altid Musikken et ophøiet Middel til at fremlokke Naturen og lade den spille i Holdning og Fagter; men med Naturen følger Sandhed. Anmelderen havde forleden hos sin Onkel en saadan sand, psychologisk Nydelse. Alle Tilhørernes Ansigtstræk vare forskjellige, Charaktererne aldeles brogede; Eet var der kun, hvori Alle fulgtes, det, at flytte nærmere til sig, hvad de ved Morgenrøde som ved Solbjerglav tilønske sig som deres Bestræbelsers Krone. Godvillig give de Aanden frit Udløb, men denne misbruger Herrens Godhed og udbasuner hans Løndomme; Hjertet glædes over at slippe ud af den gittrede Hvælving og sætter sig i Fingre, Been, nikkende Hoved og bølgende Furer og Striber. — Duet af Idomenes; smeltende Adagio; Cousinen slaaer an. Fætter Jacob hamrer veemodigen med Panden paa Vinduesposten; Rynken, den dybe, over Næsen udsiger: „Grumme tungt er det dog at være Copist, naar Udsigterne i de private Forhold kun lover en Arvepart af tre og tyve Rigsdaler!“

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8121
B24
1866
v.1

Bagger, Carl Christian
Carl Baggers samlede
vaerker

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 07 06 16 002 5